SOCIETATEA COMERCIALĂ "TOPGEOSYS" S.R.L SUCEAVA

Registrul comerţului nr J33/768/2005
Strada Mihai Viteazu nr.27, Camera 21 Suceava
Cod unic de înregistrare R 17628884
Cont RO39BACX0000003073125000 deschis la HVB Tiriac S.A. Suceava
Cont RO85TREZ5915069XXX002968 deschis la TREZORERIA Suceava
Telefon 0230-512004
@ Email : topgeosys@yahoo.com

PROIECT

ACTUALIZARE PLAN URBANISTIC GENERAL
COMUNA PÎRTEŞTII DE JOS, JUDEŢUL SUCEAVA

Volum I: MEMORIU GENERAL

Contract nr. **931 / 2008** Faza de proiectare: **P.U.G.**

Beneficiar: **PRIMĂRIA ŞI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI PÎRTEŞTII DE JOS**

Nr. volum: 1
Volume: 3
Nr. exemplar: 1

Proiectul conţine:		Cod borderou:
- Vol. I	**- P.U.G.**	**931/PUG/I**
- Vol. II	- R.L.U.	931/RLU/II

- 2008 –

LISTA DE RESPONSABILITĂŢI ŞI SEMNĂTURI

DIRECTOR GENERAL: Ing. Jugariu Adrian Laurenţiu

COORDONATOR C.T.E.: Ing. Dan Anastasiei

ŞEF PROIECT: Arh. Elena Dimitriu

COLECTIV DE ELABORARE:

	Proiectant	**Verificat**	**Aprobat CTE**
Urbanism	Arh. Elena Dimitriu	Arh. Liviu Gheorghiţeanu	Arh. Liviu Gheorghiţeanu
	Ing. Cristina Cîşlaru		
	Ing. hidro. Carmen Păiuşi		
	Ing. drumuri Tudor Perju		
	Ing. Paul Antochi		
	Ing. Florentin Petruc		
	Pr. Chiţica Damian		
	Pr.Andreea Postoroancă		

BORDEROU

PIESE SCRISE **PAG.**

Lista de responsabilităţi si semnături

Borderou

CAPITOLUL 1-INTRODUCERE:

1.1. - ELEMENTE DE RECUNOAŞTERE A DOCUMENTAȚIEI

1.2. - OBIECTUL STUDIULUI

1.3. - NECESITATEA ŞI SCOPUL LUCRĂRII

1.4. - DOMENII DE UTILIZARE

1.5. - EFECTE ECONOMICE ŞI SOCIALE SCONTATE

1.6. - BAZA JURIDICĂ

1.7. - MODUL DE ELABORARE

1.8. - BAZA ŞI SURSELE DE DOCUMENTARE, SUPORTUL TOPOGRAFIC

CAPITOLUL 2 – STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1. - SITUAȚIA EXISTENTĂ ŞI EVOLUTIE

2.2. - ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

2.3. - RELAȚII IN TERITORIU

2.4. - ACTIVITĂȚI ECONOMICE

2.4.1. AGRICULTURA

2.4.2. SILVICULTURA ŞI GOSPODĂRIREA APELOR

2.4.3. ACTIVITĂŢI INDUSTRIALE

2.4.4. SERVICIILE

2.5. – POPULAŢIA. ELEMENTE DEMOGRAFICE ŞI SOCIALE

2.5.1. EVOLUȚIA POPULAȚIEI

2.5.2. PROFILUL OCUPAŢIONAL AL POPULAŢIEI

2.6. - CIRCULAȚIA

2.7. - INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCȚIONALE. BILANȚ TERITORIAL

2.7.1. CARACTERISTICI ALE ZONELOR FUNCȚIONALE

2.7.2. BILANȚ TERITORIAL

2.8. - ZONE CU RISCURI NATURALE

2.9. - ECHIPAREA EDILITARĂ

2.9.1. GOSPODĂRIREA APELOR

2.9.2. ALIMENTAREA CU APĂ

2.9.3. CANALIZAREA

2.9.4. ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ

2.9.5. REŢEAUA DE TELECOMUNICATII, ACTIVITATEA DE POŞTĂ

2.9.6. ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE ŞI CĂLDURĂ

2.9.7. GOSPODĂRIREA COMUNALĂ

2.10.- PROBLEME DE MEDIU

2.10.1 MONUMENTE ALE NATURII ŞI MONUMENTE ISTORICE

2.10.2. SPAŢII VERZI, SPORT, AGREMENT

2.10.3. OBIECTIVE INDUSTRIALE ŞI ZONE PERICULOASE

2.10.4. REŢEAUA PRINCIPALĂ DE CĂI DE COMUNICAŢII

2.10.5. DEPOZITE DE DEŞEURI MENAJERE ŞI INDUSTRIALE

2.10.6. DISFUNCŢIONALITĂŢI

2.10.7. CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU

2.11.- DISFUNCTIONALITĂȚI

2.12. -NECESITĂȚI ŞI OPȚIUNI ALE POPULAȚIEI

CAPITOLUL 3 – PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1. - STUDII DE FUNDAMENTARE

3.2. - EVOLUŢIE POSIBILĂ. PRIORITĂŢI

3.3. - OPTIMIZAREA RELAŢIILOR ÎN TERITORIU

3.4. -DEZVOLTAREA ACTIVITĂŢILOR ECONOMICE ŞI SOCIALE

3.5. - EVOLUŢIA POPULAŢIEI

3.6. - ORGANIZAREA CIRCULAŢIEI

3.7. - INTRAVILAN PROPUS. ZONIFICARE FUNCŢIONALĂ.

BILANŢ TERITORIAL

3.8. - MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

3.9. - DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE

3.10.- PROTECŢIA ŞI CONSERVAREA MEDIULUI

3.11.- REGLEMENTĂRI URBANISTICE

3.12.- OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

CAPITOLUL 4 – CONCLUZII. MĂSURI ÎN CONTINUARE

ANEXĂ FONDURI STRUCTURALE

PIESE DESENATE	
1.ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU A COMUNEI PÎRTEŞTII DE JOS	Sc. 1:25.000
2.1 SITUAŢIA EXISTENTĂ - DISFUNCŢIONALITĂŢI - LOCALITĂŢILE PÎRTEŞTII DE JOS ŞI DELENI	Sc.1:5.000
2.2 SITUAŢIA EXISTENTĂ - DISFUNCŢIONALITĂŢI - LOCALITĂŢILE VARVATA ŞI VÎRFU DEALULUI	Sc.1:5.000
3.1REGLEMENTĂRI URBANISTICE – ZONIFICARE LOCALITĂŢILE PÎRTEŞTII DE JOS ŞI DELENI	Sc.1:5.000
3.2 REGLEMENTĂRI URBANISTICE – ZONIFICARE LOCALITĂŢILE VARVATA ŞI VÎRFU DEALULUI	Sc.1:5.000
4.1REGLEMENTĂRI ECHIPARE EDILITARĂ LOCALITĂŢILE PÎRTEŞTII DE JOS ŞI DELENI	Sc.1:5.000
4.2 REGLEMENTĂRI ECHIPARE EDILITARĂ LOCALITĂŢILE VARVATA ŞI VÎRFU DEALULUI	Sc.1:5.000
5.1 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR LOCALITĂŢILE PÎRTEŞTII DE JOS ŞI DELENI	Sc.1:5.000
5.2 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR LOCALITĂŢILE VARVATA ŞI VÎRFU DEALULUI	Sc.1:5.000
6.1.1 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA PIRTESTII DE JOS	Sc.1:5.000
6.1.2 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA DELENI	Sc.1:5.000
6.2.1 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA VARVATA	Sc.1:5.000
6.2.2 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA VARFU DEALULUI	Sc.1:5.000

ŞEF PROIECT

Arh. Elena Dimitriu

CAPITOLUL 1 - INTRODUCERE

1.1. ELEMENTE DE RECUNOAŞTERE A DOCUMENTAŢIEI

Denumirea lucrării: Plan Urbanistic General al comunei Pîrteştii de Jos

Elaborator: S.C. TOPGEOSYS S.R.L Suceava

Număr proiect: 931 / 2008

Beneficiar: Consiliul Local al comunei Pîrteştii de Jos, judeţul Suceava

Perioada elaborării: trimestrul IV 2008 - trimestrul II 2011

1.2. OBIECTUL STUDIULUI

Elaborarea Planului Urbanistic General al comunei Pîrteştii de Jos, reprezintă strategia, cadrul de dezvoltare în perspectivă a unităţii administrativ- teritoriale şi corelarea cu strategiile elaborate în cadrul planificărilor spaţiale ale Regiunii de Dezvoltare Nord – Est şi ale judeţului Suceava.

În componenţa comunei Pîrteştii de Jos intră satele Pîrteştii de Jos, Deleni, Varvata şi Vîrfu Dealului .

Planurile urbanistice generale (P.U.G.) au caracter de reglementare (caracter operaţional) şi răspund programului de amenajare spaţială a teritoriului şi de dezvoltare a localităţilor ce compun unitatea teritorial – administrativă de bază.

P.U.G. se elaborează în scopul:

- Stabilirii direcţiilor, priorităţilor şi reglementărilor de amenajare a teritoriului şi dezvoltare urbanistică a localităţilor;
- Utilizării raţionale şi echilibrate a terenurilor necesare funcţiunilor urbanistice;
- Precizării zonelor cu riscuri naturale (alunecări de teren, inundaţii, neomogenităţi geologice, reducerea vulnerabilităţii fondului construit existent);
- Evidenţierea fondului valoros şi a modului de valorificare a acestuia în folosul localităţii;
- Creşterea calităţii vieţii, cu precădere în domeniile locuirii, dotărilor aferente locuirii şi serviciilor;
- Fundamentarea realizării unor investiţii de utilitate publică;
- Asigurării suportului reglementar (o peraţional) pentru eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizaţiilor de construire;
- Corelarea intereselor colective cu cele individuale în ocuparea spaţiului.

Materializarea propunerilor de amenajare spaţială şi dezvoltare urbanistică reglementate prin P.U.G. se face în timp, în funcţie de fondurile prevăzute din bugetul propriu unităţilor teritorial administrative de bază, în corelare cu fondurile alocate de la bugetul statului sau ale unor întreprinzători.

Dintre principalele obiective urmărite în cadrul Reactualizării Planului Urbanistic General se menţionează:

- Optimizarea relaţiilor localităţilor cu teritoriul lor administrativ şi judeţean;

- Valorificarea superioară a potenţialului natural, economic şi uman;
- Organizarea şi dezvoltarea căilor de comunicaţii existente;
- Stabilirea şi delimitarea unui nou intravilan care să corespundă necesităţilor viitoare de dezvoltare;
- Stabilirea şi delimitarea de noi zone construibile;
- Stabilirea şi delimitarea noilor zone funcţionale;
- Stabilirea şi delimitarea zonelor cu interdicţie temporară sau definitivă de construire;
- Stabilirea şi delimitarea zonelor protejate şi de protecţie a acestora;
- Modernizarea şi dezvoltarea echipării edilitare;
- Stabilirea noilor obiective de utilitate publică;
- Stabilirea unui mod superior de utilizare a terenurilor şi condiţiilor de conformare şi realizare a construcţiilor.

În "Caietul de sarcini" şi în Tema-program a ***Elaborării Planului Urbanistic General al Comunei Pîrteştii de Jos***, Consiliul Local a formulat solicitări pentru:

- Reambularea planurilor topografice;
- Modernizarea şi dezvoltarea căilor de comunicaţie;
- Reamplasarea unor dotări din sistemul echipării tehnico – edilitare;
- Realizarea unor indicatori de locuire la nivelul mediei pe judeţ;
- Dezvoltarea economică în cadrul industriei mici şi agriculturii;
- Dimensionarea amplasamentelor rezervate pentru construcţia de locuinţe în perspectivă, ţinând cont de factorii reali de dezvoltare a localităţilor;
- Instituirea zonelor de protecţie pentru monumente;
- Mărirea suprafeţei intravilanului, cât şi îmbunătăţirea zonificării funcţionale a acestuia.

Completările intravilanelor şi reconsiderarea utilităţilor în localităţile comunei Pîrteştii de Jos se vor face pe cât posibil în suprafeţe compacte care să permită uşor dotarea cu echipări edilitare, de-a lungul drumurilor principale care le traversează, cât şi a celor de legătură şi exploatare a satelor.

Proiectantul va studia teritoriul comunei Pîrteştii de Jos, depistând posibilităţi de introducere în intravilan a acelor suprafeţe care corespund, fără restricţii şi fără riscuri în ceea ce priveşte posibilităţile de construire, terenuri proprietate ale persoanelor fizice sau juridice.

Planul urbanistic general (P.U.G.) orientează aplicarea unor politici în scopul construirii şi amenajării teritoriului localităţilor, politici ce îşi propun, între altele, restabilirea dreptului de proprietate şi implementarea unor noi relaţii socio-economice în perioada de tranziţie spre economia de piaţă şi integrare europeană.

1.3. NECESITATEA ŞI SCOPUL LUCRĂRII

Necesitatea lucrării decurge din identificarea şi asigurarea unor condiţii favorabile desfăşurării funcţiilor localităţilor rurale, care după anul 1989 cunosc procese noi de dezvoltare şi extindere. Satele ce compun comuna Pîrteştii de Jos sunt: Pîrteştii de Jos, Deleni, Varvata şi Vîrfu Dealului.

Lucrarea are ca scop evidenţierea situaţiei actuale, a problemelor şi a propunerilor de dezvoltare urbanistică a comunei Pîrteştii de Jos, din punctul de vedere al amenajării teritoriului, în corelaţie cu prevederile Planului de Amenajare a Teritoriului Judeţului Suceava (PATJ), cu prevederile Planului de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional - Regiunea de Nord - Est şi cu prevederile Planului de Amenajare a Teritoriului Naţional (PATN) - secţiunile

I - V, precum şi cu ***"Strategiile de dezvoltare şi planificare a teritoriului judeţului Suceava"***, strategii elaborate de Consiliului Judeţean Suceava.

1.4. DOMENII DE UTILIZARE

Lucrarea se va constitui într-un instrument operaţional practic aflat la îndemâna Consiliului Local şi al Primăriei Comunei Pîrteştii de Jos, care hotărăsc strategiile de dezvoltare şi amenajare a teritoriului pe care îl administrează.

Regulamentul aferent lucrării va sta la baza elaborării tuturor documentelor şi documentaţiilor pentru aprobarea autorizării construcţiilor de locuinţe şi a celorlalte obiective de utilitate publică.

1.5. EFECTE ECONOMICE ŞI SOCIALE SCONTATE

Lucrarea va putea contribui indirect la creşterea nivelului de trai al populaţiei prin găsirea unor soluţii de amenajare a teritoriului care să asigure un grad de confort acceptabil, o sumă de utilităţi şi obiective de utilitate publică care să satisfacă nevoile colective în spaţiul administrativ; prin lucrările propuse se doreşte facilitarea accesării fondurilor de finanţare naţionale şi internaţionale ale U.E. (fonduri structurale – ANEXA 1).

1.6. BAZA JURIDICĂ

Planul urbanistic general este elaborat în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, specifice domeniului sau în complementarea acestuia. Dintre principalele acte normative, cu implicaţii asupra dezvoltării urbanistice, se menţionează:

- Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismului, cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţii, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Ordinul ministrului lucrărilor publice, transporturilor şi locuinţei nr. 1430/2005 cu modificări şi completări;
- Legea nr. 10/1995 - privind calitatea în construcţii;
- Legea nr. 18/1991 republicată în 1998 a fondului funciar, cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea nr. 213/1998 - privind proprietatea publică şi regimul juridic al acesteia;
- Legea nr. 54/1998 - privind circulaţia juridică a terenurilor;
- Legea nr. 33/1994 - privind exproprierea pentru o cauză de utilitate publică;
- OUG 34/2006 - privind regimul concesiunilor;
- Legea nr. 7/1996 privind cadastrul şi publicitatea imobiliară, republicată în M.Of. 201 din 03.03.2006 cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea nr. 215/2001 - privind administraţia publică locală;
- O.U.G. nr. 195/2005 - privind protecţia mediului aprobată prin Legea 265 din 2006, cu modif şi complet ulterioare;
- Legea nr. 326/2001 a serviciilor publice de gospodărire comunală, cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea 426/2001 pentru aprobarea OUG nr. 78/2000 privind regimul deşeurilor;
- SR 13387/1997 Salubrizarea localităţilor. Deşeuri urbane. Prescripţii de proiectare a punctelor pentru precolectare.
- O.G. nr. 43/1997 privind regimul juridic al drumurilor, cu modificări si completări

ulterioare;

- Legea nr. 203/2003 republicată în 2005 privind realizarea, dezvoltarea şi modernizarea reţelei de transport de interes naţional şi european;
- Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea nr. 41/1995 - privind protecţia patrimoniului naţional;
- Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările şi completările ulterioare;
- H.G.R. nr. 525/1996 - pentru aprobarea Regulamentului General de Urbanism;
- Regulamentul RUR din 26.09.2006 referitor la organizarea şi funcţionarea Registrului Urbaniştilor din România, publicat în M.O.nr. 853/18.10.2006, cu modificările şi completările ulterioare.
- Codul civil;
- Ordinul ministrului Sănătăţii nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă şi a recomandărilor privind mediul de viaţă al populaţiei;
- Legea nr.363/2006 privind aprobarea PATN - Secţiunea I - Căi de comunicaţie;
- Legea 171/1997 privind aprobarea PATN - Secţiunea II – Apa;
- Legea 5/2000 privind aprobarea PATN - Secţiunea III - Zone protejate;
- Legea 351/2001 privind aprobarea PATN - Secţiunea IV - Reţeaua de localităţi;
- Legea 575/2001 privind aprobarea PATN- Secţiunea V- Zone de riscuri naturale.
- Legea nr. 481/2004 privind protecţia civilă, cu modificările şi completările ulterioare;
- Ordinul Ministerului de Interne nr. 171/1998 pentru aprobarea Normelor metodologice de avizare şi autorizare privind prevenirea şi stingerea incendiilor;
- H.G.R. nr. 584/2001 privind amplasarea unor obiective de mobilier urban
- Ordinul Ministerului Transporturilor nr.50/1998, privind “Normele tehnice privind proiectarea şi realizarea străzilor în localităţile rurale” publicat în M.Of. nr. 138bis/1998.
- Ordinul comun al Ministrului Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului, Şefului Departamentului pentru Administraţie Publică Locală şi al Ministrului Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului nr. 62/N/19.O/288/1.955 privind delimitarea zonelor expuse riscurilor naturale
- H.G.R. nr. 382 din 2 aprilie 2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigenţele minime de conţinut ale documentaţiilor de amenajare a teritoriului şi de urbanism pentru zonele de riscuri naturale;
- H.G.R. nr. 447 din 10 aprilie 2003 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare şi conţinutul hărţilor de risc natural la alunecări de teren şi inundaţii.
- H.G.R. 930/2005 privind protecţia sanitară a surselor şi instalaţiilor de aprovizionare cu apă;
- H.G.R. 974/2004 privind normele de supraveghere, inspecţie sanitară şi monitorizare a calităţii apei potabile şi a procedurii de autorizare sanitară a producţiei şi distribuţiei apei potabile şi a procedurii de autorizare sanitară a producţiei şi distribuţiei apei potabile;
- H.G.R. 348/2004 privind exercitarea comerţului cu produse şi servicii de piaţă în unele zone publice;
- Ordinul Ministerului de Interne nr. 171/1998 pentru aprobarea Normelor metodologice de avizare şi autorizare privind prevenirea şi stingerea incendiilor;
- H.G.R. nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri şi programe;

- H.G.R. nr. 918/2002 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului şi pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri.

1.7. MODUL DE ELABORARE

La baza elaborării ***Actualizare Plan Urbanistic General al comunei Pîrteştii de Jos*** se află:

1. Ordinul M.L.P.A.T. nr. 21/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice „Ghid privind elaborarea şi aprobarea regulamentelor locale de urbanism";
2. Ordinul M.L.P.A.T nr. 13N/10.03.1999, Ghid privind metodologia de elaborare şi conţinutul - cadru al Planului Urbanistic General.
3. Ordinul comun al ministrului lucrărilor publice şi amenajării teritoriului, al ministrului apărării naţionale, al ministrului de interne şi al directorului Serviciului Român de Informaţii nr.34/N/M.30/3.422/4.221/1995 pentru aprobarea precizării privind avizarea documentaţiilor de urbanism şi amenajarea teritoriului, precum şi a documentaţiilor tehnice pentru autorizarea executării construcţiilor.

1.8. BAZA ŞI SURSELE DE DOCUMENTARE, SUPORTUL TOPOGRAFIC

A. Baza documentară

Planul Urbanistic General reprezintă o etapă obligatorie şi de importanţă majoră în elaborarea documentaţiilor de urbanism şi a strategiilor de dezvoltare spaţială şi economică a comunei analizate.

Pentru fundamentarea Planului Urbanistic General este necesară studierea documentelor elaborate anterior, a studiilor de bază, sectoriale şi de fundamentare – elaborate pe domenii de activitate ce intră în incidenţa amenajării teritoriului:

- planurile de amenajare a teritoriului naţional:
  - P.A.T.N. - secţiunile I - V;
  - P.AT.Z.R. Regiunea de Nord - Est;
- planurile de amenajare a teritoriului judeţean şi intercomunal:
  - P.A.T.Judeţul Suceava
- planurile urbanistice generale ale unităţii teritorial administrative:

P.U.G.- ul comunei Pîrteştii de Jos, întocmit de S.C. "PROIECT BUCOVINA" S.A. SUCEAVA în anul 1997.

Surse statistice:

- Date statistice de la Institutul Naţional de Statistică Direcţia Judeţeană Suceava;
- Date puse la dispoziţie de către Agenţia de Protecţia Mediului;
- Date puse la dispoziţie de către Registrul Comerţuli de pe lângă Tribunalul Judeţean Suceava;
- Date puse la dispoziţie de către Oficiul de Studii Pedologice şi Agroghimice Suceava;
- Date puse la dispoziţie de către Consiliul Local al comunei Pîrteştii de Jos prin fişele tehnice, Registrul Agricol.

Obiectivul acestora este punerea în evidenţă a stadiului actual al dezvoltării şi opţiunile generale ale amenajării teritoriului în vederea utilizării judicioase a solului, repartizării armonioase a activităţilor social-economice, protejării factorilor de mediu şi peisajului.

Analiza de detaliu a relaţiilor complexe şi sincrone dintre spaţiul rural (reprezentat de comuna Pîrteştii de Jos) şi spaţiul urban (reprezentat de oraşul Gura Humorului şi municipiul Suceava) se face pe baza a numeroase cercetări de teren, a interpretării de date statistice, a caracteristicilor şi funcţiilor economice, a poziţiei geografice, dar mai ales în raport cu deplasările pentru muncă şi aprovizionarea cu produse agroindustriale. Se utilizează de asemenea date privind gradul de dezvoltare al comunei, modul de utilizare actuală a terenurilor, producţia agricolă şi forţa de muncă la nivel de unitate administrativă.

B. Suportul topografic

Suportul topografic al lucrării constă în planşe reactualizate, după cum urmează:

- încadrarea comunei Pîrteştii de Jos în teritoriu - scara 1: 25.000,
- intravilanele satelor din comuna Pîrteştii de Jos - scara 1 : 5000,
- Ortofotoplanuri – scara 1: 5000,
- Planuri topografice – trapeze – sc. 1:5000.

CAPITOLUL 2 - STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1. EVOLUŢIE

2.1.1. Evoluţia în timp a unităţii teritorial – administrative

Comuna Pîrteştii de Jos este situată în partea centrală a judetului Suceava, la o distanţă de 20 km de oraşul Gura Humorului şi la 35 km faţă de municipiul Suceava, de-a lungul DN 2E şi DJ 178 A .

Formele de relief pe care este aşezată comuna au favorizat întemeierea localităţii pe aceste plaiuri încă din cele mai vechi timpuri, comuna fiind aşezată în zona de contact a podişului Suceava cu Obcina Humorului.

Repartiţia şi evoluţia în teritoriu a reţelei de localităţi, în ansamblu, este rezultatul unui complex de condiţii naturale şi social economice din diferite etape istorice.

Aşezările rurale au evoluat, în principal, sub acţiunea factorilor social-economici, dar s-au dezvoltat şi sub influenţa mediului natural, a localizării în raport cu posibilităţile de alimentare cu apă, cu existenţa unor resurse (lemn, piatră, loc de cultivat şi de păşunat), a unor microclimate de adăpostire, a terenurilor prielnice pentru extinderea vetrelor, etc.

Referitor la formarea şi evoluţia aşezărilor rurale menţionăm că actuala reţea este rezultatul unui proces istoric, multisecular care atestă continuitatea de locuire a acestui teritoriu din cele mai vechi timpuri. Se consideră că actuala configuraţie este moştenită din perioada feudală cu completările ulterioare care s-au produs prin defrişări, împroprietăriri, roiri.

Astfel, reţeaua de localităţi prinde a se contura mai bine abia în partea a doua a sec. XIX, prin formare de sate noi prin împroprietărire. La definitivarea şi fixarea reţelei de sate au contribuit în mare măsură construcţia căii ferate şi modernizarea drumurilor principale. Acestea au provocat fenomenul de roire, satele de codru şi cele retrase migrând spre zone deschise, de-a lungul drumurilor şi spre văi.

Aşa cum se menţionează şi în P.A.T.J. Suceava, repartiţia şi evoluţia în teritoriu a reţelei de localităţi, în ansamblu, este rezultatul unui complex de condiţii naturale şi social economice care s-au manifestat în diferite etape istorice.

2.1.2. Caracteristici semnificative ale teritoriului şi localităţilor, repere în evoluţia spaţială a localităţilor

Istoria milenară a acestei comune aflată la adapostul Obcinelor Mari, cunoaşte dovezi materiale ale existentei umane, încă din perioada neolitica (ciocane, topoare din piatra cioplita perforate si neperforate, lame de silex, fragmente ceramice). In anul 1890, cu ocazia unor sapaturi facute la piciorul dealului Runc, s-a descoperit la o adâncime de câţiva metri o lespede de piatră cu urme de cenuşă, lespede pe care profesorul Alexandru Cozarchevici a considerat-o ca facând parte din vatra unei locuinte omenesti preistorice. Faptul că in zonă au existat asezări omenesti inca din perioada neolitica este dovedit de sapaturile arheologice facute la Cetatica de pe Virvata-care face parte din teritoriul comunei Pirtestii de Jos, precum si cele de la Botosana, comuna invecinată.Totodata, pe teritoriul satelor vecine Cacica si Pîrteştii de Sus (care s-au desprins din aceeasi asezare), existand dovezi materiale ce dateaza din perioada neoliticului dezvoltat, apartinand culturii Cucuteni: topoare, unelte, ciocane de silex etc.

Singurul sit arheologic descoperit pe teritoriul administrativ al comunei Pîrteştii de Jos, potrivit *Repertoriului Arheologic Naţional*, anul 2008, este următorul:

Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Judeţ	Localitate	Cronologie
149815.01	Situl arheologic de la Varvata - "Dealul Cetăţuica". la cca. 500 m SE de cătunul Varvata	locuire civilă	aşezare	Suceava	Varvata, com. PIRTESTII DE JOS	Eneolitic, Hallstatt / sec. XI - X a. Chr.

In anul 1415 satul a avut doi proprietari: unul direct - Manastirea Humor, iar altul indirect, Oana vornicul si urmaşii lui. După moartea lui Oana, situaţia dublei stapâniri este reântărită în anul 1429, la 3 iunie, tot de către Alexandru cel Bun vizând pe cei trei fii ai vornicului: Lazar, Stanciu si Costea.

La 20 ianuarie 1456, voievodul Petru Aron dă un document de imunitate Manastirii Humor, prin care scuteşte locuitorii din satul Pîrteşti şi Seliştea lui Denis de orice obligatii fata de domnitor, cerandu-le in schimb o totala ascultare fata de manastire.

In timpul lui Stefan cel Mare, satul este redat Manastirii Humor. Daca documentul din 13 aprilie 1475 se margineste doar la simpla mentionare a satului si a Selistei lui Denis, cel din octombrie 1491 aduce o serie de precizari referitoare la hotarele manastirii, o parte din acestea gasindu-se pe actualul teritoriu al comunei Pîrteştii de Jos.

Satul Pîrteşti a fost stapanit de Manastirea Humor pana in secolul al XVIII-lea.In anul 1704, se iveste un litigiu intre Savin, proprietarul satului vecin Comanesti, si manastire, cu privire la hotarul dintre cele doua asezari. Divanul domnesc stabileşte, la 22 septembrie 1704, hotarele dintre cele doua sate. La cercetarile facute pentru stabilirea lor a depus marturie batrinul Lazoreacul din Todireşti, prestând juramânt cu brazda pe cap, după obiceiul pământului.

Teritoriul comunei Pîrteştii de Jos a cunoscut operatiunile militare ale celui de al doilea razboi mondial, locuitorii fiind evacuati spre Dorohoi si Botosani, incepand cu luna oprilie si pana in septembrie 1944.

Pe lângă pagubele materiale suferite, locuitorii comunei au îndurat numeroase pierderi de vieti omenesti, in urma epidemiei de tifos exantematic.

Evolutia satului romanesc si schimbarea treptată a mentalitatii au condus, in timp, la dezvoltarea acestei asezari si ridicarea standardelor de viata ale locuitorilor. Inlaturand ignoranta fata de trecutul neamului romanesc, istoria inscrie comuna Pîrteştii de Jos in tezaurul de cultura si civilizatie al Bucovinei.

2.2. ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

Cadrul natural

➢ *Aşezarea geografică*

Comuna Pîrteştii de Jos este situata in partea centrala a judetului Suceava, in componenta sa intrând satele Pîrteştii de Jos, Deleni, Vîrfu Dealului şi Varvata. Din punct de vedere administrativ comuna Pîrteştii de Jos se invecinează cu:

- comuna Botoşana la nord;
- comuna Comăneşti la nord-est;
- comuna Bălăceana la est;
- comuna Ilişeşti la sud – est;
- comuna Păltinoasa la sud şi sud-vest;
- oraşul Gura Humorului, comuna Mănăstirea Humor şi comuna Cacica la vest.

Din punct de vedere geografic teritoriul comunei Pîrteştii de Jos este localizat in partea nord – vestica a Podisului Falticeni, subunitate a Podişului Sucevei, pe cursul superior al râului Soloneţ.

➢ *Relieful*

Aspectul geomorfologic actual al arealului studiat este rezultatul actiunilor conjugate ale factorilor modelatori asupra formatiunilor existente, proces in care un rol important l-au avut factorii climatici, geodinamica si intr-o egala masura structura geologica a zonei.

Morfologic, arealul studiat se prezinta ca o zona colinara, cu culmi alungite in directia NV-SE, evidentiindu-se un paralelism fata de principalele cursuri de apa, relief fragmentat de o serie de vai torentiale orientate aproximativ E –V. Zona este caracterizata de o energie de relief.

Parametrii morfometrici si caracteristicile morfografice ale zonei furnizeaza o serie de indicii asupra efectului actiunii de lunga durata a proceselor de modelare si a stadiului de evolutie a acestora: a retelei hidrografice, cat si a proceselor deluviale de modelare a versantilor dealurilor. Actiunea eroziva a retelei hidrografice, nu a fost singulara, ea a fost sustinuta si de alţi factori modelatori externi (vant, ghetari). Actualul aspect morfologic al zonei este opera a doua mari categorii de factori morfogenetici si anume cei pasivi (structura si litologia) si cei activi (reteaua hidrografica, elementele bioclimatice si activitatea antropica), din actiunea lor rezultand formele de relief descrise mai sus.

Culmile deluroase au in general cote apropiate de 400 m, pe vai altitudinea fiind de cca. 300m, energia maxima a reliefului depasind cu putin 100m.

Pe cuprinsul teritoriului comunei Pîrteştii de Jos au fost identificate urmatoarele tipuri genetice de relief:

• *Relieful sculptural*, aparut ca urmare a eroziunii indelungate, care a scos in evidenta si o serie de particularitati ale structurii geologice (structura monoclinala). Acest tip de relief se considera a fi de origine fluvio – deluviala si include urmatoarele categorii geomorfologice: versanti si forme de eroziune.

Versantii prezinta aspect variat, de la slab inclinate la abrupte (in functie de substratul geologic), pe care se produc spalari areolare si eroziuni torentiale, substratul marno - argilos si lipsa vegetatiei favorizand manifestarea acestor fenomen.

• *Relieful de acumulare,* reprezentat prin treptele de lunca si terasele de versant, are o raspandire mai redusa, in zona fiind intalnit in apropierea pricipalelor cursuri de apa: r.

Solonet si afluentul sau de dreapta p. Varvata, precum si de depunerile coluvio - proluviale si glacisuri, prezente la baza versantilor de deal.

- **Caracteristici geotehnice**

Geologie

Din punct de vedere geostructural teritoriul comunei Pîrteştii de Jos este situat in extremitatea vestica a Platformei Moldovenesti, in apropierea zonei de contact dintre aceasta si unitatea pericarpatica.

Platforma Moldovenească, reprezintă prelungirea vestică a Platformei est-europene, fiind constituită dintr-un soclu cristalin rigid, peneplenizat, ce suportă o cuvertura de roci sedimentare formata din formatiuni paleozoice , mezozoice , neozoice şi cuaternare.

La suprafata contactul dintre platforma si orogen se face pe limita dintre depozitele volhiniene , cvasiorizontale, cu miocenul pericarpatic, intens cutat.

Stratigrafie

Fundamentul Platformei Moldovenesti este format din sisturi cristaline, migmatite si roci eruptive, ce alcatuiesc un soclu rigid care in decursul erelor geologice a suportat o serie de miscari de ridicare si coborare, dand nastere la mai multe cicluri de regresiuni si transgresiuni marine.

Intrucât rocile din fundament nu afloreaza la zi, acestea au fost cercetate prin intermediul unor foraje care au interceptat acest etaj structural. Pe baza informatiilor obtinute se poate afirma ca soclul Platformei Moldovenesti este heterogen fiind alcatuit din sisturi cristaline mezometamorfice asociate cu granite de tip est - european si sisturi verzi de tip central – dobrogean de varsta Proterozoic terminal – Cambrian inferior. Cratonizarea acestei arii a avut loc în special în Proterozoicul mediu, in perioada urmatoare (Proterozoicul terminal) la marginea vestica adaugandu-se o noua arie, aceea alcatuita din sisturi verzi.

Cuvertura sedimentara este un rezultat al de cratonizarii treptate a domeniului podolic si instalarii regimului tectonic de platforma, ceea ce a facut ca incepand cu proterozoicul terminal si pana astazi, acest areal sa cunoasca doar miscari epirogenetice de amplitudine redusa.

Aceste miscari sunt raspunzatoare de aparitia numeroaselor transgresiuni si regresiuni marine si implicit de natura si structura depozitelor care formeaza astazi cuvertura sedimentara a Platformei Moldovenesti.

Au fost separate urmatoarele mari cicluri de sedimentare:

1.Ciclul de sedimentare Vendian superior- Devonian, format din gresii cuarto - feldspatice, microconglomerate cu intercalatii de siltite si argile cenusii negricioase, (Vendian superior), conglomerate, gresii cuartoase, argile si siltite cenusii (Cambrian inferior), calcare, argile cenusii, partial bituminoase (facies argilos cu graptoliti), cunoscuta in literatura de specialitate sub denumirea de ,,Formatiunea de Radauti", si care in inforajul de la Radauti a fost intalnita intre 1477 si 2700 m si care au fost datate Silurian mediu si inferior. Peste acestea se dispun in continuitate de sedimentare roci calcaroase (calcare si calcare grezoase) si grezoase (gresii calcaroase si gresii silicioase) de varsta Devonian inferior.

2.Ciclul Cretacic - Paleocen / Eocen, format din calcare rosiatice, argile, marne brune, gresii, microconglomerate, dolomite si intercalatii de anhidrit, formatiuni acoperite de nisipuri calcaroase si calcare peletale (cretacic), gresii cuartoase si calcaroase glauconitice, calcare (Paleocen) si calcare grezoase (Eocen).

3.Ciclul Badenian superior - Meotian, format din gresii, nisipuri,marne, calcare, gipsuri sj anhidrite, tufuri si argile (Badenian superior), argile, siltite, marne, nisipuri, calcare oolitice, etc. (Buglovian -Volinian inferior), formatiuni care constituie partea finala a suitei sedimentare. Acestea sunt importante prin diferentele de natura litololgica, care schiteaza unele trasaturi structurale ale reliefului.

Pe arealul studiat o mare raspandire o au formatiunile de varsta sarmatiana alcatuite in principal din argile, marne, nisipuri si gresii, mai rar pietrisuri. In zona de lunca a râului Solonet si a pârâului Varvata sunt prezente depozite mai recente, cuaternare de origine fluviatila, formate din nisipuri si pietrisuri cu intercalatii de marne si marne argiloase.

Tectonica

Platforma Moldoveneasca, prin marginea ei vestica, reprezinta vorlandul rigid din fata orogenului carpatic. Aceasta margine este afundata in trepte, din ce in ce mai accentuate spre vest. De asemenea, grosimea foarte mare a depozitelor tortoniene si bugloviene de aici, comparativ cu partea estica a platformei, denota o afundare activa, manifestata in etapa depunerii acestor sedimente.

Privitor la arealul studiat, concluzia unanima este ca in timpul sarmatianului acesta a functionat ca arie de depunere in mediu marin, cu ape putin adanci, etapa incheiata in Volinian odata cu retragerea apelor spre sud , in continuare, pana in actual, teritoriul descris evoluand in regim subaerian. Exista suficiente dovezi ca zona a suferit o ridicare importanta in pleistocenul mediu si superior, interval de timp in care s-au format terasele principalelor cursuri de apa intalnite aici.

Încadrarea seismică

Comportamentul regiunii la solicitarile provocate de miscarile telurice este strans legat de structura geologica, alcatuirea litologica, structura si textura rocilor care compun formatiunile de fundament.

In regiune sunt resimtite miscarile telurice, a caror epicentre sunt localizate in zona Vrancea, insa gradul in care sunt afectate lucrarile de constructii depinde in mare masura de o serie de factori cum ar fi: pozitia amplasamentului fata de focar, magnitudine seismului, consistenta formatiunilor geologice, caracteristicile undelor seismice, s.a.

Conform normativului P 100 -1/2006, acceleratia terenului pentru proiectare pentru arealul cercetat, este de $\mathbf{a_g = 0,16\ g}$, valoarea perioadei de control (perioada de colt) $\mathbf{T_C = 0,7\ sec}$., din acest punct de vedere zona poate fi apreciata ca avand un risc seismic moderat spre redus.

Adâncimea de îngheţ

Având în vedere prevederile din STAS 6054-77, adâncimea de îngheţ maximă din zonă este de 0,90 - 1,00 m de la cota terenului natural.

- ***Clima***

Zona comunei Pîrteştii de Jos este incadrata in zona dealurilor si podisurilor joase, caracterizindu-se printr-un climat temperat continental, cu nuante excesive (sectorul de provincie V: provincia climatica est-europeana), cu ierni geroase si veri calduroase (uneori cu perioade prelungite de seceta).

Masele de aer predominante sunt cele continentale, baltice si scandinave, si mai putin cele oceanice atlantice si mediteraneene.

Radiatia solara globala, depinde direct de nebulozitate, inregistrand o valoare minima in luna decembrie (nebulozitate maxima - radiatie solara minima) si maxima in iulie (nebulozitate minima – radiatie solara maxima). Aceasta se mentine in limitele 106,0 – 107,0 kcal /cm² an, valorile cele mai scazute fiind cuprinse intre 2,0 -4,5 kcal/cm² an in intervalul noembrie – ianuarie. Mediile lunare cele mai ridicate se inregistreaza in perioada mai – august, ajungand la 14,0 -16,0 kcal/cm²an

Circulatia generala a atmosferei este determinata de advectia aerului arctic din nord si a celui continental uscat dinspre nord-est fenomenul, fenomene caracteristice acestui tip de climat.

Temperatura aerului (cel mai important parametru), este controlata de urmatorul complex de factori: radiatia solara, circulatia generala a atmosferei si particularitatile pe care le dau conditiile fizico - geografice regionale si locale. Particularitatile regimului temperaturii aerului sunt caracteristice zonei temperate, supuse influentelor locale de: relief, vegetatie, hidrografice, factori antropici, etc., iar expresia continentalismului este data de amplitudinile termice ale temperaturilor medii si absolute ale aerului, care sunt neuniforme de la un an la altul, inregistrandu-se abateri importante de la media multianuala. Astfel in arealele joase temperatura medie anuala 9,0 C, coborand pana la 8, 0 C in zona de deal. Temperatura medie a lunii iulie variaza de la peste 21, 0 C in sectoarele mai adapostite si expuse insolatiei intense, pana la sub 19 C pe culmile dealurilor. Numarul zilelor de vara cu temperaturi de peste 25 C depaseste cifra de 90, numarul zilelor tropicale (cu temperaturi ce depasesc valoarea de 30 C fiind de cca 30. Temperatura medie a lunii ianuarie prezinta valori cuprinse in intervalul - 4,5 C / -3,0 C, de la un an la altul acestea variind in limite largi ca urmare a a invaziilor de aer rece urmate de regimuri anticiclonice, temperaturile extreme absolute determinand un ecart de peste 70 C. Fenomenul de inghet se produce in general dupa data de 15 octombrie si dispare la inceputul celei dea treia decade a lunii aprilie. Cele mai timpurii ingheturi de toamna si cele mai tarzii de primavara se pot produce cu un decalaj de 3-4 saptamani fata de datele medii, numarul mediu de anual de zile cu inghet cifrandu-se la peste 110.

Precipitaţii

Regimul anual (inclusiv multianual) al precipitatiilor reflecta o raspandire destul de inegala a cantitatilor de apa, cantitatea medie anuala variind intre 450 si 600 mm, zonele de deal primind de regula cantitati suplimentare fata de aceste valori. Cantitatea medie de precipitatii in luna iulie se incadreaza intre 50 si 60 mm, ploile torentiale insotite uneori de grindina au o frecventa scazuta (1-3 cazuri). Cantitatea medie de precipitatii in luna ianuarie este in jur de 30 mm, cu variatii extrem de mici in spatiile interfluviale.

Stratul de zapada, cu unele exceptii, se asterne de timpuriu pe culmile dealurilor, grosimea acestuia atingand valori de 10 la15 cm. Numarul mediu de zile cu ninsoare variaza intre 15 si 30 anual, solul ramanand acoperit cu zapada cca. 55-60 zile pe an.

➢ *Hidrografia*

Apele de suprafaţă

Hidrologic, amplasamentul se incadreaza in bazinul hidrografic al râului Suceava, râul Solonet care drenează teritoriul comunei fiind un important afluent de dreapta al acestuia.

Râul Soloneţ colectează apele pârâului Varvata în aval de localitatea Pîrteştii de Jos, debitele inregistrate depinzând in mare masura de regimul anual al precipitatiilor, remarcandu-se o crestere importanta primavara si toamna, ca urmare a topirii zapezilor si respectiv aparitiei ploilor, scaderea acestora avand loc in timpul verii si iarna, cand aportul de apa este mai redus. *Pârâul Varvata* este afluent pe partea dreaptă a râului Soloneţ. Bazinul său hidrografic este situat pe versantul de est al masivului Ciungi (694 m), în zona podişului piemontan.

Al doilea afluient al Soloneţului este *pârâul Inara*, afluient de stânga, confluienţa acestuia cu râul Soloneţ are loc lângă corpul B al Grupului Şcolar.

Satul Vîrfu Dealului este traversat de *pârâul Bucovăţ* în apropiere de DN 2E. Acest pârâu este afluient de stânga a râului Moldova, confluienţa fiind pe teritoriul comunei vecine Păltinoasa.

Apele subterane

Apele subterane constituie în întregime un reflex al condiţiilor structural litologice şi climatologice din această zonă, zona fiind caracterizata de existenta unor acumulari modeste de ape freatice, exceptie facand zona de lunca a râului Soloneţ, unde datorita conditiilor litologice favorabile (depozite aluvionare grosiere) se obtin debite mai importante. Apele subterane sunt cantonate la baza depozitelor permeabile la adâncimi ce variază între 0,60 m (pe văile pâraielor şi treimea inferioară a versanţilor) şi 10 - 15 m în punctele cele mai ridicate ale terenului.

Stratul acvifer este alimentat atât din precipitaţiile pluvio-nivale ce se infiltrează de pe versanţi cât şi direct din cursurile pâraielor.

➢ Vegetaţia şi fauna

Vegetaţia

Vegetaţia comunei Pîrteştii de Jos completează pitorescul reliefului, oferindu-i valori peisagistice remarcabile.

Pădurile ocupă cca. 45% din suprafaţa totală a teritoriului, adică apx. 2296 ha, fiind formate în special din conifere. Aşadar, predomină zona forestieră, în cadrul căreia se deoebesc două etaje: al molidului şi al fagului. Etajul molidului acoperă mai bine de 50% din suprafaţă, şi anume partea înalta şi de mijloc a principalelor culmi şi masive montane. Molidişurile pure sunt masive, dese, întunecoase şi monotone. Spre limita inferioară, la circa 800-900 m, intră în amestec cu bradul (*Abies alba*) şi cu fagul (*Fagus silvatica*), formând molideto-făgete şi molideto-brădeto-făgete.

Etajul fagului, mai restrâns ca suprafaţă, coboară până la 450-500m. Este format din păduri pure de fag, mai luminoase şi rare exemplare de paltin şi ulm, iar ca arbuşti vonicelul (*Evonymus europaea*), socul roşu (*Sambucus racemosa*) şi socul negru (*S. nigra*), scoruşul şi alunul.

La marginile pădurii şi în tăieturile recente se întâlnesc murul (*Rubus caesius*), zmeurul (*Rubus idaeus*) şi fragul (*Fragaria vesca*), precum şi tufişurile de alun şi de soc.

<u>Subarboretul</u> este, de obicei, sărăcăcios: tulichina (*Daphne mezereum*), alun (*Corylus avellana*), soc (*Sambucus Nigra*). În substratul ierbos se întâlnesc: *Asperula odorata, Salvia*

glutinosa, Rubus hirtus, Allium urssium, Festuca drymeia, Luzula luzuloides, Calamagrostis arundinacea ş.a. De altfel, în pădurile de conifere şi în cele de amestec etajul arbuştilor şi al ierburilor este slab reprezentat, lumina puţină şi umezeala multă fiind cauzele care determină sărăcia vegetaţiei de la parterul acestor păduri. Predomină muşchii, întâlniţi peste tot, apoi măcrişul (*Acetosa pratensis*), degetarutul (*Soldanella major*), lăcrămiţa (*Maianthemum bifolium*), clopoţei (*Campanula abienta*).

Faţă de înfăţişarea anterioară intervenţiei umane, asociaţiile vegetale prezintă modificări importante datorate intervenţiei antropice. Acţionând timp îndelungat, omul a reuşit să modifice atât structura vegetaţiei, cât şi limitele pădurii în favoarea creşterii suprafeţelor cu pajişti.

Vegetaţia ierboasă este reprezentată prin pajişti secundare sub formă de enclave în zona forestieră sau la partea superioară a molidişurilor. Cele formate la peste 1000 m sunt dominate de ţeposică (*Nardus stricta*); enclavele de molidişuri sunt formate din paiuş roşu (*Festuca rubra*), iar cele de făgete sunt dominate de iarba câmpului (Agrostis tenuis). La limita inferioară a zonei forestiere, pajiştile sunt formate din avascior (*Arrenatherum elatius*), avaz auriu (*Trisetum flavescens*), păiuş de livadă (*Festuca pratensis*).

Multe specii dintre plantele cu flori sunt endemice: omagul (*Aconitum moldavicum*), clopoţelul (*Campanula carpatica*), albăstrica (*C.rotundifolia*), ochiul boului (*Chrysanthemum rotundifolium*), garoafa roşie (*Dianthus tenuifolius*), crucea voinicului (Hepatica transsylvanica), mierea ursului (*Pulmonaria rubra*), gălbenelele de munte (*Ranunculus carpaticus*), zada (*Larix decidua*) etc. Întâlnim şi unele specii rare, cum ar fi: tisa (*Taxus baccata*), bulbucii (*Trollius europaeus*), sângele voinicului (*Nigritella rubra*). Dintre plantele medicinale se remarcă: arnica (*Arnica montana*), afinul (*Vaccinium myrtilus*), pojarniţa (*Hypericum perforatum*), coada şoricelului (*Achillea millefolium*), muşeţelul (*Matricaria chamomilla).*

Fauna

Fauna pădurilor era mult mai abundentă în trecut, când nu era aşa mult vânată de om. În prezent, din cauza creşterii densităţii populaţiei şi a reducerii suprafeţei ocupată cu păduri, fauna este mult stânjenită în înmulţirea şi răspândirea ei.

Componenţa faunistică este strict determinată de vegetaţie şi relief, răspândirea speciilor de animale corespunzând zonării altitudinale a vegetaţiei.

Fauna, în cea mai mare parte specifică Carpaţilor de altitudine joasă şi mijlocie, este reprezentată prin mamifere ca: lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Canis vulpes*), mistreţul (*Sus scrofa*), iepurele (*Lepus europaeus*), veveriţa (*Sciurus vulgaris*), jderul (*Martes martes*), pisica salbatică (*Felis silvestris*), pârşul (*Glis glis*), şoarecele vărgat (*Sicista betulina*), şoarecele scurmător (*Clethrionomys glareosus*).

Fondul cinegetic al masivelor mai înalte are splendide exemplare de urs brun (*Ursus arctos*), cerbi şi ciute (*Cervus elaphus*), căpriori şi căprioare (*Capreolus capreolus*), mistreţi (*Sus scrofa*), râşi (*Lynx lynx*).

Dintre păsări, întâlnim: pescărelul verde (*Alcedo ispido*), pescărelul negru (*Cinclus aquaticus*), arinarul (*Chrysomirtis spinus*), cintita (*Fringilla coelebs*), muscarul sur (*Muscicapa striata*), roşchita (*Pyrrhula pyrrhula*), botgrosul (*Coccothraustes coccthraustes*), piţigoiul cucuiat (*Parus cristatus*), piţigoiul de munte (*P.atricapillus*), piţigoiul vărgat (*P.coeruleus*), ciocănitoarea verde (*Picus viridis*), ciocănitoarea de munte (*D.leucotus*), vrabiile (*Passer domesticus*).

În pădurile de fag întâlnim porumbelul sălbatic (*Columba palumbus*), cocoşul de munte (*Tetrao urogallus*), buha (*Bubo bubo*), cucuveaua (*Athene noctua*), eretele (*Falco vespertillus*), mierla neagră (*Turdus merula*), mierla de pădure (*T.torquatus*), sturzul popesc (*T.viscivorus*).

Între vertebrate amintim salamandra (*Salamandra salamandra*), vipera comună (*Vipera berus*), şopârla de munte (*Lacerta vivipara*), tritonul carpatic (*Triturus montandoni*), broasca râioasa verde (*Bufo viridis*), brotacul (Hyla arborea) etc.

➢ Solurile

Factori şi procese pedogenetice

Solul, prin poziţia, natura şi rolul său, este un produs al interacţiunii dintre mediul biotic şi abiotic, reprezentând un organism viu, în care se desfăşoară o viaţă intensă şi în care s-a stabilit un anumit echilibru ecologic.

Solul este alcătuit din: material mineral provenit din dezagregarea şi alterarea rocilor, material organic provenit din transformarea resturilor vegetale, apa provenită din precipitaţiile atmosferice sau irigaţii şi aer, proporţia în care aceste componente se găsesc în sol determinând gradul de fertilitate al solului.

Solul *este rezultatul acţiunii conjugate a tuturor factorilor genetici: climă, rocă, relief, ape freatice şi stagnante, vegetaţie şi faună, factorul antropic. Ele se întrepătrund şi se influenţează reciproc, prin variaţia lor determinând manifestarea unor* ***procese pedogenetice*** *specifice:*

Procesele de bioacumulare sunt cele prin care se îmbogăteşte partea superioară a solului cu humus şi alte substanţe, datorită activităţii microorganismelor. Depunerea şi mineralizarea resturilor organice a dus la formarea humusului, de tip mor şi moder, specifice solurilor din zona de munte, şi de tip mull, specific cernoziomurilor, gleisolurilor molice şi aluviosolurilor molice.

Procesele de bioacumulare au un rol de cea mai mare importanţă în crearea fertilităţii solurilor.

Argiloiluvierea este specifică arealelor aflate sub vegetaţie forestieră ca şi zonelor limitrofe care au fost defrişate în ultimele două secole. Orizontul Bt se asociază uneori cu orizonturile de pseudogleizare.

Procesele vertice sunt condiţionate de prezenţa argilelor din lunca Moldovei şi luncilor pâraielor ce traversează regiunea.

Procesele de pseudogleizare sunt prezente în lunci şi pe versanţii mai slab înclinaţi, datorită prezenţei unui procent mai mare de argile fine care constituie materialul parental al solului.

În microdepresiunile de alunecare şi la baza versanţilor deluviali slab înclinaţi se creează exces de umiditate.

Excesul de apă din sol determină o aeraţie insuficientă şi o încetinire a proceselor de mineralizare a materiei organice precum şi formarea de compuşi toxici.

O mare parte din luvisoluri, care au un orizont impermeabil, sunt afectate de pseudogleizare. Gleizarea predomină la solurile din lunci şi de pe fundul văilor înguste unde apa freatică este la mică adâncime.

Procesele vermice se datorează faunei din sol. Prin procese specifice micro- şi mezofaunei masa profilului de sol îşi modifică structura datorită materialului ingerat, expulzat, amestecat sau deplasat de către aceste organisme.

Procesele de eluviere – iluviere constau în spălarea (levigarea) de către apa provenită din precipitaţii a compuşilor solubili şi depunerea acestora la diferite adâncimi. Cel mai uşor eluviate sunt sărurile, în ordinea solubilităţii, urmate de unele componente care în apă nu se dizolvă dar trec sub formă de particule foarte fine, respectiv substanţele coloidale (argilă, sescvioxizi de fier şi aluminiu, acizi huminici).

Tipuri de sol

La formarea si evolutia solurilor a stat actiunea continua si diferentiata a factorilor externi si interni assupra materialului litologic. Aceste procese sunt numeroase si variate.Unele au dus la dezagregarea si maruntirea rocii, altele la formarea argilei si redistribuirea acesteia pe profilul solului, iar altele au avut drept rezultat formarea celui mai important component al solului – humusul.

Conform *Studiului Pedologic* efectuat de *Oficiul Judeţean Pentru Studii Pedologice şi Agrochimice Suceava în anul 2008* şi ţinând cont de interactiunea acestor factori si de observatiile din teren, pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos s-au separat :

1) Clasa luvisoluri (774,29 ha – 39,72 %), din care :
   - Preluvosol (255,72 ha – 11,58 %)
   - Luvosol (548,44 ha – 28,14 %)
2) Clasa cambisoluri (238,44 ha – 12,26 %)
   - Eutricambosoluri (238,44 ha – 12,26 %)
3) Clasa hidrisoluri (104,51 ha – 5,36 %), din care :
   - Gleiosoluri (104,51 ha - 5,36 %)
4) Clasa protisoluri (637,25 ha – 32,68 %), din care :
   - Regosol (402,04 ha – 20,62 %)
   - Litosol (60,27 ha – 3,09 %)
   - Aluviosol (159,74 ha – 8,19 %)
   - Erodosol (15,20 ha – 0,78 %)
5) Asociatii de soluri in zona de alunecari : 194,51 ha, sau 9,98 %.

Preluvosolurile sunt mai raspandite pe suprafetele cu panta mai mica de la nord de satul Partestii de Jos, si intre Deleni si Partestii de Jos.

Luvosolurile sunt raspandite pe toate formele de relief din teritoriu, mai putin luncile, avand si cea mai mare suprafata ocupata din invelisul de sol.

Eutricambosolurile sunt dispuse tot in zona de aparitie a ***preluvosolurilor***, si anume la nord de satul Partestii de Jos, apoi la sud de el, la vest de satul Deleni.

Districambosolurile sunt cele mai raspandite soluri zonale, fiind prezente peste tot in cuprinsul comunei, mai putin in zona de lunca.

Gleiosolurile au o pondere redusa, sunt intilnite pe in apropierea vailor raurilor din zona, si anume Solonetul cu afluentul sau Varvata.

Regosolurile se gasesc pe suprafete destul de mari, pe versantii abrupti de la est de paraul Varvata, apoi la sud de satul Deleni si mai ales in nordul teritoriului, la limita cu Botosana si cu Cacica.

Litosolurile se intilnesc pe suprafete mici, in unele zone din lunca Solonetului .Aluviosolurile sunt soluri tinere, formate exclusiv in zonele de lunca si anume in lunca raului Solonet si a afluentului sau Varvata.

Erodosolurile apar pe o fasie ingusta la baza versantului estic ce margineste satul Deleni cu valea paraului Varvata.

Încadrarea în clase de calitate (bonitarea)

Bonitatea terenurilor agricole reprezintă o operaţiune complexă de cunoaştere aprofundată a condiţiilor de creştere şi dezvoltare a plantelor, determinarea a gradului de favorabilitate a acestor condiţii pentru fiecare folosinţă.

Pentru calculul notelor de bonitare, din multitudinea condiţiilor de mediu s-au ales numai cele considerate mai importante, mai uşor şi mai precis măsurabile şi anume:

- temperatura medie anuală - încadrarea în acest indicator se face pe baza datelor referitoare la regimul temperaturilor şi precipitaţiilor;

- precipitaţiile medii anuale;
- gleizare;
- pseudogleizare;
- salinizare şi alcalinizare;
- textura în orizontul arat sau în primii 20 cm;
- poluarea solului;
- panta;
- alunecări de teren;
- adâncimea apei freatice;
- inundabilitatea;
- porozitatea totală în orizontul restrictiv;
- conţinutul de $CaCO_3$ total pe adâncimea de până la 50 cm;
- reacţia (pH) în orizontul arat sau în primii 20 cm;
- gradul de saturaţie în baze în orizontul arat sau în primii 20 cm;
- volumul edafic;
- rezerva de humus în stratul 0-50 cm;
- excesul de umiditate de suprafaţă.

Redam mai jos structura claselor de calitate dupa nota medie de bonitare naturala pe folosinte :

1) Pentru folosinta arabil (767,98 ha) avem
- terenuri de clasa a II-a 209,26 ha – 27,30 % - cu 69 puncte
- terenuri de clasa a III-a 283,60 ha – 26,90 % - cu 50 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 225,69 ha – 29,40 % - cu 27 puncte
- terenuri de clasa a V-a 49,43 ha - 6,40 % - cu 16 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de arabil este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 46 puncte

2) Pentru folosinta livezi (4,41 ha) avem
- terenuri de clasa a IV-a 3,57 ha – 81,00 % - cu 27 puncte
- terenuri de clasa a V-a 0,84 ha – 19,00 % - cu 14 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de livezi este de clasa a IV-a , cu o nota de bonitare medie de 24 puncte

3) Pentru folosinta pasune (454,35 ha) avem
- terenuri de clasa a I-a 9,00 ha – 2,00 %- cu 81 puncte
- terenuri de clasa a II-a 189,53 ha – 41,70 %- cu 73 puncte
- terenuri de clasa a III-a 197,38 ha – 43,40 %- cu 48 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 58,44 ha – 12,90 %- cu 32 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de pasune este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 57 puncte.

4) Pentru folosinta faneata (659,52 ha) avem
- terenuri de clasa a I-a 15,11 ha. – 2,30 %- cu 89 puncte
- terenuri de clasa a II-a 198,16 ha. – 30,00 %- cu 69 puncte
- terenuri de clasa a III-a 233,86 ha. – 35,50 %- cu 53 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 146,80 ha. – 22,30 %- cu 32 puncte
- terenuri de clasa a V-a 65,59 ha. – 9,90 %- cu 18 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de faneata este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 50 puncte.

5) Pe total comuna situatia se prezinta astfel :
- terenuri de clasa a I-a 24,11 ha. – 1,30 %- cu 86 puncte
- terenuri de clasa a II-a 596,95 ha. – 31,60 %- cu 70 puncte
- terenuri de clasa a III-a 714,84 ha. – 37,90 %- cu 50 puncte

- terenuri de clasa a IV-a 434,50 ha. – 23,10 %- cu 29 puncte
- terenuri de clasa a V-a 115,86 ha. – 6,10 %- cu 17 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 50 puncte. *Sursa:Oficiul Judeţean Pentru Studii Pedologice şi Agrochimice Suceava, anul 2008*

2.3. RELAŢII ÎN TERITORIU

➢ Încadrarea în teritoriu

Comuna Pîrteştii de Jos este situată în partea centrală a judetului Suceava, la o distanţă de 20 km de oraşul Gura Humorului şi la 35 km faţă de municipiul Suceava, învecinându-se cu :

- comuna Botoşana la nord;
- comuna Comăneşti la nord-est;
- comuna Bălăceana la est;
- comuna Ilişeşti la sud – est;
- comuna Păltinoasa la sud şi sud-vest;
- oraşul Gura Humorului, comuna Mănăstirea Humor şi comuna Cacica la vest.

După forma, textura şi structura vetrei, localităţile comunei Pîrteştii de Jos fac parte din categoria aşezărilor cu *formă, structură şi textură neregulată*. Astfel, localitatăţile s-au dezvoltat iniţial paralel cu valea râului Soloneţ, având o formă alungită, longitudinală, “mulată” pe valea apei, în timp, datorită presiunii demografice, extinderea satului trebuind să se facă şi transversal, prin dezvoltarea tentaculară pe unele văi ale pâraielor afluenţi ai Soloneţului. Localitatea Pîrteştii de Jos are rol de coordonare administrativă şi socio-culturală, sub raport teritorial administrativ.

Din punct de vedere funcţional nu există diferenţieri prea mari în cadrul aşezărilor, funcţia predominantă fiind cea agricolă şi creşterea animalelor.

Vetrele de sat sunt dezvoltatea de-a lungul principalelor căi de comunicaţie rutieră.

Satul Pîrteştii de Jos este aşezat de-a lungul DJ 178A şi DC 24A. Satul prezintă o dezvoltare de-a lungul cursurilor de apă râul Soloneţ, pârâul Varvata. Satul Vîrful Dealului este dezvoltat de-a lungul drumului DN 2E, iar satele Deleni şi Varvata de-a lungul DC 23, DC 24A şi DC 24B.

Legătura comunei Pîrteştii de Jos cu municipiul Suceava se realizează prin DN 2E până la Păltinoasa şi de aici pe DN17 (E 58) şi prin DJ 178A cu DN 2 (E 85)-Dărmăneşti.

Legătura între satele din comună se face pe DN 2E cu Localitatea Vîrfu Dealului şi cu celelalte două localităţi pe DC 23 sau pe drumurile săteşti;

Linia ferată traversează comuna de la est -vest spre sud. Transportul feroviar este asigurat pe ruta Dărmăneşti – Todireşti – Pîrteşti – Cacica - Vîrfu Dealului - Păltinoasa, cu Halta Pârteşti şi Halta Vîrfu Dealului.

Teritoriul comunei este străbătut de o reţea de drumuri comunale şi săteşti, parte din ele modernizate (betonate), iar altele nemodernizate (pietruite).

În vederea identificării şi asigurării posibilităţilor de dezvoltare a localităţii, se impune o studiere atentă în scopul propunerii unui intravilan corespunzător şi a unor variante care să suporte unele extinderi în etapele ulterioare.

➢ Relaţiile în teritoriu

Relaţiile în teritoriu ale comunei Pîrteştii de Jos sunt cu:

- celelalte comune: între comuna Pîrteştii de Jos şi comunele învecinate există un sistem de relaţii, care are ca scop coordonarea, deservirea şi cooperarea în comun a unităţilor agricole şi industriale; în comună, localitatea Pîrteştii de Jos are rol de coordonare administrativă şi socio-culturală.
- Oraşul Gura Humorului: relaţiile sunt constituite, în principal, din deplasările pentru muncă, deplasările pentru învăţământ, aprovizionarea cu produse comerciale de larg consum, sau pentru comercializarea de produse agroalimentare.
- municipiul Suceava: relaţiile sunt constituite în principal din deplasările pentru învăţământ preuniversitar şi universitar, muncă, parţial pentru aprovizionarea cu produse comerciale de larg consum, sau pentru comercializarea de produse agroalimentare, servicii specializate din domeniul sănătăţii, pentru serviciile financiar-bancare, etc.

Între satele comunei s-a stabilit un sistem complex de relaţii de complementaritate, care include relaţii demografice, relaţii economice, social - culturale şi relaţii administrative.

Toate aceste relaţii sunt facilitate de un transport în comun organizat printr-o reţea de maxi – taxi şi microbuze aparţinând unor firme de transport călători private.

Reţeaua de cale ferată asigură transportul unui însemnat număr de locuitori ai comunei spre principalele oraşe, unii dintre aceştia deplasându-se zilnic spre locurile de muncă.

Relaţiile economice

Relaţiile economice ale comunei Pîrteştii de Jos cu zona înconjurătoare, şi în special cu oraşul Gura Humorului şi municipiul Suceava, constituie suportul material al dezvoltării mediului rural. Astfel, prin asigurarea cu materii prime pentru unele ramuri industriale din oraş, cu produse agroalimentare pentru piaţa urbană, se obţin cea mai mare parte a veniturilor necesare dezvoltării comunei şi traiului zilnic al populaţiei.

Alte relaţii se desfăşoară cu străinătatea, prin perspectiva persoanelor din comuna Pîrteştii de Jos, plecate la muncă în diferite ţări din Europa. Repatrierea valutei de către cei care lucrează în străinătate contribuie, într-o anumită măsură, la ridicarea standardului de viaţă, chiar dacă cea mai mare parte a investiţiilor sunt orientate în construcţia de locuinţe şi cumpărarea de bunuri, prea puţine fiind direcţionate în domeniul antreprenoriatului.

Relaţii demografice

În perioada anterioară anului 1989, eliberarea unui mare volum de forţă de muncă din ramurile agricole a determinat intense mişcări de populaţie din zonele rurale spre oraş, pe de o parte, dar şi migrări spre zonele deficitare ale ţării, pe de altă parte. În prezent asistăm la schimbarea sensului de flux migrator prin revenirile în zonele de origine şi angrenarea populaţiei în activităţi agricole cu eficienţă scăzută.

Inexistenţa locurilor de muncă în domeniul industrial şi lipsa capitalului pentru dezvoltarea unei agriculturi competitive, lipsa posibilităţilor de calificare, cât şi nivelul relativ modest al dotărilor comunei au determinat numeroşi locuitori ai comunei opteze pentru munca în afara ţării, în timp ce, mare parte a tinerilor rămân să lucreze, după terminarea studiilor superioare, în oraşe (Gura Humorului, Suceava).

2.4. ACTIVITĂŢILE ECONOMICE

Amplasată in partea centrală a judeţului, în apropierea axei de circulaţie trans-carpatică Gura Humorului - Câmpulung Moldovenesc - Vatra Dornei - Transilvania, la o distanţă de 20 km de oraşul Gura Humorului şi la 35 km faţă de municipiul Suceava, comuna Pîrteştii de Jos beneficiază de posibilităţi sporite de dezvoltare economică, cu opţiuni mai diversificate decât ale aşezărilor localizate pe văile secundare ale obcinelor.

Ca ***tip de spaţiu rural***, conform Atlasului României 2006, comuna Pîrteştii de Jos este caracterizată ca fiind de *tipul 4*, specific spaţiilor montane, mai precis, un ***spaţiu rural situat într-o arie geografică dificilă, îmbătrânită şi cu o economie agricolă precară.*** Activităţile economice s-au dezvoltat în concordanţă cu potenţialul şi resursele locale: creşterea animalelor, în special a bovinelor, prin valorificarea suprafeţei întinse a păşunilor şi fâneţelor, activităţi de silvicultură, exploatare forestieră şi prelucrarea lemnului, valorificându-se astfel fondul forestier valoros al comunei, activităţi de exploatare a rocilor utile, şi, nu în ultimul rând, turismul, şi mai ales agroturismul, care valorifică potenţial turistic şi amplasarea extrem de favorabilă a comunei Pîrteştii de Jos între munţi.

Studiul de faţă urmăreşte identificarea particularităţilor economice ale comunei, precum şi evidenţierea disfuncţionalităţilor, în vederea stabilirii celor mai bune direcţii de dezvoltare economică a comunei Pîrteştii de Jos.

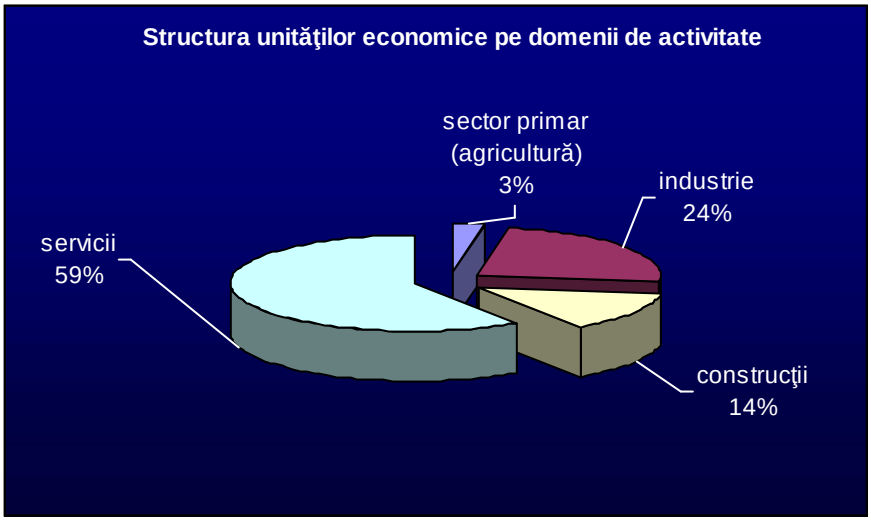
În realizarea studiului s-au utilizat date din Fişa localităţii, furnizată de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava, date extrase din Registrul Agricol al comunei Pîrteştii de Jos, informaţii colectate pe teren, informaţii provenind din diferite studii realizate în comuna Pîrteştii de Jos.

Structura unităţilor economice pe domenii de activitate

În urma analizei societăţilor economice care funcţionează în comuna Pîrteştii de Jos, pe domenii de activitate, se constată următoarele:

DOMENIUL DE ACTIVITATE	NR. UNITĂŢI
sector primar (agricultură)	1
industrie	9
construcţii	5
servicii	22

Sursa: prelucrarea datelor furnizate de Registrul Comerţului de pe lângă Tribunalul Suceava, 2008

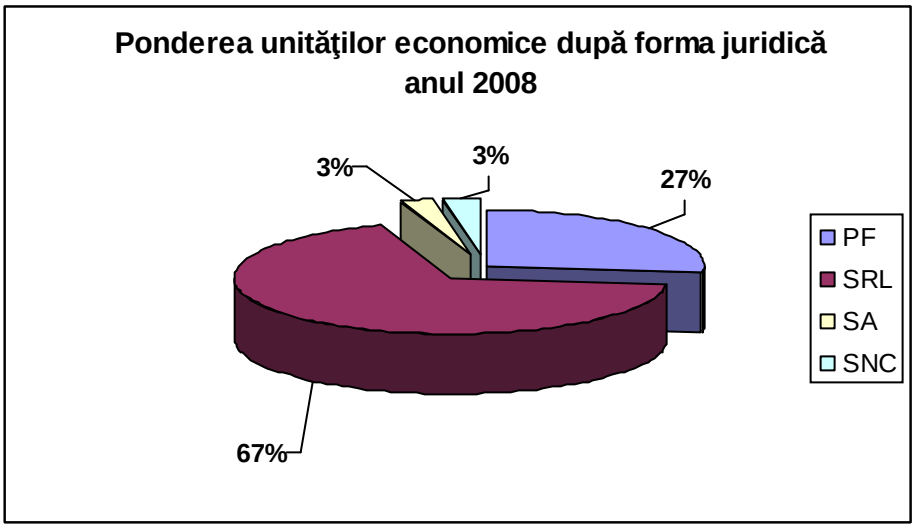
Se remarcă dominanţa, din punct de vedere al numărului de unităţi funcţionale, a sectorului terţiar care deţine 59% din totalul unităţilor economice din comuna Pîrteştii de Jos. În cadrul sectorului serviciilor, majoritare sunt unităţile care se ocupă de comerţ.

Pe locul 2, ca pondere din totalul activităţilor economice, se situează industria, cu 25% din totalul unităţilor economice din comună, în cadrul sectorului industrial dominând industria de prelucrare a lemnului. Pe locul 3 se situează construcţiile, cu 14% din totalul unităţilor economice active.

Din punct de vedere al **formei juridice**, situaţia unităţilor economice din comuna Pîrteştii de Jos este următoarea:

FORMA JURIDICĂ	NR. DE UNITĂŢI ECONOMICE
PF	10
SRL	25
SA	1
SNC	1

Sursa: prelucrarea datelor furnizate de Registrul Comerţului de pe lângă Tribunalul Suceava, 2008

Din diagrama anterioară constatăm că majoritare sunt unităţile economice de tipul S.R.L.-urilor, care deţin 67% din totalul unităţilor economice din comună. Pe locul 2 se situează unităţile economice de tipul PF - persoane fizice, ce reprezintă 27% din totalul unităţilor economice. Totuşi, nivelul antreprenorial din comună este redus, persoanele active preferând mai degrabă statutul de salariat, inclusiv dacă pleacă în străinătate. Societăţile în nume colectiv şi societăţile pe acţiuni sunt slab reprezentate, cu ponderi de 3%.

2.4.1. Sectorul primar

În comuna Pîrteştii de Jos, ***activităţile desfăşurate în sectorul primar*** reprezintă, conform diagramei anterioare, ***3% din totalul activităţilor economice*** din comună.

2.4.1.1. Agricultura

Potenţialul agricol al comunei Pîrteştii de Jos este reprezentat, ca în cazul tuturor aşezărilor montane, de suprafaţa mare a păşunilor şi fâneţelor care determină ca principalul sector al agriculturii locale să fie creşterea animalelor, tradiţional a bovinelor. Cultura

plantelor este de asemenea de importanţă, datorită suprafeţei destul de mari a terenurilor arabile chiar dacă restricţiile date de condiţiile pedoclimatice specifice impun limitarea numărului de specii cultivate în regim competitiv.

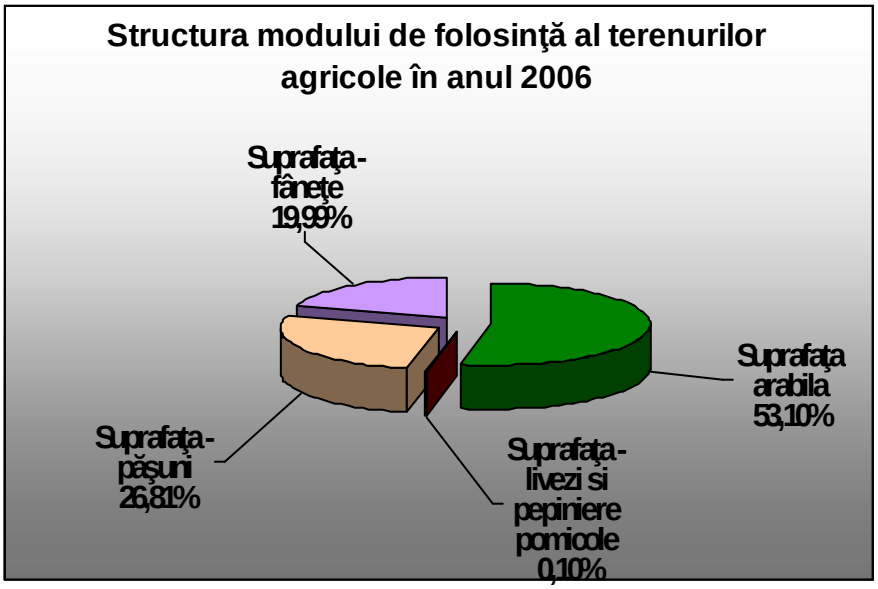
Condiţiilor climatice locale specifice zonei montane, favorizează cultura cartofului dar şiculturile de porumb, grâu, sfeclă de zahăr, legume ocupă suprafeţe importante din totalul arabil.

Din suprafaţa totală de **5128** ha a comunei Pîrteştii de Jos, la nivelul anului 2006, **terenul agricol** ocupă o suprafaţă de **1921** ha, adică **37,46%**. Suprafaţa redusă a terenului agricol este o caracteristică a aşezărilor montane, în care cea mai mare parte a teritoriului administrativ al comunelor este ocupată de pădure. Suprafeţele ocupate de diferitele categorii de folosinţă agricolă, la nivelul anului 2006, sunt prezentate în tabelul următor:

Modul de utilizare al terenurilor agricole – anul 2006

SUPRAFAŢA AGRICOLA TOTALĂ	1921
Suprafaţa arabila	1020
Suprafaţa - livezi si pepiniere pomicole	2
Suprafaţa - păşuni	515
Suprafaţa - fâneţe	384

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava, anul 2008

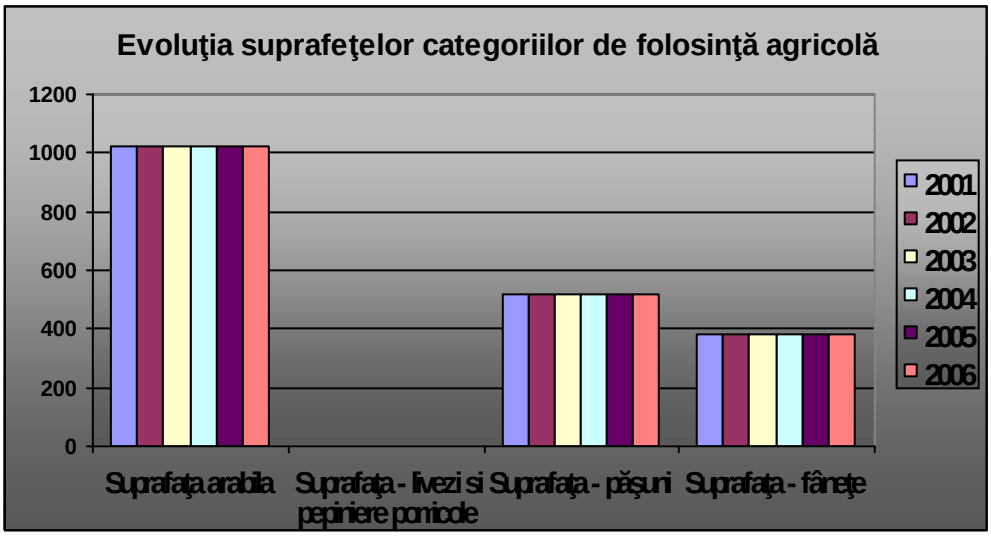

Din datele şi graficul anterior se observă că, din totalul de 1921ha teren agricol, 53,10% reprezintă suprafaţa ocupată de arabil, acesta ocupând mai bine de jumătate din suprafaţa terenului agricol. Suprafaţa ocupată de păşuni şi fâneţe însumează la nivelul anului 2006 circa 899 ha, cu o pondere de 46,8 % din totalul terenului agricol.

Comuna nu deţine suprafeţe cultivate cu viţă de vie, climatul local fiind nefavorabil acestor tipuri de plantaţii. Puţinii pomi fructiferi sunt răspândiţi pe suprafeţe ce însumează aprox. 2 ha.

Evoluţia suprafeţelor categoriilor de folosinţă agricolă - este redată în tabelul şi diagrama următoare:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Suprafaţa agricola totală	1920	1920	1921	1921	1921	1921
Suprafaţa arabila	1020	1020	1020	1020	1020	1020
Suprafaţa - livezi si pepiniere pomicole	2	2	2	2	2	2
Suprafaţa - păşuni	515	515	515	515	515	515
Suprafaţa - fâneţe	383	383	384	384	384	384

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava , Fişa localităţii, 2008

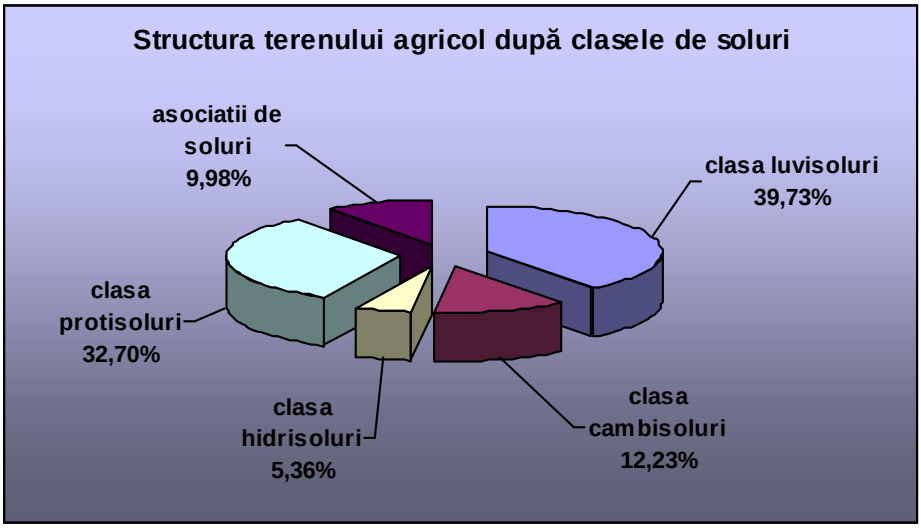

Pe ansamblu, se observă că, în intervalul 2001 – 2006, suprafaţa agricolă totală s-a menţinut constantă.

Incadrarea terenului în clase de favorabilitate şi pretabilitate

Operaţiunea de bonitare reprezintă operaţiunea complexă de cunoaştere aprofundată a condiţiilor de creştere şi dezvoltare a plantelor, determinarea claselor de calitate pentru fiecare folosinţă printr-un sistem de indicatori tehnici şi note de bonitare.

Solurile prezente pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos sunt specifice zonelor montane, **39,73%** (774,29 ha)din teren fiind încadrat în **clasa luvisoluri**, **clasa cambisolurilor** care ocupă **12,23%** (238,44 ha), **5,36 %** din teren este incadrat în **clasa hidrisoluri** (104,51 ha), **32,70 %** din teren reprezintă **clasa protisoluri** (637,25 ha), iar **9,98 %** din teren se înscrie în **asociatii de soluri in zona de alunecari** (194,51 ha).

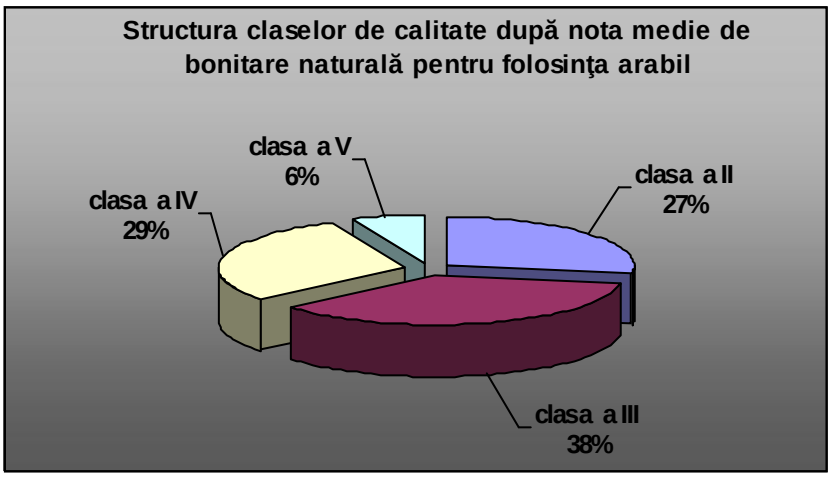

Prin urmare, calităţile de fertilitate ale terenului arabil din comuna Pîrteştii de Jos sunt destul de reduse, şi nu permit cultivarea unei game variate de culturi agricole.

Din punct de vedere al categoriilor de folosinţă a terenului agricol, teritoriul comunei Pîrteştii de Jos include teren arabil, livezi, păşuni şi fâneaţă. Pe teritoriul comunei Partestii de jos s-a cartat pedologic o suprafata totala de 1949 ha.

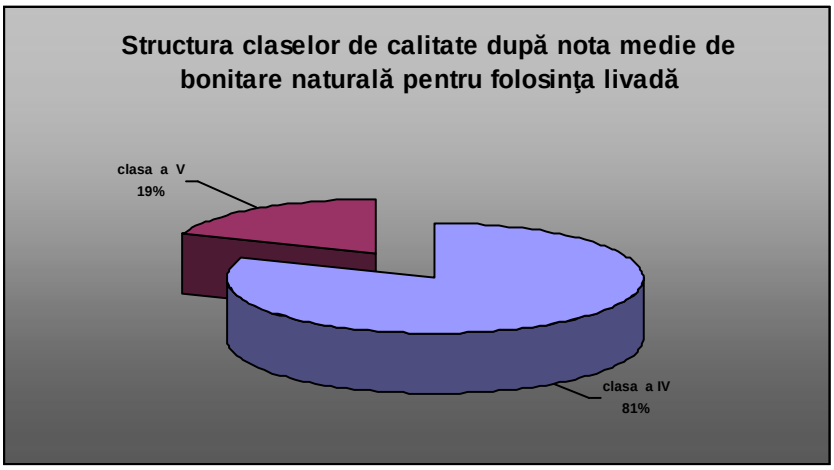
Redăm mai jos structura claselor de calitate după nota medie de bonitare naturală pe folosinţe. Menţionăm că datele au fost furnizate de *Oficiul Judeţean Pentru Studii Pedologice şi Agrochimice Suceava, anul 2008*.

1)Pentru folosinta arabil (767,98 ha) avem
- terenuri de clasa a II-a 209,26 ha - cu 69 puncte
- terenuri de clasa a III-a 283,60 ha - cu 50 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 225,69 ha - cu 27 puncte
- terenuri de clasa a V-a 49,43 ha - cu 16 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de arabil este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 46 puncte.

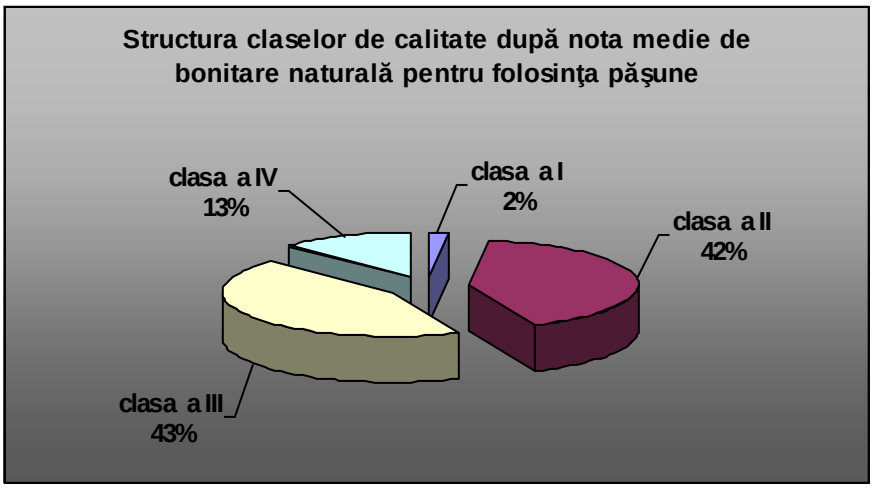
2) Pentru folosinta livezi (4,41 ha) avem
- terenuri de clasa a IV-a 3,57 ha - cu 27 puncte
- terenuri de clasa a V-a 0,84 ha - cu 14 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de livezi este de clasa a IV-a , cu o nota de bonitare medie de 24 puncte.

3) Pentru folosinta păşune (454,35 ha) avem

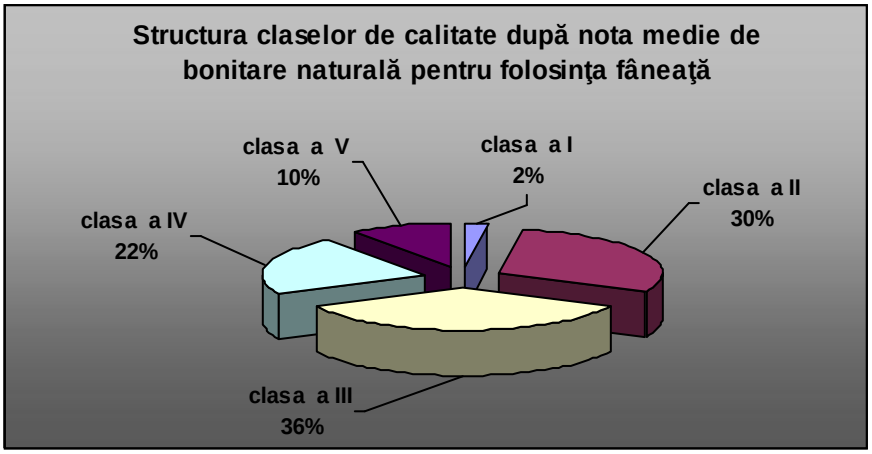
- terenuri de clasa a I-a 9,00 ha -cu 81 puncte
- terenuri de clasa a II-a 189,53 ha –cu 73 puncte
- terenuri de clasa a III-a 197,38 ha –cu 48 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 58,44 ha – cu 32 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de pasune este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 57 puncte.

4) Pentru folosinta faneaţă (659,52 ha) avem

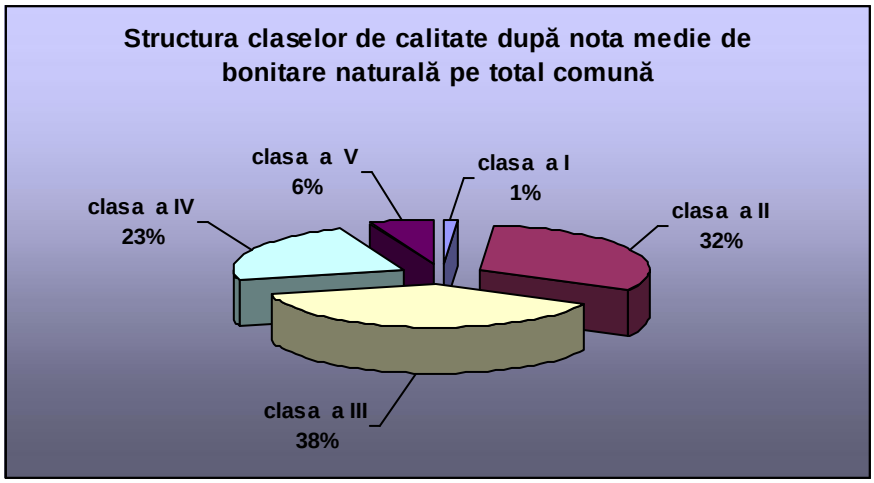
- terenuri de clasa a I-a 15,11 ha. –cu 89 puncte
- terenuri de clasa a II-a 198,16 ha. –cu 69 puncte
- terenuri de clasa a III-a 233,86 ha. –cu 53 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 146,80 ha. –cu 32 puncte
- terenuri de clasa a V-a 65,59 ha. –cu 18 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete de faneata este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 50 puncte.

5) Pe total comuna situatia se prezinta astfel :

- terenuri de clasa a I-a 24,11 ha. –cu 86 puncte
- terenuri de clasa a II-a 596,95 ha. –cu 70 puncte
- terenuri de clasa a III-a 714,84 ha. –cu 50 puncte
- terenuri de clasa a IV-a 434,50 ha. –cu 29 puncte
- terenuri de clasa a V-a 115,86 ha. – cu 17 puncte

Incadrarea medie a intregii suprafete este de clasa a III-a , cu o nota de bonitare medie de 50 puncte.

Lucrări de amenajare a terenurilor, îngrăşăminte

Din informaţiile deţinute de Oficiul Judeţean pentru Studii Pedologice şi Agrochimice Suceava, pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos nu s-au realizat lucrări de combatere a eroziunii solului, irigaţii, drenaje.

Totusi, se mai pot face cateva precizari , si anume faptul ca pe 749 ha este intilnita eroziunea de suprafata slaba, moderata si puternica, pe 195 ha se intilnesc a lunecari si surpari, pe 735 ha exces de umiditate slab, moderat si puternic, iar aproximativ 220 ha sunt terenuri inundabile.

Pe suprafetele afectate de acidifiere se impun masuri de imprastiere de amendamente. Se mai poate aplica gunoiul de grajd , atat prin imprastierea uniforma, cat si prin tarlirea vara pe pajisti. Ingrasamintele chimice se aplica sub forma de ingrasaminte complexe de tipul 1 : 1, nitrocalcar, ingrasaminte care mentin ph-ul solului.Nu se recomanda aplicarea ingrasamintelor pe baza de uree sau de azotat de amoniu pentru ca acidifiaza solurile.

Referitor la îngrăşămintele chimice, cantitatea acestora este destul de redusă. Aplicarea de pesticide şi alte substanţe pentru combaterea bolilor şi dăunătorilor se realizează pentru culturile de cartof.

Mecanizarea

Următorul tabel defineşte o situaţie clară a dotărilor pentru agricultură din comuna la nivelul anului 2008:

	2008	
	la populaţie	**pers. juridice**
tractoare până la 45 C.P.	1	
tractoare între 45-55 C.P.	17	
tractoare între 56-65 C.P.	3	-
pluguri pentru tractor	20	-
pluguri cu tracţiune animală	210	-
Semănători cu tracţiune animală	12	
Combine autopropulsate	2	-
grape cu tracţiune mecanică	10	-
grape cu tracţiune animală	210	
Maşini pentru împrăştiat îngrăşăminte organice	1	-
Remorci pentru tractor	18	-
motocositoare	10	-
autovehicule pentru transportat marfuri (cap 1.5t)	2	-

Sursa: date furnizate de Registrul Agricol, Primăria Pîrteştii de Jos, anul 2008

Se observă că, la nivelul anului 2007, cea mai mare parte a maşinilor şi utilajelor agricole sunt deţinute de către populaţie. Se mai observă, de asemenea, că achiziţionarea maşinilor şi utilajelor agricole s-a făcut în concordanţă cu necesităţile locale: cele mai numeroase maşini agricole sunt grapele şi plugurile – datorită suprafeţei mari a terenului arabil. Există de asemenea şi un număr rezonabil de tractoare.

Totalizând numărul de tractoare existente în comuna Pîrteştii de Jos şi luând în considerare suprafaţa terenului arabil (1020 ha) rezultă că, la nivelul anului 2007, ***gradul de încărcare pentru un tractor*** era de **48,57 *ha/tractor fizic***, care indică un nivel al mecanizării mediu, mai bun decât media pe ţară - 55,34 ha arabil/tractor, dar inferior comparativ cu media europeană, de circa 12,7ha arabil/tractor.

De aceea vom raporta numărul de pluguri existente în comună la suprafaţa terenului arabil. În urma calculelor, rezultă un ***grad de încărcare pentru un plug*** de 1,43ha arabil, reflectând, din nou, un nivel foarte ridicat al mecanizării.

Reiese deci că, din punct de vedere al mecanizării agricole, comuna Pîrteştii de Jos, privită prin perspectiva diversităţii şi varietăţii utilajelor agricole, are un ***nivel mediu***, necesitând suplimentarea numărului acestora pentru a atinge eficienţa atât în exploatarea suprafeţelor agricole cât şi în exploatarea utilajelor şi maşinilor agricole (a căror durată de viaţă se prelungeşte considerabil dacă se evită supraexploatarea).

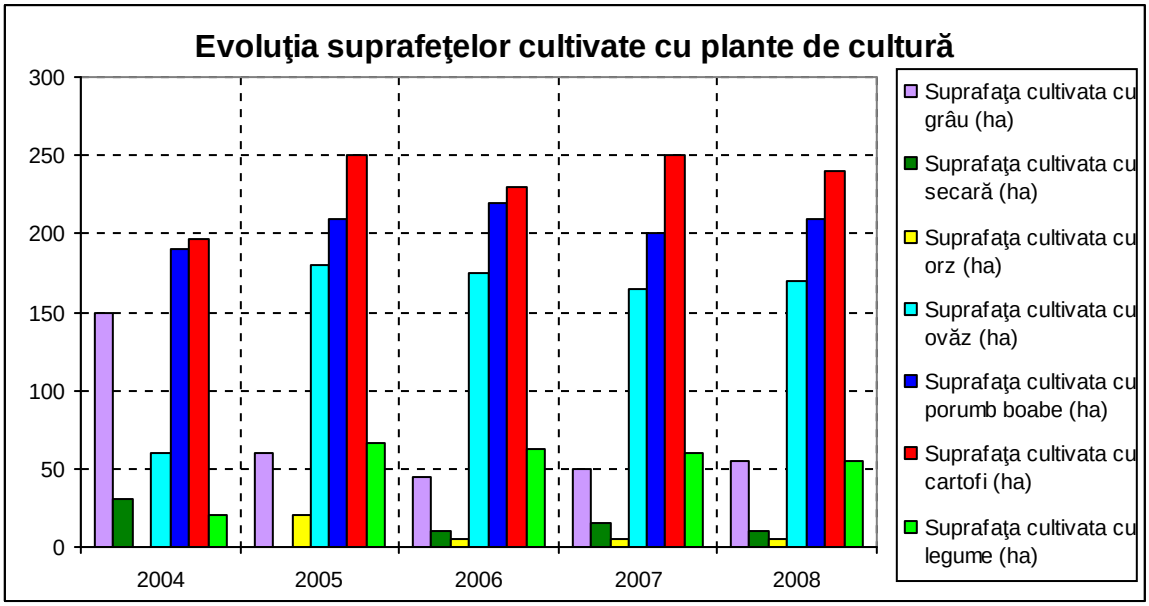
Producţia vegetală

Producţia vegetală este destul de reprezentativă pentru comuna Pîrteştii de Jos, dată fiind suprafaţa de teren pretabil pentru cultura plantelor. Solurile specifice zonei (majoritar cernisoluri şi cambisoluri si luvisoluri), permit dezvoltarea plantelor cerealiere, a culturilor de cartofi şi asigură condiţii favorabile dezvoltării vegetaţiei ierboase din păşunile şi fâneţele naturale precum şi a culturilor de plante furajere.

Suprafeţele în hectare ocupate de principalele plante de cultură în cadrul terenurilor arabile şi evoluţia acestor suprafeţe sunt prezentate în tabelul şi diagrama următoare:

	2004	2005	2006	2007	2008
Suprafaţa cultivata cu grâu şi secară (ha)	149	60	45	50	55
Suprafaţa cultivata cu secară (ha)	31	-	10	15	10
Suprafaţa cultivata cu orz (ha)	-	20	5	5	5
Suprafaţa cultivata cu ovăz (ha)	60	180	175	165	170
Suprafaţa cultivata cu porumb boabe (ha)	190	210	220	200	210
Suprafaţa cultivata cu cartofi (ha)	197	250	230	250	240
Suprafaţa cultivata cu legume (ha)	21	66	62	60	55

Sursa: date furnizate de Registrul Agricol, Primăria Pîrteştii de Jos, anul 2008

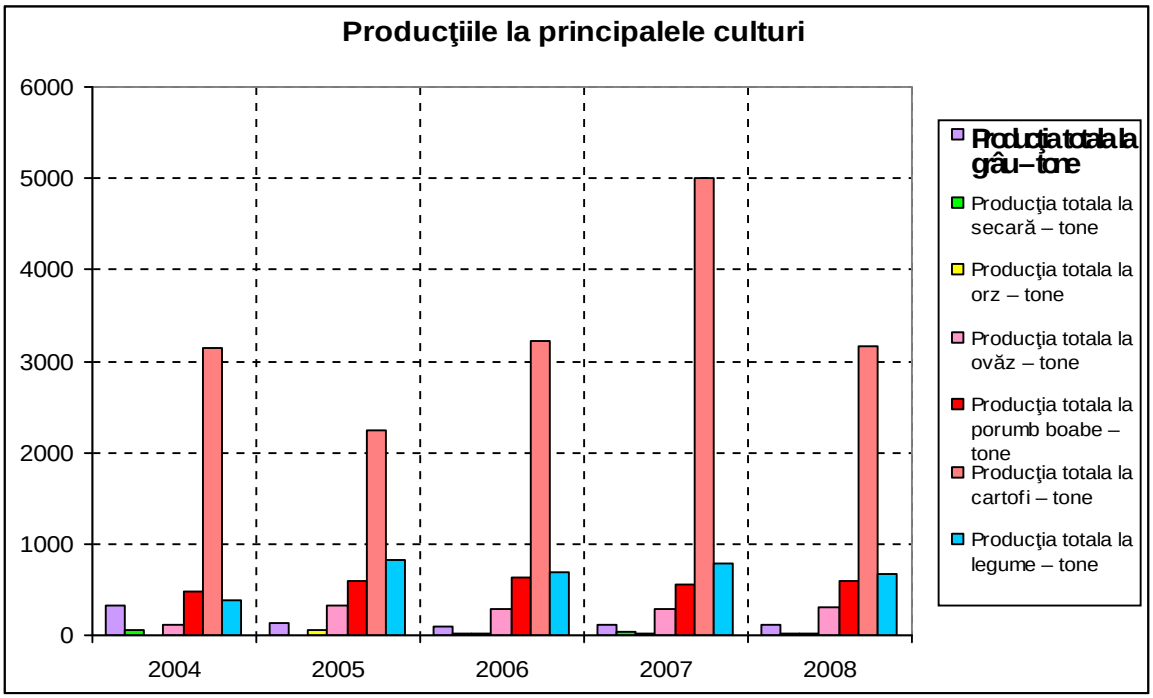

Cele mai însemnate culturi sunt cele de cartof, porumb boabe şi ovăz, răspândite pe suprafeţele arabile de pe lângă gospodăriile populaţiei. Se remarcă faptul că, pentru intervalul 2005 – 2008, este caracteristică o anumită constanţă în ceea ce priveşte suprafeţele cutivate cu cartofi, ovăz şi legume şi o scădere a suprafeţei destinate culturilor de secară şi orz.

Conform diagramei următoare, cartoful, principala plantă de cultură, se cultivă pe aproximativ 23,53%, din suprafaţa arabilă, obţinându-se producţii apropiate producţiei medii a judetului Suceava. Producţia vegetală, cu excepţia cartofilor, porumbului şi ovăzului este destinată aproape în totalitate locuitorilor comunei, deci autoconsumului.

Producţiile obţinute la principalele culturi sunt prezentate în tabelul şi diagrama următoare:

	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**
Producţia totala la grâu – tone	328	135	104	115	124
Producţia totala la secară – tone	60	-	26	38	27
Producţia totala la orz – tone	-	54	12	12	12
Producţia totala la ovăz – tone	108	324	280	280	306
Producţia totala la porumb boabe – tone	475	588	638	550	594
Producţia totala la cartofi – tone	3152	2250	3220	5000	3168
Producţia totala la legume – tone	377	830	694	792	677

Sursa: date furnizate de Registrul Agricol, Primăria Pîrteştii de Jos, anul 2008

Comparând diagrama evoluţiei suprafeţelor ocupate de culturile agricole cu diagrama evoluţiei producţiilor vegetale constatăm că între variaţia suprafeţelor şi variaţia producţiilor nu există un raport de dependenţă, mărimea suprafeţei nu determină mărimea producţiei. Astfel, chiar dacă suprafeţele cultivate cu cartofi şi ovăz râmân constante în intervalul 2005 – 2008, producţia de cartofi creşte cu 45% în 2007 faţă de 2003, şi apoi scade cu 37% în 2008 faţă de 2007.

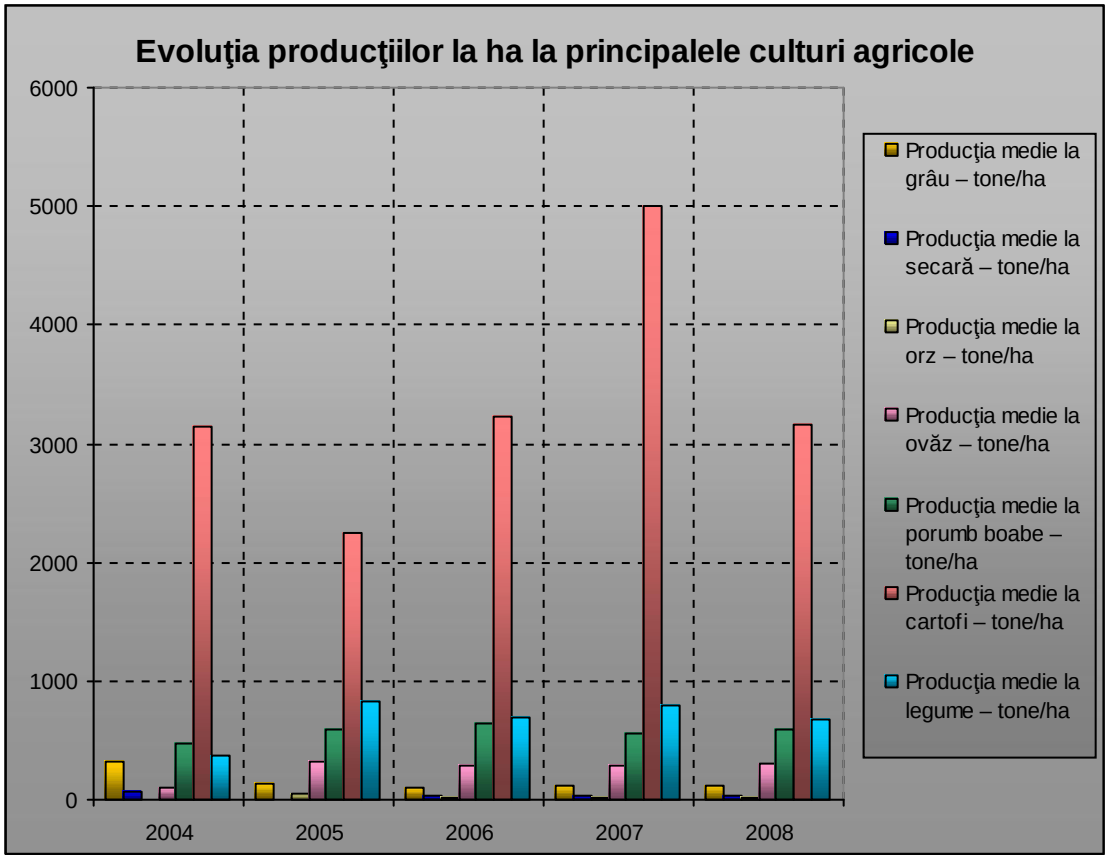
Intervin astfel o serie de factori care acţionează în corelaţie, determinând variabilitatea producţiei. Aceştia sunt:

- condiţiile meteorologice nefavorabile în fazele de vegetaţie;
- proprietăţile şi caracteristicile solului (fertilitate naturală, umiditate, pantă, erodabilitate, textură, porozitate), care sunt diferite pentru fiecare categorie de sol;
- agrotehnica deficitară;
- resurse materiale reduse ale proprietarilor de terenuri agricole;
- lipsa de experienţă a cultivatorilor în gestionarea resurselor de sol;
- lipsa unor lucrări ameliorative şi lipsa aplicării tratamentelor pentru combaterea bolilor şi dăunătorilor.

Efectul direct al acestor factori se manifestă asupra ***producţiilor la hectar*** realizate pentru principalele plante de cultură. Acestea sunt prezentate mai jos:

	2004	2005	2006	2007	2008
Producţia medie la grâu – tone/ha	328	135	104	115	124
Producţia medie la secară – tone/ha	60	-	26	38	27
Producţia medie la orz – tone/ha	-	54	12	12	12
Producţia medie la ovăz – tone/ha	108	324	280	280	306
Producţia medie la porumb boabe – tone/ha	475	588	638	550	594
Producţia medie la cartofi – tone/ha	3152	2250	3220	5000	3168
Producţia medie la legume – tone/ha	377	830	694	792	677

Sursa: date furnizate de Registrul Agricol, Primăria Pîrteştii de Jos, anul 2008

După cum se observă din graficele anterioare, cultura cartofului domină celelalte culturi, atât ca suprafaţă cultivată, cât şi ca productie, fiind comparabilă cu media pe judeţ.

Puţinii pomi fructiferi se cultivă în curţi sau grădini doar pentru necesarul familial şi nu pentru comercializare. Ca pomi fructiferi, se cultivă meri, pruni, peri. Pomicultura nu are condiţii optime în comună, soiurile indigene fiind de slabă productivitate, fructele rămânând uneori nematurizate sau brumele târzii produc căderea florilor înainte de fecundare.

Producţia zootehnică

Creşterea animalelor este o ocupatie tradiţională şi îndelungată a locuitorilor acestei comune, asigurându-se necesarul de carne, lapte şi produse lactate pentru populaţia locală şi disponibilităţi de vânzare, atât pe piaţa urbană dar şi pe plan local.

Potenţialul natural este foarte favorabil dezvoltării acestei activităţi, comuna Pîrteştii de Jos beneficiind de o generoasă suprafaţă acoperită de păşuni şi fâneţe naturale – 899 ha -

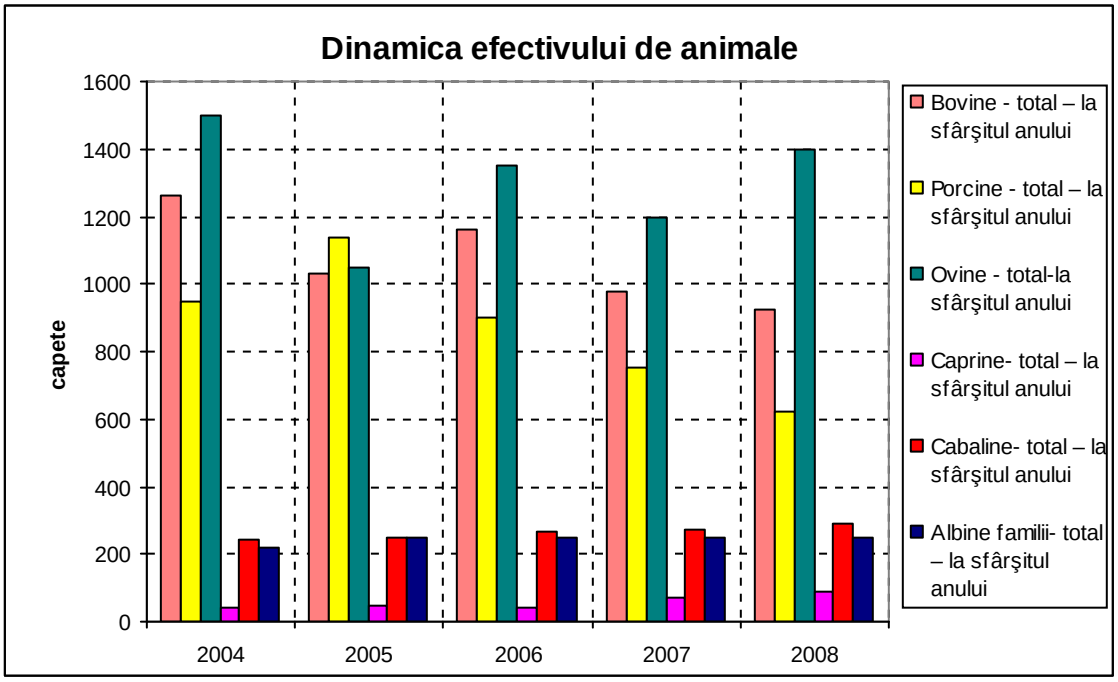
care reprezintă 47% din suprafaţa totală a terenului agricol, respectiv 17,5% din suprafaţa teritoriului administrativ al comunei.

Conform înregistrărilor statistice, efectivele de animale sunt prezentate în tabelul şi diagrama următoare:

	2004	2005	2006	2007	2008
Bovine - total – la sfârşitul anului	1260	1030	1160	980	925
Ovine - total-la sfârşitul anului	1500	1050	1350	1200	1400
Caprine- total – la sfârşitul anului	40	45	40	70	90
Porcine - total – la sfârşitul anului	950	1140	900	750	620
Cabaline- total – la sfârşitul anului	245	250	265	275	290
Albine (familii) - total – la sfârşitul anului	220	250	250	250	250

Sursa: date furnizate de Registrul Agricol, Primăria Pîrteştii de Jos, anul 2008

Animalele se cresc în sistem gospodăresc, în intervalul 2004 – 2008 neexistând complexe sau asociaţii cu personalitate juridică pentru creşterea bovinelor, porcinelor sau ovinelor.

Referitor la evoluţia efectivelor de animale, se observă următoarele:

- *efectivul de ovine* este cel mai însemnat, iar pe parcursul intervalului studiat numărul de capede de bovine a scăzut, astfel că, în 2004 erau cu 6,66% mai multe bovine decât în 2001; Cea mai adecvată rasă de ovine, în raport cu condiţiile naturale ale comunei Pîrteştii de Jos este rasa Ţurcană, care se recomandă să fie crescută în zona montană şi submontană a ţării, datorită particularităţilor sale de rezistenţă la boli şi intemperii.

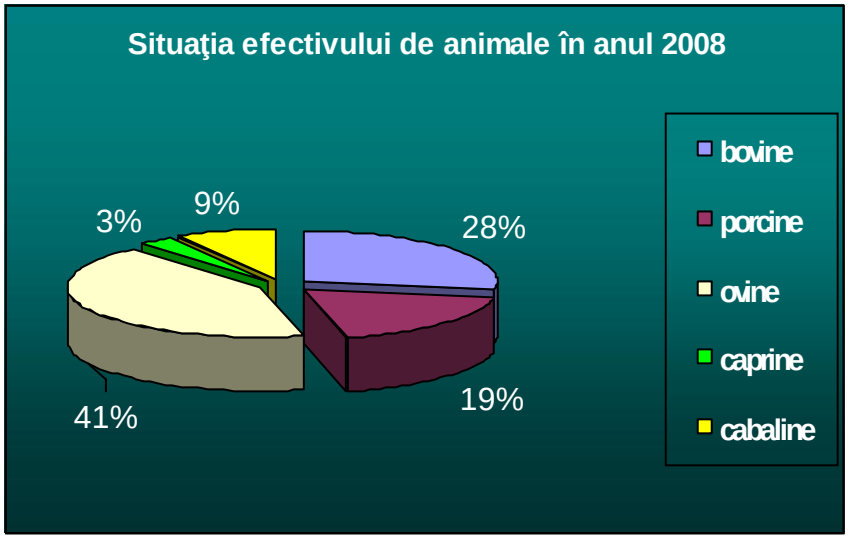
De asemeni, crescătorii de animale beneficiază şi de sprijinul acordat de catre stat prin subvenţii pentru lapte şi animalele de rasă.

- *efectivul de porcine*, prezintă în intervalul studiat o evoluţie oscilantăpe parcursul intervalului, în comună existau 620 de capete porcine în 2008, cu 34,73% mai puţine capete decât în anul 2004.
- *efectivele de bovine* se diminuează în anul 2008 cu 26,58% faţă de 2004.

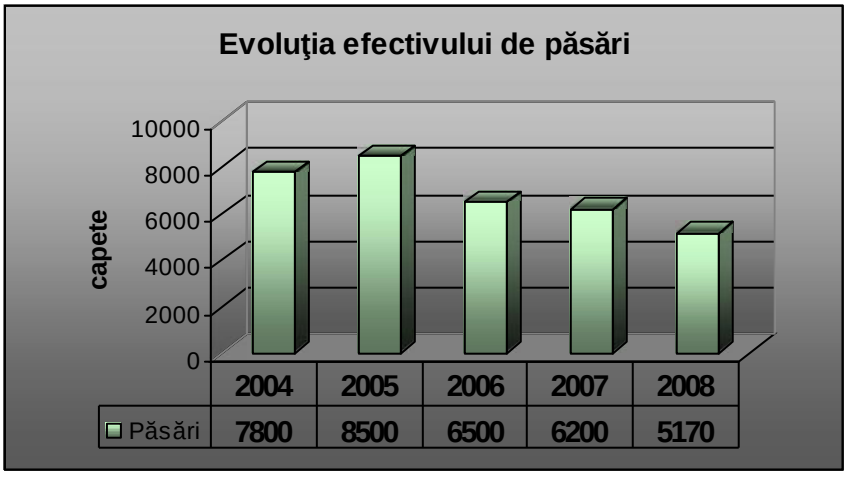
La nivelul anului 2008, structura efectivelor de animale din comuna Pîrteştii de Jos se prezintă astfel:

Structura efectivelor de animale	nr. capete
bovine	925
porcine	620
ovine	1400
cabaline	290
caprine	90

Sursa: informaţii extrase din Catagrafie 2007, Centrul Agricol Pîrteştii de Jos, anul 2008

Numărul păsărilor pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos a avut o evoluţie oscilatorie, în sensul creşterii cu 8,97% în anul 2005 faţă de anul 2004. Are loc o scădere constantă a numărul capetelor de păsări pînă în 2008 când acesta este mai mic decât în 2004 cu 33,71%.

O altă activitate care se practică pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos este ***apicultura***. Practicarea apiculturii are ca bază ponderea mare a plantelor medicinale şi melifere în cadrul vegetaţiei fâneţelor şi păşunilor. Câteva exemple de plante medicinale sunt *Actilea milefolium*, *Armoracia rusticana*, *Artemisia absintium*, *Corum carvi*, *Chelidonium majus*, *Sambucus nigra*. Principalele specii melifere sunt *Rubus idaeus*, *Tylia cordata* şi *platyphyllos*, *Melilotus alba, Salix canea.*

Producţia zootehnică este prezentată în tabelul următor:

	2001	**2002**	**2003**
Producţia de carne (sacrificări) - total - tone gr. vie	417	309	273
Producţia de lâna - kg fizic	2200	2390	2600
Producţia de ouă – mii buc.	714	728	805
Producţia de lapte de vaca şi bivoliţă - total hl fizic	21698	21606	22919

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava , Fişa localităţii, anul 2008

Pentru creşterea producţiei vegetale şi zootehnice se impune fertilizarea suprafeţelor existente, utilizarea îngrăşămintelor naturale, extinderea de hibrizi productivi pentru culturile agricole, creşterea de rase ameliorate de bovine şi ovine, adaptate zonei montane, folosirea pe scară mai mare a furajelor concentrate, exploatarea raţională a păşunilor şi fâneţelor prin practicarea sistematică a «târlirii».

Pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos, îşi desfăşoară activitatea o societate în domeniul zootehniei:

NR. CRT.	**DENUMIREA UNITĂŢII**	**CAEN**	**FORMA JURIDICĂ**	**LOCALITATEA**	**OBIECTUL DE ACTIVITATE**
1.	TOMA N. GHEORGHE	8520	PF	Pîrteştii de Jos	Activităţi veterinare

Silvicultura

Conditiile pedoclimatice favorizează dezvoltarea vegetaţiei lemnoase care acoperea în trecut cea mai mare parte a teritoriului comunei Pîrteştii de Jos. Pădurea reprezintă, poate, cea mai valoroasă resursă a comunei, atât din punct de vedere economic, cât şi ecologic. În timp, pădurile au fost reduse prin defrişări pentru a se obţine terenuri pentru păşuni şi fâneţe, astfel încât, în prezent, comuna Pîrteştii de Jos dispune de un **fond forestier de *2976 ha***, reprezentând ***58,03% din suprafaţa totală*** a comunei, peste 70% fiind constituite din arborete pure de molid, iar restul arboretelor din amenstecuri de răşinoase (molid, brad) cu fag, şi, azonal, din aninişuri în luncile pâraielor.

Din cele 2976 ha pădure, **1995 ha, adică 67%** din totalul fondului silvic reprezintă ***proprietate publică aparţinând statului*** – Ministerul Agriculturii, pădurilor şi dezvoltării rurale, fiind administrate de ***Ocolul Silvic Solca, Districtul 2 Cacica***.

Restul de **981 ha**, adică **33%** din fondul forestier se află în ***proprietate privată***.

Silvicultura în comuna Pîrteştii de Jos se confruntă cu probleme legate de administrarea fondului forestier şi degradările de mediu, cum ar fi: defrişări şi despăduri, insificienta accesibilitate pe suprafaţa fondului forestier, doborâturi de vânt, care, se pare, afectează pădurile din Bucovina cu o frecvenţă aproape ciclică.

Conform unor studii de specialitate realizate de Direcţia Silvică Suceava, aceste doborâturi s-ar fi produs din cauza tăierilor rase pe suprafeţe mari şi nerespectarea amplasării parchetelor funcţie de direcţia dominantă a vântului.

Toate activităţile legate de activitatea de silvicultură constituie preocupări economice importante în teritoriu: conservarea şi protecţia pădurilor, lucrări de împăduriri, îngrijirea arboretelor, valorificarea produselor lemnoase, gospodărirea vânatului şi a peştelui din apele de munte.

2.4.2. Sectorul secundar

Din structura unităţilor economice pe domenii de activitate rezultă că ***activităţile sectorului secundar***, industria şi construcţiile, reprezintă ***39%*** din totalul activităţilor economice din comuna Pîrteştii de Jos.

2.4.2.1. Industria

Pe ramuri industriale, structura unităţilor industriale este următoarea:

- **Industria alimentară**

Nr. crt.	Denumirea unităţii	CAEN	Forma juridică	Domeniul de activitate	LOCALITATEA
1.	STRUGARIU N. CONSTANTIN	1561	PF	Fabricarea produselor de morărit	Pîrteştii de Jos

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângă Tribunalul Suceava, 2008

- **Industria prelucrării lemnului** – este o ramură industrială dezvoltată din comuna Pîrteştii de Jos,

Nr. crt.	Denumirea unităţii	CAEN	Forma juridică	LOCALITATEA	Domeniul de activitate
1.	Buliga Cristian	1623	SC în nume colectiv	Pîrteştii de Jos	Fabricarea altor elemente de dulgherie si tâmplărie pentru constructii
2.	EUROSALT BUCUREŞTI	2010	S.A	Vîrfu Dealului	Prelucrarea brută a lemnului şi impregnarea lemnului
3.	FOREST & GAAM GROUP	1610	SRL	Pîrteştii de Jos	Tăierea şi rindeluirea lemnului
4.	MISEXPERT	2010	SRL	Pîrteştii de Jos	Tăierea şi rindeluirea lemnului, impregnarea lemnului
5.	SAHLEAN P. PAVEL	2010	PF	Pîrteştii de Jos	Tăierea şi rindeluirea lemnului, impregnarea lemnului
6.	SOLCAN I. GHEORGHE	4542	PF	Pîrteştii de Jos	Lucrări de tâmplărie şi dulgherie
7	STRUNG MOBILEX	2030	SRL	Deleni	Fabricarea de elemente de dulgherie si tâmplărie pentru constructii

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângă Tribunalul Suceava, 2008

- **Industia de incălţăminte**

NR. CRT.	DENUMIREA SOCIETĂŢII	CAEN	FORMA JURIDICA	LOCALITATEA	DOMENIU DE ACTIVITATE
1.	ALCOLD COMPROD	1520	SRL	Pîrteştii de Jos	Fabricarea incălţămintei

2.4.2.2. Construcţiile

Unităţile economice active în sectorul construcţiilor reprezintă 14% din totalul activităţilor care se desfăşoară în comuna Pîrteştii de Jos.

Sectorul construcţiilor în comuna Pîrteştii de Jos este reprezentat de următoarele societăţi:

NR. CRT.	DENUMIREA UNITĂŢII	CAEN	FORMA JURIDICĂ	LOCALITATEA	DOMENIUL DE ACTIVITATE
1.	ANID CONSTRUCT	4521	SRL	Pîrteştii de Jos	Construcţii de clădiri şi lucrări de geniu
2.	CAMPARI COM	4521	SRL	Pîrteştii de Jos	Construcţii de clădiri şi lucrări de geniu
3.	COVI- STRUGARIU	4521	SRL	Pîrteştii de Jos	Construcţii de clădiri şi lucrări de geniu
4.	FIMO	4120	SRL	Vîrfu Dealului	Lucrări de construcţii a clădirilor rezidenţiale şi nerezidenţiale
5.	RUXANDARIU GH. VASILE	4525	PF	Pîrteştii de Jos	Alte lucrări speciale de construcţii

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângă Tribunalul Suceava, 2008

2.4.3. Serviciile

Societăţile care au ca domeniu de activitate serviciile reprezintă 59% din totalul societăţilor care funcţionează pe raza comunei Pîrteştii de Jos.

Societăţile cu activitate în domeniul **comerţului** sunt menţionate în tabelul de mai jos:

NR. CRT.	DENUMIREA UNITĂŢII	CAEN	FORMA JURIDICĂ	LOCALITATEA	DOMENIUL DE ACTIVITATE
1.	AMADORA	4711	SRL	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
2.	BOZOMALA I. GHEORGHE	5211	PF	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
3.	DELENIS	4711	SRL	Deleni	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă

					de produse alimentare, băuturi şi tutun
4.	DICOTRAN	4778	SRL	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul al altor bunuri, în magazine specializate
5.	DICTOF	4778	SRL	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul al altor bunuri, în magazine specializate
6.	FACO	5211	SRL	Deleni	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
7.	FARMOTIL	4773	SRL	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul al produselor farmaceutice, , în magazine specializate
8.	MIHAELIS	4711	SRL	Vîrfu Dealului	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
9.	PIPEDELCRIS	4752	SRL	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul al articolelor din sticlă şi al celor pentru vopsit, în magazine specializate
10.	RAMISA	5211	SRL	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
11.	STRUGARIU A. MARIA	5211	PF	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
12.	TABARCEA N. ELVIRA	5211	PF	Pîrteştii de Jos	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse

					alimentare, băuturi şi tutun
13.	TURCULEŢ I. ELENA NELICA	5211	PF	Deleni	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângăTribunalul Suceava, 2008

Alimentaţie publică:

NR. CRT.	DENUMIREA SOCIETĂŢII	CAEN	FORMA JURIDICĂ	LOCALITATEA	DOMENIU DE ACTIVITATE
1.	ADMOR SERV-COM	5540	SRL	Deleni	Baruri
2.	BRADATEL	5630	SRL	Pîrteştii de Jos	Baruri şi alte activităţi de servire a băuturilor
3.	IL-CEZ COMPROD	5630	SRL	Pîrteştii de Jos	Baruri şi alte activităţi de servire a băuturilor
4.	MIRSTEFA COM	5630	SRL	Deleni	Baruri şi alte activităţi de servire a băuturilor
5.	MOROŞAN I. GHEORGHITĂ	5540	PF	Vîrfu Dealului	Baruri
6.	VÎRFUL DEALULUI COM	5530	SRL	Vîrfu Dealului	Restaurante

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângăTribunalul Suceava, 2008

Servicii salubritate

NR. CRT.	DENUMIREA SOCIETĂŢII	CAEN	FORMA JURIDICĂ	LOCALITATEA	DOMENIU DE ACTIVITATE
1.	SALUBRIS PROMEDIUM	9003	SRL	Vîrfu Dealului	Salubritate, depoluare şi activităţi similare

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângăTribunalul Suceava, 2008

Turism:

NR. CRT.	DENUMIREA UNITĂŢII	CAEN	FORMA JURIDICĂ	LOCALITATEA	OBIECT DE ACTIVITATE
1.	PENSIUNEA VARVATA	5590	SRL	Pîrteştii de Jos	Alte servicii de cazare
2.	SEBA-DEN	5590	SRL	Vîrfu Dealului	Alte servicii de cazare

Sursa: date furnizate de Registrul Comerţului de pe lângăTribunalul Suceava, 2008

Transportul public*.*

Comuna Pîrteştii de Jos este traversată de drumurile DN 2E, DJ 178A, DC 24A, DC 24B şi DC 23 şi de calea ferată Dărmăneşti –Todireşti-Pîrteşti-Cacica-Vîrfu Dealului-Păltinoasa, cu Halta Pârteşti şi Vîrfu Dealului.

Transportul în comun este asigurat de curse regulate de autobuze sau pe calea ferată, călătorii fiind în mare parte navetişti sau elevi.

Poştă şi telecomunicaţii

Comuna este deservită de Compania Naţională Poşta Română, Direcţia Regională de Poştă Iaşi, Oficiul Judeţean de Poştă Suceava – Oficiul Poştal Pîrteştii de Jos, din localitatea – centru Pîrteştii de Jos.

În domeniul telecomunicaţiilor, comuna Pîrteştii de Jos aparţine de *Direcţia Judeţeană RomTelecom Suceava, Centrul Regional de Telecomunicaţii Bacău*. În comună există o centrală telefonică automată.

Numărul abonamentelor este în creştere în intervalul 2001 – 2003, de la 77 abonamene telefonice în 2001 la 104 în 2003, dar la nivelul anului 2007 se remarcă o scădere, probabil o consecinţă a pătrunderii pe piaţa locală a reţelelor de telefonie mobilă Orange, Vodafone, Cosmote.

Servicii în sănătate şi asistenţă socială

Asistenţa medicală în comuna Pîrteştii de Jos este asigurată de către dispensarul comunal situat în reşedinţa de comună Pîrteştii de Jos şi un punct sanitar în localitatea Deleni. Dispensarul este deservit de un medic de familie generalist şi trei cadre sanitare medii.

În satul Pîrteştii de Jos funcţionează o farmacie, care asigură furnizarea medicamentelor pentru populaţie.

Învăţământul

În comuna Pîrteştii de Jos funcţionează în prezent (dec. 2008) următoarele unităţi de învăţământ:

Satul Pîrteştii de Jos:

- Învăţământul preşcolar : 1 grădiniţă cu program normal,
- Învăţământul primar: Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan” corpul B, cu clasele I-IV,
- Învăţământul primar: 1 şcoala cu clasele I – IV - Rodina.
- Învăţământul gimnazial şi liceeal : Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan” corpul A, cu clasele V-XII.

Satul Deleni:

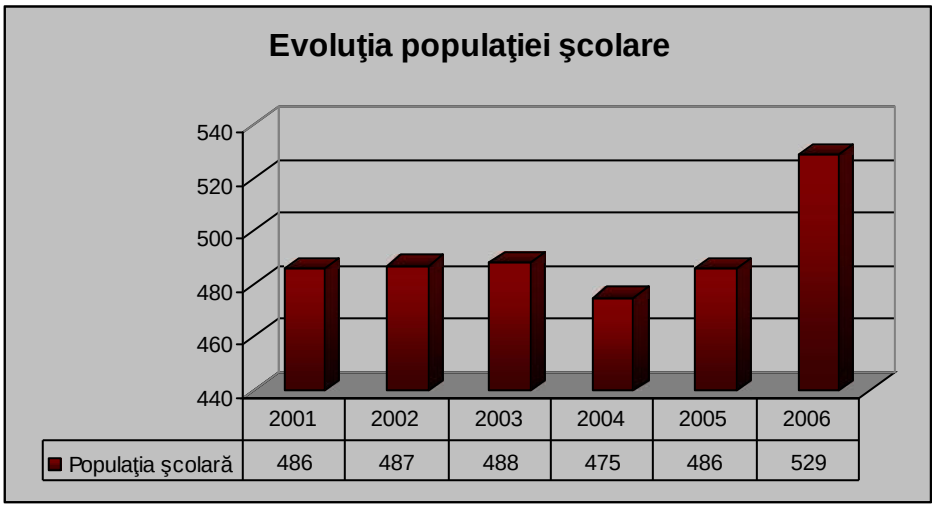
- Învăţământul preşcolar: 1 grădiniţa cu program normal;
- Învăţământul primar şi gimnazial: 1 şcoala cu clasele I – VIII.

Satul Vîrfu Dealului:

- Învăţământul primar: 1 şcoala cu clasele I – IV.

Evoluţia populaţiei şcolare din comuna Pîrteştii de Jos este prezentată în diagrama următoare. Se observă că, în intervalul 2001 – 2006, populaţia şcolară a comunei a crescut cu aproximativ 9%. Până în anul 2003 populaţia şcolară a fost constantă, apoi tendinţa este descrescătoare în 2004, populaţia şcolară diminuându-se cu 2,3% faţă de valoarea

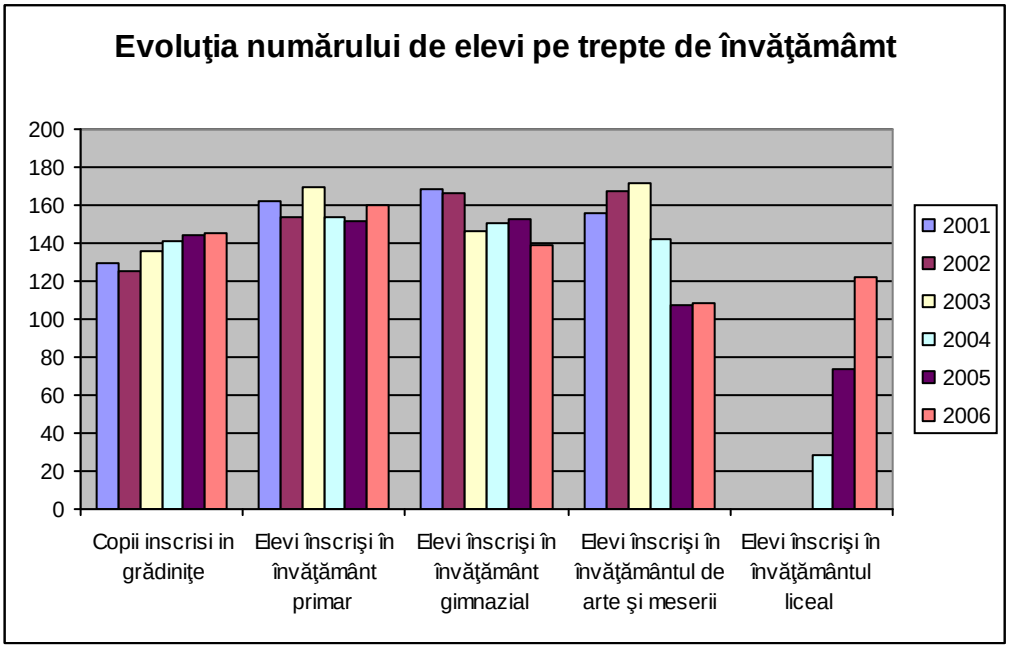
înregistrată în anul 2001. În anul 2006, numărul poluaţiei şcolare creşte cu 9,7% faţă de anul anterior, urmată de o reducere de 6,5% în anul 2006, faţă de anul 2005, apoi creşte în 2006.

Pe trepte de învăţământ, situaţia numărului de elevi înscrişi este următoarea:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Copii inscrisi in grădiniţe	129	125	136	141	144	145
Elevi înscrişi în învăţământ primar	162	154	170	154	152	160
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	168	166	146	151	153	139
Elevi înscrişi în învăţământ liceal	-	-	-	28	74	122
Elevi înscrişi în învăţământul de arte şi meserii	156	167	172	142	107	108
Elevi înscrişi - total	486	487	488	475	486	529

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava , Fişa localităţii, anul 2008

Din diagrama anterioară, reiese că, în intervalul studiat, numărul elevilor a fluctuat astfel:

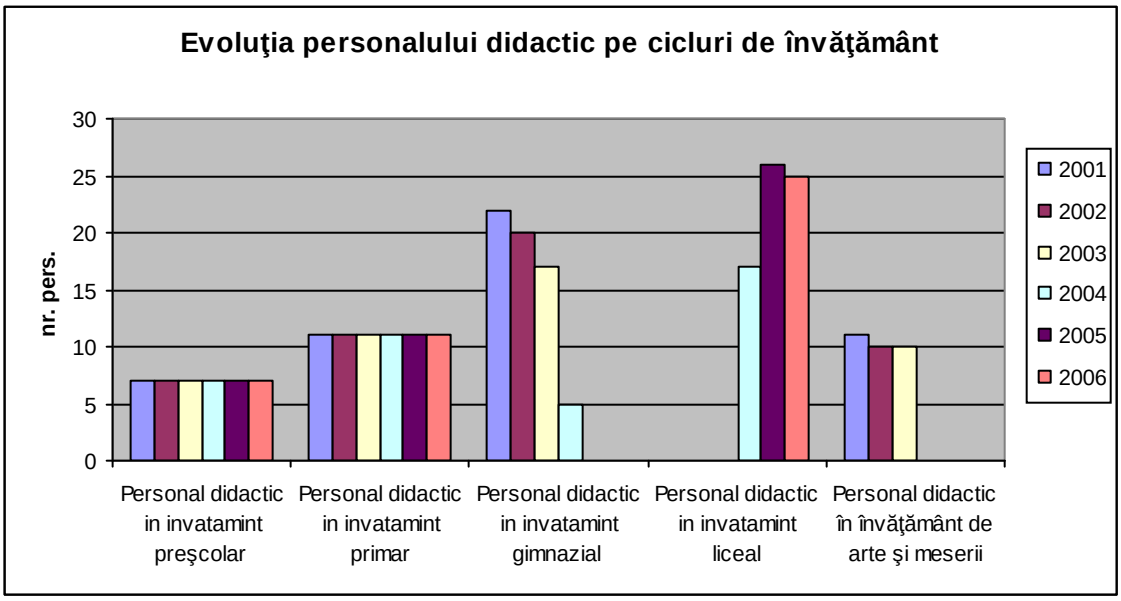
- în învăţământul preşcolar, numărul copiilor înscrişi a crescut în intervalul studiat cu 12,4% în 2006 faţă de anul 2001;

- numărul elevilor înscrişi în ciclul primar fluctuează pe parcursul întregului interval, astfel că, în 2006, era mai scăzut cu 1,3% faţă de anul 2001;
- numărul elevilor înscrişi în ciclul gimnazial este de asemenea fluctuant, astfel că la sfârşitul intervalului numărul elevilor scade cu 17,3% faţă de maximul din 2004;
- pentru învăţământul de arte şi meserii se constată o diminuare a numărului de elevi înscrişi de 30,8% în 2006, comparativ cu anul 2001.
- numărul elevilor înscrişi în învăţământul liceal a crescut de la 28 persoane în 2004 la 122 în 2006.

În ceea ce priveşte ***mărimea efectivului personalului didactic***, evoluţia acestui indicator este prezentată în cele ce urmează. Menţionăm că datele sunt furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava .

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Personal didactic total - persoane	51	48	45	40	33	43
Personal didactic in invatamint preşcolar	7	7	7	7	7	7
Personal didactic in invat. primar si gimnazial	33	31	28	16	-	11
Personal didactic in invatamint primar	11	11	11	11	11	11
Personal didactic in invatamint gimnazial	22	20	17	5	-	-
Personal didactic in invatamint liceal	-	-	-	17	26	25
Personal didactic in invatamint de arte şi meserii	11	10	10	-	-	-

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava , Fişa localităţii, anul 2008

Aşa cum reiese din diagrama anterioară, pe ansamblu, numărul total al cadrelor didactice care asigură desfăşurarea procesului de învăţământ în comuna Pîrteştii de Jos se reduce în intervalul 2001 – 2006 cu 15,7%. Pe trepte de învăţământ, rezultă următoarele:

- în învăţământul preşcolar, primar şi în învăţământul de arte şi meserii numărul personalului didactic s-a menţinut constant;
- în învăţământul gimnazial, evoluţia personalului a scăzut foarte mult, numărul personalului didactic este în 2006 cu 17 cadre didactice mai redus decît în 2001.

Raportul *nr. elevi/ nr. cadre didactice* (529/43) pentru anul şcolar 2006 – 2007 este de *1 cadru didactic la 12 elevi*. Se desfăşoară activităţi cultural - artistice împreună cu ceilalţi factori responsabili din comunitatea locală, cum sunt expoziţiile de carte, festivaluri folclorice,

comemorări, concursuri sportive, excursii şi drumeţii. Şcoala acordă asistenţă părinţilor prin lectorate şi audienţe.

Situaţia numărului sălilor de clasă, a laboratoarelor şi atelierelor şcolare este prezentată în tabelul următor:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Săli de clasa si cabinete şcolare - număr	22	16	19	29	26	26
Laboratoare şcolare - număr	-	3	3	2	1	1
Ateliere şcolare	6	7	7	7	7	7

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava , 2008

Serviciile socio – culturale

În ceea ce priveşte domeniul socio – cultural, comuna Pîrteştii de Jos dispune de *2 cămine culturale*, atât în localitatea Pîrteştii de Jos cât şi în localitatea Deleni, ambele fiind bine întreţinute, în stare bună de funcţionare, fiind utilizate în special pentru organizarea de spectacole, menţinerea obiceiurilor şi a datinilor, a dansurilor populare (menţionăm formaţia de dansuri „ Arcanul cu taraf"), precum şi pentru organizarea petrecerilor pentru nunţi.

Evoluţia numărului de biblioteci precum şi a numărului de abonamente radio – TV este prezentată în tabelul şi diagramele următoare:

	2001	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Biblioteci - total - număr	4	2	4	4	4	2
Biblioteci publice - număr	1	1	1	1	1	1
Abonamente la radio - număr	178	182	783	656	586	-
Abonamente la televiziune - numar	174	193	776	647	599	-

Sursa: date furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava, anul 2008

Se observă că numărul bibliotecilor din comuna Pîrteştii de Jos s-a redus, în prezent ajungând la *2* astfel de obiective:

- 1 bibliotecă publică, în satul Pîrteştii de Jos, care avea înregistrat în anul 2005 un număr de 8143 volume;
- 1 bibliotecă şcolară, care funcţionează în Grupul Şcolar *Nicanor Moroşan* din Pîrteştii de Jos.

În afară de căminele culturale, ca instituţie de cultură, în comuna Pîrteştii de Jos, în localitatea Pîrteştii de Jos este deschis Muzeul Etno-folcloric.

În ceea ce priveşte numărul abonamentelor radio – TV, evoluţia acestora este ascendentă.

Referitor la *domeniul cultelor*, pe teritoriul comunei îşi desfăşoară activitatea:

Satul Pîrteştii de Jos:

- Biserica *Sfântul Nicolae;*
- Biserica *Înălţarea Sfintei Cruci. Sfântul Ilie*;

Satul Deleni:

- Biserica *Izvorul Tămăduirii;*

Satul Vîrfu Dealului:

- Biserica *Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena;*
- *schitul „Acoperământul Maicii Domnului"*

Satul Varvata nu există lăcaş de cult.

Recreere / sport

Spaţiile destinate activităţilor sportive cuprind un stadion cu teren de fotbal proprietatea publică a Primăriei, în administrarea Grupului Şcolar N. Moroşan.

Comuna Pîrteştii de Jos dispune însă de potenţial pentru amenajarea de spaţii special destinate recreerii şi sportului, dat fiind cadrul natural de excepţie în care este amplasată, dar şi activităţile economice specifice – creşterea animalelor şi agroturismul – acestea oferind posibilitatea înfiinţării unor spaţii destinate recreerii în aer liber (spaţii pentru camparea cu cortul, spaţii pentru picnic, trasee pentru drumeţii, excursii) dar şi a unor manejuri pentru călărie, a unor spaţii de joacă pentru copii, a unor noi pârtii pentru sănii şi schi, etc..

2.4.4. Turismul

Din punct de vedere turistic, ***comuna Pîrteştii de Jos*** se încadrează în ***regiunea turistică Bucovina***, regiune care cuprinde un teritoriu acoperind astăzi zona adiacentă oraşelor Rădăuţi, Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Siret şi Vicovu de Sus.

Din punct de vedere al ***accesibilităţii turistice***, comuna Pîrteştii de Jos se află în apropierea arterei rutiere DN 17 care asigură legătura între municipiul Suceava şi oraşele Gura Humorului, Frasin, Cîmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei. De asemenea beneficiază de acces la transportul feroviar, comuna fiind străbătută de linia de cale ferată Dărmăneşti – Todireşti-Pîrteşti-Cacica-Vîrfu Dealului-Păltinoasa, cu două halte: la Pârteşti de Jos şi la Vîrfu Dealului.

În consecinţă, apreciem deci că accesibilitatea turistică a comunei Pîrteştii de Jos este una medie, comuna Pîrteştii de Jos pretându-se dezvoltării, în special, a turismului de tranzit.

A. Potenţialul turistic natural

Din punct de vedere al cadrului natural, teritoriul comunei Partestii de Jos este localizat in partea nord – vestica a Podisului Falticeni, subunitate a Podisului Sucevei, pe cursul superior al râului Solonet.

Relieful calm şi totusi lipsit de monotonie, rezultat din succesiunea culmilor greoaie, prelungi cu largile culoare depresionare, punctat cu forme mai zvelte (Vîrfuri, stânci, abrupturi, roci scoase la iveală de apele repezi), constituie fundalul unui **bogat înveliş vegetal**, reprezentat de păduri întinse, peste 70% fiind constituite din **arborete pure de molid**, care alternează cu păşuni şi fâneţe.

Vegetaţia naturală actuală este marcată de intervenţia antropică. Transformările în decursul timpului au fost destul de tranşante, în special în ceea ce priveşte suprafaţa de pădure. În prezent, suprafaţa de pădurea de pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos este de 2296 ha, reprezentând 44,78% din suprafaţa totală a comunei. Comuna dispune de un fond cinegetic valoros.

În comună nu există izvoare cu ape minerale terapeutice, nămoluri terapeutice, sau alti factori terapeutici. Totuşi, trebuie menţionat ***bioclimatul tonic – stimulativ de munte***, aerul curat, ozonat, fără praf şi alergeni, bogat în ultraviolete, ionizarea accentuată a atmosferei, care se recomandă în tratamentul nevrozelor, surmenajului fizic şi intelectual, stărilor de convalescenţă deoarece facorizează relaxarea şi reconfortarea organismului.

În comună nu există arii naturale protejate şi nici monumente înscrise în lista monumentelor.

B. Artă şi tradiţie populară

Comuna Pîrteştii de Jos, ca de altfel întreaga regiune se distinge prin păstrarea valorilor culturale specifice zonei: obiceiurile populare, portul şi dansul popular, meşteşugurile tradiţionale, arhitectura tradiţională.

Mai există încă unele case vechi, construite în stil tradiţional românesc, cu acoperişul în formă trapezoidală, în patru „ape” sau „table”, acoperite cu şindrilă, porţi înalte din lemn. Se impune tipul de gospodărie din bârne cu ornamentaţii, expresie a unei dezvoltate civilizaţii a lemnului, în forme tot mai diversificate şi mai stilizate în prezent.

Locuitorii sunt meşteri talentaţi în prelucrarea lemnului, construcţii de locuinţe şi sculptura în lemn. Femeile mai practică ţesutul catrinţelor, a cergilor, a poclăzilor, cusutul iilor.

Sunt păstrate vechi obiceiuri ca încondeiatul ouălor de Paşte, colindatul şi uratul la sărbătorile de iarnă.

C.Manifestări cultural – artistice repetabile

În fiecare an, pe data de 26 aprilie, în comuna Pîrteştii de Jos are loc o manifestarea tradiţională care cuprinde activităţi religioase tradiţionale, dar şi un program artistic.

D. Infrastructura specific turistică

În comună nu au apărut încă unităţi de cazare a turiştilor.

În ceea ce priveşte unităţile de alimentaţie, în comună există 2 restaurante, un bar-cafenea şi o terasă care deservesc atât populaţia rezidentă cât şi turiştii aflaţi în tranzit prin comuna Pîrteştii de Jos.

În comuna Pîrteştii de Jos nu funcţionează structuri turistice de agrement.

Analiza SWOT pe domenii de activitate economică

sectorul primar	
AGRICULTURA	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- prezenţa unor suprafeţe întinse de păşuni şi fâneţe – 47% din suprafaţa totală a terenului agricol;	- fertilitatea scăzută a solurilor şi condiţiile climatice permit practicarea unei agriculturi în care domină cartoful,
- potenţial ridicat pentru creşterea bovinelor;	- cultura plantelor are caracter subzistenţial, producţia fiind destinată autoconsumului;
- atenţia acordată ameliorării raselor de bovine prin utilizarea sistemului însămânţărilor artificiale,	- degradarea punctuală a păşunilor prin ravenare;
- creşterea producţiei zootehnice;	- mijloacele mecanizate existente sunt insuficiente în raport cu suprafaţa agricolă;
- creşterea bovinelor în sistem tradiţional, extensiv, permite obţinerea unor produse ecologice;	- degradarea stratului vegetal ierbos al păşunilor determină declanşarea proceselor de versant;
- prezenţa dispensarului veterinar;	- nu există o politică sistematică de recalificare şi specializare pentru o agricultură performantă;
- creşterea numărului de bovine şi porcine;	- lipsa calificării şi instruirii agricultorilor;
- potenţial melifer ridicat şi practicarea apiculturii;	- produsele agricole au un preţ mic;
- acordarea de subvenţii pentru lapte, animale de rasă şi teren;	
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**

- dezvoltarea programelor de înfiinţare de noi asociaţii agricole, viabile din punct de vedere economic, precum şi dezvoltarea celor existente;	- degradarea solurilor care diminuează fertilitatea şi rata de regenerare,
- instruirea fermierilor prin forme de pregătire continuă;	- degradarea păşunilor datorită păşunatului excesiv şi împăduririi naturale;
- posibilitatea de accesare de fonduri structurale ale Fondului European Agricol pentru finanţarea agriculturii şi dezvoltării rurale;	- rezistenţa la schimbare şi mentalităţile învechite;
- perspectivă pentru dezvoltarea sectorului agricol, cu accent pe dezvoltarea de produse “biologice” sau “organice”, conform cerinţelor Uniunii Europene;	- cunoştinte insuficiente legate de elaborarea şi administrarea proiectelor finanţate din Fondurile Structurale FEDR,
- managementul terenului agricol;	- riscul depăşirii capacităţii de suport a păşunilor în condiţiile creşterii numărului de animale;
- acordarea de fonduri pentru zonele montane defavorizate, finanţate prin Planul Naţional de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013;	- concurenţa produselor agricole din import;
SILVICULTURA	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- fondul forestier este dominant în ceea ce priveşte suprafaţa ocupată - 45% din suprafaţa totală a comunei;	- defrişări şi despăduriri provocate de doborâturile de vânt;
- compoziţia calitativ superioară a fondului silvic – arborete pure de molid;	- tăierea pădurilor aflate în proprietate privată;
- fond cinegetic valoros (urs, mistreţ, căprior, cerb);	- tăierea pădurii în favoarea extinderii construcţiilor;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- posibilitatea elaborării de proiecte pentru accesarea de fonduri structurale pentru programe de reîmpădurire;	
- promovarea politicilor de împădurire;	- ciclu lung bani – marfă – bani;
- material biologic performant pus la dispoziţie prin programe de împădurire,	- politici ambigui la nivel local;
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- industria deţine 25% din totalul activităţilor economice din comuna Pîrteştii de Jos;	- realizarea de produse cu grad redus de finisare, respectiv cu valoare adăugată mică în ind de prelucrare a lemnului;
- sectorul industrial s-a dezvoltat pe baza resurselor locale: lemn, piatră, produse obţinute din creşterea animalelor (lapte);	- insuficienţa capitalului autohton;
- existenţa forţei de muncă locale calificate în prelucrarea lemnului;	- implementarea slabă a sistemului de asigurare a calităţii producţiei şi produselor,

- existenţa pieţei de desfacere pentru produsele realizate pe plan local;	- resursele financiare provenind din străinătate nu sunt destinate investiţiilor în activităţi de producţie;
- introducerea comunei Pîrteştii de Jos în cadrul zonei defavorizate Bucovina – acordarea de facilităţi fiscale potenţialilor investitori;	- migraţia forţei de muncă calificate în exteriorul comunei (în alte judeţe, în străinătate);
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- achiziţionarea unor tehnologii mai performante şi mai ecologice;	- invadarea pieţei cu produse din import;
- programe de finanţare pentru activităţi de producţie;	- dezvoltarea mai rapidă a unor industrii similare în satele învecinate);
- orientarea băncilor în vederea sprijinirii înfiinţării şi dezvoltării sectorului IMM prin diversificarea serviciilor bancare;	- efecte negative asupra factorilor de mediu datorită poluării industriale (poluare chimică, poluare fonică),
- prezenţa materiilor prime locale în cazul unor ramuri industriale – industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului;	- menţinerea unei capacităţi scăzute de adaptare a sistemelor de producţie la cerinţele economiei de piaţă;
CONSTRUCŢII	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- sectorul construcţiilor deţine 14% din totalul activităţilor economice din comuna Pîrteştii de Jos;	- multe dintre construcţiile noi sunt amplasate necorespunzător, deseori prea aproape de albia apelor – pericol de inundaţii la viituri;
- construcţiile deţin o piaţă împortantă în sectorul privat,	- unele construcţii sunt amplasate la înălţime, cu drumuri de acces şi versanţi neconsolidaţi – pericol de alunecări ale versanţilor;
- creşterea resurselor financiare destinate construcţiilor datorită veniturilor din străinătate;	- creşterea suprafeţei construite se face uneori prin defrişarea pădurii;
- fondul locativ al comunei este de calitate superioară;	-
- o adevărată explozie în ceea ce priveşte construcţia reşedinţelor de vacanţă şi a pensiunilor turistice;	
- construcţiile noi se încadrează în specificul arhitectonic al comunei;	
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- generare de noi locuri de muncă,	- insuficienţa personalului calificat în construcţii;
- acces la materiale şi tehnici moderne, mai eficiente;	- riscul construirii haotice, fără a respecta sistematizarea şi amenajarea teritorială;
- sistematizarea teritorială a localităţilor comunei,	- producerea de noi doborâturi de vânt poate provoca daune construcţiilor din vecinătatea pădurii;
- alocare de fonduri sociale şi pentru tineri;	

SERVICIILE	
PUNCTE TARI	**PUNTE SLABE**
- sectorul prestări servicii este bine reprezentat, foarte dinamic, reprezentând aprox. 59% din totalul activităţilor desfăşurate în comuna Pîrteştii de Jos;	- sectorul serviciilor bancare este insuficient dezvoltat în comuna Pîrteştii de Jos;
- cele mai dezvoltate subsectoare ale serviciilor sunt *alimentaţie publică* şi *serviciile comerciale*;	- o parte din servicii nu sunt conştientizate ca necesitate şi utilitate;
- existenţa serviciilor de cazare turistică.	- este necesară o mai mare coordonare între cererea şi oferta de servicii prestate;
	- preferinţa antreprenoriatului pentru activităţile de comercializare a bunurilor;
	- locurile de muncă din comerţ au un nivel redus de salarizare;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- dezvoltarea serviciilor din domeniul protecţiei mediului (ecologice);	- pragul de rentabilitate nu poate fi atins rapid;
- organizarea şi modernizarea spaţiilor comerciale pentru respectarea standardelor actuale de siguranţă şi igienă;	- creşterea numărului de unităţi care comercializează bunuri stimulează un consum nefundamentat, pe fondul scăderii puterii de cumpărare a populaţiei,
- dezvoltarea serviciilor turistice;	- susţinere disproporţionată în raport cu oportunităţile şi cererea;
- dezvoltarea serviciilor în domeniul bancar (ATM-uri);	- gestionarea necorespunzătoare a ambalajelor din activităţi comerciale;
- dezvoltarea serviciilor în domeniul agrementului şi alimentaţiei publice;	- exigenţele tot mai ridicate ale consumatorilor;
- dezvoltarea serviciilor de telecomunicaţii;	

ÎNVĂŢĂMÂNT	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- sistem educativ integrat;	- reducerea populaţiei şcolare şi, prin urmare, a numărului de elevi înscrişi în învăţământ;
- frecvenţă şcolară ridicată;	- spaţii şcolare – săli de clasă şi laboratoare – insuficient dotate;
- colectiv didactic profesionist, calificat 100%;	- mijloacele moderne de informare şi educare sunt slab reprezentate;
- spaţii şcolare suficiente;	- lipsa unei săli de sport în comună;
- introducerea alimentării cu apă în şcoli şi derularea unui proiect de racordare la sistemul de alimentare cu apă a Grupului Şcolar „Nicanor Moroşan”	- adulţii nu sunt integraţi în sistemul de formare continuă;
Grupului Şcolar „Nicanor Moroşan” este înscris în programul ecologic „ECO ŞCOALA”.	- nu există alte surse de finanţare a unităţilor şcolare decât fondurile bugetare;
- conectarea Grupului Şcolar „Nicanor Moroşan” la Internet;	- migrarea tineretului instruit către oraşe

- existenţa unui mic parc de joacă pentru copii în centrul satului Pîrteştii de Jos;	- necorelarea procesului de instruire cu cerinţele pieţei forţei de muncă;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- realizarea de proiecte pentru finanţarea unităţilor şcolare din fonduri europene (finaţarea lucrărilor de alimentare cu apă, de realizare a unei săli de sport, etc);	- instabilitatea legislaţiei din domeniul învăţământului;
- posibilitatea accesării Fondurilor structurale pentru activităţi de formare/dotare cu aparatură IT a unităţilor şcolare;	- viteza de adaptare redusă, ceea ce conduce la apariţia "generaţiilor de sacrificiu";
- nevoia de competenţe profesionale în conformitate cu cerinţele economiei actuale;	- lipsa experienţei în accesarea şi derularea Fondurilor structurale;
- deschiderea unei şcoli de Arte şi Meserii în conformitate cu potenţialul economic al comunei (prelucrarea lemnului, construcţii, turism şi alimentaţie publică);	- oferta redusă a locurilor de muncă;
- organizarea în cadrul şcolilor de ateliere meşteşugăreşti şi cercuri cultural artistice;	- lipsa colaborării între agenţii economici şi unităţile de învăţământ;
- necesitatea consilierii copiilor ai căror părinţi sunt plecaţi pentru muncă în străinătate;	
- elaborarea Planului Regional de Acţiune pentru Dezvoltarea Învăţământului Profesional şi Tehnic Nord – Est 2006 – 2013.	
SĂNĂTATE şi ASISTENŢĂ SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- prezenţa dispensarului medical în satul Pîrteştii de Jos şi a unui punct sanitar în satul Deleni;	- subfinanţarea unităţilor medicale - buget insuficient;
- personal medical calificat;	- frecventarea medicilor de familie este sporadică, şi adesea în ultimul moment;
- apropierea de serviciile medicale specializate din oraşul Gura Humorului	- personal insuficient;
- acordarea de ajutoare sociale persoanelor cu probeleme financiare;	- fonduri bugetare insuficiente acordate unităţilor medicale;
	- sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă;
	- societatea civilă insuficient implicată în acţiunile de asistenţă socială;
	- personal calificat insuficient care lucrează în serviciile de asistenţă socială;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- privatizarea sistemului de sănătate;	- lipsa experienţei în accesarea şi derularea

	Fondurilor structurale destinate domeniului social;
- aplicarea programului naţional de evaluare a stării de sănătate a populaţiei;	- creşterea ponderii populaţiei vârstnice din comună va creşte presiunea asupra unităţilor medicale locale;
- posibilitatea accesării de fonduri structurale destinate dezvoltării sectorului social prin Fondul Social European;	-
- cadru legislativ care stimulează implicarea sectorului privat în furnizarea de servicii sociale;	
- creşterea accesului populaţiei vârstnice din comună la servicii medicale diversificate (inclusiv la medicamentele din ambulatoriu pentru boli cronice);	
- creşterea ponderii cheltuielilor publice pentru sănătatea populaţiei de vârsta a treia;	
- promovarea unui stil de viaţă sănătos, a unei nutriţii echilibrate, de combatere a sedentarismului şi stresului, precum şi a consumului de tutun şi alcool.	
TRANSPORTURILE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE FORTE**
- grad ridicat de accesibilitate rutieră, comuna fiind traversată de DN 2E;	- starea proasă a carosabilului pe DN 2E a cărui capacitate de preluare a traficului este depăşită;
- transportul public de călători este asigurat de curse maxi+taxi pe direcţia Gura Humorului, asigurând un trafic fluent, la intervale scurte de timp,	- drumul judeţean DJ 178A necesită lucrări de modernizare şi reabilitare a carosabilului
- acces la transportul feroviar, cu staţie în comuna Pîrteştii de Jos;	- pe drumurile săteşti îmbrăcămintea rutieră lipseşte sau este puternic deteriorată,
prezenţa pe teritoriul comunei a unităţilor de modernizare şi reabilitare a drumurilor;	- pentru dumurile săteşti se constată absenţa rigolelor de preluare a apelor pluviale şi din topirea zăpezilor de pe platforma drumului;
	- drumurile devin impracticabile în timpul iernii;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
-realizarea de proiecte pentru reabilitarea şi modernizarea căilor rutiere;	- deteriorarea drumurilor datorită traficului greu;
- construirea de poduri şi podeţe;	- creşterea numărului mijloacelor de transport rutier va conduce la perturbarea şi îngreunarea traficului auto;
- modernizarea infrastructurii rutiere prin fonduri structurale alocale prin Programul Operaţional Sectorial – Transport;	- cunoştinţe insuficiente legate de elaborarea şi administrarea proiectelor finanţate din Fondurile Structurale pentru proiecte de infrastructură.

	- poluarea mediului datorită noxelor emise de autoturisme;
CULTURĂ, TRADIŢIE, MEŞTEŞUGURI	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- dotări pentru activităţi culturale (cămine culturale, local pentru activităţi culturale artistice);	- fondurile alocate pentru cultură sunt nesemnificative;
- păstrarea meşteşugurilor şi artei populare: prelucrarea artistică a lemnului, ţesutul şi cusutul costumelor populare, încondeierea ouălor de Paşte,	- migrarea tinerilor spre zonele urbane/munca în alte ţări periclitează continuitatea practicării meşteşugurilor şi transmiterea de la o generaţie la alta;
- păstrarea elementelor de arhitectură populară – case cu decoraţiuni de lemn;	- impact redus al culturii în sistemul de învăţământ;
- păstrarea portului popular bucovinean;	- valoarea meşteşugurilor popualre nu mai este recunoscută;
- gastronomie tradiţională cu valorificarea produselor alimentare locale;	
- organizarea de evenimente cultural – artistice – sărbătorirea zilei comunei - 26 aprilie	
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- organizarea unor tabere de creaţie pentru copii;	- expunerea la kich;
- revitalizarea meşteşugurilor şi a tradiţiilor prin crearea în şcoli a unor ateliere meşteşugăreşti;	- activităţile meşteşugăreşti nu depăşesc pragul de rentabilitate;
- crearea infrastructurii specifice serviciilor şi programelor pentru tineret, destinate practicării meşteşugurilor;	- activitatea culturală redusă poate duce la scăderea participării populaţiei orasului la viaţa socială;
- stimularea accesului tinerilor la activităţi economice şi sociale în zona natală, prin informarea în legătură cu posibilităţile de finanţare a programelor culturale;	- pierderea autenticităţii datorită influenţelor extrioare (mass – media, Internet, turişti).
TURISMUL	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- cadru natural montan, peisaj pitoresc, forme spectaciloase de relief, vegetaţie forestieră de răşinoase;	- absenţa unor obiective cultural – istorice înscrise pe lista monumentelor
- fond cinegetic valoros;	- infrastructura rutieră deficitară, care necesită modernizare şi reabilitare;
- bioclimat tonic – stimulativ de munte;	- lipsa unui punct de promovare şi informare turistică;
- potenţial etnografic (artă populară, meşteşuguri, tradiţii);	- lipseşte infrastructura specific turistică (nu există unităţi turistice de cazare);
- accesibilitate rutieră bună;	- lipsesc dotările publice pentru agrement, sport, pârtiile de schi etc;

- acces la Internet şi telefonie mobilă;	- lipsa amenajărilor pentru camparea cu cortul,
	- nu se acordă atenţie protejării mediului înconjurător (lipsesc coşurile pentru depozitarea deşeurilor, etc),
	- educaţia insuficientă în şcoli în domeniul turismului şi protecţiei mediului,
	- comuna nu are statut de staţiune turistică climaterică şi nu este inclusă în nici o bază de date;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
- posibilităţi de permanentizare a practicării turismului, indiferent de sezon;	- dezvoltarea nelimitată a turismului poate determina depăşirea capacităţii de suport a ariei turistice a comunei;
- dezvoltarea turismului ecologic – arie montană;	- reducerea interesului pentru dezvoltarea meşteşugurilor tradiţionale şi pentru distribuirea produselor artizanale prin puncte specifice;
- dezvoltarea turismului de weekend, a turismului de odihnă şi recreere;	- poluarea mediului, în special a apelor şi solului, datorită dezvoltării turismului;
- practicarea turismului cinegetic şi de pescuit sportiv;	- pierderea originalităţii şi autenticităţii locuitorilor şi vieţii rurale a comunei în urma interacţiunii cu turiştii.
- posibilitatea valorificării surplusului de produse alimentare din gospodăriile populaţiei în agroturism – sursă suplimentară de venituri;	
- modernizarea locuinţelor populaţiei locale în vederea valorificării surplusului de camere de locuit prin turism;	
- realizarea unor facilităţi specifice turismului de tranzit: restaurant, motel, fast-food, café, parcări, etc.	
modernizarea şi reabilitarea infrastructurii rutiere;	
- realizarea unei mini-pârtii de schi şi sănii;	
- promovarea unor proiecte turistice cu finanţare externă.	

2.5. POPULAŢIA. ELEMENTE DEMOGRAFICE ŞI SOCIALE

Studiul de faţă urmăreşte identificarea particularităţilor demografice ale comunei Pîrteştii de Jos, precum si evidenţierea disfuncţionalităţilor, in vederea stabilirii unei strategii eficiente de dezvoltare socio-economică.

S-au utilizat, la elaborarea studiului, datele statistice furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava, precum si informaţiile preluate din Planul Urbanistic General al comunei Pîrteştii de Jos, Memoriul General,1997.

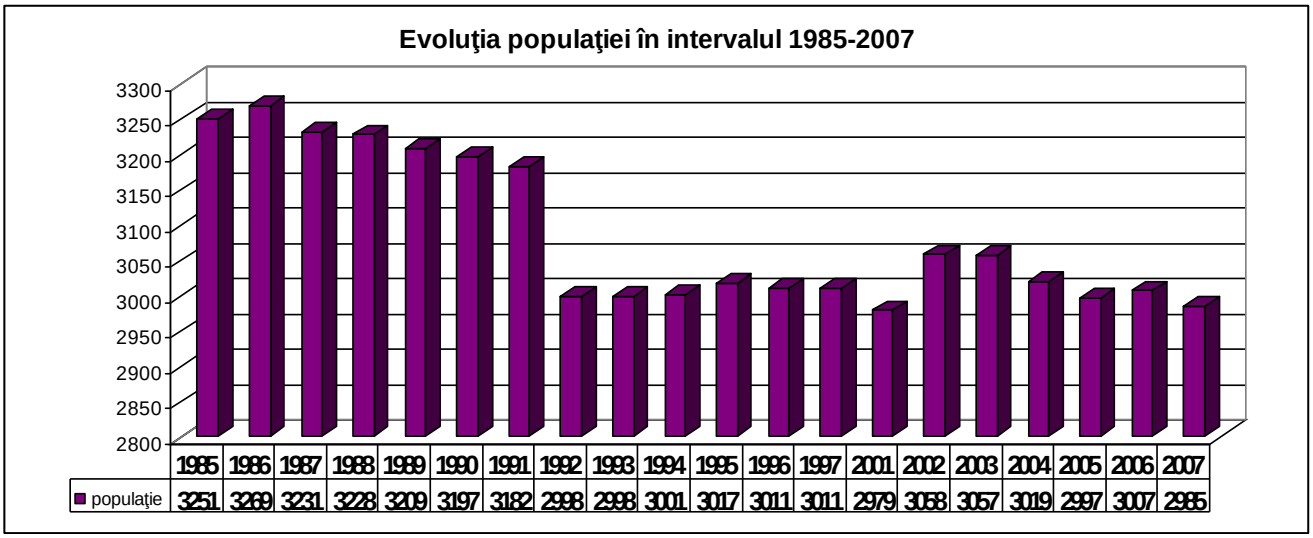
2.5.1. Evoluţia şi densitatea populaţiei

a) Evoluţia populaţiei

Evoluţia in timp a populaţiei comunei Pîrteştii de Jos a fost legată de particularităţile dezvoltării socio-economice a zonei, fiind influenţată si de factori de natură politică.

Locuitorii din Pîrteştii de Jos s-au ocupat cu creşterea animalelor, exploatarea forestieră, diversificarea activităţilor contribuind la creşterea demografică, astfel că, la nivelul anului 1930 populaţia comunei ajunsese la 3302 persoane.

La recensământul din 2002, efectivul demografic al comunei Pîrteştii de Jos era de 3006 persoane, repartizat pe sate astfel: 2070 persoane in satul Pîrteştii de Jos, 741 persoane în Deleni, 56 persoane în satul Varvata şi 139 în Vîrfu Dealului. Comparativ cu recensământul precedent din 1992 (2972 persoane), populaţia totală a comunei a crescut, in ceea ce priveşte repartiţia pe sate, s-au înregistrat totuşi mici diferenţe, respectiv in satul Pîrteştii de Jos populaţia a scăzut cu 2 persoane, la Deleni cu 4 persoane,la Vîrfu Dealului cu 20 persoane, in timp ce la Varvata a crescut cu 32 persoane.

Sursa: Memoriu general comuna Pîrteştii de Jos, 1997, Fisa localităţii, 2008

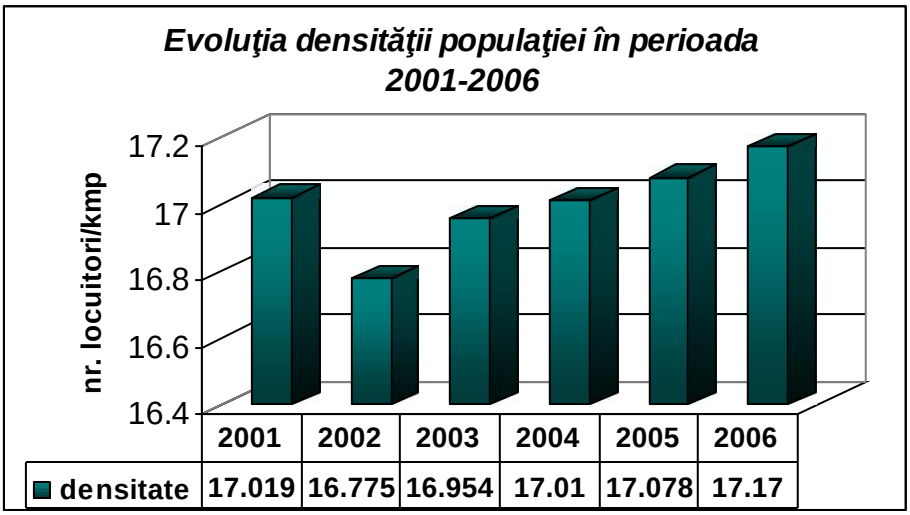
Reprezentarea tabelară şi grafică indică faptul că populaţia comunei Pîrteştii de Jos a scăzut foarte mult, cu 184 persoane la sfârşitul anului 1992 datorită unei tendinţe manifestate după 1990 de creştere a soldului migrator.

Per ansamblu, dinamica in intervalul analizat a fost una negativă, scăderea fiind de -8,18%, in cifre absolute diferenţa de efectiv fiind de 266 persoane.

Această evoluţie globală negativă poate fi explicată in principal prin modificarea comportamentului demografic in sensul diminuării ratei natalităţii si a numărului de copii pe familie, dar si emigraţiei internaţionale, in timp ce perioadele de creştere se datorează in special întoarcerii in comună a unui număr de locuitori.

Densitatea populaţiei

In perioada 2001-2006, densitatea populaţiei comunei Pîrteştii de Jos s-a situat la valori apropiate, intre 17,02 loc/km^2 şi 17,17 loc/km^2. Valorile sunt relativ mici, mult sub media judeţeană (80,2 locuitori /km^2 la recensământul din 2002) şi cea a Regiunii Nord-Est (99,7 locuitori /km^2 la recensământul din 2002). Valorile mici ale densităţii sunt explicabile prin relieful comunei, mai puţin favorabil locuirii, fenomen tipic pentru o aşezare rurală montană.

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, anul 2008

b) Structura populaţiei

Structura pe grupe de vârstă şi sexe a populaţiei

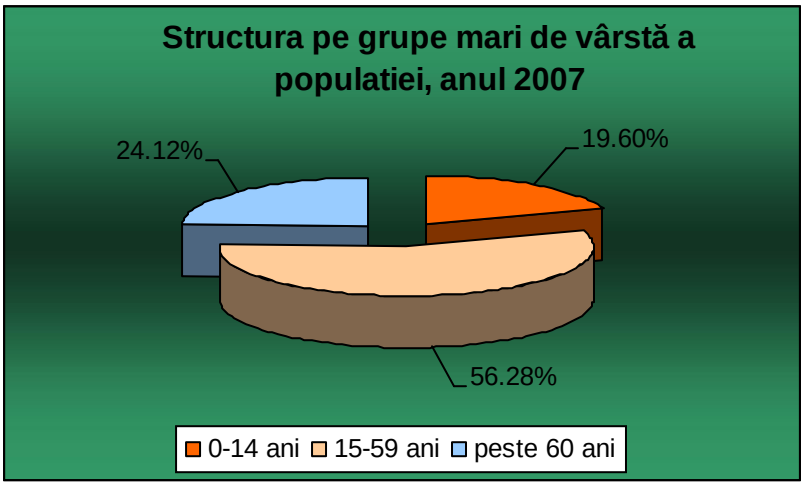
Structura pe grupe mari de vârstă a populaţiei arată o predominare a populaţiei adulte, cu o pondere medie la nivel de comună de *56,28*% din populaţia totală.

În relaţie cu structura pe grupe mari de vârstă se defineşte un indice de îmbătrânire a populaţiei prin raportarea ponderii segmentului vârstnic la cea a tinerilor, valoarea sa exprimând sintetic gradul în care efectivul este supus procesului de îmbătrânire. La nivelul comunei Pîrteştii de Jos indicele de îmbătrânire a populaţiei a crescut, depăşind valoarea unitară (1,23%), ce reprezintă punctul critic de îmbătrânire a populaţiei.

Cauza acestui fenomen rezidă nu doar în scăderea natalităţii, ci şi in faptul că populaţia tânără, cu potenţial fertil, migrează din localitate, în căutarea unui loc de muncă mai bun şi implicit a unui nivel de trai superior.

0-14 ani		15-59 ani		peste 60 ani	
număr	*% din total*	număr	*% din total*	număr	*% din total*
585	*19,60*	1680	*56,28*	720	*24,12*

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos

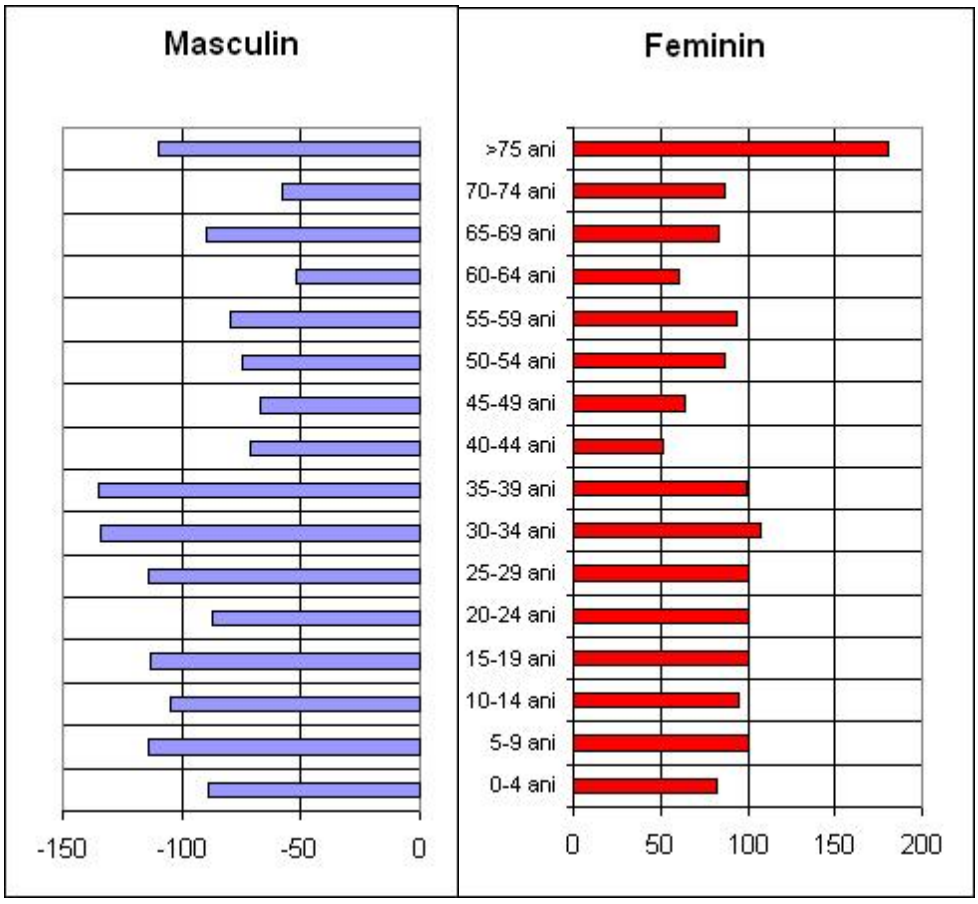

În anul 2007 populaţia comunei Pîrteştii de Jos era compusa din 2985 persoane, repartizate pe grupe de vârstă astfel:

GRUPA DE VÂRSTĂ	1.01.2007		
	Ambele sexe	Masculin	Feminin
Populaţia stabilă total, din care:	2985	1494	1491
0-4 ani	171	89	82
5-9 ani	214	114	100
10-14 ani	200	105	95
15-19 ani	213	113	100
20-24 ani	188	87	101
25-29 ani	215	114	101
30-34 ani	241	134	107
35-39 ani	234	135	99
40-44 ani	122	71	51
45-49 ani	131	67	64
50-54 ani	162	75	87
55-59 ani	174	80	94
60-64 ani	112	52	60
65-69 ani	173	90	83
70-74 ani	145	58	87
>75 ani	290	110	180

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos anul 2008

Populaţia tânără (0 – 14 ani) din comună deţine o pondere de 19,60% din totalul populaţiei, mai mare decât cea înregistrată in acelaşi an, 2007, la nivel judeţean, respectiv 16,33%, in timp ce grupa adultă este sub media judeţeană, de 63,89%. Grupa populaţiei vârstnice se situa puţin sub media pe judeţ in 2007, de 19,77%.

De obicei se consideră că grupa tinerilor este dominantă atunci când vârstele sub 20 de ani deţin peste 35% din totalul populaţiei. Dacă grupa de vârsta de până la 20 de ani reprezintă sub 30% din totalul populaţiei, se consideră că populaţia are tendinţa de îmbătrânire, asa cum este cazul comunei.

Piramida vârstelor pentru populaţia comunei Pîrteştii de Jos, realizată pentru anul 2007, confirmă fenomenul acut de îmbătrânire a populaţiei.

Cele mai numeroase segmente de vârstă erau, la nivelul lui 2007, cele de 30-34, 35-39 de ani, generaţii ce s-au născut in perioada comunistă, pană la intrarea in vigoare a legii privind liberalizarea avorturilor din 1990, ce a influenţat comportamentul demografic ulterior, la fel ca şi reculul economic survenit la nivelul comunei. Ulterior, efectivul populaţional s-a diminuat, ca urmare a plecărilor masive către mediul urban, in epoca industrializării.

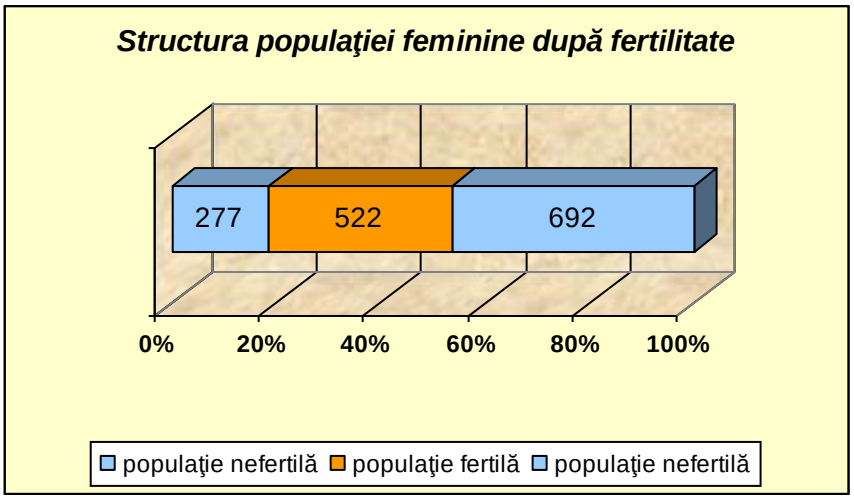
Generaţiile peste 60 de ani au crescut numeric in acest interval, ponderea lor crescând până la cca. 20 % din totalul populaţiei, depăşind deja numeric şi procentual grupa tânără, ceea ce înseamnă că putem vorbi despre manifestarea fenomenului de îmbătrânire a populaţiei la nivelul comunei.

Problematică rămâne proporţia persoanelor vârstnice, dintre care o parte importantă peste 70 de ani, şi care pune importante probleme legate de asistenţa socială, sănătate, etc. Această populaţie este preponderent feminină şi subzistă pe baza veniturilor din pensii şi eventual a unor activităţi de mică industrie casnică şi a muncilor agricole în gospodărie.

De remarcat este faptul că in privinţa repartiţiei pe sexe, la nivelul anului 2007 populaţia este echilibrată, diferenţa fiind doar de 3 persoane. Dominanţa masculină se evidenţiază cel mai pregnant la nivelul grupei adulte de 30-39 ani. Populaţia feminină este mai numeroasă in special in cadrul grupelor vârstnice.

Indicele de masculinitate este de 89,9% pentru grupa tânără, 91,8% pentru grupa adultă, in timp ce pentru grupa vârstnica raportul se inversează, devenind de 132,2 % in favoarea sexului feminin.

În cadrul grupei adulte se remarcă sub aspect demografic, cu un rol activ în dinamica numerică a populaţiei, subgrupa fertilă, respectiv populaţia feminină cu vârsta cuprinsă între 15 şi 45-49 ani, capabilă de reproducere. În cadrul populaţiei feminine, acest contingent deţinea în 2007 o pondere de 35% din totalul populaţiei feminine, în timp ce segmentul de maximă fertilitate - cu vârsta cuprinsă între 20-29 ani – reprezenta 13,56% din populaţia feminină.

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos anul 2008

Un aspect legat de structura pe grupe de vârste, cu implicaţii sociale importante îl constituie raportul de dependenţă demografică a populaţiei tinere şi a celei vârstnice faţă de populaţia adultă/aptă de muncă.

Acest indicator oferă o imagine orientativă asupra presiunii pe care o exercită cele două grupe de vârstă în mod obişnuit inactive din punct de vedere economic asupra populaţiei adulte/apte de muncă.

Raportul de dependenţă demografică a populaţiei cu vârsta de 0-14 ani era de 348,21‰ in 2007, in timp ce pentru populaţia vârstnică era de 428,57‰, rezultând prin însumare un raport total de dependenţă economică de 776,78‰ la nivel de comună, un raport ce ridică grave probleme în ceea ce priveşte populaţia aptă de muncă din comună.

Un raport de dependenţă demografică ridicat denotă o sarcină socială crescută pentru populaţia activă din punct de vedere economic şi potenţial aducătoare de venit.

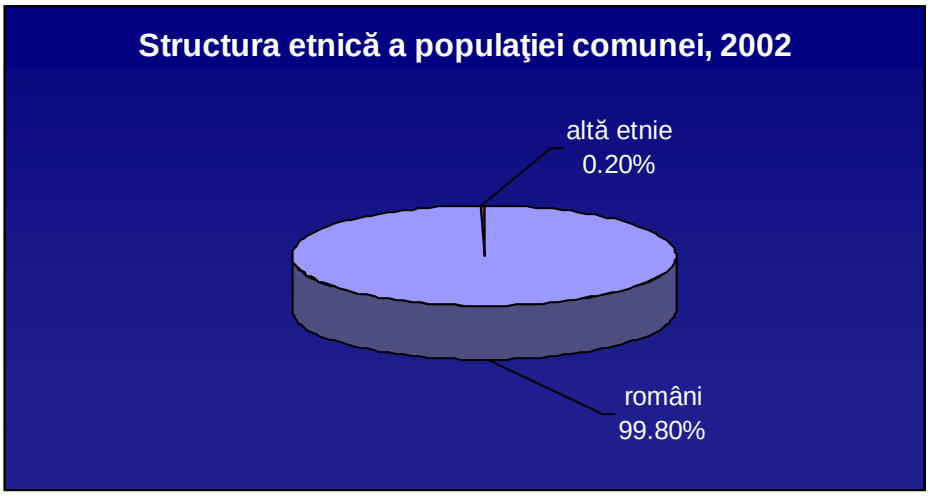
Raportul mare de dependentă a populaţiei vârstnice implică o serie de responsabilităţi suplimentare, ce vor trebui transpuse inclusiv sub formă de servicii sociale şi sanitare adaptate acestei categorii de vârstă.

2.5.2.2. Structura etno-lingvistică şi confesională a populaţiei

Structura etno - lingvistică a populaţiei comunei Pîrteştii de Jos a diferit în timp, fiind influenţată de situaţia socio-politică a teritoriului.

La recensământul din 2002, structura etnică a comunei era foarte omogenă, cu o majoritate de 99,80% cetăţeni de etnie română, completată de un procentaj de 0,2% locuitori de altă etnie. Aceleaşi proporţii se respectă şi în cazul structurii lingvistice a populaţiei comunei.

ETNIE	NR.PERSOANE
Total populaţie	3006
români	3000
altă etnie	6

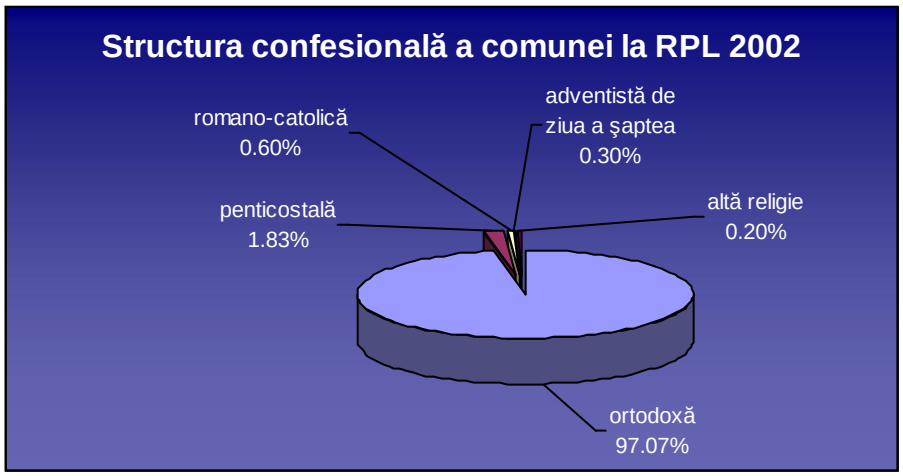

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos anul 2008

Structura confesională a populaţiei se stabileşte pe baza declarării religiei practicate la recensământ.

In comuna Pîrteştii de Jos, structura confesională este uşor mai eterogenă decât cea etnică. La recensământul din 2002, comuna Pîrteştii de Jos prezenta o majoritate confesională ortodoxă (94,07%), completată de o comunitate penticostală cu o pondere de 1,83% şi romano-catolică de 0,60% din total. Confesiunea Adventistă de Ziua a Şaptea deţine un procent de 0,30% din rândul populaţiei, la fel ca şi cea creştină după evanghelie.

CONFESIUNE	RPL 2002
Total , din care:	3006
- ortodoxă	2918
- penticostală	55
- romano-catolică	18
- adventistă de ziua a şaptea	9
- altă religie	6

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos,2008

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos anul 2008

In comună există 5 biserici ortodoxe (trei in satul Pîrteştii de Jos, una in Deleni şi una în Vîrfu Dealului). De asemenea, pentru celelalte culte există 1 biserică catolică, 1 biserică protestantă şi casă de rugăciune pentru penticostali.

Structura pe locuinţe a populaţiei

Analiza fondului locativ şi a structurii populaţiei în funcţie de distribuţia pe gospodării şi dimensiunea gospodăriilor s-a bazat pe datele statistice de la recensământul din 2002 şi cele furnizate de DJS Suceava in Fişa localităţii .

In intervalul considerat pentru analiză, 2001-2006, a crescut constant atât numărul locuinţelor la nivelul comunei, cât si suprafaţa locuibilă. In 6 ani, s-au construit 52 de locuinţe noi, iar suprafaţa locuibilă a crescut cu 3065 mp.

Creşterea numărului de gospodării are la bază în mod obişnuit fie formarea de noi familii prin căsătorie şi desprinderea de gospodăria părinţilor, fie stabilirea în comună a unor persoane care se întorc în mediul rural sau provenind din alte comune.

Numărul de gospodăriilor din comună este de

INDICATOR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Locuinţe existente total	1188	1207	1214	1218	1222	1224
Suprafaţa locuibila -total mp	45349	46666	47509	47888	48226	48414
Suprafata locuibila pe locuitor mp	15,05	15,26	15,71	15,88	16,06	16,21

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos anul 2008

Suprafaţa locuibilă ce revine fiecărui locuitor a crescut in acest interval, fiind cu mult peste media naţională in mediul rural. Comparativ cu 2001, când suprafaţa locuibilă pe locuitor era de 15,05 mp, aceasta a crescut , atingând valoarea de 16,21 mp in 2006. Putem deduce astfel că gradul de confort a crescut, fapt susţinut si de lucrările de modernizare a locuinţelor.

c) Dinamica populaţiei

Mişcarea naturală a populaţiei

Mişcarea naturală a populaţiei reprezintă modificările survenite în numărul şi structura populaţiei ca urmare a naşterilor, deceselor, căsătoriilor şi divorţurilor. Această componentă a mişcării populaţiei se reflectă şi în structura pe vârste şi pe sexe a populaţiei, cât şi asupra distribuţiei în teritoriu, având o influenţă directă asupra caracteristicilor dimensionale ale localităţilor.

Un indicator al mişcării naturale este sporul (bilanţul) natural al populaţiei, care reprezintă diferenţa dintre rata natalităţii şi rata mortalităţii şi relevă creşterea sau scăderea numărului de locuitori.

Bilanţul natural al populaţiei

Componenta activă a mişcării naturale a populaţiei, *natalitatea*, este cuantificată prin rata natalităţii, care reprezintă numărul de naşteri înregistrate într-un interval de un an raportat la o mie de locuitori.

Specificul acestui model este dat de reducerea şi stabilizarea natalităţii la un nivel redus, pe fondul scăderii numărului mediu de copii pe familie în paralel cu creşterea vârstei medii a primei naşteri la femei.

Alţi factori care acţionează asupra natalităţii şi contribuie la adoptarea acestui comportament denatalist sunt cei economici (insecuritatea materială), dar şi cei legaţi de structura pe grupe de vârstă a populaţiei.

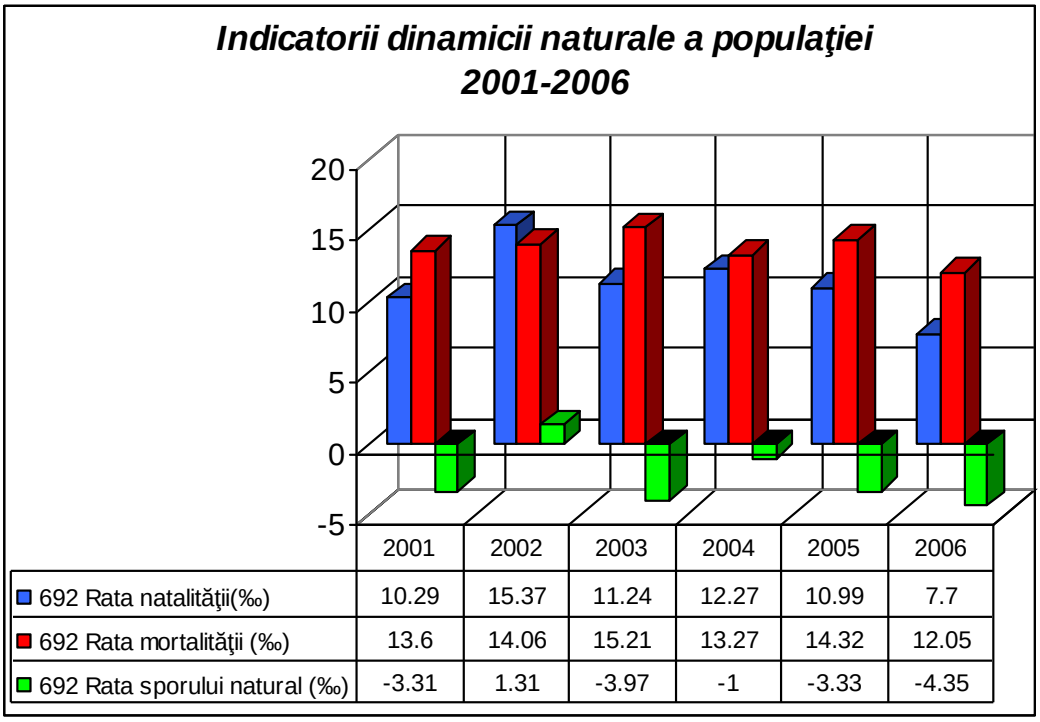
In comuna Pîrteştii de Jos, *natalitatea* înregistrată in perioada 2001-2006, a fost mult sub media totală pe judeţ, precum si sub cea judeţeană pe mediul rural.

Indicator	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Natalitate	31	47	34	37	33	23
Mortalitate	41	43	46	40	43	36
Spor natural	-10	4	-12	-3	-10	-13
Rata natalitatii (‰)	10,29	15,37	11,24	12,27	10,99	7,70
Rata mortalitatii (‰)	13,60	14,06	15,21	13,27	14,32	12,05
Rata sporului natural (‰)	-3,31	1,31	-3,97	-1,00	-3,33	-4,35

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, anul 2008

Mortalitatea s-a menţinut la valori apropiate in decursul intervalului considerat. Comparativ cu valoarea judeţeană a mortalităţii in mediul rural, valorile atinse in comuna Pîrteştii de Jos de acest indicator au fost întotdeauna mai mari, fiind in corelaţie cu fenomenul de îmbătrânire a populaţiei.

Sporul natural al comunei Pîrteştii de Jos a fost negativ pe durata analizată (2001-2006), mai puţin în anul 2002, efectele sale fiind resimţite cel mai acut la nivelul structurii demografice, ce tinde să se degradeze din ce in ce mai mult.

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, anul 2008

Bilanţul migrator al populaţiei

Migraţia populaţiei se defineşte ca fiind acea mişcare în teritoriu prin care se modifică numărul şi structura pe vârste şi sexe a populaţiei, ca urmare a intrării sau ieşirii din aria administrativă respectivă a unui număr de persoane din/spre alte arii administrativ teritoriale.

Migraţia are două componente, *emigraţia* (ieşirile) şi *imigraţia* (intrările de populaţie), a căror intensitate se măsoară cu ajutorul a doi indicatori – rata emigraţiei, respectiv rata imigraţiei. Prin compunerea acestora se obţine *soldul migrator*, care este un indicator al atractivităţii teritoriului respectiv pentru migranţi.

După durata pe care se manifestă, migraţia poate fi definitivă, temporară şi de tip pendulator (navetismul), toate aceste categorii de mobilitate afectând în timp populaţia comunei Pîrteştii de Jos.

Analiza **imigraţiei**, cuantificată prin rata imigraţiei, s-a realizat în baza informaţiilor furnizate de DJS Suceava, cu privire la stabilirile de domiciliu în comună. Pe ansamblul acestui interval, numărul persoanelor care s-au stabilit în comună a scăzut , chiar dacă evoluţia a fost una inconstantă, în unii ani s-au înregistrat scăderi semnificative. Rata imigraţiei însă atestă că raportat la totalul populaţiei, imigraţia s-a diminuat în acest interval, de la 16,59‰, la 14,06‰, cu ecarturi anuale ridicate.

INDICATOR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Imigrări	50	43	19	31	43	42
Rata imigraţiei (‰)	16,59	14,06	6,28	10,28	14,32	14,06

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008

Emigraţia, stabilită în baza plecărilor cu domiciliul din localitate, a fost la fel de oscilantă, valorile înregistrate fiind cuprinse între 12,23‰ şi 15,59‰. Destinaţiile predilecte ale plecărilor sunt oraşele din proximitate, sau din alte zone ale ţării, în care populaţia poate beneficia de condiţii economice mai bune, pentru un nivel de trai superior.

Mobilitatea populaţiei este relativ greu de cuantificat în ansamblul său, întrucât statisticile pe care le avem la dispoziţie nu cuprind decât acele mişcări înregistrate oficial de către serviciul de evidenţa populaţiei, ignorând o parte importantă a migraţiilor, respectiv pe cele care au ca scop găsirea unui loc de muncă în străinătate, şi care se desfăşoară pe o perioadă de timp nedeterminată, de regulă.

În general, migranţii sezonieri nu au forme legale de muncă, astfel încât familiile sunt reticente în a declara plecările, nivelul real al migraţiei fiind greu de stabilit cu certitudine. Cu siguranţă însă numărul emigranţilor este mult mai mare decât cel prezentat.

INDICATOR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Emigrări	42	43	37	47	44	42
Rata emigraţiei (‰)	13,94	14,06	12,23	15,59	14,65	14,06

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008

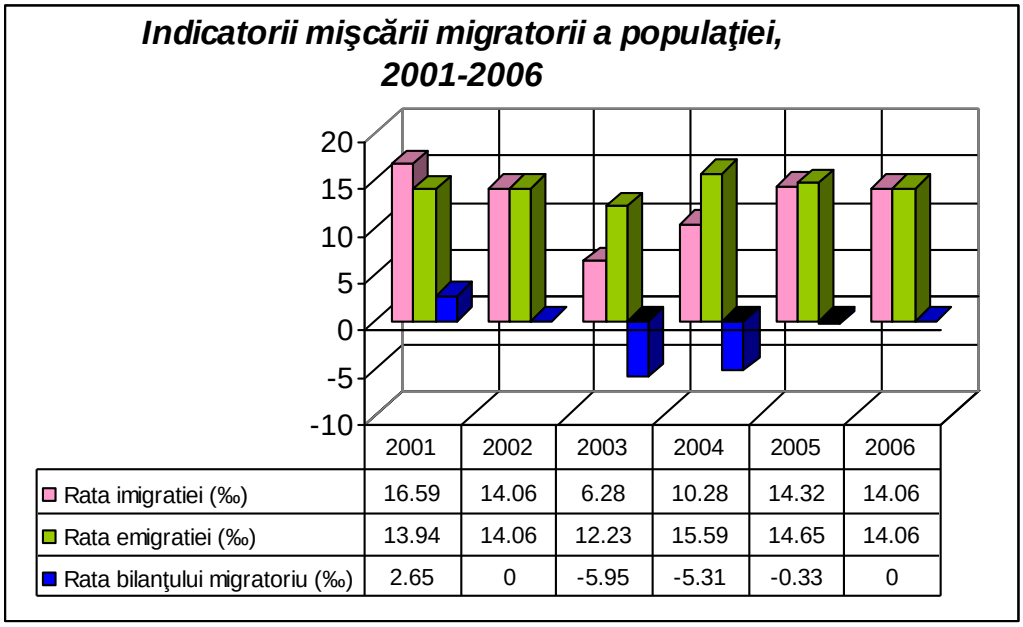
Din păcate insă, la recensăminte se pot strânge date foarte puţine in ceea ce priveşte migraţia internaţională. Nu se cunoaşte numărul celor care lucrează in străinătate, doar numărul celor care au plecat prin oficiul forţei de muncă este cert.

Conform reprezentării grafice şi tabelare de mai jos, **bilanţul migratoriu** al populaţiei din comuna Pîrteştii de Jos a înregistrat atât valori pozitive, cât şi valori negative, cuprinse între -5,95‰ şi 2,65‰.

Dinamica bilanţului migratoriu pe durata întregului interval considerat, 2001-2006, evidenţiază o depreciere din ultimii ani a comunei în ceea ce priveşte atractivitatea pentru locuire. Acest lucru se datorează, în cea mai mare parte închiderii activităţilor miniere, dezvoltării insuficiente a activităţilor economice, ce rezidă în incapacitatea de a absorbi forţa de muncă şi de a reţine în comună în special populaţia tânără.

INDICATOR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Imigrari	50	43	19	31	43	42
Emigrari	42	43	37	47	44	42
Bilant migratoriu	8	0	-18	-16	-1	0
Rata imigratiei (‰)	16,59	14,06	6,28	10,28	14,32	14,06
Rata emigratiei (‰)	13,94	14,06	12,23	15,59	14,65	14,06
Rata bilanţului migratoriu (‰)	2,65	0	-5,95	-5,31	-0,33	0

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008

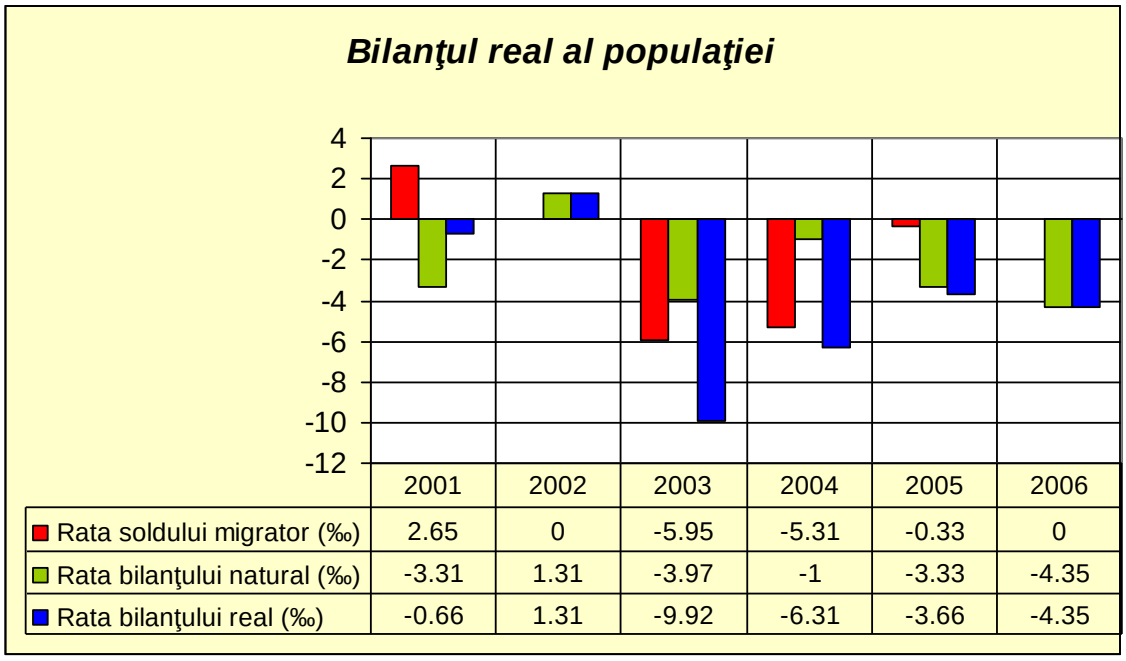

Bilanţul real al populaţiei

Bilanţul (soldul) real al populaţiei se obţine prin însumarea soldului mişcării naturale cu cel al mişcării mecanice a populaţiei, şi determină dinamica globală a populaţiei teritoriului supus studiului.

	ANUL					
	2001	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Rata soldului migrator (‰)	2,65	0	-5,95	-5,31	-0,33	0
Rata bilanţului natural (‰)	-3,31	1,31	-3,97	-1,00	-3,33	-4,35
Rata bilanţului real (‰)	-0,66	1,31	-9,92	-6,31	-3,66	-4,35

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, anul 2008

Am analizat evoluţia ratei bilanţului real al populaţiei pe teritoriul comunei pentru intervalul 2001-2006. Valorile sale au fost predominant negative, datorită bilanţului natural negativ, cu excepţia aului, 2002, când valorile au urcat peste 0. Conform datelor prezentate, comuna nu prezintă un grad ridicat de atractivitate pentru locuire.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rata soldului migrator (‰)	2.65	0	-5.95	-5.31	-0.33	0
Rata bilanţului natural (‰)	-3.31	1.31	-3.97	-1	-3.33	-4.35
Rata bilanţului real (‰)	-0.66	1.31	-9.92	-6.31	-3.66	-4.35

Sursa: DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos , anul 2008

2.5.2. Resursele umane

Resursele de muncă disponibile ale populaţiei cuprind persoanele cu vârsta între 15-59 ani, atât în cadrul populaţiei feminine, cât şi al celei masculine.

În comuna Pîrteştii de Jos ponderea populaţiei apte de muncă este de 43,72% din total, cu diferenţieri nesemnificative pe sate.

Comparând populaţia din cele două subgrupe ale populaţiei în vârstă de muncă - 20-39 ani şi 40-59 ani, se remarcă faptul că anul 2007a fost favorabil pentru vârstele adulte din eşalonul inferior, ecartul fiind de 356 de persoane, ceea ce indică faptul că teritoriul comunei Pîrteştii de Jos dispune de un capital uman important.

Disponibilul actual şi de perspectivă de resurse umane poate fi estimat utilizând şi raportul de substituţie a populaţiei, calculat prin raportarea populaţiei cu vârsta între 15-24 de ani la segmentul de vârstă 55-64 de ani, la nivel comunal:

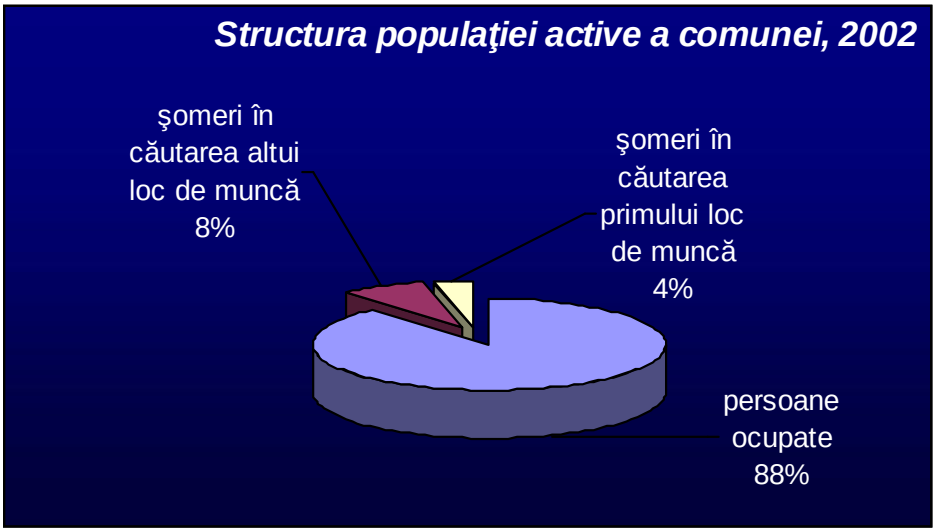
An	15-24 ani	55-64 ani	Raport de substituţie (%)
2002	401	286	140,21

Sursa: DJS Suceava Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2002

Raportul de substituţie al generaţiilor depăşeşte 100% pentru întreaga comună, astfel încât populaţia cu vârsta de 55-64 de ani care va trece în rândul populaţiei inactive va fi înlocuită de un contingent tânăr superior numeric, asigurând o substituţie bună a forţei de muncă.

<u>Profilul ocupaţional al populaţiei</u>

Populaţia comunei Pîrteştii de Jos înregistra la recensământul din 2002 un contingent de 919 persoane active, adică o rată medie a activităţii de 30.57% din totalul populaţiei.

Sursa: Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2002

Populaţia activă - total, din care:	919
- persoane ocupate	815
- şomeri în căutarea altui loc de muncă	70
- şomeri în căutarea primului loc de muncă	34

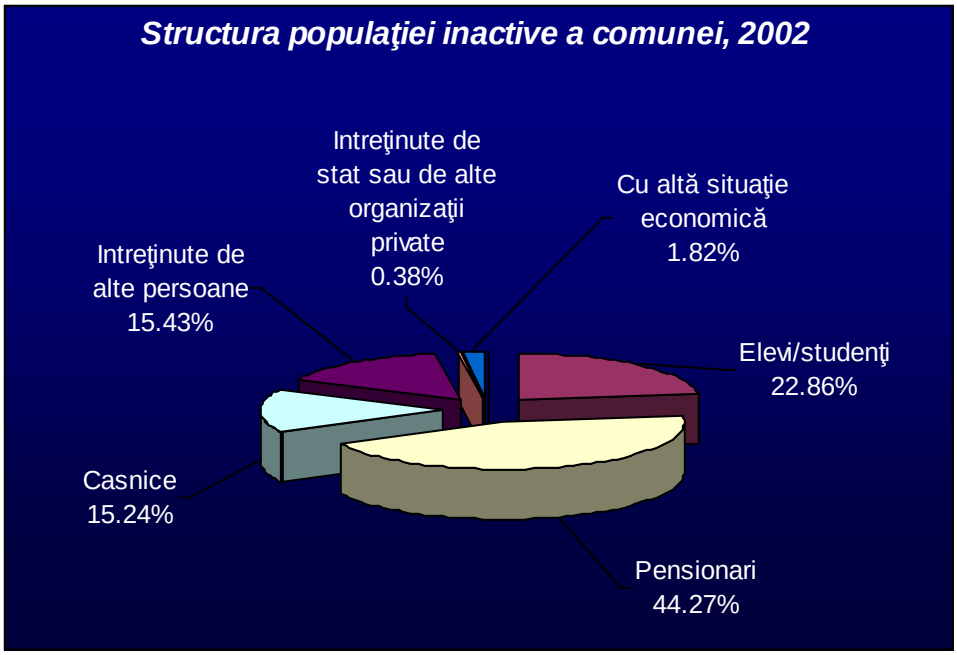
Sursa: Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2002

In cadrul populaţiei active, persoanele ocupate deţin o pondere de 88%, in timp ce 8 procente sunt şomeri in căutarea unui alt loc de muncă si 4% şomeri in căutarea primului loc de muncă. Putem deduce, aşadar, că populaţia tânără ce rămâne in comună întâmpină dificultăţi în a se insera pe piaţa muncii.

In ceea ce priveşte populaţia inactivă a comunei, la recensământul din anul 2002 cea mai mare parte era reprezentată de pensionari (cca.44%), urmaţi de elevi si studenţi (23%). De asemenea, o pondere importantă sunt persoane casnice si cele aflate in întreţinerea altei persoane si doar 0,4% sunt întreţinute de stat sau de alte organizaţii private.

CATEGORIE POPULAŢIE	**NUMĂR PERSOANE**
Populaţia inactivă total, din care	**2087**
Elevi/studenţi	477
Pensionari	924
Casnice	318
Întreţinute de alte persoane	322
Întreţinute de stat sau de alte organizaţii private	8
Cu altă situaţie economică	38

Sursa: Recensământul Populaţiei si Locuinţelor, 2002

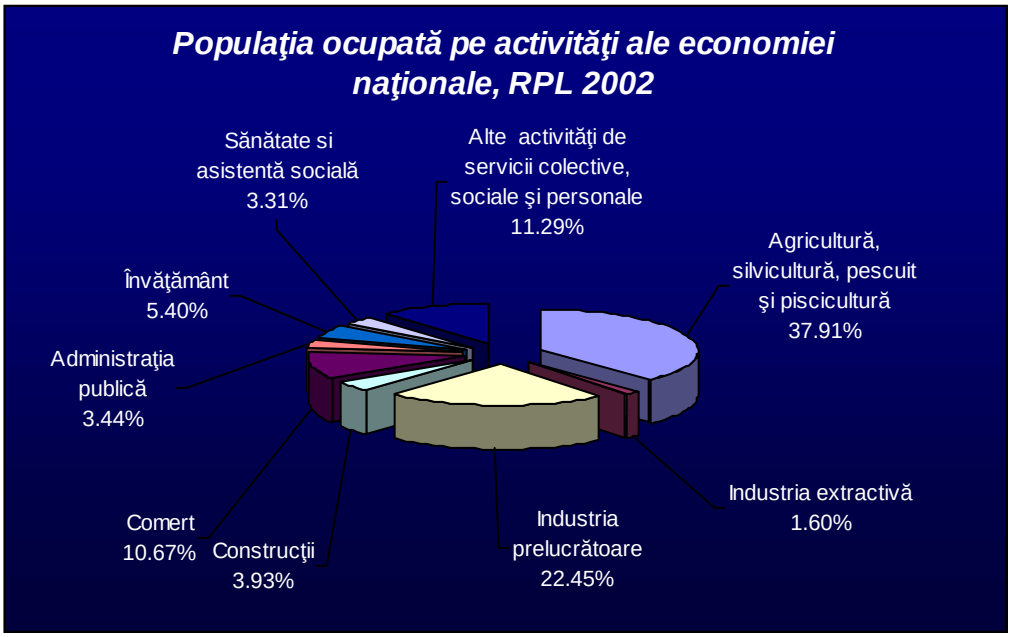

Sursa: Recensământul Populaţiei si Locuinţelor, 2002

La nivelul recensământului 2002, cea mai mare parte a populaţiei active in comuna era ocupată in agricultură (38%), inclusiv industrie prelucrătoare (cca. 22%) si doar 10% in comerţ. Sectorul bugetar, reprezentat de administraţia publica, sănătate si învăţământ, ocupau in total o pondere de 12% din populaţia comunei.

Aşadar, profilul ocupaţional al comunei era, la nivelul anului 1997, unul mixt, sectorul dominant fiind, in mod tradiţional pentru această zonă, cel principal, agricultura.

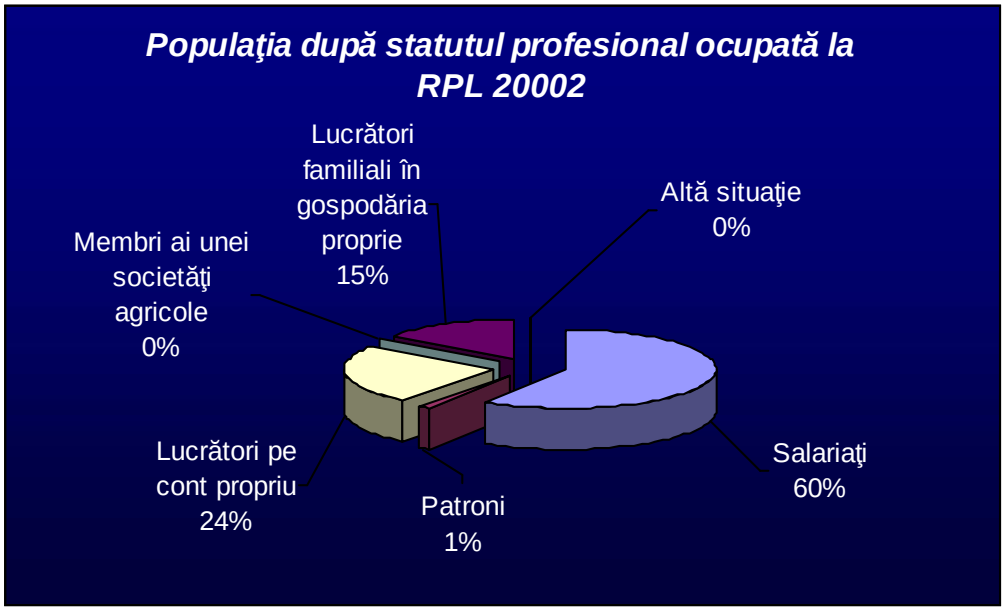
POPULAŢIA OCUPATĂ PE RAMURI DE ACTIVITATE RPL 2002	**NR. PERSOANE**
Populaţia ocupată, total, din care:	815
Agricultură, silvicultură, pescuit şi piscicultură	309
Industria extractivă	13
Industria prelucrătoare	183
Construcţii	32
Comert	87
Administraţia publică	28
Învăţământ	44
Sănătate si asistentă socială	27
Alte activităţi de servicii colective, sociale şi personale	92

Sursa: Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2002

Sursa:DJS Suceava, Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2002

POPULAŢIA OCUPATĂ DUPĂ STATUTUL PROFESIONAL LA RPL 2002	NR. PERSOANE
Total, din care:	**815**
Salariaţi	483
Patroni	10
Lucrători pe cont propriu	199
Membri ai unei societăţi agricole	0
Lucrători familiali în gospodăria proprie	122
Altă situaţie	1

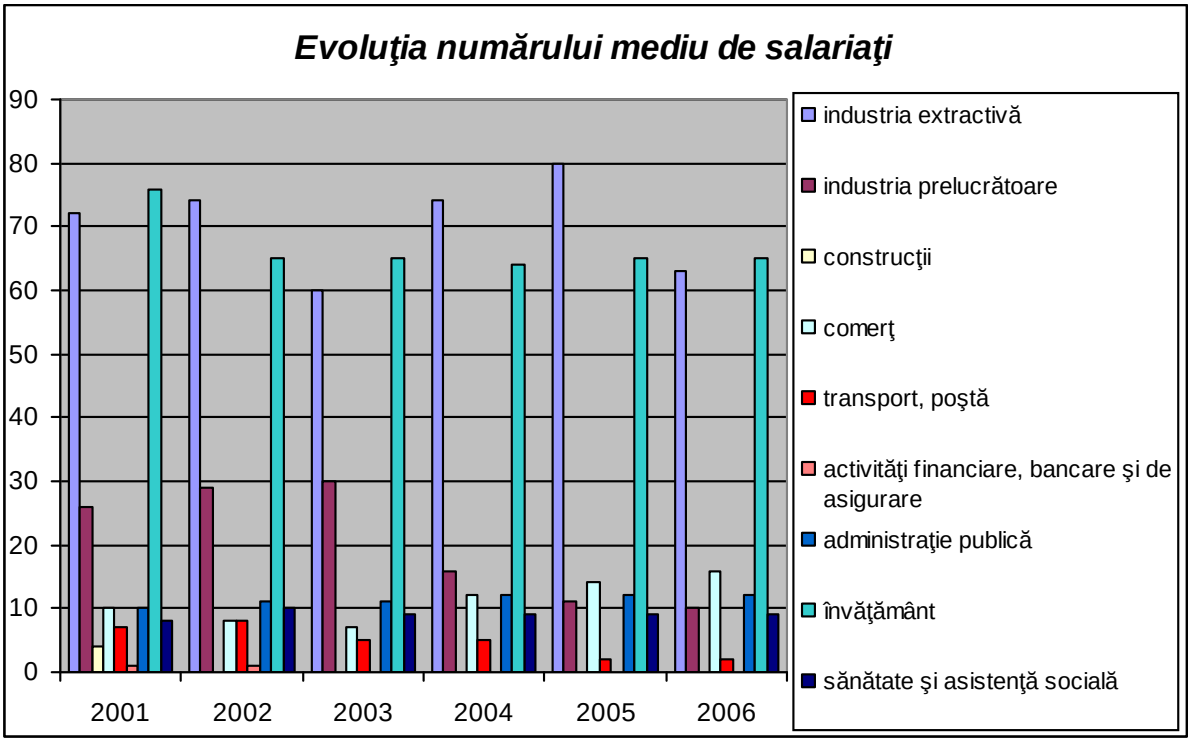

Sursa:DJS Suceava, Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2002

După cum reiese din datele de mai jos, furnizate de DJS Suceava, salariatii ocupă ponderea cea mai importantă după statutul profesional (60%).

Se remarcă numărul mic de întreprinzători în comună, patronii ocupând un procent de doar 1%.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Număr mediu salariaţi – total, din care:	222	215	193	199	206	193
industrie – total, din care :	98	103	90	90	91	73
industria extractivă	72	74	60	74	80	63
industria prelucrătoare	26	29	30	16	11	10
construcţii	4	-	-	-	-	-
comerţ	10	8	7	12	14	16
transport, poştă	7	8	5	5	2	2
activităţi financiare, bancare şi de asigurare	1	1	-	-	-	-
administraţie publică	10	11	11	12	12	12
învăţământ	76	65	65	64	65	65
sănătate şi asistenţă socială	8	10	9	9	9	9

Sursa:DJS Suceava- Fisa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008

Numărul mediu de salariaţi a avut o evoluţie oscilantă, dar negativă pe ansamblul intervalului 2001-2006, scăderea fiind cu 29 persoane. Raportat la totalul populaţiei active a comunei, ponderea acestora este mică. Cel mai mare număr de salariaţi este în industria extractivă, apoi în învăţământ.

Numărul salariaţilor in celelalte domenii de activitate a fost relativ constant sau a cunoscut variaţii foarte mici.

Navetismul

Acest tip de mobilitate are la bază excedentul de forţă de muncă din comună, ce nu a putut fi inserat pe piaţa locală, sau au dorit să îşi găsească un loc de muncă mai bine plătit sau în conformitate cu calificarea de care dispun.

Acest tip de mobilitate este o realitate izvorâtă pe de o parte dintr-un excedent de forţa de muncă din satele aparţinătoare comunei, iar pe de altă parte, din dorinţa locuitorilor de a-si completa veniturile insuficiente rezultate din exploatarea agricolă.

Faţă de 1989, deplasările populaţiei apte de muncă au cunoscut modificări sub raport numeric, generate de actualul context social-politic si economic. Ca centre de polarizare a forţei de muncă din comuna Pîrteştii de Jos amintim: oraşul Gura Humorului şi municipiul Suceava.

Este cert insă că domeniile in care activează, la nivelul comunei, personal care nu are domiciliul stabil aici sunt preponderent cele din sectorul terţiar, respectiv sănătate şi învăţământ.

Nivelul şomajului

Disponibilul de forţă de muncă este calculat de către A.J.O.F.M. ca fiind populaţia cu vârsta cuprinsă între 18-62 de ani care participă la activităţi productive retribuite, conform legislaţiei în vigoare.

Din datele înregistrate la recensământul populaţiei din 2002 reiese faptul că populaţia activă se cifrează la 919 persoane, din care un număr de 104 persoane sunt înregistrate ca şomeri, adică 11,31% dintre activi. Dintre aceştia, cea mai mare parte (70 persoane) sunt şomeri aflaţi in căutarea unui alt loc de muncă, in urma disponibilizărilor, 34 sunt tineri in căutarea primului loc de muncă. Ponderea şomerilor este explicabilă prin dezvoltarea insuficientă a activităţilor economice locale, care să absoarbă această forţă de muncă disponibilă, coroborată cu disponibilizarea celor care lucrau anterior în centrele urbane apropiate si in industria extractivă din zonă.

Lipsa cererii pentru forţa de muncă determină o parte a forţei de muncă tinere şi adulte fie să migreze spre alte oraşe, fie să plece în străinătate temporar (sezonier) pentru muncă în ţări ca Italia, Spania, Grecia,etc.

Este necesar de menţionat că datele statistice cuprind doar şomerii înregistraţi ca atare la Oficiul Forţelor de Muncă, astfel încât la aceştia se adaugă şomerii neînregistraţi, care se ocupă de agricultură pentru a subzista („şomajul ascuns”). Pe de altă parte, o parte din şomerii înregistraţi pot lucra fără forme legale, fie în zonă, fie în străinătate, chiar dacă figurează în cadrul populaţiei şomere.

Aprecieri asupra pieţei muncii

Piaţa muncii este definită de cele două componente: oferta de forţă de muncă, reprezentată de populaţia aptă de muncă, respectiv cererea de forţă de muncă, sau unităţile economice angajatoare.

Sectoarele de activitate din secundar (industrie şi construcţii) şi terţiar sunt prezente la nivelul comunei Pîrteştii de Jos intr-o proporţie destul de ridicată pentru mediul rural, insă insuficientă pentru a absorbi forţa de muncă existentă şi pentru a valorifica optimal potenţialul de care dispune acest teritoriu. Industria extractivă, precum şi cea de prelucrare a lemnului, constituie domenii in care cererea de forţă de muncă este cea mai mare la nivelul comunei.

Este îmbucurător că o parte din populaţia comunei s-a reorientat spre domeniul serviciilor, in special a celor de agroturism, in urma reculului suferit de activitatea industrială. Este o activitate cu mult potenţial in zonă şi care poate aduce locuitorilor venituri considerabile. Pentru moment insă, agroturismul nu constituie o activitate care să creeze foarte multe locuri de muncă in comună, de obicei fiind practicată de către proprietari şi membrii ai familiei, fără a fi angajaţi cu forme oficiale.

Agricultura este practicată in sistem individual, in special creşterea animalelor, activitate la care solurile şi modul de exploatare a lor se pretează foarte bine.

Ponderea încă mare a activilor în agricultură maschează, pe de o parte, „şomajul ascuns", faptul că persoanele care nu au un loc de muncă şi nu mai beneficiază de ajutor de şomaj sau altă sursă de venit, prestează activităţi remunerate in domeniul agricol fără forme legale. Este, de asemenea, un paravan şi pentru un alt fenomen, respectiv migraţia internaţională fără contract de muncă, şi deci neînregistrată ca atare.

În concluzie, putem aprecia că resursele umane din comună sunt utilizate insuficient, fapt care determină pe de o parte creşterea presiunii agricole şi a ratei de activitate în agricultură, iar pe de alta un anumit grad de repulsivitate a comunei generată de lipsa locurilor de muncă, in special pentru populaţia tânără.

Disfuncţionalităţi

Populaţia comunei Pîrteştii de Jos reprezintă elementul organizator al spaţiului studiat, astfel încât starea sa actuală şi dinamica trebuie să coordoneze măsurile urbanistice preconizate în cadrul acestui plan.

Analiza relativ detaliată asupra populaţiei relevă o serie de disfuncţionalităţi ale populaţiei sub aspect demografic, social, profesional şi economic. Elementele esenţiale care se constituie în direcţii prioritare de intervenţie sunt sintetizate mai jos:

- Spor natural negativ datorat scăderii natalităţii
- Manifestarea acută a fenomenului de îmbătrânire a populaţiei în relaţie cu emigrarea grupelor de vârstă mai tinere şi cu diminuarea natalităţii;
- Emigraţia internaţională „ascunsă", greu de cuantificat datorită lipsei formelor legale de muncă şi reşedinţă;
- Ponderea redusă a salariaţilor din totalul populaţiei active, care se traduce printr-un nivel scăzut al veniturilor din activităţi remunerate;
- Ponderea mare a şomajului, mai ales in rândul tinerilor;
- Proporţia mare a populaţiei active într-o agricultură de subzistenţă şi presiunea agricolă care se menţine ridicată;
- Dezvoltarea insuficientă a serviciilor si activităţilor din sectorul terţiar;
- Cererea insuficientă de forţă de muncă în comună;
- Accesul redus la facilităţi de conversie/reconversie profesională.
- Accesul redus la servicii sanitare.

2.6. CIRCULAŢIA

Starea tehnică - Viabilitatea şi capacitatea portantă a drumurilor

Drumurile naţionale constituie reţeaua principală de căi de transport a României, asigurând legătura între principalele localităţi ale ţării. Reţeaua de drumuri judeţene leagă centrele principale la nivel de judeţ, având rolul de a colecta şi dirija către drumurile naţionale traficul rutier local ce se desfăşoară pe drumurile comunale.

Reţeaua stradală ce străbate satele componente ale comunei Pîrteştii de Jos este compusă din drum naţional, drum judeţean, drum comunal şi drumuri săteşti şi este distribuită în mod judicios în funcţie de normativ, cât şi de necesarul de căi comunicaţie din interiorul satului.

Reţeaua de drumuri clasificate din comuna Pîrteştii de Jos este compusă din următoarele drumuri:

- **DN 2E**, pe direcţia N – S, străbate comuna pe o lungime de 6,5 km, asfaltat. Satul Vîrfu Dealului este dezvoltat de-a lungul drumului DN 2E
- **DJ 178 A** - străbate teritoriul comunei Pîrteştii de Jos pe o lungime de 4,9 km, asfaltat, realizează legătura între comuna, respectiv localitatea Pîrteştii de Jos şi satul Humoreni. Satul Pîrteştii de Jos este aşezat de-a lungul DJ 178A. Pe teritoriul satului, DJ 178A nu se intersectează cu DN 2E.
- **DC 23 – face legătura satelor** Deleni şi Varvata cu DJ 178A.

Din totalul de 76 km de drumuri:
- 6,5 km DN 2E – drum asfaltat
- 4,9 km DJ 178A - drum asfaltat
- 20 km –drumuri comunale şi săteşti pietruite
- 46 km drumuri comunale şi săteşti de pământ

Prospectul între limite ale parcelelor private este:
- 8 – 24 m la drumurile principale;
- 7 – 9 m la drumurile secundare.

Principalele probleme ridicate de reţeaua rutieră pot fi clasificate în următoarele categorii:
- asigurarea relaţiilor între centrul de comună Pîrteştii de Jos şi comunele învecinate;
- asigurarea relaţiilor în interiorul comunei, între satul Pîrteştii de Jos şi localităţile învecinate, dezvoltarea acestora fiind împiedicată şi de starea proastă a drumurilor.

Căi ferate. Comuna Pîrteştii de Jos este traversată de linia ferată Dărmăneşti – Todireşti-Pîrteşti-Cacica-Vîrfu Dealului-Păltinoasa, cu Haltele Pîrteştii de Jos şi Vîrfu Dealului.

Transportul în comun este asigurat de curse regulate de autobuze sau pe calea ferată, călătorii fiind în mare parte navetişti sau elevi.

Situarea comunei Pîrteştii de Jos de-a lungul drumului naţional DN 2E, care face legătura cu DN 17 (E 576) în dreptul localităţii Păltinoasa, cât şi prezenţa staţiei de cale ferată în localitatea reşedinţă de comună, asigură un grad ridicat de accesibilitate atât la nivel judeţean cât şi la nivel naţional.

Calitatea căilor rutiere lasă mult de dorit, atât în ceea ce priveşte drumul naţional DN 2E cât şi drumurile comunale, impracticabile în timpul dezgheţului de primăvară, a perioadelor cu precipitaţii, pe timpul iernii. De-a lungul drumurilor comunale nu există rigole pentru preluarea apei rezultate din topirea zăpezilor şi din precipitaţii, astfel că, deşi drumurile sunt pietruite, devin cel mai adesea noroioase.

2.7. INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCŢIONALE. BILANŢ TERITORIAL

2.7.1. Caracteristici ale zonelor funcţionale

În componenţa intravilanului existent intră localitatea de reşedinţă Pîrteştii de Jos, localităţile Deleni, Varvata, Vîrfu Dealului şi trupurile aparţinătoare comunei.

Localităţile componente au în intravilan zone de lotizări cu diferite funcţiuni: locuire, agricolă, unităţi economice, unităţi de gospodărie comunală şi echipare edilitară, depozitarea deşeurilor, unităţi turistice şi de agrement.

Zona pentru locuinţe

Fondul de locuinte este constituit din casele cu regim de înălţime P, P+1, P+2.

Zona de locuinţe se află amplasată în lungul drumurilor principale ce străbat localităţile componente ale comunei, urmând ca în cadrul zonei de locuit să existe unităţi de deservire curentă (spaţii comerciale şi prestări servicii).

Evidenţa fondului locativ în comuna Pîrteştii de Jos

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Locuinţe	1188	1207	1214	1218	1222	1224
Suprafaţa locuibilă totală (m^2)	45349	46666	47509	47888	48226	48414
Locuinţe în propr. publică	8	8	8	8	8	10
Suprafaţa locuibilă (m^2) propr. publică	303	303	303	303	303	453
Locuinţe din fonduri private	1180	1199	1206	1210	1214	1214
Suprafaţa locuibilă (m^2) propr. privată	45046	46363	47206	47585	47923	47961

Sursa: După informaţiile furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava, 2008

Suprafaţa locuibilă care revenea în medie fiecărei locuinţe în anul 2001 era de 38,17 m^2. La nivelul anului 2006, suprafaţa locuibilă/locuinţă era în medie de 39,55 m^2, observându-se o creştere faţă de anul 2001.

Dacă se raportează suprafaţa locuibilă la numărul de locuitori, rezultă pentru anul 2001 o valoare medie pe locuitor de aprox. 15,05 m^2 suprafaţă locuibilă, iar pentru 2006 o medie de 16,21 m^2, ceea ce arată o creştere a suprafeţei ce revine fiecărui locuitor.

Indicatori privind investiţii si construcţii

	2001	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Locuinţe terminate – total (număr)	4	19	11	9	5	4
Locuinţe terminate din fondurile populaţiei (număr)	4	19	11	9	5	4
Autorizaţii de construire eliberate pt.alte cladiri (număr)	-	43	29	37	23	28
Autorizaţii de construire eliberate pt. cladiri rezidenţiale (exclusiv pt. colectivităţi) (mp)	-	1641	1555	2151	2452	3166
Autorizaţii de construire eliberate pt. alte cladiri (mp)	-	2376	1982	2635	1937	2160

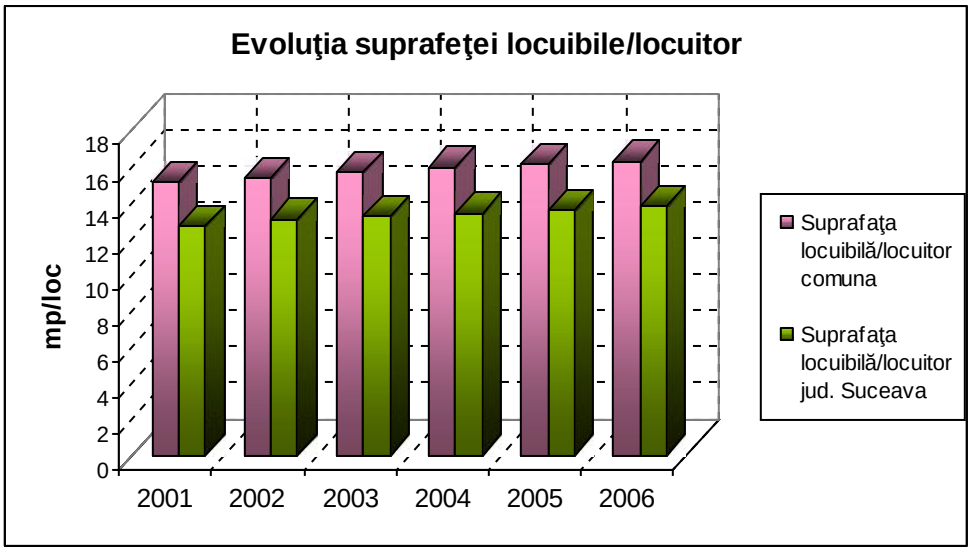
Sursa: Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava, Fişa localităţii, 2008

Din datele prezentate în cele 2 tabele anterioare, rezultă că, în comuna Pîrteştii de Jos, în intervalul 2001 – 2006 numărul de locuinţe a înregistrat o evoluţie continuu pozitivă, în 2006 fiind cu 48 de locuinţe mai mult decât în anul 2001.

Dacă se raportează suprafaţa locuibilă la numărul de locuitori, se observă că valoarea maximă a suprafeţei locuibile care revine unei persoane se înregistrează în anul 2001. În 2002 are loc o reducere a acestui indicator datorită unei creşteri semnificative a populaţiei totale de 220 de persoane faţă de anul 2001. În intervalul 2002 – 2006 se înregistrează o evoluţie pozitivă, crescătoare, a suprafeţei locuibile ce revine unui locuitor. Comparativ cu valorile înregistrate la nivel judeţean, se constată că suprafaţa locuibilă care revine unui locuitor din comuna Pîrteştii de Jos este mai mare decât suprafaţa locu ibilă/locuitor în judeţul Suceava. Casele noi se construiesc din fonduri proprii ale populaţiei.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
suprafaţa locuibilă/locuitor comună	15,05	15,26	15,61	15,88	16,06	16,21
suprafaţa locuibilă/locuitor jud. Suceava	12,67	13,01	13,17	13,34	13,53	13,74

Sursa: prelucrarea datelor furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică Suceava

Caracteristici:

- casele noi se construiesc din fonduri proprii ale populaţiei
- fondul construit este format în cea mai mare parte din case dezvoltate pe parter, iar cele construite în ultimii ani sunt de tip P+1 şi câteva P+2;
- schema funcţională este cea tradiţională pentru aceste locuri: un hol cu două până la cinci încăperi, cu bucătăria în interior sau separat într-o anexă, cu învelitori din tablă, şindrilă, ţiglă;
- materiale de construcţie - gama materialelor este diversificată, în cea mai mare parte durabile: lemn, cărămidă autohtonă până la bolţari BCA şi cărămidă importată;
- în perioada 2001 - 2006 s-au construit 52 case, astfel:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nr. case	4	19	11	9	5	4

- din punct de vedere al dotărilor edilitare se poate menţiona că gradul de dotare este redus;

- starea locuinţelor în general este la nivelul mediu al judeţului.

Destinaţia construcţiilor : - locuinţe **90%**
- social - culturale **5%**
- agrozootehnice şi industriale **5%**

Regimul de înălţime : construcţii parter, P+1,P+2 **100%**

Materiale de construcţie: - lemn **70%**
- zidărie, beton **30%**

Caracteristici de amplasament: - perioada de colţ Tc=0,70
- acceleraţiei terenului pentru proiectare, pentru cutremure având intervalul mediu de recurenţă IMR = 100 ani a_G = 0,12g.
- terenul bun de fundare este situat la cca. (-0,80)-(-1,20)m de la CTN, având caracteristici complexe, fiind în mare parte leossoid, sensibil la umezire;

Vechimea construcţiilor şi grupe de încadrare conf. Normativului P-100 / 92:
- realizate până în 1940 - grupa A1 **50%**
- realizate 1941-1963 - grupa A2 **20%**
- realizate 1964-1981 - grupa A3 **20%**
- realizate după 1981 - grupa A4 **10%**

Gradul de asigurare şi de risc privind rezistenţa şi stabilitatea actuală a fondului construit. Atât ca urmare a deteriorării elementelor structurale provocate de seisme, cât şi datorită vechimii clădirilor, se apreciază că fondul construit prezintă următoarele grade de asigurare şi de risc:

- R=0.50 **50%**
- R=0.25 - 0.5 **30%**
- R=0.10 - 0.25 **20%**

R_{SI} **40%**
R_{SII} **20%**
R_{SIII} **20%**
R_{SIV} **20%**

Durata de funcţionalitate în timp a fondului construit se calculează conform Normativului P100 / 92, în funcţie de gradul de asigurare R; având în vedere valorile prezentate, se apreciază că se impun intervenţii în timp asupra construcţiilor prin reparaţii capitale şi consolidări, conf. OG nr.20/94, OG 925 / 95 şi Legii 82 / 96, după cum urmează:

R=0. 1	T=1 an	5%	din fondul construit
R=0. 2	T=4 ani	10%	din fondul construit
R=0. 3	T=9 ani	20%	din fondul construit
R=0. 4	T=16 ani	35%	din fondul construit
R=0. 5	T=25 ani	30%	din fondul construit

Realizarea noilor construcţii se va face avându-se în vedere folosirea zidăriei de cărămidă, a betonului şi a lemnului la alcătuirea structurilor de rezistenţă, cu respectarea

normelor şi normativelor în vigoare privind atât calculul de rezistenţă şi stabilitate, cât şi modul de alcătuire a elementelor.

Disfuncţionalităţi:

- ✓Calitatea necorespunzătoare a unor construcţii cu structuri de deterioare şi statut incert în privinţa asigurării stabilităţii şi siguranţei în exploatare;
- ✓ Unele locuinţe sunt amplasate pe zone cu risc (la confluienţa pârâului Inara cu Soloneţ, în partea de est a stadionului din localitatea Pîrteştii de Jos, în localitatea Deleni în partea de nord în extravilan, iar în Varvata la confluienţa pârâurilor).
- ✓Dezvoltarea redusă a echipării edilitare:
  - majoritatea gospodăriilor se alimentează cu apă din fântâni a căror grad de potabilitate nu este întotdeauna acceptabil;
  - lipsa sistemului centralizat de canalizare care să colecteze apele uzate menajere de la populaţie şi de la unităţile administrative şi industriale existente în comună;
  - comuna, şi implicit locuinţele, nu sunt racordate la reţeaua de alimentare cu gaze naturale,
  - doar o mică parte dintre locuinţe dispun de instalaţii sanitare şi de furnizare a apei calde în locuinţă;
  - telecomunicaţiile şi serviciile au o slabă dezvoltare;
  - încălzirea în mediul rural se face în totalitate cu sobe cu combustibili solizi.

Zona pentru instituţii publice şi servicii

Funcţiunile existente în cadrul zonei centrale sunt cele specifice - obiective social-culturale (primărie, poştă, instituţii de învăţământ, dispensar, poliţie, instituţii de cultură, instituţii de cult) şi locuire.

Obiectivele social-culturale amplasate în zona centrală a comunei, respectiv în centrul fiecărei localităţi sunt următoarele:

- ***Primăria***

Funcţionează în localitatea Pîrteştii de Jos, într-o clădire cu P+1, construită din materiale durabile şi se află în stare bună de funcţionare.

- ***Poliţie*:**

Se află în localitatea Pîrteştii de Jos, funcţionează într-o clădire P+1, aflată în bună stare de funcţionare.

- ***Sănătate:***

Asistenţa medicală în comuna Pîrteştii de Jos este asigurată de dispensarul comunal situat în localitatea Pîrteştii de Jos şi un punct sanitar în localitatea Deleni. Dispensarul este deservit de un medic de familie generalist şi 3 cadre medii sanitare.

În satul Pîrteştii de Jos funcţionează o farmacie care asigură furnizarea medicamentelor pentru populaţie.

Remarcăm insuficienţa personalului medical precum şi necesitatea construirii unor centre sanitare în localităţile comunei care nu beneficiază de servici medicale.

- ***Cultură:***

În comuna Pîrteştii de Jos funcţionează în prezent (dec. 2008) următoarele unităţi de învăţământ:

Satul Pîrteştii de Jos:

- Învăţământul preşcolar : 1 grădiniţă cu program normal,
- Învăţământul primar: Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan” corpul B, cu clasele I-IV,
- Învăţământul primar: 1 şcoala cu clasele I – IV – Rodina;

- Învăţământul gimnazial şi liceeal : Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan" corpul A, cu clasele V-XII.

Satul Deleni:

- Învăţământul preşcolar: 1 grădiniţa cu program normal;
- Învăţământul primar şi gimnazial: 1 şcoala cu clasele I – VIII.

Satul Vîrfu Dealului:

- Învăţământul primar: 1 şcoala cu clasele I – IV.

În Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan" corpul B, cu clasele I-IV Pîrteştii de Jos, învăţământul se desfăşoară în curs de zi, într-un schimb, desfăşurându-se în 12 săli de clasă. Şcoala dispune de: 2 cabinete de informatică moderne, 2 laboratoare de fizică-chimie şi biologie, ce necesită modernizare, 3 cabinete: limba română, matematică, limbi moderne, care de asemenea necesită modernizare. Clădirea este construită în anul 1920, s-a extins în 1980 şi necesită reabilitare la acoperiş, tâmplărie, etc.

Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan" corpul A este construit la o dată mai recentă, în anul 2002. În acest corp învăţământul se desfăşoară în 5 săli de clasă.

Sunt în curs de reabilitare, modernizare prin programul Phare corpurile C şi D ale grupului şcolar, reprezentând ateliere de croitorie şi tâmplărie.

Clădirile şcolare sunt racordate la reţeaua electrică, încălzirea se realizează cu ajutorul sobelor, pe baza de combustibil solid (lemn). Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan" din Pîrteştii de Jos beneficiază de conexiune la internet.

În Grupul Şcolar „Nicanor Moroşan" se desfăşoară activităţi cultural – artistice: revista şcolii „Glasul şcolii", revista elevilor clubului de radio din şcoală, sărbătorirea zilei comunei - 26 aprilie, festivaluri folclorice, comemorări, concursuri sportive, excursii şi drumeţii. Această şcoală este înscrisă în programul ecologic „ECO ŞCOALA".

Cămin cultural

Comuna Pîrteştii de Jos dispune de *2 cămine culturale*, atât în localitatea Pîrteştii de Jos cât şi în localitatea Deleni, ambele fiind foarte vechi (primul construit în 1932, al doilea în 1954), necesitând lucrări de reparaţii capitale.

Biblioteci

- 1 bibliotecă publică, în satul Pîrteştii de Jos, care avea înregistrat în anul 2005 un număr de 8143 volume;
- 1 bibliotecă şcolară, care funcţionează în Grupul Şcolar *Nicanor Moroşan* din Pîrteştii de Jos.

Biserici

Satul Pîrteştii de Jos:

- Biserica *Sfântul Nicolae;*
- Biserica *Sfântul Ilie* şi *Înălţarea Sfintei Cruci;*

Satul Deleni:

- Biserica *Izvorul Tămăduirii;*

Satul Vîrfu Dealului:

- Biserica *Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena;*

Satul Varvata nu există lăcaş de cult.

Zona construcţii tehnico-edilitare

Din această zonă fac parte captările de apă, staţiile de pompare şi rezervoarele de înmagazinare apă.

Zona unităţilor industriale şi depozit

Această zonă este formată din:

- industrie de prelucrare a lemnului,
- industrie alimentară.

Bilanţ teritorial

Bilanţ teritorial existent localitatea PARTESTII DE JOS

Nr. crt.	Zone funcţionale	PARTESTII DE JOS	
		ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	270.32	81.15
2.	Instituţii şi servicii de interes public	5.00	1.50
3.	Unităţi agro - industriale	5.00	1.50
4.	Căi de comunicaţie şi transport	18.51	5.56
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	24.76	7.43
6.	Gospodărie comunală, cimitire	5.00	1.50
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	2.00	0.60
8.	Alte zone	2.54	0.76
9.	**TOTAL teritoriu intravilan existent**	**333.13**	**100%**

Bilanţ teritorial existent localitatea DELENI

Nr. crt.	Zone funcţionale	DELENI	
		ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	126.35	81.18
2.	Instituţii şi servicii de interes public	0.90	0.58
3.	Unităţi agro - industriale	0.90	0.58
4.	Căi de comunicaţie şi transport	22.63	14.54
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	2.81	1.81
6.	Gospodărie comunală, cimitire	1.50	0.96
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	0.50	0.32
8.	Alte zone	0.05	0.03
9.	**TOTAL teritoriu intravilan existent**	**155.64**	**100%**

Bilanţ teritorial existent localitatea VARVATA

Nr. crt.	Zone funcţionale	VARVATA	
		ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	85.34	82.33
2.	Instituţii şi servicii de interes public	1.00	0.96
3.	Unităţi agro - industriale	2.00	1.93
4.	Căi de comunicaţie şi transport	3.51	3.38
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	6.80	6,56
6.	Gospodărie comunală, cimitire	0.50	0.48
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	0.50	0.48
8.	Ape	1.51	1.46
9.	Alte zone	2.50	2.42
10.	**TOTAL teritoriu intravilan existent**	**103.66**	**100%**

Bilanţ teritorial existent localitatea VIRFU DEALULUI

Nr. crt.	Zone funcţionale	VIRFU DEALULUI	
		ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	94.92	79.25
2.	Instituţii şi servicii de interes public	1.00	0.83
3.	Unităţi agro - industriale	2.00	1.66
4.	Căi de comunicaţie şi transport	6.43	5.38
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	12.42	10.38
6.	Gospodărie comunală, cimitire	0.30	0.25
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	0.30	0.25
8.	Alte zone	2.40	2.00
9.	**TOTAL teritoriu intravilan existent**	**119.77**	**100%**

2.8. ZONE CU RISCURI NATURALE

În afara unor procese relativ continue care le deteriorează şi le degradează, ecosistemele sunt supuse efectelor unor riscuri naturale cu urmări grave asupra lor şi importante pagube materiale, iar uneori şi cu pierderi de vieţi omeneşti.

Riscul reprezintă nivelul probabil al pierderilor de vieţi omeneşti, al numărului de răniţi, al pagubelor aduse proprietăţilor şi activităţilor economice de către un anumit fenomen natural sau grup de fenomene într-un anumit loc şi într-o anumită perioadă.

În general, sunt considerate riscuri naturale acele evenimente care schimbă într-un timp relativ scurt şi cu un grad apreciabil de violenţă o stare de echilibru existentă.

În literatura de specialitate sunt considerate riscuri naturale următoarele:

- *riscuri climatice*: furtuni, secetă, inundaţii provocate de reţeaua hidrografică, datorită ploilor, topirii zăpezilor, ruperii sau distrugerii accidentale a unor lucrări hidrotehnice (caracter antropic), blocarea scurgerii apelor datorită gheţurilor şi altor materiale de pe versanţi, împotmolire;
- *cutremurele* de origine tectonică;
- *riscuri geomorfologice*: alunecări de teren şi eroziuni, prăbuşiri, căderi de roci.

Pentru teritoriul comunei Pîrteştii de Jos, zonele expuse la riscuri naturale sunt reprezentate cu prioritate de zonele cu risc de inundabilitate şi zone cu alunecări de teren.

a) Zone cu risc de inundabilitate

Relieful şi factorii climatici determină conturarea anumitor porţiuni pe cursurile apelor din comună în care există riscul producerii de inundaţii.

Cursurile de ape de pe teritoriul comunei se caracterizează printr-un regim cu frecvente şi accentuate variaţii de nivel şi debit.

În special pe râul Soloneţ şi pe afluienţii acestuia, se înregistrează deseori creşteri spectaculoase ale debitelor care determină acumularea într-un timp foarte scurt a unui volum mare de apă. În cele mai multe cazuri, albiile pâraielor sunt obstrucţionate de trunchiuri de arbori tăiaţi, deşeuri lemnoase, deşeuri de rumeguş, care determină revărsarea apei pe terenurile învecinate, cel mai adesea în grădinile şi curţile populaţiei, amplasate de multe ori, în imediata apropiere a albiei majore a pâraielor.

Cele mai frecvente inundaţii se produc la confluienţa pârâului Inara cu Soloneţ, în partea de est a stadionului din localitatea Pîrteştii de Jos, în localitatea Deleni în partea de nord în extravilan, iar în Varvata la confluienţa pârâurilor.

În anul 2005, din fondurile comunei s-au executat gabioane care consolidează o porţiune de mal stâng şi drept, din albia pârâului Soloneţ.

Inundaţiile se produc la începutul primăverii, după topirea zăpezii, şi vara după ploi torenţiale, zonele inundabile constituindu-le albiile majore. Acestea sunt inundate la precipitaţii ce depăşesc pragurile critice şi conduc la concentrarea unor debite peste capacitatea de transport a albiilor. De asemenea inundaţiile mai pot fi provocate de scurgerile de pe versanţi, prin concentrarea rapidă a unor debite generate de precipitaţii deosebite sau topirea bruscă a zăpezii.

b) Zone afectate de alunecări de teren (eroziuni)

Pe anumiţi versanţi lipsiţi de vegetaţie forestieră din teritoriul extravilan al comunei, se semnalează, datorită păşunatului excesiv, riscul degradării păşunilor, fenomene de eroziune a solului, tasarea şi strivirea învelişului vegetal şi erodarea / degradarea unor suprafeţe de teren.

Alte fenomene meteorologice periculoase

Îngheţul în aer şi la suprafaţa solului, ca fenomen meteorologic de risc, prezintă mare importanţă din punct de vedere practic, în special pentru agricultură.

Căderile abundente de zăpadă, însoţite de *viscol* sunt şi ele fenomene meteorologice care se produc în anotimpul rece, îngreunând sau împiedicând accesul în zonă.

Furtunile sunt fenomene meteorologice generatoare de risc datorită faptului că circulaţia atmosferică reprezintă un factor dinamic şi activ, mai ales pe culmile montane. Vânturile cele mai frecvente sunt cele din vest-nord-vest şi sud-est. Acestea, însoţite de precipitaţii, se pot amplifica fără a înregistra valori alarmante în aria depresionară.

Grindina, fenomen atmosferic de risc, are declanşare rapidă şi extindere locală. *Fenomenele orajoase* însoţesc, de regulă, căderile de grindină, dar mai ales furtunile, fiind mult mai frecvente.

Cutremurele de pamânt sunt mişcări bruşte ale scoarţei, care produc unde elastice reflectate în trepidaţii cu un impact puternic asupra aşezărilor umane. Cutremurul de pământ este, aşadar, un fenomen care se poate produce la orice oră, independent de voinţa omului.

De regulă, zona în care este situată comuna Pîrteştii de Jos este supusă undelor provocate de cutremurele din zona seismică Vrancea, care se propagă pe direcţia N – NV şi se încadrează gradului de seismicitate 6,5 conform STAS 11100/1/78.

Ariile montane din România sunt, însă, de regulă, teritorii stabile din punct de vedere geologic, iar cutremurele de pământ sunt rare şi cu impact redus.

2.9. ECHIPAREA EDILITARĂ

2.9.1. Gospodărirea apelor

Surse de apă

Hidrologic, amplasamentul se incadreaza in bazinul hidrografic al râului Suceava, râul Solonet care drenează teritoriul comunei fiind un important afluent de dreapta al acestuia.

Râul Soloneţ colectează apele pârâului Varvata în aval de localitatea Pîrteştii de Jos, debitele inregistrate depinzând in mare masura de regimul anual al precipitatiilor, remarcandu-se o crestere importanta primavara si toamna, ca urmare a topirii zapezilor si respectiv aparitiei ploilor, scaderea acestora avand loc in timpul verii si iarna, cand aportul de apa este mai redus.

Pârâul Varvata este afluent pe partea dreaptă a râului Soloneţ. Bazinul său hidrografic este situat pe versantul de est al masivului Ciungi (694 m), în zona podişului piemontan.

Al doilea afluient al Soloneţului este *pârâul Inara*, afluient de stânga, confluienţa acestuia cu râul Soloneţ are loc lângă corpul B al Grupului Şcolar.

Satul Vîrfu Dealului este traversat de *pârâul Bucovăţ* în apropiere de DN 2E. Acest pârâu este afluient de stânga a râului Moldova, confluienţa fiind pe teritoriul comunei vecine Păltinoasa.

Pentru determinarea debitelor maxime cu diferite probabilităţi de depăşire au fost prelucrate statistic datele de la staţiile hidrometrice din bazinul hidrografic şi s-au valorificat corelaţiile şi relaţiile de generalizare valabile din zonă.

Datele sunt următoarele:

Suprafaţa bazinului hidrografic aferent (F) = 15,0 km²;

Altitudinea medie a bazinului hidrografic (Hm) = 470 m;

Debite maxime cu diferite probabilităţi de depăşire şi nivelurile corespunzătoare :

PROBABILITATEA %	1%	2%	5%	10%
Qmax (mc/sec)	105	84	60	44
Cote (m)	90,00	89,80	89,60	89,40

Cotele sunt relative. Calculele s-au efectuat pe un profil ridicat de către staţia hidrologică Suceava.

Debitele se referă la regimul natural de scurgere şi la condiţiile actuale de valorificare a terenurilor.

Sursa: „ Studiu hidrologic" AN APELE ROMÂNE Direcţia Apelor Siret, anul 2007.

Disfuncţionalităţi:

Apele raul Solonet sunt în mare parte poluate în special de Salina Cacica, al cărui emisar este, depozitarea pe malurile lor a unor deşeuri de rumeguş de lemn. Se impune luarea unor măsuri corespunzătoare de combatere a acestor surse de poluare.

2.9.2. Alimentarea cu apă

Pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos există alimentare cu apă în sistem centralizat. Acest sistem alimentează cu apă satele Pîrteştii de Jos şi Vîrfu Dealului.

Sursa de apă potabilă este asigurată de un front de captare situat în extravilanul comunei Păltinoasa, constituit din 4 puţuri forate având adâncimea H=17 m , echidistanţa dintre puţuri d= 100 m, echipate cu pompe submersibile.

Schema tehnologică a sistemului de alimentare cu apa a comunei este urmatoarea:

-racord la rezervorul de 450 mc din incinta gospodarieide apa a localitatii Păltinoasa;

-statie de pompare, amplasata in incinta gospodariei de apa a localitatii Păltinoasa, lacota terenului amenajat CTA+508,0 m, echipata cu 1+1 pompe centrifuge, verticale, cu turatie fixa, cu urmatoarele caracteristici:

Q=10,49 l/s, H=80,0 m, P=15,0 KW;

-conducta de aductiune de la statie de pompare din gospodaria de apă din Păltinoasa la rezervorul de imagazinare de 600 mc din gospodaria de apa din satul Vîrfu Dealului, prevazuta din OEID, PN si PN 10, De 160 mm si din PEID, PN 16, De 180 mm, avand o lungime totală L=7.878 m si dimensionata pentru debitul necesar la sursa pentru localitatile Pîrtestii de Jos si Vîrfu Dealului (Q = 10,49 l/s);

-rezervor de imagazinare pentru localitatile Pîrtestii de Jos si Vîrfu Dealului, cu capacitatea de 600 mc, amplasat in extravilanul satului Varfu Dealului, la cota terenului amenajat CTA=554,0 m;

-retea de distributie gravitationalã pentru satele Pîrtestii de Jos si Vîrfu Dealului prevazuta din PEID, PN6 si PN10 cu diametre cuprinse intre 63-180 mm, avand o lungime totala L=15.857 m.

Dimensionarea retelelor de distributie s-a facut pentru Q orar maxim= 20,54 l/s. La stabilirea configuratiei retelei de distributie s-au avut in vedere urmatoarele criterii:

-desfasurarea tramei stradale existente, cu amplasarea consumatorilor individuali si determinarea zonelor aglomerate;

-amplasarea institutiilor principale din localitate (primărie, biserică, scoală, gradinită, industrii locale cu profil alimentar, etc.);

-posibilitatile de dezvoltare ulterioara a localitatii si a extinderii lungimii si capacităţii de transport a retelei de distributie prin inchiderea unor inele.

Reteaua de distributie este prevazuta din tuburi PEID, PN si PN10, si poate transporta un debit de circa 20,54 l/s corespunzator q_{sp} = 80 l/om, zi, pentru localitatile Pîrtestii de Jos si Vîrfu Dealului.

Pentru satul Pîrtesti de Jos a fost necesara reducerea presiunii cu ajutorul a trei vane reductoare de presiune si dublarea conductelor cu Pn 10 pe o lungime de 1.529 m, pentru asigurarea presiunii in zona inalta a satului- zona II de presiune.

Reteaua este amplasata pe marginea drumurilor, pe langa rigole, in spatiul verde sau pe trotuare.

Din calculele efectuate a rezultat o retea de conducte in sistem ramificat cu urmatoarele caracteristici:

	Reteaua de distributie Pîrtestii de Jos si Vîrfu Dealului								
	De 63	De 75	De 90	De 110		De125	De 160		De180
	PN6	PN6	PN6	PN10	PN6	PN6	PN10	PN6	PN6
	3105	2821	693	1529	348	274	1756	3987	1344
TOTAL	1587								

Lungimea totala a retelei de distributie este de 15.857 m.

S-au prevazut 25 cismele stradale automate amplasate la capetele de retea si in curtea scolii, a gradinitei, a dispensarului uman si a dispensarului veterinar in fiecare sat (conform recomandarii M.T.C.T. din Procesul Verbal nr. 133/05.07.2005), precum si 3 hidranti de incendiu (unul in satul Vîrfu Dealului si doi in satul Pîrtestii de Jos).

Scurgerea bazinului cismelei se va realiza in rigola stradala, care se va dala sau pietrui prin grija Consililui Local, pe o portiune de 20 m amonte si aval de amplasamentul acestuia.

Hidrantii sunt amplasati in zona centrala a satelor.

Hidrantii subterani, cu diametrul de 80 mm, (din care vor alimenta autospecialele PSI), furnizează un debit de 5 l/s.

Pe teritoriul comunei există câteve sisteme de alimentare cu apă din surse locale: fie din izvoare de suprafaţă, fie din surse de adâncime. Aceste surse alimentează un număr redus de gospodării şi o serie de obiective de utilitate publică.

Alimentarea cu apă a populaţiei care nu beneficiază de alimentare cu apă în sistem centralizat este asigurată din surse proprii, puţuri săpate de tip fântâni, alimentate din pânzele freatice şi construite de localnici din piatră sau beton. Nu există un control al gradului de potabilitate bactereologică şi chimică al apei acestor fântâni.

Disfuncţionalităţi:

- Lipsa unui sistem centralizat de alimentare cu apă de care să beneficieze toţi locuitorii comunei

- Nerespectarea zonelor de protecţie sanitară în jurul surselor de apă potabilă, conform legii apelor nr. 107 cu respectarea distanţei de 50 m faţă de posibilele surse de poluare a apei.

2.9.3. Canalizarea

În prezent comuna nu dispune de un sistem centralizat de canalizare care să asigure colectarea apelor uzate, inclusiv epurarea lor.

Apele pluviale din comună sunt colectate prin intermediul rigolelor şi şanţurilor amplasate pe marginea drumurilor, evacuarea apei făcîndu-se gravitaţional la emisarii naturali.

Locuitorii utilizează closete simple uscate, care constituie surse de infecţie pentru pânza freatică.

Pentru evacuarea apelor uzate din gospodăriile se propune realizarea unui sistem de canalizare stradală racordat în final la o staţie de epurare.

2.9.4. Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică a comunei este asigurată din reţeaua de medie tensiune de 20 KV care traversează comuna, racordate la Sistemul Energetic Naţional.

Reţeaua de medie tensiune de 20 KV este pozată pe stâlpi de beton tip RENEL.

Posturile de transformare sunt de tip aerian, au capacitatea de 40-63KWA şi se alimentează radial din reţeaua de medie tensiune. Reţeaua de medie tensiune de 20 KV este pozată pe stâlpi de beton tip RENEL.

Reţeaua de joasă tensiune asigură racordarea tuturor beneficiarilor, realizând în acelaşi timp şi iluminatul public. Această reţea se află în continuă extindere, pentru alimentarea noilor locuinţe.

Starea tehnică a reţelei de alimentare cu energie electrică în comună este în general bună.

2.9.5. Reţeaua de telecomunicatii, activitatea de poştă

Comuna este deservită de Compania Naţională POŞTA ROMÂNĂ S.A. Direcţia Regională de Poştă Suceava, Oficiul Poştal Pîrteştii de Jos, companie care furnizează, prin agenţii săi, servicii poştale tradiţionale.

Abonaţii telefonici din comună sunt racordaţi la centrala telefonică automată din comună, care are o capacitate de numărul de abonamente telefonice în anul 2003 este de 104.

Instalarea de noi posturi se va face la cererea beneficiarului, soluţie stabilită de Romtelecom Suceava prin studiu de racordare.

De asemenea, în comună există reţea de telefonie mobilă Orange.

Pentru reţeaua telefonică de tip aerian sunt utilizaţi stâlpii de beton de tip RENEL.

Locuitorii beneficiază de servicii radio-tv si televiziune, pe teritoriul comunei numărul de abonaţi radio este 586, iar abonaţi tv. 599, la nivelul anului 2005.

2.9.6. Alimentarea cu gaze naturale şi căldură

Comuna Pîrteştii de Jos nu este racordată la reţeaua de gaze naturale. Alimentarea cu căldură a locuinţelor se realizează în cea mai mare parte cu sobe cu combustibil solid (lemne, deşeuri agricole etc.).

Teritoriul comunei este traversat de conducta de transport gaze naturale Gura Humorului – Solca. S-au descoperit importante zăcăminte de gaze naturale, pe teritoriul comunei fiind in exploatare Grup 1 Varvata. SNGN ROMGAZ SA Mediaş a demarat proiectul „Conducta de aducţiune sonda 1 Varvata, colector cuplare la sistemul existent”.

Pentru alimentarea cu gaze naturale a comunei Pîrteştii de Jos se recomandă întocmirea unui studiu tehnico-economic pentru înfiinţare de distribuţie gaze naturale.

Principala disfuncţionalitate o constituie lipsa instalaţiilor de încălzire centrală, în special în spaţiile socio-culturale, ceea ce înseamnă reducerea substanţială a confortului.

O mică parte din gospodării dispun de instalaţii proprii de furnizare a apei calde pentru baie, bucătărie si încălzire a locuinţei.

2.9.7. Gospodărirea comunală

Comuna nu dispune de depozite de deşeuri menajere, iar actualele spaţii de depozitare urmează a fi reabilitate, fie prin salubrizarea zonei şi reintroducerea ei in în circuitul natural, fie prin închidere, conform îndrumarului tehnic din ordinul 1274/2005. În anul 2008 primaria a încheiat un contract de salubrizare cu S.C. Salubris Promedium care colectează deşeurile menajere din cele patru localităţi şi le transportă la staţia de transfer de la Gura Humorului, la care sunt arondate conform Planului de Gestionare a Deşeurilor Suceava. Pe teritoriul comunei colectarea deşeurilor se face din poartă în poartă, dar au fost stabilite prin proiect locaţiile a 8 platforme de colectare în zonele cu obiectie de utilitate publică.

Pe viitor se va avea în vedere extinderea suprafeţei cimitirelor, cu obligativitatea de a se păstra distanţa de protecţie sanitară de 50 m, conform prevederilor Ordinului nr. 536/1997 al Ministerului Sănătăţii.

2.10. PROBLEME DE MEDIU

2.10.1. Situaţia existentă

Cadrul natural

Capitolul dedicat prezentării cadrului natural descrie pe larg poziţionarea comunei Pîrteştii de Jos din acest punct de vedere, reliefând în principal aşezarea comunei într-o zonă montană, in partea nord – vestica a Podisului Falticeni, subunitate a Podisului Sucevei, pe cursul superior al raului Solonet.

Din punct de vedere geostructural teritoriul comunei Pîrteştii de Jos este situat in extremitatea vestica a Platformei Moldovenesti, in apropierea zonei de contact dintre aceasta si unitatea pericarpatica.

Sub aspect climatic, unitatea administrativă studiată se încadrează în aria climatului temperat continental, cu nuante excesive (sectorul de provincie V: provincia climatica est-europeana), cu ierni geroase si veri calduroase (uneori cu perioade prelungite de seceta).

Comuna prezintă apoi un bogat potenţial natural reprezentat prin învelişul vegetal al pădurilor şi pajiştilor şi bogata reţea geografică.

Monumente istorice şi rezervaţii naturale-nu există pe teritoriul comunei.

Spaţii verzi, sport, agrement

În teritoriile intravilane ale localităţilor ce fac parte din teritoriul studiat, spaţiile mai importante de recreere şi agrement sunt restrânse, fiind reprezentate prin terenul de sport (respectiv stadionul cu teren se fotbal) În preajma unităţilor şcolare există parcuri de joacă şi locuri special amenajate, un parc de joacă pentru copii mai este amenajat în centrul comunei.

Dincolo de toate acestea, munţii şi pădurile înconjurătoare reprezintă principala resursă ecologică, ambientală şi peisagistică a comunei. Potenţialul turistic şi recreativ al zonei este mare şi încă insuficient valorificat.

Obiective industriale şi zone periculoase

Între activităţile industriale domină activitatea de prelucrare a lemnului (tăiere, rindeluire, impregnare), la care se adaugă activităţile din industria alimentară, cu subramurile morărit şi panificaţie şi industria de prelucrare a laptelui. Activităţile industriale reprezintă 20% din totalul activităţilor desfăşurate în comuna Pîrteştii de Jos.

Industria lemnului este una dintre cele mai importante ramuri ale economiei comunei Pîrteştii de Jos, fiind susţinută de importantele resurse forestiere ale zonei, constituindu-se, de altfel, şi ca o activitate cu tradiţie. Un număr de 4 unităţi economice au drept obiect de activitate prelucrarea lemnului, mai precis tăierea şi rindeluirea lemnului, impregnarea lemnului. Substanţele dăunătoare mediului rezultate din aceste activităţi sunt rumeguşul şi resturile de material lemnos depozitate incorect pe malurile apelor, care pot produce degradarea şi poluarea lor. Tăierile abuzive de arbori din fondul forestier, în special din pădurile proprietate privată, pot conduce la agravarea dereglărilor deja existente în echilibrul ecologic al zonei.

Pe teritoriul comunei există următoarele societăţi comerciale care desfăşoară activităţi de tip industrial cu potenţial impact asupra mediului:

Denumire	Sediu	Punct Autorizat	Adresa Punct	Activitate
RALCOR PROD SRL	RADAUTI	PARTESTII DE JOS		moara porumb si moara furaje
ANCOLD COMPROD SRL	DELENI	PARTESTII DE JOS		atelier confectionat incaltaminte
MR LUCASS SRL	CONSTANTA	PARTESTII DE JOS		atelier debitare lemn
EUROSALT SA BUCURESTI-SUCURSALA VF. DEALULUI	PARTESTII DE JOS	PARTESTII DE JOS	Vf. DEALULUI	atelier debitare lemn
MIRSTEFA COM SRL	PARTESTII DE JOS	PARTESTII DE JOS	DELENI	debitare lemn
BULIGA CRISTIAN SNC	PARTESTII DE JOS	PARTESTII DE JOS		atelier de tamplarie
FARMOTIL SRL	PARTESTII DE JOS	PARTESTII DE JOS		farmacie
RAMISA SRL	PARTESTII DE JOS	PARTESTII DE JOS		bufet

Din industria alimentară pot rezulta deşeuri care, incorect gestionate şi depozitate, pot cauza efecte poluante asupra mediului.

Sectorul construcţiilor (13% din totalul activităţilor care se desfăşoară în comuna Pîrteştii de Jos), caracterizat printr-un remarcabil dinamism în ultima perioadă, este şi acesta un potenţial poluator pentru mediu. Din desfundarea străzilor şi drumurilor rezultă substanţe gudronate şi substanţe cu lianţi bituminoşi sau hidraulici (ex. asfalt, macadam). Din construcţia clădirilor rezultă pietriş, mortar, deşeuri de beton şi zidărie, ciment, ipsos, deşeuri minerale care conţin poluanţi: zidării îmbibate cu ulei sau tencuială, azbociment.

Emanaţiile de gaze şi fum de la staţia de preparare a mixturilor asfaltice pot produce poluarea atmosferei. Apoi, din activitatea de întreţinere şi reparare a autovehiculelor rezultă cauciuc, uleiuri uzate, reziduuri de combustibili, pulberi, care deasemenea pot fi potenţiali poluatori.

Depozite de deşeuri menajere şi industriale

Comuna nu dispune de depozite de deşeuri menajere autorizate, iar actualele spaţii de depozitare urmează a fi reabilitate, fie prin salubrizarea zonei şi reintroducerea ei in în circuitul natural, fie prin închidere , conform îndrumarului tehnic din ordinul 1274/2005. Ulterior datei de 16.07.2008 deşeurile municipale din cele două localităţi vor fi transportate la staţia de transfer de la Gura Humorului., la care sunt arondate conform Planului de Gestionare a Deşeurilor Suceava.

Pe lângă gospodării sunt amplasate, însă, depozite de gunoi provenit din activitatea zootehnică, fără a respecta reglementările în domeniu pentru evitarea poluării solului şi a apei freatice, în condiţiile în care alimentarea cu apă se face exclusiv din izvoare. Deşi majoritatea locuinţelor sunt alimentate cu apă curentă din surse proprii, în comună nu există însă un sistem centralizat de canalizare a apelor uzate.

Depozitarea necontrolată a deşeurilor provenite din activităţile gospodăreşti şi industriale reprezintă un risc pentru calitatea factorilor de mediu, conducând, datorită fenomenului de infiltraţie, la impurificarea locală a apei şi solului şi scăderea calităţii terenurilor.

2.10.2. Disfuncţionalităţi – priorităţi

Disfuncţionalităţi privind zonarea utilizării teritoriului pe folosinţe

Principala disfuncţionalitate legată de utilizarea teritoriului pe folosinţe se referă terenurile afectate local de eroziune în suprafaţă, alunecări de teren, sărăturare sau exces de umiditate. Acestea sunt în principal păşuni şi fâneţe afectate de alunecări, eroziune în adâncime etc. O altă problemă este aceea a defrişărilor excesive şi necontrolate executate în perioada recentă în vederea extinderii păşunilor sau doar pentru exploatarea lemnului, care au drept urmări creşterea instabilităţii versanţilor şi activarea proceselor de versant.

În ultima perioadă, datorită extinderii excesive şi rapide a spaţiului locuit pe văile pâraielor afluente râului Suceava, se pune problema interferării în mod neadecvat şi dăunător a habitatului uman cu zone naturale protejate.

Identificarea surselor se poluare

Aerul, apa şi solul sunt resursele de mediu cele mai vulnerabile dar şi cel mai frecvent supuse agresiunii factorilor poluanţi, având consecinţe directe şi grave nu numai asupra calităţii mediului înconjurător dar şi asupra oamenilor, florei şi faunei. Un prim pas în scopul reducerii şi eliminării impactului poluării asupra acestor factori constă în identificarea surselor de poluare.

Principalele domenii reprezentând surse de poluare a mediului comunei Pîrteştii de Jos sunt industria, transporturile, agricultura (îndeosebi creşterea animalelor), gospodăria comunală şi echiparea edilitară.

Astfel, folosirea fertilizanţilor chimici, a pesticidelor, precum şi a îngrăşămintelor organice în agricultură poate determina poluarea solului şi a apei dacă nu se respectă concentraţia optimă stabilită prin studii agrotehnice realizate periodic. Cum însă suprafeţele utilizate pentru cultura plantelor sunt reduse şi se rezumă la cultivarea cu precădere a cartofului, impactul acestei activităţi este redus. Mai importantă este depozitarea inadecvată a deşeurilor provenite din activitatea de creştere a animalelor.

Echiparea edilitară şi gospodăria comunală generează probleme pentru mediu prin variate surse. În primul rând trebuie menţionate emisiile de gaze (CO, CO_2, NOx, SO_X), pulberi sedimentabile, fum, funingine, rezultate în urma proceselor de ardere de la încălzirea locuinţelor comunei.

Altă sursă de poluare ce ţine de echiparea edilitară şi gospodăria comunală este generată de ineficienţa colectării, transportului şi depozitării tuturor deşeurilor menajere ca şi de inexistenţa unor platforme controlate şi amenajate corespunzător pentru deşeurile menajere şi animale în localităţile comunei Pîrteştii de Jos. Depozitele improvizate de deşeuri reprezintă adevărate surse de poluare a solului, apei şi aerului, dar şi surse de infecţii şi factori patogeni pentru populaţia locală.

Datorită acestor lipsuri în sistemul de echipare edilitară şi gospodărie comunală, există pericolul infestării surselor locale de apă subterană (fântâni, izvoare) şi a apelor de suprafaţă cu substanţe dăunătoare provenite din cultura plantelor, creşterea animalelor şi infiltraţiile de la depozitele improvizate de deşeuri organice şi de la grupurile sanitare permeabilizate.

Fumul rezultat din procesele de ardere pentru încălzirea locuinţelor şi obiectivelor social-economice nu afectează decât în mică măsură mediul, o mai mare problemă constituind-o traficul auto foarte intens, de tranzit sau local, de transport industrial.

Calitatea factorilor de mediu

Factorii de mediu aer, apa, sol, vegetaţie şi faună constituie o parte importantă a patrimoniului oricărei comunităţi umane. În acelaşi timp însă, ei reprezintă resursele de mediu cele mai vulnerabile şi cel mai frecvent supuse acţiunii factorilor poluanţi, având consecinţe directe şi grave atât asupra calităţii mediului înconjurător cât şi asupra sănătăţii populaţiei şi a celorlalte organisme vii.

Factorii de mediu se află în relaţie de interdependenţă unul faţă de celălalt, astfel încât, orice intervenţie antropică asupra unei componente de mediu induce, inevitabil, consecinţe şi asupra celorlalte.

Diminuarea calităţii mediului este determinată de două categorii de acţiuni:

- acţiuni fizice naturale (eroziuni, alunecări de teren, exces de umiditate, unele fenomene climatice şi hidrologice etc.), care afectează calitatea solurilor, apelor, aerului, florei şi faunei şi care pot fi accentuate de activitatea antropică;
- acţiuni antropice generate de dezvoltarea economico - socială a teritoriului, care au un rol hotărâtor în procesul de transformare a mediului natural într-un mediu antropizat, inclusiv prin dinamizarea şi accentuarea unor fenomene fizice.

a) Calitatea aerului

Poluarea aerului este rezultatul unor procese naturale şi antropice. Pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos nu există o reţea proprie de prelevare a probelor pentru stabilirea calităţii aerului.

Pot fi menţionate o serie de surse locale cu caracter temporar, accidental sau continuu, reprezentate prin următoarele activităţi umane:

- procesele de ardere pentru încălzirea locuinţelor şi obiectivelor socio – economice, care generează monoxid de carbon (CO), dioxid de carbon (CO_2), oxizi de azot (NOx), oxizi de sulf (SO_X), hidrocarburi policiclice aromate care se ataşează de funingine, pulberi sedimentabile, fum, funingine (mai ales în timpul iernii);

- circulaţia şi transportul rutier generează NO_X, CO_2, CO, hidrocarburi nearse, aerosoli de halogenuri de Pb, suspensii formate din particule de carbon ce absorb o serie din gazele eliminate, fum, substanţe adăugate benzinei sau uleiurilor pentru a le îmbunătăţi calităţile (antioxidanţi, anticorozivi) şi zgomot.

- industria construcţiilor, de prelucrare a lemnului generează suspensii, pulberi rezultate din exploatarea, măcinarea, prelucrarea, transportul, depozitarea materialelor, cu efecte nocive asupra sănătăţii umane şi a vegetaţiei

b) Calitatea apelor

Apele de suprafaţă

Apa este esenţială pentru populaţie şi pentru desfăşurarea activităţilor economice. Prosperitatea şi bunăstarea unei comunităţi sunt direct dependente de furnizarea unei cantităţi suficiente de apă curată. Fiind o sursă limitată şi deosebit de vulnerabilă, apa poate fi oricând deteriorată dacă populaţia nu intervine cu măsuri concrete de protecţie. Dată fiind această degradare continuă, se impune gestionarea calităţii resursei de apă, astfel încât să se asigure cunoaşterea, conservarea, protecţia calităţii şi cantităţii acesteia.

In cursul semestrului I 2008, laboratorul unitatii SGA Suceava a efectuat analize la probe de ape uzate provenite de la Salina Cacica, ce are ca emisar pârâul Soloneţ, ce traversează comuna.

Aceste ape uzate sint incarcate cu diversi poluanti a caror concentratii trebuie sa se incadreze in limitele maxmime admise stabilite conform NTPA-001/2005, astfel incit acestea sa nu devina un potential pericoldupa deversarea in receptorii naturali.

Dintre unitatile monitorizate la CN a sării-Salina Cacica, aflată în aval de localitatea Pîrteştii de Jos, s-au inregistrat depasiri la indicatorii de calitate conform urmatorului tabel:

Nr. Crt.	Agent economic	Domeniu de activitate	Emisar	Poluanti specifici la care s-au inregistrat depasiri An 2007	Poluanti specifici la care s-au inregistrat depasiri An 2008
1	CN a Sării-Salina Cacica	Industrie extractivă	Pr. Soloneţ	CBO5, CCOCr, NH4+, Rez. Filtrat	Rez. Filtrat

Evaluarea calităţii apelor s-a făcut pe baza datelor primare furnizate de SGA Suceava in Raportul privind starea mediului în semestrul I 2008.

Potenţialii poluanţi ai apelor de suprafaţă de pe raza comunei sunt apele reziduale provenite din gospodările populaţiei şi agenţilor economici, coroborate cu lipsa reţelei de canalizare, dejecţiile animaliere depozitate necorespunzător, deşeurile menajere depozitate pe malurile şi în albiile cursurilor de apă, substanţele chimice (insecticide, pesticide, ierbicide) folosite în agricultură şi ajunse în apele de suprafaţă prin scurgere superficială sau pătrunse iniţial în pânza freatică prin infiltraţii, din cariere adus de apele pluviale, fibre de lemn şi celuloză.

Apele subterane sunt mai puţin expuse riscului poluării. Principalele cauze (surse) sunt infiltraţiile de la suprafaţă de substanţe organice sau chimice provenite din activităţi

umane: activitatea minieră, depozitări necorespunzătoare de deşeuri menajere, dejecţii zootehnice, din substanţele fertilizante şi de combatere a dăunătorilor utilizate în agricultură, utilizarea frecventă de closete uscate, lipsa reţelei de canalizare, surse de apă (captări, fântâni) fără perimetre de protecţie.

c) Calitatea solurilor

Solul, ca rezultat al interacţiunii tuturor elementelor mediului şi suport al întregii activităţi umane, este influenţat puternic de acestea, atât prin acţiuni antropice, cât şi ca urmare a unor fenomene naturale.

Calitatea solului este afectată într-o măsură mai mică sau mai mare de una sau mai multe restricţii. Influenţele dăunătoare ale acestora se reflectă în deteriorarea caracteristicilor şi funcţiilor solurilor, respectiv în capacitatea lor bioproductivă, dar, ceea ce este şi mai grav, în afectarea calităţii produselor agricole şi a securităţii alimentare, cu urmări serioase asupra calităţii vieţii omului.

Poluarea solurilor

Potenţialele surse de poluare a solurilor comunei Pîrteştii de Jos sunt în principal de natură biologică sau pulberi şi prafuri rezultate din industria minieră şi plumb depus, provenit din gazele de eşapament ale autovehiculelor.

Astfel, principalul factor care poate cauza poluarea solurilor pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos este depunerea şi deversarea pe sol a deşeurilor menajere şi a reziduurilor şi dejecţiilor zootehnice. Dejecţiile zootehnice au un conţinut mare de materie organică uşor biodegradabilă şi de elemente nutritive (P, K, N, Ca, Mg, microelemente), constituind un îngrăşământ organic foarte recomandat ca fertilizant al solurilor. Aceste considerente, alături de mirosul neplăcut resimţit la distanţe mari, impun aplicarea acestora ca îngrăşăminte pe terenurile agricole în cantităţi moderate şi numai după ce au fost compostate în condiţii controlate. Administrate în cantităţi prea mari, dejecţiile zootehnice determină apariţia riscului poluării solului datorită depăşirii capacităţii de absorbţie a solului respectiv.

Depunerile necorespunzătoare de deşeuri provenite din gospodării ocupă iraţional şi nejustificat terenurile. Depozitarea deşeurilor este necontrolată, deschisă, fără suprafaţă de nivelare, conducând la poluarea solurilor din zonele respective.

Deşeurile menajere pot fi surse de contaminare a mediului - prin diverşi germeni microbieni, gaze rezultate din descompunere, cu miros respingător (amoniac, hidrogen sulfurat şi altele) - şi a solului, prin infiltraţiile care ar trebui colectate şi epurate înainte de a fi evacuate.

Degradarea solurilor

Degradarea solurilor reprezintă un proces complex, generat în timp de o multitudine de factori naturali şi antropici, care determină anumite restricţii în utilizarea solurilor. Aceste restricţii sunt cauzate fie de factori naturali (clima, forme de relief, caracteristici edafice etc), fie de acţiuni antropice agricole; în multe cazuri, factorii menţionaţi pot acţiona sinergic în sens negativ, având ca efect scăderea calităţii solurilor şi chiar anularea funcţiilor acestora.

Pe valea râurilor Suceava şi afluenţilor acestuia, în zonele în care apa freatică este situată foarte aproape de suprafaţă, precum şi pe terenurile plate, apare fenomenul de **exces de umiditate** al solurilor, factor limitativ pentru utilizarea în agricultură.

Ca urmare a excesului de umiditate prevenit prin inundaţii datorită reversării, solurile din zonă rămân o perioadă lungă de timp sub influenţa apei, ceea ce duce la apariţia fenomenului de înmlăştinire. Din această cauză, lucrările solului: arat, însămânţat, întreţinerea culturilor, combaterea bolilor şi dăunătorilor, recoltatul culturilor şi transportul

produselor este întârziat şi îngreunat, iar în unii ani imposibil de efectuat, solurile respective putând rămâne necultivate.

În cazul efectuării lucrărilor agrotehnice pe solurile cu grad ridicat de umiditate are loc fenomenul de **tasare** ducând la apariţia hardpanului şi distrugerea structurii solului.

O situaţie caracteristică acestei zone o constituie prezenţa solurilor având caracter hipostagnic (orizont w în primii 100 cm) sau caracter stagnic (orizont w între 50 şi 200 cm). Orizontul w se formează fie la suprafaţă sau în profilul solului, în condiţiile unui mediu în care solul este în mare parte din an saturat cu apă acumulată din precipitaţii (sau altă sursă) şi stagnantă deasupra unui strat impermeabil. În perioadele umede ale anului apa stagnează o perioadă de timp îndelungată, iar solul îmbibat cu apă nu poate fi lucrat.

Consecinţele poluării şi degradării solurilor se reflectă în primul rând asupra potenţialului lor productiv, în sensul limitării sau anulării calităţilor biologice şi de fertilitate. Cele mai grave efecte asupra solurilor sunt generate de fenomenele de degradare care determină scăderea potenţialului productiv, scoaterea din circuitul agricol, schimbări ale modului de folosinţă. De asemenea, poluarea solurilor cu reziduuri organice şi deşeuri menajere poate avea consecinţe negative asupra apelor, prin spălări, scurgeri şi infiltraţii, asupra plantelor, animalelor şi omului.

d) Calitatea vegetaţiei şi faunei

Vegetaţia naturală a comunei Pîrteştii de Jos, caracteristică silvostepei, ca şi biotopurile caracteristice acesteia au fost modificate de-a lungul timpului de diverse activităţi umane: desţeleniri, defrişări, activităţi miniere, chimizare, păşunat intensiv, dezvoltare rurală etc.

Astfel, vegetaţia forestieră s-a diminuat, atât din punct de vedere al cantităţii cât şi al calităţii. Defrişările repetate au condus la reducerea suprafeţei ocupate de păduri a comunei şi creşterea celor cu păşuni, în timp ce valorificarea selectivă a speciilor forestiere a determinat exploatarea speciilor valoroase, ducând astfel la scăderea calităţii fondului forestier prin menţinerea speciilor şi exemplarelor puţin valoroase.

Referitor la calitatea pajiştilor, acestea au fost mult deteriorate din cauza păşunatului excesiv şi pe timp umed. Neîntreţinerea şi exploatarea iraţională au condus pe alocuri la reducerea numărului şi vitalităţii speciilor ierboase şi înmulţirea plantelor ruderale (buruieni).

Defrişările şi desţelenirile practicate, uneori fără discernământ, în vederea extinderii păşunilor, au diminuat suprafeţele ocupate de păduri. Aceste acţiuni au declanşat reacţii negative asupra celorlalte componente naturale: reducerea debitelor apelor subterane şi de suprafaţă, creşterea torenţialităţii şi a eroziunii etc.

Ca şi vegetaţia, fauna de pe teritoriul comunei a suferit ca urmare a presiunilor exercitate de activităţile antropice care au determinat restrângerea arealelor, modificarea componenţei populaţiilor şi a habitatelor, reducerea numerică a numărului de specii. Datorită rolului important al faunei în alimentaţia populaţiei şi în menţinerea echilibrului biologic al biocenozelor şi ecosistemelor, rezultă necesitatea protejării şi ocrotirii faunei, prin instituirea de protecţii speciale pentru speciile vulnerabile sau periclitate.

Datorită rolului important al faunei în alimentaţia populaţiei şi în menţinerea echilibrului biologic al biocenozelor şi ecosistemelor, rezultă necesitatea protejării şi ocrotirii faunei, prin instituirea de protecţii speciale pentru speciile vulnerabile sau periclitate.

Conservarea habitatelor naturale, a florei şi a faunei sălbatice constituie o condiţie a dezvoltării durabile a societăţii. Deşi în multe locuri nivelul poluării a scăzut şi protecţia naturii a fost din ce în ce mai mult integrată în planurile de dezvoltare, biodiversitatea rămâne totuşi sub ameninţarea unui mare număr de factori perturbatori.

Priorităţi în intervenţie

Priorităţile în domeniul mediului se referă, în principal, la acele măsuri necesare pentru rezolvarea disfuncţionalităţilor majore de mediu menţionate anterior. În acest sens se impun:

- asigurarea potabilităţii prin instituirea şi delimitarea zonelor de protecţie sanitară a captărilor de apă din subteran, respectarea distanţelor sanitare între acestea şi eventualele surse de impurificare (closete, gospodării);
- realizarea sistemului centralizat de alimentare cu apă şi canalizare;
- controlul strict al depozitării deşeurilor menajere şi zootehnice, cu respectarea normelor în vigoare;
- recuperarea terenurilor afectate de depuneri de deşeuri menajere şi zootehnice;
- aplicarea de fertilizanţi şi utilizarea raţională a pajiştilor, prin evitarea suprapăşunatului, păşunatul alternativ pe parcele;
- extinderea pădurii prin reîmpăduriri, efectuarea de lucrări silvice pentru întreţinerea pădurii (rărituri, curăţiri);

2.11. DISFUNCŢIONALITĂŢI

Din analizele făcute precum şi din cele semnalate de către conducerea comunei, a rezultat un număr de disfuncţionalităţi cu relevanţă în contextul socio-economic actual.

Corelând fenomenele de natură economică cu aspectele vieţii sociale, se constată existenţa unei economii bazate pe: cultura plantelor, creşterea animalelor, exploataţii forestiere, ocupaţii care angrenează o mare parte a populaţiei active, în timp ce numărul locurilor de muncă din celelalte sectoare este mic, veniturile locuitorilor sunt reduse, infrastructura deficitară, dotări insuficiente.

Disfuncţionalităţi:

- Zona de locuinţe nu s-a dezvoltat coordonat, mergând întotdeauna pe o reţea de străzi existente.
- Fărâmiţarea loturilor individuale în suprafeţe mici şi lipsa formelor de asociere a proprietarilor de pământ duce la imposibilitatea de a exploata terenurile prin metode ştiinţifice (aplicabile protejării solurilor, creşterii productivităţii etc.); din scăderea potenţialului agricol la agricultura de subzistenţă derivă şi imposibilitatea dezvoltării unei industrii zootehnice.
- Predominanţa sectorului primar şi secundar în structura populaţiei active, în defavoarea sectorului terţiar şi a întreprinderilor mici şi mijlocii.
- Nivelul insuficient al unor dotări social-culturale, precum şi starea precară a unor dotări existente afectează buna desfăşurare a proceselor specifice.
- Drumurile săteşti sunt de calitate proastă, accesibilitatea fiind redusă în special pe timp nefavorabil.
- Fondul de locuit este slab echipat cu utilităţi, ceea ce are ca efect, un grad de confort şi igienă scăzut în locuinţe.
- Dotări social – culturale insuficient modernizate, lipsite de utilităţi, materiale învechite, precum şi starea precară a unor dotări existente afectează buna desfăşurare a proceselor specifice.
- Mijloacele moderne de informare şi educare sunt slab reprezentate.
- Nu există alte surse de finanţare a unităţilor şcolare decât fondurile bugetare.
- Situaţia precară a sistemului de asistenţă medicală şi socială din comună subfinanţarea unităţilor medicale - buget local insuficient;
- Cea mai mare parte a drumurile comunale şi săteşti nu sunt modernizate, având

îmbrăcăminte de pietriş, accesibilitatea fiind redusă în special pe timp nefavorabil.
- Lipseşte alimentarea cu apă a populaţiei în sistem centralizat în satele Deleni şi Varvata.
- Absenţa reţelei de canalizare în sistem centralizat.
- Lipseşte alimentarea cu gaze naturale a populaţiei în sistem centralizat.
- Insuficientă valorificare a potenţialului turistic.
- Lipsa sistemului integrat de management al deşeurilor menajere.
- Rata ridicată a şomajului;
- Migrarea tinerilor spre zonele urbane/munca în alte ţări periclitează continuitatea practicării meşteşugurilor şi transmiterea de la o generaţie la alta.
- Lipsa de preocupare a populaţiei pentru recalificare şi reconversie profesională.
- Nivelul slab al protecţiei sociale.

Aceste probleme au drept cauză:

- Lipsa/insuficienţa subvenţiilor, mai ales în sectorul agricol;
- Reforma privind proprietatea asupra terenurilor ce a avut ca efect formarea de exploataţii mici şi mijlocii;
- Ritmul lent al reformei din diferite domenii ale vieţii sociale şi economice;
- Nivelul redus al salariilor şi pensiilor;
- Atractivitatea redusă a comunei pentru investitorii străini;
- Lipsa resurselor financiare locale.

Obstacolele în rezolvarea acestor probleme sunt:

- Tradiţionalismul, spiritul conservator;
- Punerea în practică a Legii Fondului Funciar – ritmul lent de distribuire a titlurilor de proprietate;
- Birocraţia;
- Nivelul redus al bugetelor locale;
- Blocajul financiar;
- Insuficienţa fondurilor bugetare locale pentru investiţii în sănătate, educaţie, cultură, infrastructură;
- Echipamentul tehnic insuficient şi uzat din agricultură;
- Accesul dificil pe piaţă (din punct de vedere al distanţei, informaţiei şi competitivităţii).

În urma analizei acestor probleme, cauze şi obstacole, prezentăm următoarele disfuncţionalităţi pe domenii:

DOMENII	DISFUNCŢIONALITĂŢI
AGRICULTURĂ	• Practicarea unei agriculturi subzistenţiale, în sistem individual, care nu permite obţinerea de producţii ridicate şi favorizează degradarea solurilor; • Dezechilibrarea structurii pe categorii de folosinţă a terenurilor; • Degradarea punctuală a păşunilor prin ravenare; • Dezechilibrarea structurii pe categorii de culturi; • Funcţionarea necorespunzătoare a sistemului de aprovizionare tehnico – materială a serviciilor pentru agricultură; • Absenţa infrastructurii de colectare şi preluare a producţiei agricole de la producătorii locali; • Funcţionarea necorespunzătoare a sistemului de aprovizionare tehnico – materială a serviciilor pentru agricultură; • Reducerea efectivelor de animale şi scăderea calităţii materialului

DOMENII	DISFUNCŢIONALITĂŢI
	genetic.
INDUSTRIE	• Investiţii reduse de prelucrare a producţiei agricole locale; • Volum mic al investiţiilor străine şi extra comunale în activităţile industriale.
TURISM	• Potenţialul turistic nu este valorificat, nu există implicare sau iniţiative din partea comunităţii locale pentru dezvoltarea activităţilor agro-turistice; • Slaba dezvoltare a infrastructurii turistice: structuri de cazare, alimentaţie, agrement, trasee pentru drumeţii, marcaje etc; • Lipsa unor structuri de calificare profesională pentru turism; • Insificienta promovare a comunei din punct de vedere al potenţialului turistic existent;
SERVICII	• Domeniul serviciilor pentru persoane este slab reprezentat în localităţile comunei; • Din sectorul terţiar al economiei lipsesc o serie de servicii importante, printre care: unităţi de reparaţii şi întreţinere a bunurilor casnice, a autovehiculelor, servicii de înfrumuseţare, servicii de gospodărie comunală (salubritate, alimentare cu gaze, alimentare cu apă, canalizare); • Existenţa unor servicii sub standardele acceptate; • Preferinţa antreprenoriatului pentru activităţile de comercializare a bunurilor;
REŢEAUA DE LOCALITĂŢI	• Echipare edilitară redusă; • Fenomen de dezvoltare tentaculară a vetrelor de sat.
POPULAŢIA ŞI RESURSELE DE MUNCĂ	• Grad de dependenţă demografică mediu în prezent dar cu tendinţă de creştere pe viitor ca urmare a ponderii populaţiei vârstnice; • Înregistrarea unui debut al manifestării fenomenului de îmbătrânire a populaţiei; • Populaţia vârstnică, care are o pondere importantă, ridică probleme de investiţii pentru ocrotirea sănătăţii, pentru ocrotirea socială, pentru asigurarea bătrâneţii etc. • Lipsa de preocupare a populaţiei pentru recalificare şi reconversie profesională;
LOCUIREA	• Zone cu P.O.T. şi C.U.T. foarte mic; • Multe dintre construcţiile noi sunt amplasate necorespunzător, deseori prea aproape de albia apelor – pericol de inundaţii la viituri; • Unele construcţii sunt amplasate la înălţime, cu drumuri de acces şi versanţi neconsolidaţi – pericol de alunecări ale versanţilor; • Lipsa dotărilor de strictă necesitate, sau prezenţa unora în stare insalubră; • Nu există reţea centralizată de canalizare şi gaze naturale; • Încălzirea populaţiei se face cu sobe cu combustibili solizi;
DOTĂRI SOCIAL – CULTURALE	• Numărul redus de cabinete medicale, absenţa unor centre medicale dotate corespunzător pentru situaţii de urgenţă; • Inexistenţa infrastructurii necesare furnizării serviciilor de asistenţă socială pentru bătrâni şi copii; • Lipsa spaţiilor pentru activităţi cultural-sportive; • Ofertă redusă de agrement şi petrecere a timpului liber pe plan local; • Deplasarea pe distanţe mari pentru asigurarea unor servicii de natură administrativă.
ECHIPARE TEHNICĂ	

DOMENII	DISFUNCŢIONALITĂŢI
CIRCULAŢIE	• Drumuri cu îmbrăcăminte degradată (starea precară a drumurilor de interes local din comună); • Pe timp nefavorabil, datorită amenajării şi echipării necorespunzătoare, pe tronsoanele neasfaltate şi nepietruite, drumurile sunt impracticabile ; • Poduri degradate sau insuficient dimensionate ca gabarit.
GOSPODĂRIREA APELOR	• Efecte distructive înregistrate ca urmare a curgerii apei în regim torenţial; • Apele pâraielor sunt în mare parte poluate de existenţa Salinei Cacica amonte de localitate;
ALIMENTARE CU APĂ ŞI CANALIZARE	• Lipsa unui sistem centralizat de alimentare cu apă în localităţile Deleni şi Varvata; • Lipsa unui sistem centralizat de canalizare în comună;
ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ	• Lipsa reţelei electrice pentru alimentarea noilor locuinţe.
ALIMENTARE CU GAZE NATURALE	• Lipsa unui sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale;
TELECOMUNICAŢII	• Cereri de instalare a noi posturi telefonice neonorate.
PROBLEME DE MEDIU	
PROTECŢIA ŞI CONSERVAREA MEDIULUI	• Degradarea unor terenuri prin eroziune de suprafaţă şi exces de umiditate; • Tăierea pădurilor aflate în proprietate privată; • Inexistenţa unui sistem centralizat de canalizare şi epurare a apelor uzate generează probleme referitor la infiltraţii şi poluare a stratului de apă freatică; • Lipsa informaţiilor pentru populaţia comunei Pîrteştii de Jos, cu privire la importanţa protecţiei mediului înconjurător; • Lipsa informaţiilor privind sursele de poluări accidentale a factoriilor de mediu: aer , apă, sol.
DEPOZITAREA DEŞEURILOR MENAJERE	• Existenţa unui sistem centralizat de colectare şi depozitare a deşeurilor menajere care nu acoperă nevoile întregii localităţi; • Depozitarea necorespunzătoare a deşeurilor menajere provenite din gospodării.

Concluzii rezultate din analiza situaţiei actuale realizate la nivelul comunei Pîrteştii de Jos:

Comuna Pîrteştii de Jos se încadrează în categoria comunităţilor rurale de mărime medie, cu profil agricol, cu resurse ambientale turistice mari, cu resurse de forţă de muncă limitate.

Resursele naturale ale subsolului sunt modeste, cu toate acestea nu sunt exploatate suficient.

Resursele naturale ce se dezvoltă la nivelul solului (solul fertil, resurse forestiere, luciu de apă) sunt relativ bogate, dar limitate.

Profilul economic actual este cel agricol.

Potenţialul uman are o structură care permite desfăşurarea în bune condiţii a tuturor activităţilor specifice spaţiului rural.

Habitatul şi echipările tehnico-ediliare nu au cunoscut până în prezent îmbunătăţiri spectaculoase, tendinţa pentru următorii 10 - 15 ani trebuind să fie de depăşire a condiţiilor medii prezente la nivel de judeţ.

Sunt necesare precauţii privitoare la posibilitatea producerii unor fenomene ce ţin de riscurile naturale, în special alunecări de teren şi inundaţii.

2.12. NECESITĂŢI ŞI OPŢIUNI ALE POPULAŢIEI

În urma discuţiilor purtate cu autorităţile locale, a consultării populaţiei precum şi în urma analizelor efectuate, s-au stabilit ca posibili următorii factori care ar putea contribui la relansarea dezvoltării localităţilor comunei:

- Îmbunătăţirea structurii rurale a localităţii, cu dezvoltarea unui nucleu urban în centrul de comună;
- Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de transport rutier de pe teritoriul comunei - asfaltare.
- Modernizarea spaţiilor destinate activităţilor socio-culturale şi sportive, care să creeze condiţii optime de recreere a locuitorilor comunei.
- Reabilitarea clădirilor - sedii de instituţii publice, învăţământ şi sănătate.
- Dezvoltarea serviciilor de asistenţă socială a persoanelor aflate în dificultate.
- Îmbunătăţirea serviciilor de asistenţă medicală.
- Organizarea de cursuri de calificare/recalificare a adulţilor pentru reînvierea meseriilor vechi şi a meşteşugurilor tradiţionale.
- Valorificarea producţiei agricole vegetale şi animale locale, precum şi a lemnului, prin prelucrarea în unităţi proprii.
- Creşterea gradului de mecanizare în agricultură.
- Realizarea reţelei de alimentare cu apă, a reţelei de canalizare şi a staţiei de epurare.
- Amenajarea de zone de agrement şi sportive.
- Colectarea selectivă, preluarea şi transportul deşeurilor menajere la depozitul zonal, în cadrul unui sistem integrat de management al deşeurilor.
- Crearea de legături corespunzătoare cu localităţile învecinate

<u>Opţiuni ale populaţiei</u>

Solicitările populaţiei constau în:

- Prevederea de amplasamente pe terenuri stabile la alunecări, în interiorul intravilanelor, pentru:
  - funcţuni de interes public şi servicii care lipsesc (CEC, bănci, cabinete notariale, organizaţii obşteşti, comlpex comercial);
  - curţi şi construcţii, în limita a 1000 mp/gospodărie, pentru locuinţe necesar a fi nou construite, datorită creşterii numărului populaţiei, a creşterii confortului de locuire (realizarea a minim 2,85 persoane/gospodărie şi 10,5 mp arie locuibilă/persoană) şi de rezerva de teren pentru eventualele strămutări de gospodării situate pe terenuri alunecătoare;
  - asigurarea spaţiilor special destinate investiţiilor industriale;

- modernizarea infrastructurii fizice care să favorizeze şi să încurajeze investitorii privaţi: modernizarea şi reabilitarea drumurilor din interiorul comunei, extinderea reţelei de alimentare cu apă, realizarea reţelei de canalizare, alimentarea cu gaz metan, îmbunătăţirea serviciilor de telecomunicaţii, în special accesul la telefonie GSM şi Internet;
- dotările de gospodărie comunală strict necesare (cimitire, platformă de compostare a deşeurilor zootehnice, instalaţii apa-canal, străzi, etc.);

• Dezvoltarea unor ramuri economice care să ocupe forţa de muncă disponibilă (industrie mică, artizanat şi activităţi meşteşugăreşti, unităţi de procesare a laptelui şi a cărnii, prelucrarea lemnului, etc.).
• Dezvoltarea turismului local, prin valorificarea potenţialului existent al cadrului natural.

Deoarece actualele obiective strategice de dezvoltare, mărimea numărului de locuitori şi tipul de organizare ca aglomeraţie rurală sunt premise ferme, comuna va continua să se extindă pe terenurile disponibile din jur încă din prima etapă, ţinându-se seama de toate categoriile de bariere existente şi de direcţiile prioritare de evoluţie.
De aici rezultă necesitatea imperativă de a revizui întreaga strategie de dezvoltare a localităţilor comunei, şi în mod special a centrului de comună - localitatea Pîrteştii de Jos. În afara schimbărilor la nivel instituţional sunt necesare schimbări ale modului de viaţă şi a mentalităţii rurale.

Trecerea la un nivel superior, în primă fază, comportă în primul rând o revizuire a funcţionalului zonei centrale: reparaţii capitale şi consolidarea şcolilor, a grădiniţelor, a căminului cultural, reabilitarea unităţii medicale, delimitare de spaţii verzi dotate cu mobilier urban, alei pietonale, în vederea creării unui ansamblu estetic şi funcţional în acelaşi timp, completat cu noi dotări (spaţii polivalente, spaţii comerciale şi de alimentaţie publică, servicii financiare, etc.). De asemenea, este necesar ca pe viitor să fie aprobate şi construite doar acele locuinţe care corespund din punct de vedere calitativ şi estetic cu specificul zonei şi respectă funcţiunile de bază.

CAPITOLUL 3 - PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1. STUDII DE FUNDAMENTARE

Până în la data finalizării prezentului P.U.G., s-au realizat următoarele proiecte de urbanism, care au fost luate în considerare ca studii de fundamentare pentru elaborarea P.U.G. –ului:

- P.A.T.N. (PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAŢIONAL)
- P.A.T.Z. (PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI ZONAL - REGIUNEA DE NORD EST)
- PLANULUI NAŢIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007 – 2013
- P.A.T.J. (PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEŢEAN SUCEAVA)
- P.U.G. (PLANUL URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI PÎRTEŞTII DE JOS)

Studiile de fundamentare, elaborate în cadrul P.A.T.J. Suceava şi consultate la elaborarea P.U.G. Pîrteştii de Jos, sunt următoarele:

- STUDIU DE CADRU NATURAL ŞI MEDIU;

- STUDIU DE FUNDAMENTARE A POTENŢIALULUI ECONOMIC;
- STUDIU DE FUNDAMENTARE A POTENŢIALULUI DEMOGRAFIC ŞI AL FORŢEI DE MUNCĂ;
- STUDIU DE FOND CONSTRUIT - LOCUIRE;
- STUDIU DOTĂRI SOCIO-CULTURALE;
- STUDIU DE FUNDAMENTARE CU PRIVIRE LA CĂILE DE COMUNICAŢIE;
- STUDIU DE GOSPODĂRIRE COMPLEXĂ A APELOR;
- STUDIU DE ALIMENTARE CU APĂ ŞI CANALIZARE;
- STUDIU HIDROGEOLOGIC;
- STUDIUL REŢELELOR ELECTRICE ŞI DE TELECOMUNICAŢII.

Primăria Comunei Pîrteştii de Jos ne-a pus la dispoziţie pentru documentare şi analiză o serie de materiale întocmite de către autorităţile locale:

- PROGRAM DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ŞI SOCIALĂ A JUDEŢULUI PE ANUL 2009;
- STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ŞI SOCIALĂ A COMUNEI PÎRTEŞTII DE JOS JUDEŢUL SUCEAVA 2007-2013;
- STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI PÎRTEŞTII DE JOS
- MONOGRAFIA COMUNEI PÎRTEŞTII DE JOS;
- PROIECT DE ALIMENTARE CU APĂ;

Demersul pe care s-a fundamentat P.U.G. Pîrteştii de Jos a permis formularea unor propuneri şi orientări pentru principalii factori de dezvoltare economico-socială, în profil teritorial.

Studiul astfel elaborat şi aprobat va reprezenta pentru autorităţile administraţiei publice cadrul economico-social şi urbanistic de stabilire a priorităţilor de intervenţie în acest teritoriu. De asemenea, va oferi elemente de temă pentru planurile de amenajare teritorială, iar pentru investitori, informaţii utile asupra resurselor naturale şi umane, cu posibilităţi de valorificare imediată sau în perspectivă mai largă.

P.U.G. reprezintă o etapă obligatorie şi de importanţă majoră în ansamblul documentaţiilor de amenajare a teritoriului, stabilită prin Legea nr. 350/2001.

3.2. EVOLUŢIE POSIBILĂ, PRIORITĂŢI

3.2.1. Direcţii posibile de evoluţie a comunei

Problematica dezvoltării ruralului şi noile raportări dintre agricultură şi industrie, dintre sat şi oraş, impun o reconsiderare teoretică şi conceptuală, faţă de care nu se pot formula soluţii practice eficiente. Înnoirea aparatului teoretico-metodologic este impusă de restructurarea unor fenomene sociale cunoscute: industrializarea, urbanizarea, migraţiile rural-urbane, etc., precum şi de apariţia unor fenomene noi în perioada actuală de tranziţie:

- modificarea formelor de proprietate a terenului,
- restructurarea industriei,
- întoarcerea unei părţi a populaţiei din mediul urban în mediul rural, etc.

Dezvoltarea sau regenerarea unei aşezări rurale este determinată semnificativ de schimbările care se produc în structura economiei locale, în structura populaţiei şi în cultura comunitara. Conform politicii de dezvoltare rurală a Uniunii Europene, dezvoltarea localităţilor

rurale pentru perioada 2007 – 2013 se concentrează pe trei teme (cunoscute sub numele de „axe tematice”). Acestea sunt:

- ameliorarea competitivităţii sectorului agricol şi forestier;
- ameliorarea mediului şi a zonelor rurale;
- ameliorarea calităţii vieţi în zonele rurale şi încurajarea diversificării economiei rurale.

Dezvoltarea în perspectivă a comunei Pîrteştii de Jos se va axa în primul rând pe valorificarea raţională a resurselor locale, atât fizice, cât şi umane. Astfel, ca principalele resurse fizice sunt vegetaţia, terenul, diversitatea speciilor, care oferă oportunităţi pentru dezvoltare.

Se adaugă resursele umane ale comunei, din punct de vedere economic prezentând interes resursele de forţă de muncă. Astfel, o creştere economică susţinută implică folosirea cât mai completă şi cu o eficienţă sporită a forţelor de muncă. Comparativ cu alte judeţe, judeţul Suceava dispune de resurse importante de forţă de muncă, ceea ce conduce la un cost redus al muncii. Caracteristice comunei Pîrteştii de Jos sunt însă sporul natural în scădere, debutul fenomenului de îmbătrânire a populaţiei şi emigrarea masivă, probleme care necesită rezolvarea prin crearea de noi locuri de muncă, asigurarea unor condiţii moderne de viaţă, acces la servicii publice calitative, etc.

Totodată, dezvoltarea comunităţii trebuie să ţină cont de caracterul limitat al resurselor (de capital uman, natural şi financiar) ce împiedică o autoritate publică să gestioneze toate problemele comunităţii, precum şi de alocarea echilibrată a acestora.

Evoluţia din punct de vedere economic reprezintă un deziderat imperativ nu numai în scopul satisfacerii cerinţelor materiale de bază ci şi pentru asigurarea resurselor în scopul îmbunătăţirii calităţii vieţii, răspunzând cerinţelor pentru ocrotirea sănătăţii, educaţie, dezvoltare socială şi mediu înconjurător mai bun. Pentru a avea efecte benefice pe termen lung, dezvoltarea economică, socială şi de mediu trebuie să constituie componente de bază ale *dezvoltării durabile*.

Realizarea obiectivelor generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare şi/sau regenerare, politicile, planificarea strategică, precum şi realizarea programelor şi proiectelor făcându-se cu respectarea câtorva direcţii:

- ❖ Dezvoltarea durabilă, astfel încât pe termen lung să se producă schimbări de cultură şi atitudine în ceea ce priveşte utilizarea resurselor de catre populaţie şi agenţii;
- ❖ Realizarea programelor şi proiectelor prin parteneriat public - privat;
- ❖ Integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât şi pe verticală, având în vedere corelarea şi integrarea politicilor de dezvoltare a comunei cu politicile de dezvoltare ale judeţului şi ale regiunii din care face parte;
- ❖ Managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare şi umane, precum şi integrarea fluxurilor de resurse energetice şi materiale într-un ciclu natural;
- ❖ Fixarea regulilor de utilizare raţională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spaţială;
- ❖ Identificarea nevoilor comunităţii locale şi a priorităţilor acesteia; corespondenţa între lansarea unui program sau proiect şi nevoile comunităţii;
- ❖ Protecţia mediului;
- ❖ Asigurarea publicităţii informaţiilor cu impact în investiţii (informaţii topografice, informaţii statistice, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general şi planurile de urbanism zonal).

Posibilitatea realizării unei creşteri economice durabile se impune a fi valorificată prin intervenţia adecvată a tuturor factorilor conştienţi care acţionează la nivel economic şi nu numai. Pentru asigurarea unui grad înalt de valorificare a potenţialului economic disponibil şi intensificarea creşterii economice este necesară întocmirea şi aplicarea unei strategii riguros fundamentate care să aibă ca obiectiv pe termen scurt refacerea şi depăşirea nivelului economic general realizat anterior anului 1989, iar ca obiectiv pe termen lung atingerea unui nivel economic net superior.

Din evaluarea stării economico-sociale a comunei şi din analiza posibilităţilor plauzibile de evoluţie pozitivă în viitor a spaţiului studiat, au rezultat o serie de priorităţi şi oportunităţi ce pot jalona perspectiva acestei comune. Propunerile sunt prezentate pe domenii, în funcţie de eficienţa lor socială şi economică şi au valoare orientativă.

Priorităţile în cadrul dezvoltării urbanistice a comunei decurg din necesităţile imediate semnalate. Îndeplinirea acestor deziderate se va putea face în funcţie de fondurile de care dispune comuna – fonduri proprii sau alocate de la bugetul statului. Ordinea acestor priorităţi se va stabili de către consiliul local.

3.2.2. Priorităţi în evoluţie

DOMENII	PRIORITĂŢI
AGRICULTURĂ	• Creşterea gradului de mecanizare în agricultură prin extinderea parcului auto; • Diversificarea producţiei agricole; • Înfiinţarea şi organizarea de forme asociative ale crescătorilor de animale; • Sprijinirea înfiinţării grupurilor de producători agricoli; • Realizarea de lucrări agro-pedo-ameliorative pentru combaterea alunecărilor şi eroziunii şi îmbunătăţirea potenţialului fertil al solurilor din comună; • Utilizarea terenurilor degradate şi neproductive pentru împădurire; • Exploatarea raţională a păşunilor şi fâneţelor; • În cadrul sectorului silvic este necesară conservarea şi exploatarea raţională a fondului forestier; • Măsuri şi politici de interzicere a tăierilor necontrolate a pădurii. • Stimularea asocierii proprietarilor de terenuri agricole;
INDUSTRIE	• Valorificarea producţiei locale prin capacităţi proprii de prelucrare; • Dezvoltarea integrată a ramurilor industriale, pe baza materiilor prime locale • Reconsiderarea meseriilor tradiţionale; • Modernizarea şi asigurarea infrastructurii destinate investiţiilor industriale; • Susţinerea dezvoltării IMM-urilor şi stimularea implicării într-o mai mare măsură a micului antreprenorat local; • Atragerea capitalului investiţional autohton şi străin.

DOMENII	PRIORITĂŢI
TURISM	• Realizarea structurilor turistice de cazare şi alimentaţie; • Modernizarea locuinţelor rezidenţilor în vederea valorificării excedentului de locuit; • Amenajarea unor spaţii de campare şi dotarea acestora cu utilităţi specifice; • Modernizarea şi reabilitarea drumurilor; • Amenajarea unui punct de informare turistică, • Înfiinţarea unui punct de comercializare a produselor de artizanat specifice comunei; • Organizarea de cursuri de formare profesională a adulţilor în domeniul turismului şi agroturismului.
SERVICII	• Dezvoltarea unei infrastructuri de alimentaţie publică specifică turismului de tranzit; • Încurajarea întreprinzătorilor ce desfăşoară activităţi legate de prestarea de servicii către populaţie sau agenţi economici.
REŢEAUA DE LOCALITĂŢI	• Revitalizarea prin diversificarea funcţiilor economice, îmbunătăţirea dotării şi echipării; • Coordonarea dezvoltării teritoriale printr-un cadru legislativ coerent şi prin aplicarea legii privind autorizaţiile de construire.
POPULAŢIA ŞI RESURSELE DE MUNCĂ	• Îmbunătăţirea potenţialului demografic; • Stimularea creşterii natalitatii; • Creşterea speranţei de viaţă; • Ameliorarea, îmbunătăţirea calităţii vietii; • Crearea de noi locuri de muncă; • Reducerea riscului de îmbolnăvire; • Imbunătăţirea dotării dispensarului uman; • Realizarea de acţiuni de educaţie pentru sănătate.
LOCUIREA	• Creşterea gradului de confort a comunei prin crearea unui fond locativ modern, echipat la standardele actuale; • Stimularea construirii de locuinţe din materiale durabile, cu finisaje superioare.
DOTĂRI SOCIAL CULTURALE	• Reabilitarea clădirii dispensarului medical al comunei; • Reabilitarea unităţilor de învăţământ din comuna Pîrteştii de Jos; • Construirea unei şcoli cu clasele I-VIII şi a unei grădiniţe cu program normal în satul Deleni; • Renovarea şi modernizarea sediului primăriei comunei; • Înfiinţarea unor puncte sanitare în localitatăţile Varvata şi Vîrfu Dealului; • Înfiinţarea unui cabinet de consiliere pentru copii; • Implementarea unui sistem de îngrijire la domiciliu a persoanelor dezavantajate; • Imbunătăţirea permanentă a dotării şcolilor şi grădiniţelor, asigurarea tuturor condiţiilor necesare;

DOMENII	PRIORITĂŢI
	• Atragerea de cadre didactice calificate şi monitorizarea activităţii acestora; • Implicarea şcolilor în educarea elevilor spre păstrarea tradiţiilor folclorice locale; • Imbunătăţirea continuă a fondului de carte din bibliotecile şcolilor şi a bibliotecii comunale. • Dotarea şcolilor cu baze sportive; • Amenajarea spaţiilor verzi şi dotarea acestora cu mobilier urban.
ECHIPARE TEHNICĂ	
CIRCULAŢIE	• Reabilitarea şi modernizarea drumului comunal DC 23 de la halta CFR până în satul Varvata; • Reabilitarea şi modernizarea drumurilor comunale DC 24A şi DC 24 B; • Modernizarea drumurilor de interes local din comună; • Realizarea şi amenajarea de noi drumuri săteşti în zonele de extinderi ale intravilanelor prin asfaltare; • Realizarea de trotuare şi alei pentru circulaţia pietonală; • Amenajarea staţiilor de călători; • Achiziţionarea de utilaje : buldoexcavator, camion, utilaj de pentru dezăpezire, autospecială PSI; • Realizarea de spaţii de parcare; • Construirea a două poduri de beton armat cu o singură bandă în zona Salina şi în satul Varvata; • Contruitea a trei punţi pietonale peste pârâul Soloneţ în comuna Pîrteştii de Jos; • Reabilitarea şi modernizarea podurilor şi podeţelor existente pe raza comunei Pîrteştii de Jos şi construirea de noi poduri şi podeţe în reţeaua locală de drumuri; • Decolmatarea şanţurilor existente; • Executarea de şanţuri de scurgere acolo unde este necesar;
GOSPODĂRIRE A APELOR	• Consolidare şi apărare de maluri pe pârâul Soloneţ ; • Regularizarea şi întreţinerea albiilor pâraielor care străbat intravilanul;
ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ	• Extinderi ale reţelei de joasă tensiune pe suprafeţele nou introduse în intravilan; • Electrificarea tuturor locuinţelor din intravilan; • Modernizarea reţelei de iluminat public stradal din comună;
ALIMENTARE CU APĂ	• Extindere reţea de alimentare cu apă în sistem centralizat;
CANALIZARE	• Înfiinţare sistem centralizat de canalizare şi staţie de epurare în satele componente;
ALIMENTARE CU GAZE NATURALE	• Înfiinţare reţea gaze naturale în satele componente;
PROTEJAREA ZONELOR	
PE BAZA	• Se vor delimita zonele de protecţie cimitire, captări de

DOMENII	PRIORITĂŢI
NORMELOR SANITARE	apă, cursuri de apă, staţii de pompare, de clorare, rezervoare, staţie de epurare.
FAŢĂ DE CULUARE TEHNICE	• Se vor delimita zonele de protecţie a reţelelor edilitare şi se vor stabili condiţiile de construire.
ZONE CU RISCURI NATURALE	• Se vor lua măsurile necesare pentru înlăturarea cauzelor (îndiguiri, regularizări, împăduriri, etc.).

3.3. OPTIMIZAREA RELAŢIILOR ÎN TERITORIU

Optimizarea relaţiilor în teritoriu îşi propune identificarea principalelor măsuri care trebuie adoptate în scopul eficientizării, optimizării şi stimulării dezvoltării comunei.

Comuna Pîrteştii de Jos este situată în partea centrală a judetului Suceava, la o distanţă de 20 km de oraşul Gura Humorului şi la 35 km faţă de municipiul Suceava. Legătura comunei Pîrteştii de Jos cu municipiul Suceava se realizează prin DN 2E până la Păltinoasa şi de aici pe DN17 (E 58) şi prin DJ 178A cu DN 2 (E 85)-Dărmăneşti.

Legăturile localităţilor componente ale comunei cu celelalte localităţi ale judeţului se realizează pe căi de comunicaţie rutiere cât şi feroviare. Dacă adăugăm şi reţeaua destul de densă de drumuri locale putem afirma că sistemul de circulaţie rutieră pe teritoriul comunei asigură în prezent legături terestre relativ satisfăcătoare cu localităţile rurale şi oraşele apropiate, în condiţiile modernizării şi reabilitării reţelei locale de căi rutiere (prin asfaltare).

Intre comuna Pîrteştii de Jos şi localităţile învecinate s-au stabilit de-a lungul timpului relaţii reciproce de muncă, aprovizionare şi servicii. Cele mai importante relaţii sunt însă cele care se stabilesc între comuna Pîrteştii de Jos şi cu oraşul Gura Humorului şi municipiul Suceava.

Comuna constituie, în măsura posibilităţilor de care dispune, o sursă de aprovizionare, dar şi un consumator al unor produse şi servicii pe care le oferă oraşul. Sistemul de relaţii este constituit în principal din deplasările pentru muncă (navetismul), aprovizionarea cu produse şi bunuri de larg consum, sau, dimpotrivă, pentru comercializarea în special a produselor agroalimentare (aprovizionarea oraşelor care absorb surplusul de produse agricole şi determină specializarea agriculturii), cât şi din deplasările pentru învăţământ preuniversitar, pentru serviciile specializate din domeniul sănătăţii, pentru serviciile financiar-bancare.

Se prevede o atenuare a discrepanţelor dintre nivelul de dezvoltare al zonei studiate şi cel al zonelor urbane prin asigurarea unor condiţii de trai moderne şi prin mărirea gradului de confort, în acest scop fiind necesară în primul rând introducerea componentelor esenţiale de echipare edilitară (reţea de alimentare cu apă pe întreg teritoriul comunei, reţea de alimentare cu gaze naturale, reţea de canalizare în sistem centralizat, staţie de epurare, sistem de colectare a deşeurilor) şi modernizare a infrastructurii de transport.

Nu se întrevăd mutaţii majore în ceea ce priveşte folosinţa terenurilor, dar practicarea unei agriculturi performante necesită înfiinţarea de asociaţii şi ferme agricole, precum şi utilizarea raţională a resurselor reprezentate de terenul arabil, păşuni, fâneţe.

Forţa de muncă excedentară va trebui să fie ocupată pe piaţa locală, prin crearea de noi locuri de muncă, în vederea stopării declinului demografic şi a procesului de degradare a structurilor demografice.

Problema dezvoltării comunei nu poate fi scoasă din contextul dezvoltării regionale, ea nu este generată de lipsa terenurilor destinate dezvoltării şi nici de condiţiile de locuire necorespunzătoare, ci de deficienţele de natură economică.

Rezolvarea problemelor administrative ale comunei pe teritoriul altor localităţi (bancare, juridice, de sănătate şi învăţământ) nu poate fi o soluţie de viitor, ci se impune proiectarea unui sistem funcţional, urmărind o urbanizare controlată şi nu o urbanizare forţată: măsurile urbanistice trebuie însoţite de măsuri instituţionale – este necesară crearea unui organism care să coordoneze şi să monitorizeze dezvoltarea sistemului.

Ridicarea nivelului de trai al populaţiei comunei impune mobilizarea de fonduri pentru modernizarea structurilor demografico-economice şi dezvoltarea pieţei muncii, în vederea apropierii de standardele U.E.

3.4. DEZVOLTAREA ACTIVITĂŢILOR

Analiza activităţilor care se desfăşoară în comuna Pîrteştii de Jos a relevat faptul că, din punct de vedere economic, această unitate teritorial administrativă se remarcă prin dezvoltarea comerţului, construcţiilor şi a industriei (activităţi de prelucrare a lemnului, industria de prelucrare a metalelor, industria textilă şi a pielăriei, etc.). Ca număr de unităţi economice, 59% din totalul activităţilor reprezintă activităţi de comercializare a diferitelor produse, urmat de industrie cu 25 % din totalul activităţilor economice şi în final de sectorul construcţiilor, cu o pondere de 14% în structura unităţilor economice.

Ca tip de spaţiu rural, conform Atlasului României anul 2006, comuna se încadrează în tipologia *Spaţiu rural dens populat, cu agricultură bazată pe microexploataţii individuale*.

În ceea ce priveşte polarizarea spaţiului agricol, comuna dispune de o polarizare îndepărtată, cu direcţie nedefinită, cu piaţă locală redusă şi cu agricultură nespecializată (cereale, cartofi, legume, creşterea animalelor).

Ca disfuncţionalităţi majore ale sectorului economic menţionăm în primul rând subdezvoltarea sectorului agricol, care, în prezent este unul individual, subzistenţial şi neperformant, dezvoltarea exagerată a comerţului, care induce o atitudine consumistă pe fondul unei puteri de cumpărare relativ redusă şi absenţa / insuficienta dezvoltare a unor domenii care pot conduce la diversificarea activităţilor economice şi creşterea nivelului de trai din comună: turismul, serviciile pentru populaţie şi meşteşugurile tradiţionale.

Pentru dezvoltarea comunei Pîrteştii de Jos este necesară o politică rurală complexă, care să includă gospodărirea resurselor naturale locale, dezvoltarea agriculturii la standarde europene (depăşirea nivelului de agricultură de subzistenţă) adaptată la condiţiile şi realităţile locale, diversificarea activităţilor economice prin dezvoltarea micii industrii în concordanţă cu legislaţia de mediu şi în acord cu cerinţele pieţei, atragerea investitorilor, dezvoltarea serviciilor, valorificarea resurselor umane ale comunei, evidenţierea valorilor cadrului natural şi a celui cultural local.

Dezvoltare în perspectivă a comunei Pîrteştii de Jos este ghidată de următoarele **patru axe prioritare**:

- axa 1, privind *îmbunătăţirea competitivităţii sectoarelor agricol şi forestier*;
- axa 2, privind *îmbunătăţirea mediului în zonele rurale*;
- axa 3, privind *calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale*;
- axa 4, privind *Leader*.

Acţiunile pentru fiecare orientare strategică europeană în domeniul dezvoltării rurale sunt descrise după cum urmează:

Orientarea strategică 1: Îmbunătăţirea competitivităţii sectorului agricol si sectorului forestier, se referă la:

- restructurarea şi modernizarea sectorului agricol,
- creşterea gradului de integrare în lanţul producţiei agricole,
- facilitarea inovării şi accesului la cercetare şi dezvoltare;
- încurajarea preluării şi diseminării tehnologiilor de informare şi comunicare,
- susţinerea activităţilor antreprenoriale dinamice,
- dezvoltarea de noi debuşee către piaţă pentru produsele agricole şi forestiere,
- îmbunătăţirea performanţelor fermelor în domeniul mediului şi în sectorul forestier.

Orientare strategică 2: Îmbunătăţirea mediului în zonele rurale, prevede următoarele:

- promovarea serviciilor de mediu şi a practivilor agricole care nu afectează flora şi fauna,
- păstrarea terenurilor forestiere şi a fermelor,
- consolidarea contribuţiei fermelor care utilizează practici organice;
- încurajarea iniţiativelor mediu/economie de tipul câstig/câstig;
- promovarea unui echilibru teritorial.

Orientare strategică 3: Îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale şi susţinerea unei economii rurale diversificate, implică:

- dezvoltarea activităţilor economice şi creşterea gradului de angajare,
- încurajarea intrării femeilor pe piaţa muncii,
- revitalizarea satelor,
- dezvoltarea de micro-întreprinderi şi ateliere meşteşugăreşti,
- instruirea tinerilor în domenii necesare pentru diversificarea economiei locale (turism, activităţi recreaţionale, servicii de mediu, etc.),
- dezvoltarea folosirii inovative a surselor regenerabile de energie,
- încurajarea dezvoltării turismului,
- îmbunătăţirea infrastructurii locale.

Orientare strategică 4: Dezvoltarea capacităţii instituţionale locale în vederea scăderii ratei şomajului şi în vederea diversificării economice (LEADER), se referă la:

- construirea parteneriatelor locale, promovarea instruirilor şi a dezvoltării de abilităţi specifice,
- promovarea parteneriatului public – privat,
- promovarea cooperării şi inovării,
- îmbunătăţirea capacităţii administrative locale.

Unul din principalele documente care direcţionează dezvoltarea este ***Planul Naţional de Dezvoltare 2007 – 2013*** care grupează 6 priorităţi naţionale de dezvoltare. Pentru autorităţile locale din ***zonele rurale***, prioritatea cea mai relevantă a Planului Naţional de Dezvoltare 2007 – 2013 este ***prioritatea numărul 5 – Dezvoltarea economiei rurale şi creşterea productivităţii în sectorul agricol***.

Planul Naţional de Dezvoltare are în vedere aplicarea unui *model multifuncţional de dezvoltare agricolă şi rurală*. În acest sens, s-au identificat următoarele sub-priorităţi:

1. Creşterea competitivităţii economiei agro-alimentare şi silvice prin adaptarea ofertei la cerinţele pieţei.

2. Creşterea standardelor de viaţă în zonele rurale prin diversificarea activităţilor rurale.

3. Dezvoltarea economică durabilă a fermelor şi a exploataţiilor forestiere.

4. Promovarea iniţiativelor locale de tip „LEADER”.

5. Asigurarea pescuitului durabil si dezvoltarea acvaculturii.

1. Creşterea competitivităţii economiei agro-alimentare şi silvice prin adaptarea ofertei la cerinţele pieţei. În cadrul acestor sub-priorităţi se vor realiza acţiuni precum:

- ***Crearea şi îmbunătăţirea infrastructurii rurale de la nivelul fermei***, prin:

- realizarea de căi de acces la fermele agricole şi forestiere,
- alimentarea cu energie electrică,
- asigurarea unui sistem de management al apei la nivelul fermei (ex: construcţia, modernizarea sistemelor de irigaţii, drenaj, furnizarea apei).

- ***Modernizarea fermelor*** prin:

- acţiuni de retehnologizare a echipamentelor în vederea atingerii standardelor de calitate impuse de UE,

- **Creşterea valorii adăugate a producţiei agricole şi forestiere** prin:

- utilizarea unui sistem competitiv de prelucrare şi marketing al produselor agroalimentare şi silvice.

- ***Creşterea valorii economice a pădurilor*** prin:

- acţiuni de retehnologizare a unităţilor de prelucrare a lemnului, în scopul creşterii valorii economice a pădurilor.

- ***Instruirea profesională în agricultură***, prin:

- sporirea calificării fermierilor şi a altor persoane care desfăşoară activităţi agricole sau activităţi conexe.

- ***Sprijin pentru stabilirea tinerilor fermieri***, prin:

- încurajarea tinerilor fermieri în practicarea unei agriculturi moderne,
- acordarea de facilităţi privind instalarea tinerilor fermieri,
- sprijinirea financiară pentru demararea activităţilor agricole şi silvice.

- ***Pensionarea anticipată***, prin:

- acordarea de compensaţii financiare fermierilor vârstnici în schimbul cedării exploataţiei sau a dreptului de folosinţă a acesteia, tinerilor fermieri.

- ***Acordarea de servicii de consultanţă***, prin:

- organizarea unui sistem unitar pentru toţi partenerii pieţei din lanţul de comercializare a produselor agricole,
- crearea serviciilor de management şi de consultanţă agricolă şi silvică.

- ***Îmbunătăţirea calităţii producţiei şi a participării la schemele de calitate***, prin:

- pregătirea fermierilor şi a celorlalte persoane implicate în activităţile agricole în scopul sprijinirii îmbunătăţirii calităţii producţiei şi a participării la schemele de calitate.

- ***Sprijinirea fermelor de semi-subzistenţă pentru a deveni viabile***, prin:

- sprijinirea fermelor de semi-subzistenţă care, pe baza unui plan de afaceri îşi vor demonstra capacitatea de a deveni entităţi viabile, competitive pe piaţă, prin îmbunătăţirea calităţii produselor, a sistemului de comercializare etc,
- sprijinul pentru dezvoltarea fermelor de semi-subzistenţă, în scopul creşterii viabilităţii economice a fermelor, creşterii veniturilor agricultorilor şi reorientării producţiei agricole în funcţie de cererea şi oferta pieţei.

- ***Stimularea constituirii şi funcţionării grupurilor de producători***, prin:

- dezvoltarea reţelelor specializate de producţie, prelucrare şi comercializare, a căror funcţionare să se alinieze standardelor comunitare,
- încurajarea formării grupurilor de producători agricoli.

2. Creşterea standardelor de viaţă în zonele rurale prin diversificarea activităţilor rurale. Această sub-prioritate se va realiza prin următoarele acţiuni:

- ***Instalarea serviciilor de bază în raport cu infrastructura la scară mică***, prin crearea de drumuri comunale care asigură legătura între sate şi/sau între resedinţa de comună şi satele componente, telecomunicaţii, transport energie şi infrastructură de apă ca servicii de bază la scară mică.

- ***Dezvoltarea activitĂŃilor non-agricole***, prin dezvoltarea activităţilor meşteşugăresti (procesarea lemnului, confecţionarea obiectelor artizanale, ceramică, croitorie, broderie, tricotaje, prelucrarea pieilor, a papurei şi răchitei, instrumente muzicale tradiţionale) care să absoarbă surplusul de forţă de muncă şi să implice într-o mai mare măsură tinerii în activităţi meşteşugăreşti, servicii, agro-turism, cultivarea/recoltarea de fructe de pădure, sericicultură, apicultură.

- ***Crearea si dezvoltarea de afaceri în spaţiul rural prin crearea şi dezvoltarea de micro-întreprinderi,*** prin crearea şi dezvoltarea de micro-întreprinderi ce reprezintă sectoare din amontele şi avalul producţiei agricole şi care oferă posibilităţi noi de locuri de muncă, dar şi o piaţă de desfacere a produselor agricole brute.

- ***Încurajarea activităţilor în domeniul agro-turismului şi turismului rural***, prin înfiinţarea unor centre de informare, crearea unei infrastructuri de recreere ce oferă acces la zonele naturale, dar şi promovarea de produse turistice (suveniruri etc.).

- ***Menţinerea, restaurarea şi îmbunătăţirea patrimoniului istoric si cultural al spaţiului rural***, prin renovarea satului românesc, precum şi păstrarea şi promovarea patrimoniului istoric şi cultural.

- ***Promovarea informaţiilor despre o anumită zonă rurală şi despre strategiile de dezvoltare locală***, prin promovarea zonelor rurale prin elaborarea de studii zonale şi strategii locale.

3. Dezvoltarea economică durabilă a fermelor şi a exploataţiilor forestiere

Între acţiunile indicative avute în vedere se numără următoarele:

- ***Sprijinirea financiară a fermierilor din zonele montane***, prin acordarea de compensaţii financiare acelor fermieri care îşi desfăşoară activitatea în astfel de zone.
- ***Sprijinirea financiară a fermierilor din zonele cu handicap natural***,
- ***Sprijinirea prin plăţi pentru agro-mediu şi bunăstarea animalelor***, prin:
    - sprijinirea fermierilor în vederea utilizării terenurilor agricole prin metode care sunt compatibile cu protecţia şi îmbunătăţirea mediului,
    - conservarea peisajului, a resurselor naturale, a solului şi diversităţii genetice,
    - acordarea de sprijin financiar pentru fermieri în vederea conştientizării importanţei acestor aspecte si practicării unei agriculturi ecologice.
- ***Acordarea de prime de împădurire a terenurilor agricole sau neagricole*** şi de organizare a unor sisteme agro-forestiere pe terenuri agricole, prin acordarea unor prime destinate înfiinţării sistemelor agro-forestiere, ce combină sistemele de agricultură extensivă şi cele forestiere.
- ***Refacerea potenţialului producţiei forestiere*** prin introducerea de acţiuni de prevenire împotriva calamităţilor naturale şi incendiilor, prin acţiuni integrate de împădurire şi de creare a unor sisteme optime de perdele de protecţie forestiere.

În acelaşi timp, dezvoltarea economică a comunei Pîrteştii de Jos trebuie să aibă în vedere orientarea către realizarea obiectivelor propuse în cadrul ***Planului Naţional Strategic de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013***:

- **Creşterea competitivităţii sectoarelor agricol şi forestier** - cu următoarele obiective operaţionale:
    - îmbunătăţirea competenţelor profesionale în vederea creşterii capacităţii manageriale a agricultorilor şi proprietarilor de păduri;
    - restructurarea şi dezvoltarea fermelor şi creşterea competitivităţii produselor agricole;
    - restructurarea şi modernizarea sectoarelor de procesare a produselor agricole şi a celor forestiere.

• **Îmbunătăţirea mediului în spaţiul rural -** se bazează pe următoarele obiective operaţionale:

- promovarea managementului durabil al terenului agricol;
- sprijinirea agriculturii ecologice;
- conservarea terenurilor agricole cu înaltă valoare naturală ce sunt ameninţate de schimbarea modului de folosinţă a terenului;
- protejarea solului prin acţiuni de combatere a eroziunii, limitarea utilizării substanţelor chimice de sinteză şi îmbunătăţirea conţinutului în substanţe organice;
- protejarea resurselor de apă prin limitarea scurgerii substanţelor poluatoare în reţeaua hidrografică şi infiltrarea în apele subterane;
- conservarea biodiversităţii pe terenurile agricole şi a coridoarelor de circulaţie (benzile înierbate).

• **Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale,** cu următoarele obiective operaţionale:

- dezvoltarea multifuncţionalităţii zonelor rurale;
- dezvoltarea şi stimularea în spaţiul rural a microîntreprinderilor;
- creşterea atractivităţii zonelor rurale şi renovarea satelor;
- dezvoltarea potenţialului uman necesar pentru diversificarea economiei rurale.

Dezvoltarea precum şi revitalizarea activităţilor economice în arealul comunei poate fi dinamizată prin iniţierea unor proiecte şi accesarea resurselor financiare reprezentate de Fondurile Structurale, în vederea reducerii disparităţilor atât din interiorul teritoriului studiat cât şi între teritoriul studiat şi localităţi din Uniunea Europeană.

Capitolul 3.4. “Dezvoltarea activităţilor” urmăreşte, pe baza analizei situaţiei existente, propunerea de soluţii care să rezolve disfuncţionalităţile prezente şi să conducă la dezvoltarea tuturor sectoarelor de activitate economică din comuna Pîrteştii de Jos. Propunerile de dezvoltare vor fi realizate pe sectoare de activitate, cu evidenţierea, la sfârşitul capitolului, a domeniilor eligibile pentru accesarea Fondurilor Structurale.

3.4.1.Sectorul primar (agricultura şi silvicultura)

3.4.1.1. Agricultura

Agricultura reprezintă o activitate tradiţională, în totalitate privată, bazată în principal pe cultura plantelor şi secundar pe creşterea în sistem extensiv a animalelor, în special a bovinelor. Agricultura, ca subramură a sectorului primar, trebuie să răspundă următoarelor cerinţe:

- producerea de materii prime alimentare şi de alimente necesare aprovizionării populaţiei;
- producerea de materii prime pentru industria prelucrătoare a comunei;
- conservarea resurselor de sol, apă, floră şi faună, dar şi a echilibrului ecosistemului;
- îmbogăţirea potenţialului turistic prin conservarea patrimoniului peisagistic;
- armonizarea funcţiilor sociale şi culturale cu cea economică.

Prin urmare, propunerile prioritare privind **obiectivele pe termen scurt** şi **mediu** care se impun în comuna Pîrteştii de Jos sunt:

- depăşirea stadiului agriculturii de subzistenţă şi trecerea la obţinerea de producţii agricole în scopul obţinerii de producţie – marfă, cu generarea de venituri;
- ridicarea nivelului tehnic al producţiei agricole şi îmbunătăţirea parametrilor calitativi ai acesteia;
- diversificarea activităţilor agricole şi a celor conexe agriculturii în scopul creşterii veniturilor, îmbunătăţirii calităţii vieţii şi eficientizării economiei gospodăriilor rurale;
- realizarea de lucrări agro-pedo-ameliorative pentru combaterea excesului de umiditate, a eroziunii solului şi îmbunătăţirea potenţialului fertil al solurilor din comună;
- îmbunătăţirea practicilor agricole prin creşterea competenţelor profesionale ale resurselor umane care lucrează în agricultură.

Obţinerea unor randamente ridicate în agricultură şi dezvoltarea comunităţii rurale a comunei Pîrteştii de Jos impune luarea unor măsuri, adaptate condiţiilor sociale şi pedoclimatice ale zonei:

1. *creşterea gradului de mecanizare* în agricultură prin achiziţia şi dotarea gospodăriilor cu maşini şi utilaje agricole atât pentru producţia vegetală cât şi pentru producţia zootehnică, în special tractoare, cositori mecanice şi motocositori, instalaţii de muls şi alte utilaje performante (motocultoare de mici dimensiuni, mori şi tocătoare pentru furaje, etc.);

2. *eficientizarea activităţilor agricole* din comună (în special în extravilan) prin *concentrarea proprietăţii agricole* în ferme private;

3. *stimularea fermelor mici* (a căror potenţial de aprovizionare a pieţelor locale este insuficient exploatat) ca soluţie de dezvoltare a agriculturii pe termen lung;

4. *diversificarea producţiei agricole* prin:
   - dezvoltarea pomiculturii şi a plantaţiilor de arbuşti fructiferi în concordanţă cu condiţiile pedo – climatice (soiuri rezistente la temperaturi scăzute, cu perioada de coacere mai scurtă),
   - realizarea de investiţii în colectarea, depozitarea şi procesarea plantelor medicinale şi aromatice, a fructelor (se urmăreşte obţinerea unor produse cu valoare adăugată mare, de ex. dulceţuri, siropuri, gemuri, ceaiuri, etc.),
   - dezvoltarea apiculturii şi a sericiculturii;
   - iniţierea şi dezvoltarea fermelor de *produse agricole alternative*, foarte cerute pe *piaţa externă*, de exemplu melci, broaşte;
   - cultivarea şi procesarea ciupercilor de cultură;

5. construirea de sere şi solarii pentru legumicultură;

6. îmbunătăţirea sistemelor de colectare, procesare şi valorificare a produselor agricole prin înfiinţarea unui centru de colectare şi preluare a acestora;

7. organizarea *de loturi demonstrative şi schimburi de experienţă* la cultura de cartof,

8. înfiinţarea şi organizarea de *forme asociative ale crescătorilor de animale,* în special bovine / *consolidarea fermelor familiale cu caracter comercial*, completate cu utilităţi şi construcţii aferente proceselor tehnologice; sprijinirea funcţionării asociaţiilor crescătorilor de animale;

9. sprijinirea înfiinţării grupurilor de producători agricoli;

10. organizarea de *gospodării pilot multifuncţionale* în domeniul vegetal, zootehnic şi agroturistic;

11. realizarea de *asolamente* pentru mărirea capacităţii productive a solului şi utilizarea de *hibrizi* de plante *adecvaţi condiţiilor pedoclimatice* din comună (soluri cu potenţial moderat de fertilitate, exces de umiditate, temperaturi scăzute, etc.);

12. *îmbunătăţirea calitativă a pajiştilor şi fâneţelor* prin:
   - lucrări de cartare agrochimică ;
   - combaterea eroziunii solului;

- efectuarea de însămânţări şi supraînsămânţări;
- efectuarea anuală a lucrărilor de întreţinere, utilizarea îngrăşămintelor naturale.

13. având în vedere prezenţa efectivelor de bovine şi a celor de ovine, sunt necesare *lucrări pentru menţinerea şi sporirea productivităţii păşunilor* – ca bază furajeră pentru creşterea animalelor, lucrări ce vizează combaterea degradării păşunilor prin păşunatul excesiv şi măsuri pentru refacerea covorului vegetal: compartimentarea păşunii pe tarlale şi utilizarea alternativă a perimetrelor respective;

14. utilizarea unor *practici agricole specifice agriculturii ecologice*:

- rotaţia culturilor;
- menţinerea pomilor, a marginilor culturilor, a haturilor pentru conservarea biodiversităţii de prădători naturali ai dăunătorilor culturilor agricole;
- valorificarea îngrăşămintelor naturale organice din gospodării pentru creşterea fertilităţii naturale a solului precum şi pentru evitarea poluării solului;

15. dimensionarea efectivelor de animale în funcţie de raportul optim între specii şi disponibilul local de furaje;

16. *dezvoltarea sectorului zootehnic*, cu predilecţie creşterea ovinelor şi bovinelor şi secundar a caprinelor, prin:

- achiziţii de rase de animale cu material biologic valoros şi aplicarea însămânţărilor artificiale în vederea îmbunătăţirii producţiei zootehnice;
- modernizarea adăposturilor, îmbunătăţirea condiţiilor de cazare, igenă şi de protecţie a animalelor,
- obţinerea de produse animaliere de bună calitate, ameliorarea calităţii fânurilor şi a altor categorii de furaje,

17. respectarea normelor fito-sanitare şi sanitar-veterinare asigurându-se premisele dezvoltării unei agriculturi biologice;

18. valorificarea potenţialului melifer al pomilor fructiferi, păşunilor, fâneţelor, prin dezvoltarea apiculturii;

19. utilizarea terenurilor degradate şi neproductive pentru împădurire;

20. acordarea de facilităţi şi stimulente proprietarilor de terenuri neproductive în scopul împăduririi acestora;

21. regularizarea cursurilor de apă din comună, amenajarea şi întreţinerea albiilor şi malurilor pâraielor şi îndiguirea pârâului Soloneţ;

22. conceperea şi implementarea unui sistem de management al apei la nivel de micro-fermă, fermă şi la nivel de comună (sisteme de drenaj, furnizarea apei).

Dezvoltarea servicilor din agricultură:

- înfiinţarea în comună a unui **centru de consultanţă agricolă** în vederea formării profesionale şi informării agricultorilor;
- înfiinţarea unui centru de perfecţionare a agricultorilor în ceea ce priveşte tehnicile agricole folosite, efectuarea lucrărilor agricole, utilizarea îngrăşămintelor chimice, etc.;
- asigurarea unui grad ridicat de informare a populaţiei rurale cu privire la oportunităţile existente şi cerinţele ce trebuie respectate în sectorul agricol;
- înfiinţare unei baze mecanizate dotate cu tractoare, utilaje şi maşini pentru efectuarea lucrărilor agricole, precum şi cu posibilităţi de reparare atât a utilajelor şi maşinilor proprii cât şi a celor aparţinând persoanelor fizice din comună şi din localităţile învecinate;

3.4.2. Sectorul secundar

3.4.2.1. Industria

Activităţile industriale reprezintă 25% din totalul activităţilor desfăşurate în comuna Pîrteştii de Jos, fiind reprezentate de industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, şi fabricarea incălţămintei.

Obiectivele de dezvoltare privind sectorul industrial vor urmări:

- dezvoltarea integrată a ramurilor industriale, pe baza materiilor prime locale,
- creşterea ponderii produselor cu grad ridicat de prelucrare, deci cu o valoare adăugată mare,
- realizarea de produse sub marcă proprie;
- dezvoltarea infrastructurii pentru asigurarea calităţii produselor;
- creşterea nivelului activităţii antreprenoriale şi a abilităţilor manageriale locale;
- corelarea dintre calificarea forţei de muncă şi cerinţele unei economii moderne;

Măsurile propuse pentru dezvoltarea sectoului industrial productiv din comuna Pîrteştii de Jos se referă la:

- orientarea tehnologiilor de prelucrare a materiilor prime locale spre *"produse ecologice",* produse *"de nişă"* şi mărci locale care să reprezinte branduri pentru comuna Pîrteştii de Jos (de ex. dulceţuri, compoturi, siropuri, produse alimentare specifice: brânză, caşcaval, produse din carne tradiţionale, etc.);
- modernizarea liniilor de producţie ale unităţilor de prelucrare a laptelui în scopul eficientizării producţiei, procesării unei cantităţi mai mari de materie prime şi asigurării unei calităţi ridicate a produselor rezultate;
- înfiinţarea şi amenajarea unui **abator** care să deservească crescătorii de animale locali şi asigurarea protecţiei producătorilor faţă de intermediari prin impunerea unor preţuri minime obligatorii pentru carnea de bovine, ovine, porcine;
- retehnologizarea unităţilor de prelucrare a lemnului, în scopul creşterii valorii economice a pădurilor prin procesarea cât mai eficientă a volumului de masă lemnoasă;
- diminuarea producţiei de cherestea, profile şi sporirea producţiei de bunuri finite cu o valoare adăugată mai mare – promovarea produselor finite de mic mobilier;
- asigurarea protejării mediului înconjurător prin achiziţionarea şi implementarea tehnologiilor şi echipamentelor nepoluante şi energoeficiente;
- reconsiderarea meseriilor tradiţionale şi valorificarea abilităţilor şi aptitudinilor locale prin:
  - ❖ legat de creşterea animalelor, se pot reactiva activităţi şi meşteşuguri conexe, de exemplu:
    - o înfiinţarea unei **unităţi pentru prelucrarea lânii** (darac şi tors) care să deservească atât comuna Pîrteştii de Jos cât şi localităţile înconjurătoare;
    - o înfiinţarea unui **atelier de prelucrare a pieilor şi confecţionare a obiectelor tradiţionale de îmbrăcăminte** (cojoace, bundiţe, căciuli), o continuare a vechiului meşteşug al *cojocăritului*;
    - o realizarea de împletituri de lână (articole de îmbrăcăminte), care se pot comercializa în centrele urbane sau la diferite târguri de meşteşuguri;
    - o confecţionarea de costume populare specifice zonei.
  - ❖ corelat cu prelucrarea lemnului se propune înfiinţare unor ateliere de prelucrare artistică a lemnului, de confecţionare a draniţei, de confecţionare a unor obiecte de uz casnic din lemn (de ex. tocătoare, linguri, etc.);

- ❖ înfiinţarea unor ateliere meşteşugăreşti de împletituri din nuiele (mobilier din nuiele, obiecte decorative, etc);
- o corelat cu activităţile industriale şi protecţia mediului, în comună se pot dezvolta unităţi de reciclare a deşeurilor valorificabile, de ex. unitate de reciclare a PET-urilor, unitate de reciclare a deşeurilor de hârtie, unitate de reciclare adeşeurilor metalice;
- o valorificarea deşeurilor rezultate din activităţi forestiere pentru producerea de energie termică;

De asemenea, sunt necesare şi unele *măsuri de ordin administrativ, cu rol stimulator* pentru dezvoltarea sectorului industrial:

- fiscalitate care să faciliteze economisirea şi investiţia productivă (inclusiv stimulente fiscale);

- asigurarea spaţiilor special destinate investiţiilor industriale;

- modernizarea infrastructurii fizice care să favorizeze şi să încurajeze investitorii privaţi: modernizarea şi reabilitarea drumurilor din interiorul comunei, extinderea reţelei de alimentare cu apă, realizarea reţelei de canalizare, alimentarea cu gaz metan, îmbunătăţirea serviciilor de telecomunicaţii, în special accesul la telefonie GSM şi Internet;

- susţinerea dezvoltării IMM-urilor şi stimularea implicării într-o mai mare măsură a micului antreprenorat local;

3.4.2.2 Construcţiile

Principalele propuneri referitoare la dezvoltarea sectorului construcţiilor vizează:

- reabilitarea fondului locativ construit existent;
- calificarea resurselor umane în domeniul construcţiilor pentru a contrabalansa migraţia muncitorilor constructori în Europa de Vest prin organizarea de cursuri de calificare în activităţile din construcţii: pietrari, fierari, betonişti, zidari, zugravi, tâmplari, dulgheri,
- realizarea construcţiilor noi la standarde superioare prin utilizarea materialelor de construcţie durabile;
- asigurarea siguranţei în construcţii;
- păstrarea specificului local arhitectural în construcţii prin:
  - ➢ efectuarea unui studiu ştiinţific etnografic pentru identificarea în teren a elementelor de arhitectură tradiţională, cu valoare de patrimoniu, pentru ca acestea să fie ulterior puse în valoare prin turismul cultural şi etnografic;
  - ➢ elaborarea unui ghid care să conţină elementele arhitecturale care trebuie preluate de cei care construiesc în comună, ghid care va constitui un sprijin şi pentru administraţia locală, ca să controleze dezvoltarea din zonă;
  - ➢ utilizarea în construcţii a materialelor specific locale – lemnul;
- renovarea construcţiilor cu valoare arhitecturală, ca de exemplu casele vechi, cu cu acoperis de şindrilă, porţile de lemn;
- încurajarea autorizării persoanelor fizice specializate în construcţii;
- includerea în intravilan a unor suprafeţe şi parcelarea acestora în vederea construcţiei de noi locuinţe.

3.4.3. Serviciile

3.4.3.1. Comerţ, alimentaţia publică, servicii pentru populaţie

Propunerile de dezvoltare în sectorul comerţului şi alimentaţiei publice se referă la:

- înfiinţarea unor magazine specializate de tip minimarket pentru eliminarea magazinelor neconforme;
- amenajarea unei pieţe agro-alimentare cu condiţii specifice de desfacere a produselor;
- asigurarea şi îmbunătăţirea calităţii bunurilor şi produselor comercializate;
- diversificarea bunurilor comercializate în comuna Pîrteştii de Jos şi formarea unei structuri a bunurilor comercializate în concordaţă cu cerinţele pieţei;
- asigurarea calităţii şi siguranţei alimentelor cu respectarea normelor igienico-sanitare;
- organizarea de cursuri / traininguri pentru formarea / perfecţionarea resurselor umane din domeniul comerţului şi alimentaţiei publice;
- dezvoltarea unei infrastructuri de alimentaţie publică specifică turismului de tranzit: restaurante, café – bar, cafenele, patiserii, popasuri turistice, hanuri, etc.;
- preocuparea pentru includerea în meniurile unităţilor de alimentaţie publică a specialităţilor culinare autohtone, tradiţionale, foarte apreciate de turişti;
- înfiinţarea unui punct de comercializare a obiectelor tip suvenir, autentice, specifice zonei: ouă încondeiate, ţesături, cusături, obiecte de utilitate casnică sculptate / lucrate în lemn, obiecte de îmbrăcăminte tradiţionale (bundiţe, cojocele, căciuli) sau împletite manual din lână, etc., care pot contribui la *promovarea comunei Pîrteştii de Jos ca destinaţie turistică*;

Dezvoltarea sectorului de servicii private pentru populaţie este încă subdezvoltat, fiind necesară înfiinţarea unor unităţi care să răspundă necesităţilor populaţiei locale:

- înfiinţarea unei unităţi de prestări servicii în domeniu întreţinerii şi reparării aparatelor electrocasnice, electrotehnice depanare, radio - TV;
- înfiinţarea unei unităţi de prestări servicii pentru repararea încălţămintei şi croitorie;
- înfiinţarea unei unităţi prestatoare de servicii de înfrumuseţare - frizerie, coafură;
- înfiinţarea de unităţi ce prestează servicii de reparare şi întreţinere a autoturismelor.

3.4.3.2. Transportul

Obiectivele generale în dezvoltarea infrastructurii de transporturi se referă la:

- Creşterea calităţii vieţii locuitorilor comunei Pîrteştii de Jos;
- Reabilitarea reţelei de drumuri din comuna Pîrteştii de Jos în vederea creşterii accesibilităţii şi a atractivităţii zonei pentru investiţii.

Principalele propuneri în ceea ce priveşte domeniul transporturilor vizează următoarele:

- reabilitarea şi modernizarea drumului comunal DC 23 de la halta CFR până în satul Varvata;
- reabilitarea şi modernizarea drumurilor comunale DC 24A şi DC 24 B;
- modernizarea drumurilor de interes local din comună;
- realizarea şi amenajarea de noi drumuri sătesti în zonele de extinderi ale intravilanelor prin asfaltare;
- marcarea corespunzătoare a drumurilor comunei;
- reabilitarea şi/sau modernizarea drumurilor agricole de pe teritoriul administrativ al comunei Pîrteştii de Jos;
- decolmatarea / amenajarea de rigole şi podeţe de descărcare pe sectoarele de străzi în vederea colectării apelor pluviale;

- amenajarea de spaţii de parcare;
- amenajarea staţiilor de călători în vederea asigurării condiţiilor optime de aşteptare, informare, îmbarcare, şi debarcare;
- reabilitarea şi modernizarea podurilor şi podeţelor existente pe raza comunei Pîrteştii de Jos şi construirea de noi poduri şi podeţe în reţeaua locală de drumuri, acolo unde este necesar;
- realizarea de trotuare şi alei pentru circulaţia pietonală.

3.4.3.3. Serviciile de sănătate şi asistenţă socială

Obiectivele strategice generale care vizează dezvoltarea pe termen lung a serviciilor medicale sunt:

- creşterea gradului de sănătate a populaţiei prin îmbunătăţirea calităţii şi siguranţei actului medical;
- asigurarea accesului populaţiei la servicii medicale de calitate;
- gestionarea eficientă a resurselor alocate sistemului de sănătate;
- creşterea calităţii serviciilor de asistenţă socială;
- sprijinirea incluziunii sociale a categoriilor marginalizate şi excluse social.

Propunerile pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate şi asistenţă socială a populaţiei comunei Pîrteştii de Jos sunt următoarele:

- creşterea numărului de medici şi cadre sanitare medii;
- reabilitarea clădirii în care funcţionează Dispensarul Medical al comunei Pîrteştii de Jos
- dotarea şi echiparea cu aparatură modernă de specialitate a cabinetelor medicale din cadrul dispensarului medical al localităţii Pîrteştii de Jos;
- înfiinţarea de puncte sanitare în localitatăţile unde acestea nu există;
- promovarea şi derularea unor campanii de educare / informare a populaţiei cu privire la beneficiile consultaţiilor regulate, efectuarea analizelor medicale, informarea cu privire la anumite boli, comportamentul adecvat pentru prevenţie;
- asigurarea condiţiilor de igienă şi educaţie pentru sănătate în şcolile şi grădiniţele din comună;
- înfiinţarea unui cabinet de consiliere pentru copiii a căror părinţi sunt plecaţi la muncă în străinătate;
- implementarea unui sistem de îngrijire la domiciliu pentru persoanele dezavantajate (persoane în vârstă sau cu dizabilităţi);
- construirea şi înfiinţarea unui centru medical de recuperare şi a unui centru de asistenţă familială pentru vârstnici.

3.4.3.4. Învăţământul

Obiectivele dezvoltării învăţământului în comuna Pîrteştii de Jos se referă la:

- asigurarea accesului egal la educaţie;
- ameliorarea mediocrităţii şcolare, scăderea ratei absenteismului şcolar, obţinerea de rezultate performante la testele naţionale;
- îmbunătăţirea calităţii actului de învăţământ;
- perfecţionarea resurselor umane din domeniul educaţiei;
- reabilitatea infrastructurii de învăţământ;
- creşterea nivelului de cunoaştere şi utilizare a tehnologiilor de informaţie şi comunicare;
- alocarea resurselor necesare desfăşurării procesului de învăţământ.

Propunerile pentru realizarea obiectivelor menţionate anterior sunt următoarele:

a) reabilitarea infrastructurii de învăţământ:

- reabilitarea unităţilor şcolare (şcoli şi grădiniţe) corespunzător standardelor actuale de igienă şi confort: introducerea sistemelor de încălzire centralizată, alimentarea cu apă curentă a unităţilor şcolare, construirea de grupuri sanitare interioare moderne, recondiţionarea pereţilor, parchetare, tâmplărie nouă;
- reabilitarea şi dotarea corespunzătoare a bazelor sportive din comuna Pîrteştii de Jos: săli de sport cu dotările corespunzătoare (vestiare, duşuri, materiale sportive) şi terenuri de sport;
- construirea unei şcoli cu clasele I-VIII şi a unei grădiniţe cu program normal în satul Deleni;
- amenajarea spaţiilor de joacă pentru grădiniţe şi dotarea lor cu leagăne, topogane, etc;

Referitor la perfecţionarea îmbunătăţirea calităţii procesului de învăţământ, aceasta depinde, pe de o parte de resursele umane implicate în actul predării, iar pe de altă parte de resursele materiale avute la dispoziţie. În acest sens, este necesară:

b) îmbunătăţirea resurselor materiale avute la dispoziţie de unităţile de învăţământ:

- modernizarea aparaturii şi a mijloacelor de învăţare: retroproiectoare, videoproiectoare, calculatoare, softuri educaţionale pentru diferite discipline, etc.;
- direcţionarea fondurilor financiare pentru înfiinţarea de laboratoare noi (de fizică, chimie, biologie) / modernizarea şi dotarea cu materiale şi mijloace de învăţământ a laboratoarelor existente;
- extinderea accesului la tehnologiile moderne informaţionale şi de comunicaţii pentru unităţile şcolare prin conectarea la Internet a tuturor unităţilor şcolare din comuna Pîrteştii de Jos şi înfiinţarea de laboratoare de informatică;
- modernizarea mobilierului şi a materialelor didactice folosite în şcoli: table magnetice, hărţi, atlase, globuri şcolare, modele şi machete, planşe tematice, planşe murale, microscoape, etc.;
- înfiinţarea de biblioteci şcolare în fiecare unitate de învăţământ.

c) perfecţionarea resurselor umane (a cadrelor didactice implicate în procesul de învăţământ), prin:

- informarea şi formarea continuă a cadrelor didactice prin activităţi specifice organizate la nivelul şcolii în consiliile profesorale, comisiile metodice, cercuri pedagogice;
- motivarea şi stimularea cadrelor didactice pentru a participa la activităţi de formare continuă realizate la nivel zonal, regional, naţional;
- promovarea examenelor de obţinere a gradelor didactice;
- participarea cadrelor didactice la cursuri de perfecţionare privind folosirea tehnicii de calcul moderne şi a softurilor educaţionale;
- utilizarea în procesul de învăţare a metodelor interactive în special, în vederea asigurării unui rol activ al elevilor în procesul de învăţare;
- angajarea de personal didactic competent şi calificat, evitarea angajării de aşa – numiţi “pseudo-profesori”;
- formarea continuă a personalului de conducere prin reconsiderarea managementului la nivelul şcolii;

- dezvoltarea unor programe educaţionale în parteneriat cu şcoli din ţară şi din străinătate şi cu alte instituţii, prin participare la programe comune de dezvoltare şcolară;

d) *elaborarea unei oferte şcolare în concordanţă cu specificul economic* al comunei şi al zonei, în vederea integrării rapide a tinerilor în viaţa economică şi socială se poate realiza prin:

- înfiinţarea unor profile în cadrul Şcolii de Arte şi Meserii a Grupului Şcolar N. Moroşan din Pîrteştii de Jos în conformitate cu potenţialul economic de dezvoltare a comunei Pîrteştii de Jos (agricultură, prelucrarea lemnului, turism, meşteşuguri tradiţionale);
- proiectarea şi dezvoltarea unui curriculum în care să se pună un accent mai mare pe discipline cu caracter practic, adaptate la specificul agricol local, respectiv discipline care să contribuie la formarea şi calificarea profesională a viitorilor agricultori,
- organizarea în cadrul şcolilor de ateliere meşteşugăreşti şi cercuri cultural artistice;

e) alocarea resurselor necesare pentru desfăşurarea, la standarde moderne, a procesului de învăţământ, se poate realiza prin:

- atragerea unor resurse financiare şi materiale provenite din sponsorizări, donaţii, programe de finanţare interne şi externe;
- realizarea unor proiecte viabile pentru obţinerea de fonduri de finanţare în învăţământ;

3.4.3.5. Cultura, activităţile meşteşteşugăreşti tradiţionale

- reabilitarea şi dotarea imobilelor căminelor culturale ale comunei prin introducerea unui sistem de încălzire centralizat, realizarea de grupuri sanitare moderne;
- dotarea căminelor culturale în vederea bunei desfăşurări a activităţilor cultural – artistice: echipament specific activităţii culturale desfăşurate, aparatură şi echipamente necesare proiectării filmelor, aparatură audio – video, instrumente muzicale, etc.;
- organizarea de activităţi cu caracter instructiv – educativ,
- dotarea şi modernizarea bibliotecii comunale cu mobilier nou, tehnică modernă: bază de date (catalog) al cărţilor şi autorilor pe calculator, înfiinţarea unei săli de lectură şi documentare;
- înnoirea fondului de carte al bibliotecii comunale şi actualizarea cu materiale şcolare şi de cultură generală: atlase geografice, atlase botanice, atlase istorice, dicţionare, albume de artă, reviste educative de tipul “National Geographic”, „Descoperă”, „Art Galery”, „Pictori celebri”, etc.;
- abordarea unui nou sector, mai puţin tradiţionalist, prin înfiinţarea unui centru de împrumut pentru cd-uri şi dvd-uri cu filme documentare pe teme geografice, istorice, culturale, de călătorii, culinare, etc, destinate atât elevilor şi tinerilor cât şi populaţiei adulte;
- înfiinţarea unor centre de petrecere a timpului liber pentru persoanele de vârsta a III-a şi pentru elevi şi tineri;
- organizarea şi întocmirea unui calendar de manifestări şi evenimente cultural – religioase şi etnografice al comunei.

Referitor la meşteşugurile şi tradiţiile locale, în prezent, comuna Pîrteştii de Jos, ca de altfel întreaga zonă, se confruntă cu problema migraţiei tinerilor înspre zonele urbane sau

pentru muncă în alte ţări. În acest context, se impune imperativ conştientizarea faptului că valorile tradiţionale se pot păstra şi conserva doar prin continuitatea practicării acestora şi a transmiterii de la o generaţie la alta. Această migrare a tinerilor va duce cu timpul la pierderea tradiţiilor şi a specificului local.

Este necesară aşadar implementarea unor *proiecte având ca scop conştientizarea valorilor tradiţionale şi a importanţei acestora* în contextul integrării României în UE.

Astfel de proiecte pot reprezenta mijlocul de realizare a diferitor acţiuni care să contribuie la implicare mai activă a tinerilor în viaţa economico –socială a comunei şi la reînvierea vechilor meşteşuguri şi tradiţii:

- utilizarea căminului cultural al comunei pentru organizarea de activităţi specifice satului românesc (de ex., învăţarea unor dansuri populare, revitalizarea meşteşugurilor locale prin organizarea unor ateliere meşteşugăreşti);
- înfiinţarea unui Muzeu Etnografic local şi iniţierea, în cadrul acestuia, şi în colaborare cu autorităţile locale, a unor ateliere şi cercuri de învăţare – practicare a activităţilor tradiţionale specifice comunei şi zonei, de ex. prelucrarea artistică a pieilor, cusături, împletituri din nuiele şi răchită, prelucrarea artistică a lemnului, realizarea de costume populare, etc.;
- înfiinţarea unui Centru de Practicare a Meşteşugurilor Tradiţionale pentru tineri în cadrul căminelor culturale care să aibă ca scop revitalizarea meşteşugurilor;
- modernizarea şi extinderea infrastructurii specifice serviciilor şi programelor pentru tineret;
- asigurarea unei *oferte educaţionale nonformale* (cercuri cultural - artistice în cadrul şcolilor, ateliere de creaţie în cadrul şcolii, activităţi extracurriculare, etc.);
- stimularea accesului tinerilor la activităţi economice şi sociale din comună prin informarea în legătură cu posibilităţile de finanţare;
- organizarea de *cursuri de calificare/recalificare* organizate de către AJOFM Suceava în parteneriat cu diferite organizaţii româneşti sau străine, de reînviere a unor meserii pe cale de dispariţie (de ex. potcovitul, şelăritul, etc.);
- iniţierea unor *dezbateri şi discuţii* pe următoarele *teme*:
    - ❖ revitalizarea meşteşugurilor populare, ca posibilitate a dezvoltării comunităţii locale;
    - ❖ participarea tinerilor la dezvoltarea meşteşugurilor populare;
    - ❖ servicii oferite de AJOFM: medierea muncii (locuri de muncă vacante), informare/consiliere profesională, legislaţia privind sistemul asigurărilor pentru şomaj;
    - ❖ evidenţierea riscurile existente pentru tinerii aflaţi în situaţii de abandon şcolar, şomaj, delicvenţă juvenilă, din zona rurală.

3.4.3.6. Recreere şi sport

În scopul dezvoltării sectorului de recreere şi sport se propun următoarele:

- modernizarea terenului de fotbal din localitatea Pîrteştii de Jos, cu realizarea dotărilor aferente: grupuri sanitare şi duşuri, vestiare, sală de sport, terenuri pentru baschet şi handbal;
- construirea de baze sportive pentru şcolile din comună, dotate cu sală de sport şi teren de sport;
- amenajarea de locuri de joacă pentru grădiniţele din comună;
- amenajarea de alei pietonale şi instalarea corpuri de iluminat şi coşuri pentru colectarea deşeurilor;

- instalarea de corpuri de iluminat şi coşuri pentru colectarea deşeurilor pe spaţiile verzi;
- amenajarea unui **parc de agrement** prin:
  - dotare cu mobilier urban: bănci pentru odihnă, mese, chioşcuri, coşuri pentru deşeuri;
  - delimitarea unor terenuri pentru fotbal, tenis de câmp, badminton, piste pentru biciclete, role, etc;
- *redimensionarea spaţiilor verzi* ale domeniului public conf. OUG 114/17.10.2007 prin care se urmăreşte asigurarea unei suprafeţe de 20mp spaţiu verde / cap de locuitor în intravilanul localităţilor până în anul 2010;
- amenajarea spaţiilor verzi publice din comună prin:
  - curăţarea spaţiilor verzi şi a pomilor,
  - plantarea de pomi şi arbuşti ornamentali,
  - amenajarea de ronduri de flori, semănare ierbii,
  - instalarea de mobilier urban: bănci, chioşcuri, etc..
- amenajarea de spaţii pentru camparea cu cortul, spaţii pentru picnic, în special în zona verde din vecinătatea albiei râului Soloneţ, atractivă pentru ieşirile în aer liber.

3.4.4. Turismul

Pe baza evaluării potenţialului turistic şi a premiselor de dezvoltare a turismului de care beneficiază comuna Pîrteştii de Jos, principalele oportunităţi de dezvoltare a turismului sunt orientate către turismul de weekend, agroturismul, turismul cultural – etnografic.

❖ ***Turismul de weekend*** – este asimilat turismului de agrement, fiind caracteristic zonelor apropiate oraşelor care beneficiază de cadru natural deosebit, în care se încadrează şi comuna Pîrteştii de Jos, aflat la 20 de kilometri de oraşul Gura Humorului. Principalele dotări necesare sunt baza de cazare specifică (pensiuni agroturistice, minihoteluri, campinguri) şi structurile de agrement, cât mai variate.

Dezvoltarea turismului de weekend presupune:

- realizarea unor structuri turistice de cazare – pensiuni agroturistice – sau valorificarea excedentului de locuit din locuinţele rezidenţilor din comună;

- amenajarea în comuna Pîrteştii de Jos a unei *baze de agrement* dotată cu terenuri de sport (fotbal, volei, handbal, baschet, badminton), terenuri de joacă;

- realizarea unor structuri de alimentaţie publică atractive, de tip han, popas turistic, terase în aer liber,

- amenajarea unor spaţii de campare şi dotarea acestora cu utilităţile specifice (grupuri sanitare, apă curentă, iluminat etc.);

- amenajarea unor spaţii destinate ieşirilor în aer liber: spaţii pentru picnic, vetre pentru foc, puncte de colectare a gunoiului menajer;

- amenajarea unui parc central în localitatea Pîrteştii de Jos;

- marcarea unor trasee pentru biciclişti de-a lungul pârâului Soloneţ;

❖ ***Turismul cultural – etnografic –*** în cazul acestei forme de turism este determinant potenţialul cultural - etnografic caracteristic comunei Pîrteştii de Jos şi zonei înconjurătoare. Dezvoltarea acestei forme de turism presupune:

- iniţierea unor acţiuni de promovare şi informare turistică (pliante, panouri, organizare de evenimente şi acţiuni de promovare) privind specificul etnografic al comunei şi al zonei din care face parte comuna Pîrteştii de Jos;

- renovarea şi conservarea construcţiilor cu valoare arhitecturală, culturală şi istorică (, casele cu acoperiş de şindrilă, semnalarea Muzeul Etno-folcloric din localitatea Pîrteştii de Jos);

- dezvoltarea unităţilor agroturistice care permit turiştilor familiarizarea cu stilul de arhitectură tradiţional, cu tradiţiile culturale şi gastronomice, cu activităţile de fermă, cu viaţa de zi cu zi a locuitorilor, şi permit în acelaşi timp valorificarea produselor locale;

- amenajarea unei stâni turistice, unde se pot servi mâncăruri tradiţionale, se pot observa activităţile specifice oieritului, modul de realizare al produselor tradiţionale de stână, obiectele şi instrumentele utilizate în mod tradiţional.

❖ *Turismul rural şi agroturismul*

Turismul rural este acea formă de turism care este practicată în mediul rural, “la ţară” în aşezări umane la scară redusă, economia bazată pe producţia proprie şi structuri tradiţionale ale societăţii, şi se referă la rural ca activităţi şi stiluri de viaţă specifice lumii satului.

Agroturismul este definit ca un ansamblu de bunuri şi servicii oferite de gospodăria ţărănească spre consumul peroanelor care, pentru o anumită perioadă de timp, vin în mediul rural pentru relaxare, odihnă şi agrement, pentru satisfacerea unui hoby, pentru studiu sau documentare, precum şi pentru alte activităţi specifice. Agroturismul este principala formă de turism care se va regăsi în oferta de produs turistic a pensiunilor agroturistice.

Dezvoltarea turismului rural şi a agroturismului în comuna Pîrteştii de Jos trebuie să ia în considerare următoarele aspecte:

- modernizarea echipărilor edilitare ale comunei în vederea creării posibilităţilor de dezvoltare a agro-turismului: realizarea reţelei de alimentare cu apă, realizarea reţelei de canalizare şi a staţiei de epurare,

- construcţia, modernizarea, extinderea şi dotarea clădirilor locuinţelor şi a utilităţilor conexe în vederea practicări agro-turismului (valorificarea surplusului de camere de locuit);

- realizarea de proiecte pentru atragerea fondurilor europene în vederea construirii de pensiuni agroturistice;

- valorificarea produselor obţinute în gospodării prin agricultura locală (lactate, fructe, produse de panificaţie, produse din carne) în oferta de agro-turism – asigurarea mesei - ca urmare a cerinţei tot mai mari a turiştilor pentru produsele naturale;

- dezvoltarea ofertei de activităţi specifice gospodăriei rurale, incluse în oferta turistică locală ca şi atracţii turistice, de exemplu o excursie la stână, o zi la strânsul fânului, plimbări cu căruţa, experienţe gastronomice;

- promovarea structurilor de alimentaţie publică bazate pe gastronomia locală: includerea în meniurile restaurantelor şi pensiunilor agroturistice a specialităţilor culinare autohtone, tradiţionale;

- păstrarea elementelor de arhitectură tradiţională în vederea creării unei imagini turistice atrăgătoare a comunei dar şi pentru sublinierea autenticităţii locurilor;

Dezvoltarea turismului facilitează apariţia unei pieţe de desfacere pentru produsele de artizanat, fiind astfel încurajată şi practicare meşteşugurilor tradiţionale. Dezvoltarea turismului rural presupune şi:

- înfiinţarea unor puncte de comercializare produselor de artizanat specifice zonei – suveniruri – care să se evidenţieze prin autenticitate: ouă încondeiate, ţesături, cusături, obiecte de utilitate casnică sculptate / lucrate în lemn, obiecte de îmbrăcăminte tradiţionale (bundiţe, cojocele, căciuli) sau împletite manual din lână, etc., care pot contribui la *promovarea comunei Pîrteştii de Jos* ca destinaţie turistică;

- implicarea populaţiei locale în derularea activităţilor turistice şi educarea rezidenţilor comunei în scopul protejării potenţialului natural şi cultural – etnografic local.

Conştientizarea populaţiei locale privind importanţa pe care o are protejarea şi păstrarea cât mai intactă a întregului potenţial turistic de care dispune comuna va permite evitarea epuizării acestor resurse de bază care pot oferi stabilitate şi bunăstare comunităţii locale.

Un alt obiectiv important care trebuie luat în considerare pentru dezvoltarea activităţilor turistice se referă la ***forţa de muncă specializată***. Din acest punct de vedere ne confruntăm cu un deficit al persoanelor calificate în domeniul turismului. Pentru remedierea acestui aspect negativ se recomandă:

- înfiinţarea în cadrul Grupului Şcolar Nicanor Moroşan a unor specializări în domeniul ospitalităţii vizând cursuri de formare în arta culinară, cursuri de ospătari, barmani, chelneri, catering;
- organizarea de cursuri de formare profesională a adulţilor în domeniul turismului şi agroturismului.

3.5. EVOLUŢIA POPULAŢIEI

3.5.1. Estimarea populaţiei. Elemente demografice şi sociale

Comuna Pîrteştii de Jos este situată în partea de nord a judeţului Suceava, în Depresiunea Soloneţ-Cacica. Se află la 20 km de oraşul Gura Humorului şi la 35 Km de municipiul Suceava.

Comuna a beneficiat, în dezvoltarea sa şi de resursele sale naturale. Se poate spune că teritoriul analizat se înscrie în tipologia relaţiilor de polarizare urban-rural, caracterizate prin fluxuri de migraţie în ambele sensuri şi schimburi economice.

Evoluţia populaţiei comunei, prezentată pe larg în capitolul privind situaţia existentă, a fost una negativă, populaţia comunei Pîrteştii de Jos a scăzut foarte mult la sfârşitul anului 1992 datorită unei tendinţe manifestate după 1990 de creştere a soldului migrator, per ansamblu populaţia are tendinţa de îmbătrânire.

Dintre disfuncţionalităţile cu care se confruntă teritoriul, cea mai gravă este cea legată de degradarea structurilor demografice, în special îmbătrânirea populaţiei, corelată cu valorile ridicate ale ratei mortalităţii şi rata mare a emigraţiei.

Pentru estimarea evoluţiei viitoare a populaţiei, trebuie luaţi în calcul parametrii, ce influenţează în mod direct efectivul demografic: fertilitatea, natalitatea, mortalitatea şi migraţia. La aceştia se adaugă un alt factor cu pondere semnificativă în comportamentul demografic, şi anume situaţia economică a populaţiei din comună. Analiza situaţiei existente în domeniul demografic a arătat că teritoriul dispune de un potenţial fertil bun, ce ar permite reabilitarea structurilor demografice.

Putem crea un scenariu de evoluţie viitoare a populaţiei comunei Pîrteştii de Jos, pentru orizontul de prognoză 2019, care să aibă în vedere următoarele:

- natalitatea se va menţine la valori ridicate în perioada următoare, având în vedere potenţialul fertil al comunei;

- printr-o mai bună educaţie sanitară şi facilitarea accesului la serviciile sanitare, mortalitatea va scădea uşor, menţinându-se totuşi la valori mai ridicate datorită efectivului numeros al populaţiei vârstnice;

- reabilitarea economică a comunei va creşte gradul său de atractivitate, la aceasta contribuind şi imediata proximitate a centrelor urbane, fapt ce se va traduce prin valori pozitive şi ridicate ale bilanţului migratoriu;

Dată fiind complexitatea contextului socio-economic al perioadei de după 1990 şi dificultatea predicţiei evoluţiei acestuia, dinamica numerică a populaţiei ar putea urma traiectorii diferite, în funcţie de efectele cumulate ale mişcării naturale şi mişcării migratorii, astfel încât prognoza noastră va contura trei variante diferite în funcţie de intervalul de timp considerat.

Cele trei variante posibile de prognoză a populaţiei comunei au la bază ritmul anual de creştere pentru perioadele 1985-1992, 1992-2007, respectiv 1985-2007.

Varianta 1 de prognoză:

Această variantă de estimare a populaţiei în următorii 10 ani se bazează pe analiza intervalului 1985-1992 şi proiectează evoluţia populaţiei în funcţie de ritmul mediu anual de creştere înregistrat în această perioadă.

POPULAŢIA ÎN 1985 (PERS.)	POPULAŢIA ÎN 1992 (PERS.)	RITMUL MEDIU ANUAL DE CREŞTERE (%)
3251	2998	-1,11

Sursa: Fişa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008, Fişa monografică a comunei Pîrteştii de Jos

Prognoza presupune existenţa unei continuităţi a ritmului anual mediu pe toată perioada proiectată (2008-2018). Estimările sunt prezentate mai jos, plecând de la populaţia înregistrată la 1 iulie 2006:

Anul 2008: 2985 X 0,9889 = 2952locuitori
Anul 2013: 2952 X $0,9889^5$ = 2792 locuitori
Anul 2018: 2792 X $0,9889^5$ = 2640 locuitori

Varianta II de prognoză:

Această variantă ia în calcul ritmul anual de creştere din perioada 1992-2007, care, deşi reprezintă o perioadă mult mai scurtă, arată o tendinţă generală de scădere a efectivului total de populaţie.

POPULAŢIA ÎN 1992 (PERS.)	POPULAŢIA ÎN 2007 (PERS.)	RITMUL MEDIU ANUAL DE CREŞTERE (%)
2998	2985	-0,43

Sursa: Fişa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008, Fişa monografică a comunei Pîrteştii de Jos

Anul 2008: 2985 X 0,9957 = 2972locuitori
Anul 2013: 2972 X $0,9957^5$ = 2909 locuitori
Anul 2018: 2909 X $0,9957^5$ = 2847 locuitori

Aşadar, conform acestei variante, populaţia comunei va atinge, în anul 2018, cifra de 2847 de locuitori. Este o variantă medie de evoluţie ce prevede o scădere moderată a populaţiei ce respectă premisele scenariului propus, fiind în concordanţă cu structura pe vârstă şi particularităţile demografice ale teritoriului.

Varianta III de prognoză:

Se bazează pe ritmul anual de creştere din intervalul 1985-2007, care mediază tendinţele distincte din cele două intervale considerate anterior, marcând o creştere a populaţiei cu -0,68%.

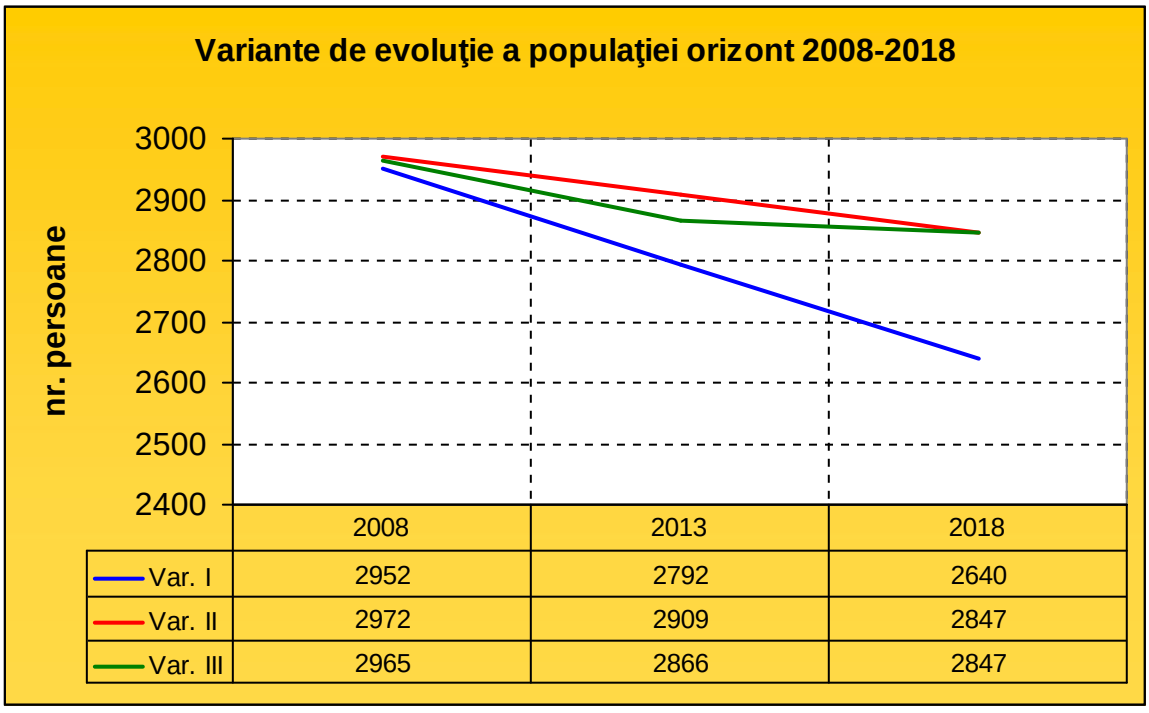
POPULAŢIA ÎN 1985 (PERS.)	POPULAŢIA ÎN 2007 (PERS.)	RITMUL MEDIU ANUAL DE CREŞTERE (%)
3251	2985	-0,68

Sursa: Fişa localităţii com. Pîrteştii de Jos, 2008, Fişa monografică a comunei Pîrteştii de Jos

Anul 2008: 2985 X 0,9932 = 2965 locuitori
Anul 2013: 2965 X $0,9932^5$ = 2866 locuitori
Anul 2018: 2866 X $0,9932^5$ = 2847 locuitori

Este o variantă de scădere mai lentă a populaţiei, care se poate verifica numai în condiţiile în care valorile bilanţului migratoriu continuă să fie negative, putând fi considerată drept bază pentru planificarea urbanistică a teritoriului pentru următorii 10 ani.

.

	2008	2013	2018
Var. I	2952	2792	2640
Var. II	2972	2909	2847
Var. III	2965	2866	2847

Sursa: Date prelucrate după fişa localităţii com. Pîrteştii de Jos, DJS Suceava

Aceasta evoluţie demografică va fi resimţită în special la nivelul forţei de muncă, dar şi al populaţiei şcolare, ce vor fi in scădere. De asemenea, va creşte şi gradul de dependenţă a populaţiei vârstnice, fapt ce implică mai multe responsabilităţi de ordin social şi sanitar, precum şi necesitatea dezvoltării unor servicii specializate, adresate acestei categorii de vârstă.

3.5.2. Obiective privind dezvoltarea structurii socio-economice

Disfuncţionalităţile identificate în domeniul demografic pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos, corelate cu cele din domeniul economic, impun direcţiile principale de urmat în elaborarea unei strategii de dezvoltare durabilă in aceste sectoare.

Comuna prezintă actualmente un profil economic predominant agrar, cu un grad insuficient de dezvoltare a sectorului secundar prin activităţile industriale ce se desfăşoară pe teritoriul său şi tendinţe de diversificare a activităţilor din sectorul terţiar.

Activităţile curente însă nu sunt suficiente pentru a absorbi integral forţa de muncă disponibilă pe teritoriul comunei. De asemenea, cea mai mare parte din populaţia ocupată în domeniul agriculturii nu este salariată cu forme legale, acesta fiind practic un debuşeu pentru munca “la negru”.

Comuna Pîrteştii de Jos se confruntă, de asemenea, cu câteva probleme de natură demografică, dintre care cea mai gravă este fenomenul de îmbătrânire a populaţiei prin reducerea natalităţii, corelat cu rata mare a mortalităţii, datorată atât efectivului numeros al populaţiei vârstnice, cât şi factorilor ce ţin de accesul redus la informare, servicii de sănătate, condiţii de viaţă, obiceiuri pernicioase, etc.

Strategia de dezvoltare socio-economică va avea aşadar în vedere:

- stoparea degradării structurilor demografice,
- ameliorarea stării de sănătate a populaţiei,
- creşterea numărului de locuri de muncă, concomitent cu creşterea veniturilor populaţiei,
- reducerea ponderii populaţiei ocupate în agricultură şi creşterea celei ocupate în sectorul terţiar,
- creşterea gradului de confort al locuinţelor,
- creşterea nivelului de viaţă a locuitorilor.

Dezvoltarea pe termen mediu şi lung a mediului social al comunei Pîrteştii de Jos poate fi stimulată prin stabilirea şi atingerea unor obiective sectoriale, care includ:

- Stabilizarea populaţiei în comună prin creşterea atractivităţii sub aspectul pieţei muncii (locuri de muncă în terţiar, în special pentru populaţia tânără),
- Ameliorarea stării de sănătate a populaţiei prin creşterea accesibilităţii la servicii medicale de calitate, mai ales având în vedere ponderea în creştere a populaţiei vârstnice,
- Creşterea nivelului de instruire a populaţiei, cu implicaţii directe în calitatea resurselor umane,
- Dezvoltarea infrastructurii edilitare şi de transport,
- Asigurarea accesului echitabil la dotările edilitare pentru toţi locuitorii comunei, care se reflectă în confortul sporit al populaţiei.

Starea de sănătate a populaţiei este un aspect fundamental pentru analiza nivelului de trai, dar şi a resurselor umane din comună. Strategia de dezvoltare economico-socială durabilă a comunei Pîrteştii de Jos prevede o serie de măsuri de reabilitare şi modernizare a clădirilor din domeniul sanitar, de informare a populaţiei cu privire la factorii de risc pentru sănătatea umană, precum şi de monitorizare a acestora.

Obiectivele principale în acest sector sunt:

- Asigurarea accesului populaţiei la servicii medicale de calitate,
- Creşterea calităţii serviciilor de asistenţă socială,
- Dotarea si echiparea cabinetelor medicale;
- Realizarea unui sistem de îngrijire la domiciliu pentru persoanele dezavantajate (persoane în vârstă sau cu dizabilităţi), în contextul în care un studiu diagnostic în domeniul social relevă acest aspect;

- Derularea unor programe / campanii de educare si informare a populaţiei privind starea generală de sănătate si comportamentul adecvat pentru prevenţie.

Este necesară asigurarea unui nivel superior al *procesului educaţional*, pentru populaţia de pe teritoriul comunei, atât prin calitatea infrastructurii şi a materialelor didactice, cat şi prin corelarea programei şi a materiilor cu cererea de forţă de muncă de pe piaţă.

Pentru îmbunătăţirea educaţiei din comună se recomandă:

- ameliorarea calităţii serviciilor în ceea ce priveşte dotările unităţilor de învăţământ: spaţiile de învăţământ (săli de clasă, laboratoare), terenuri de sport, echipamentele informatice, dotările sanitare şi asigurarea cu agent termic;
- dimensionarea corpului didactic în funcţie de efectivul şcolar şi asigurarea calificării corespunzătoare a acestora;
- aducerea la parametri optimi de funcţionare a clădirilor în care funcţionează şcolile şi grădiniţele din teritoriu; precum şi construirea unor noi unităţi
- acordarea unei mai mari atenţii învăţământului vocaţional şi tehnic, corelată cu piaţa forţei de muncă;
- încurajarea tinerilor (şi în egală măsură, a părinţilor, având în vedere efortul financiar pe care trebuie să îl facă aceştia) pentru a urma studiile liceale şi superioare;
- stimularea familiilor rrome pentru a limita abandonul şcolar în rândul populaţiei minoritare de vârstă şcolară.

Obiectivele propuse sunt:

- Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii educaţionale;
- Promovarea si dezvoltarea activităţilor meşteşugăreşti şi de artizanat;
- Creşterea nivelului de cunoaştere si utilizare a tehnologiilor de informaţie şi comunicare.

Proiecte propuse:

- Reabilitarea clădirilor unităţilor de învăţământ primar si gimnazial;
- Dotarea unităţilor de învăţământ cu mobilier si echipamente şcolare;
- Realizarea unui Club al Meşteşugurilor Tradiţionale pentru tineri în cadrul Căminului Cultural care să aibă ca scop revitalizarea meşteşugurilor vechi,
- Extinderea accesului la tehnologiile moderne informaţionale si de comunicaţii pentru unităţile şcolare si extraşcolare;

Dezvoltarea forţei de muncă este un alt domeniu prioritar în care sunt necesare acţiuni de susţinere, care includ:

- integrarea forţei de muncă în structurile economice locale şi din localităţile apropiate;
- organizarea unor cursuri de reconversie profesională a populaţiei şomere, în parteneriat cu AJOFM sau organizaţii abilitate pentru aceste activităţi;
- informarea populaţiei in privinţa importanţei urmării cursurilor de reconversie profesională şi a posibilităţilor reale oferite de acestea pentru reintegrarea pe piaţa muncii la nivelul comunei.

Pentru creşterea numărului de locuri de muncă la nivel de comună este necesară dezvoltarea unor sectoare economice cu potenţial. Este vorba atât despre activităţile deja existente la nivel de comună şi care trebuie să fie optimizate (agricultură, industrie, comerţ), precum şi de unele pentru care există potenţial, dar nu a fost valorificat până în prezent. Este cazul turismului, care, la nivel de comună poate fi practicat sub forma turismului de tranzit, precum şi a activităţilor ce promovează tradiţiile şi obiceiurile locale.

Toate activităţile cu profil agricol din comună trebuie practicate la standardele europene, utilizând atât utilaje mecanizate şi performante, dar şi personal calificat. In acest

sens, înfiinţarea fermelor zootehnice şi asociaţiilor agricole este un demers foarte util pentru localnici deoarece creează un statut juridic ce facilitează atragerea unor mijloace de finanţare, precum şi creşterea numărului de locuri de muncă remunerate corespunzător.

Cel mai important aspect ar fi că în agricultură este nevoie de personal calificat, care să cunoască atât tehnologiile cele mai noi, cât şi legislaţia din domeniu, astfel încât să poată proiecta, coordona şi executa în mod corespunzător lucrările. Ar fi o şansă oferită tinerilor absolvenţi ai instituţiilor de învăţământ cu profil agricol şi silvic de a rămâne in comună. In acelaşi timp, ţinând cont de acest potenţial cert de care comuna dispune, în perspectiva formării personalului calificat in domeniu, este necesară corelarea programei de învăţământ sau chiar înfiinţarea unor clase de profil pentru orientarea elevilor.

Realizarea obiectivelor menţionate presupune implementarea unor programe/proiecte care ţin pe de o parte de sfera dezvoltării economiei locale (legată de oferta de locuri de muncă), iar pe de alta de locuire şi servicii publice (în relaţie cu creşterea atractivităţii pentru populaţie, dar şi pentru agenţii economici).

Mişcarea demografică cu o tendinţă defavorabilă pe termen lung şi procesul de îmbătrânire a populaţiei trebuie contracarate printr-o serie de măsuri:

- sprijinirea creşterii natalităţii prin facilităţi (financiare, asistenţă şi consiliere medicală) asigurate tinerelor mame şi creşterea cuantumului alocaţiilor pentru copii;
- reţinerea tineretului instruit (învăţători, profesori, cadre medicale) originar din comună prin acordarea unor facilităţi de tipul bonificaţiilor, primelor de instalare, sau suport pentru construcţia de locuinţe (concesionarea unor terenuri ale primăriei, etc.).

În ceea ce priveşte *locuirea*, creşterea atât a suprafeţei construite, cât şi a numărului de locuinţe denotă o îmbunătăţire a calităţii fondului locativ. Excepţie fac unele locuinţe mai vechi, din materiale nedurabile sau care nu au beneficiat de lucrări de modernizare (datorită puterii economice scăzute) sau cele construite în zone de risc.

Creşterea gradului de confort poate fi realizată prin:

- utilizarea de materiale durabile pentru construcţii, păstrându-se însă pe cât posibil valorile şi materialele locale;
- realizarea construcţiilor în conformitate cu proiectele de specialitate şi cu reglementările urbanistice;
- corelarea amplasării locuinţelor cu protecţia zonelor vulnerabile şi evitarea zonelor de risc (în special terenuri inundabile şi afectate de eroziune pluvială);
- racordarea locuinţelor la reţelele de utilităţi.

3.6. ORGANIZAREA CIRCULAŢIEI

3.6.1. Căi de comunicaţie – Propuneri şi priorităţi

Analizând situaţia existentă şi problemele reţelei rutiere de pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos, se impun câteva măsuri urgente pentru remedierea problemelor şi intrarea în normalitate, şi anume:

- se propun măsuri de îmbunătăţire a parametrilor tehnici pentru reţeaua de circulaţie conform prescripţiilor tehnice în vigoare, urmărindu-se adaptarea soluţiilor la condiţiile existente şi utilizarea infrastructurilor actuale;

- reabilitarea şi modernizarea drumului comunal DC 23 de la halta CFR până în satul Varvata;
- reabilitarea şi modernizarea drumurilor comunale DC 24A şi DC 24B;
- asfaltarea întregii reţele de drumuri clasificate în drumuri interioare care sunt pietruite şi reprofilarea lor;
- marcarea corespunzătoare a drumurilor comunei;
- realizarea şi amenajarea de noi drumuri săteşti în zonele de extinderi ale intravilanelor şi asfaltarea acestora;
- reabilitarea şi/sau modernizarea drumurilor agricole de pe teritoriul administrativ al comunei Pîrteştii de Jos;
- decolmatarea / amenajarea de rigole şi podeţe de descărcare pe sectoarele de străzi în vederea colectării apelor pluviale;
- amenajarea de spaţii de parcare;
- amenajarea staţiilor de călători în vederea asigurării condiţiilor optime de aşteptare, informare, îmbarcare, şi debarcare;
- achiziţionarea de utilaje : buldoexcavator, camion, utilaj de pentru dezăpezire, autospecială PSI;
- reabilitarea şi modernizarea podurilor şi podeţelor existente pe raza comunei Pîrteştii de Jos şi construirea a două poduri de beton armat cu o singură bandă în zona Salina şi în satul Varvata;
- contruitea a trei punţi pietonale peste pârâul Soloneţ în comuna Pîrteştii de Jos;
- realizarea de trotuare şi alei pentru circulaţia pietonală.
- refacerea şanţurilor de scurgere (decolmatare şi execuţii de şanţuri noi) de-a lungul drumurilor aferente comunei;
- corectarea unor trasee de drumuri pentru eliminarea curbelor periculoase şi amenajarea unor intersecţii rutiere corespunzătoare ale drumurilor;
- amenajarea profilelor transversale în intravilan conform PUG - ului comunei;
- îmbunătăţirea stării de mobilitate a drumurilor judeţene şi comunale urmărindu-se creşterea capacităţii portante prin consolidarea sistemelor rutiere (ranforsări), modernizări, tratamente bituminoase, alegerea soluţiei fiind determinată de condiţiile locale şi recomandările de specialitate.

3.6.2. Observaţii

Neexecutarea la timp a acestor lucrări va duce la creşterea dificultăţilor de remediere atât din punct de vedere tehnic cât şi din punct de vedere al cheltuielilor.

Profilele de drumuri figurate în planşa reglementări au ţinut cont de profilele tramei existente şi reglementările legislaţiei în vigoare. Asigurarea spaţiilor pentru parcaje se va face în conformitate cu prevederile R.L.U. (Lege nr. 82 din 15.04.1998 pentru aprobarea Ordonantei Guvernului nr. 43/1997 privind regimul juridic al drumurilor).

3.7. INTRAVILAN PROPUS. ZONIFICARE FUNCŢIONALĂ. BILANŢ TERITORIAL

Ca urmare a necesităţilor de dezvoltare, zonele funcţionale existente au suferit modificări în structura şi mărimea lor (amplasări de noi obiective, amenajări sau reamenajări) prin creşterea suprafeţei intravilanului.

Limita intravilanului localităţilor comunei s-a modificat, noua limită incluzând toate suprafeţele de teren ocupate de construcţii şi amenajări, precum şi suprafeţe de teren necesare dezvoltării în următorii 5-10 ani.

Zonificarea existentă s-a menţinut, au apărut modificări ale unor zone funcţionale, modificări justificate de înlăturarea disfuncţionalităţilor semnalate.

Suprafaţa propusă a teritoriului intravilan se prezintă astfel:

Intravilanul propus

Bilanţ teritorial localitatea PARTESTII DE JOS

Nr. crt.	Zone funcţionale	Existent		Propus	
		ha	%	ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	270.32	81.15	431.26	85.68
2.	Instituţii şi servicii de interes public	5.00	1.50	5.00	0.99
3.	Unităţi agro - industriale	5.00	1.50	5.00	0.99
4.	Căi de comunicaţie şi transport	18.51	5.56	20.59	4.10
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	24.76	7.43	31.94	6.35
6.	Gospodărie comunală, cimitire	5.00	1.50	5.00	0.99
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	2.00	0.60	2.00	0.40
8.	Alte zone	2.54	0.76	2.54	0.50
9.	**TOTAL teritoriu intravilan existent şi propus**	**333.13**	**100%**	**503.33**	**100%**

Bilanţ teritorial localitatea DELENI

Nr. crt.	Zone funcţionale	Existent		Propus	
		ha	%	ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	126.35	81.18	140.51	82.75
2.	Instituţii şi servicii de interes public	0.90	0.58	0.90	0.54
3.	Unităţi agro - industriale	0.90	0.58	0.90	0.54
4.	Căi de comunicaţie şi transport	22.63	14.54	22.63	13.32
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	2.81	1.81	2.81	1.65
6.	Gospodărie comunală, cimitire	1.50	0.96	1.50	0.88
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	0.50	0.32	0.50	0.29
8.	Alte zone	0.05	0.03	0.05	0.03
9.	**TOTAL teritoriu intravilan existent şi propus**	**155.64**	**100%**	**169.80**	**100%**

Bilanţ teritorial localitatea VARVATA

Nr.	Zone funcţionale	Existent	Propus

crt.		ha	%	ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	85.34	82.33	139.14	87.49
2.	Instituţii şi servicii de interes public	1.00	0.96	1.00	0.63
3.	Unităţi agro - industriale	2.00	1.93	2.00	1.26
4.	Căi de comunicaţie şi transport	3.51	3.38	3.62	2.28
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	6.80	6,56	8.27	5.20
6.	Gospodărie comunală, cimitire	0.50	0.48	0.50	0.31
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	0.50	0.48	0.50	0.31
8.	Ape	1.51	1.46	1.51	0.95
9.	Alte zone	2.50	2.42	2.50	1.57
10.	**TOTAL teritoriu intravilan existent şi propus**	**103.66**	**100%**	**159.04**	**100%**

Bilanţ teritorial localitatea VIRFU DEALULUI

Nr. crt.	Zone funcţionale	Existent		Propus	
		ha	%	ha	%
1.	Locuinţe şi funcţiuni complementare	94.92	79.25	171.19	86.04
2.	Instituţii şi servicii de interes public	1.00	0.83	1.00	0.50
3.	Unităţi agro - industriale	2.00	1.66	2.00	1.00
4.	Căi de comunicaţie şi transport	6.43	5.38	8.82	4.43
5.	Zona spatii verzi agrement, parcuri	12.42	10.38	12.94	6.50
6.	Gospodărie comunală, cimitire	0.30	0.25	0.30	0.15
7.	Zonă unitati tehnico - edilitare	0.30	0.25	0.30	0.15
8.	Alte zone	2.40	2.00	2.44	1.23
9.	**TOTAL teritoriu intravilan existent şi propus**	**119.77**	**100%**	**198.99**	**100%**

BILANŢ TERITORIU ADMINISTRATIV COMUNA PÎRTEŞTII DE JOS

Teritoriu administrativ com. **PARTESTII DE JOS**	**CATEGORII DE FOLOSINŢĂ**						**Total (ha)**
	Agricol (ha)	**Neagricol**					
		Păduri (ha)	Ape (ha)	Drumuri (ha)	Curţi construcţii	Neproductiv	
Extravilan	1021.27	3016.05	11.21	29.33	-	18.99	**4096.86**
Intravilan	-	45.96	1.55	55.66	925.37	2.60	**1031.14**
Total	**1021.27**	**3062.21**	**12.77**	**84.99**	**925.37**	**21.59**	**5128.00**
% din total	19.92	59.70	0.25	1.66	18.05	0.42	100%

3.7.2. Zonificare funcţională

Zona pentru locuinţe se măreşte ca urmare a introducerii în intravilan a unor suprafeţe de teren deja construite şi a unor terenuri necesare pe viitor construirii de locuinţe. Având în vedere procentul de ocupare al terenului (POT) de 30% stabilit de către Regulamentul General de Urbanism pentru localităţile rurale, circa 30% din **terenul agricol** introdus în intravilan se va putea ocupa cu construcţii de locuinţe, restul rămânând cu destinaţia de terenuri agricole, grădini de faţadă, spaţii verzi.

Zona de unităţi agricole şi industriale se va mări prin introducerea în teritoriul intravilan a unor suprafeţe propuse pentru realizarea unor obiective agricole şi industriale şi de dezvoltare economică care se preconizează a se realiza în viitor.

Zona căi de comunicaţie rutieră se măreşte prin modificarea profilelor existente, realizarea de noi drumuri în zonele de extinderi ale intravilanelor celor două localităţi.

Zona de gospodărie comunală se majorează cu suprafeţele destinate platformelor de colectare a deşeurilor menajere introduse în intravilan. Aceste funcţiuni vor fi preluate de servicii centralizate specializate la nivel judeţean.

Zona pentru echipare tehnico-edilitară se majorează prin propunerile de înfiinţare a sistemelor de alimentare cu apă, cu gaze naturale, canalizare, staţie de epurare.

Zona cu terenuri libere se măreşte ca urmare a redării în agricultură a unor terenuri neproductive şi introducerii unor suprafeţe de teren în intravilan, adiacente curţilor construcţii.

Zona de spaţii verzi, complexe sportive şi de agrement se măreşte ca urmare a schimbării unor categorii de terenuri prin propunerea de înfiinţare a unei zone de agrement, a unor terenuri de sport, a unor spaţii de campare.

ZONIFICAREA FUNCŢIONALĂ PRIVIND SITUAŢIILE DE URGENŢĂ:

Zona de instituţii publice şi servicii

- La construcţiile administraţive se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie ale pompierilor cel puţin pe o faţadă;
- La construcţiile de asistenţă socială se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe două faţade;
- La consturcţiile comerciale se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe două faţade;
- La construcţiile de cult se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe o faţadă;
- La construcţiile de cultură se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe o faţadă;
- La constucţiile pentru invăţământ se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe două faţade;
- La construcţiile de sănătate se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe două faţade;
- La construcţii şi amenajări sportive se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie pe o faţadă, iar atunci când sunt săli aglomerate, la minim două faţade;
- Construcţii pentru turism se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe două faţade;
- Alte categorii de servicii se va asigura accesul autospecialelor de intervenţie ale pompierilor cel puţin pe o faţadă;

Privitor la aspectul exterior al connstrucţiilor se vor adapta soluţii constructive care sa asigure limitarea propagării focului pe faţade;

Zona unităţi industriale

Construcţiile de producţie şi depozitare vor avea asigurate căi de acces, intervenţie şi salvare în caz de incendiu, astfel dispuse şi realizate încât forţele de intervenţie să poată acţiona în timp cât mai scurt şi în condiţii de siguranţă.

De regulă, construcţiile de producţie şi depozitare trebuie să fie accesibile accesului autospecialelor de intervenţie cel puţin pe două faţade. Fac excepţie construcţiile cu aria desfăşurată de maxim 2000 mp la care accesul autospecialelor de intervenţie ale pompierilor poate fi asigurat pe o faţadă;

Căile exterioare de acces pentru autospeciale trebuie să permită intervenţia în mod special la zonele mai periculoase ale construcţiei, la deschiderile (protejate sau neprotejate) din pereţii exteriori, precum şi la sursele de alimentare cu apă.

Căile de irculaţie interioare stabilite pentru intervenţie în caz de incendiu, vor fi alcătuite, echipate şi marcate corespunzător, astfel încât să fie uşor de recunoscut de către personalul de intervenţie.

Zona unităţi agricole

Proiectarea şi executarea construcţiilor agricole

- amplasarea fermelor vegetale şi zootehnice la distanţă de siguranţă faţă de ansamblul de locuinţe conform reglementărilor tehnice şi legislative şi de asemenea încadrarea acestora în compartimente de incendiu cu asigurarea distanţelor de siguranţă privind securitatea la incendii;

Zona rezidenţială:

- ansamblurile de locuinţe şi instituţii publice vor fi comasate sau grupate la distanţe nenormate între ele (cu respectarea limitelor stabilite de codul civil), în limitele unor compartimente de incendiu specifice, cu arii maxime admise în funcţie de destinaţie, gradul de rezistenţă la foc cel mai dezavantajos, riscul de incendiu şi numărul de niveluri cel mai mare (luând în calcul suma ariilor construite efective);

- construcţiile independente şi grupările sau comasările de construcţii constituite conform aliniatului precedent, se amplasează astfel încât să nu se permită propagarea incendiilor o perioadă de timp normată sau, în cazul prăbuşirii, să nu afecteze obiectele învecinate, respectându-se distanţele menţionate mai jos:

Grad de rezistenţă la foc	Distanţe minime de siguranţă (m) faţă de construcţii având gradul de rezistenţă la foc		
	I - II	**III**	**IV - V**
I – II	6	8	10
III	8	10	12
IV - V	10	12	15

Notă: 1. Pentru construcţiile de producţie sau depozitare din categoria A sau B (BE3a,b) de pericol de incendiu, distanţele de siguranţă faţă de clădiri cu alte riscuri sau categorii de pericol de incendiu, distanţele se majorează cu 50%, dără a fi mai mici de 15,00 m.

2. În cazuri justificate tehnic, în cadrul limitei de proprietate, investitorii pot stabili distanţe mai mici pe proprie răspundere, prin hotărâri scrise ale consiliilor de conducere respective, dacă adoptă măsuri de protecţie compensatorii, stabilite prin proiect şi scenarii de securitate la incendii.

Subzona alimentare cu apă:

- sistemul de alimentare cu apă trebuie să asigure intervenţia directă de la hidranţii stradali, în toate zonele localităţii;
- de asemeni tipodimensiunile hidranţilor stradali trebuie să asigure posibilitatea racordării şi alimentării autospecialelor de intervenţie ale pompierilor profesionişti sau voluntare;
- pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor, se va asigura o rezervă intangibilă calculată conform normelor tehnice coroborat cu previziunea de dezvoltare a localităţii.

Organizarea circulaţiei rutiere:

- Amenajarea căilor de acces de importanţă majoră şi locală, vor fi amenajate şi dimensionate astfel încât să permită accesul autospecialelor de intervenţie în toate zonele localităţii în cel mai scurt timp posibil.

3.8. MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

Terenurile, în afara unor procese relativ continue care le deteriorează şi degradează, sunt supuse efectelor unor riscuri naturale cu urmări grave asupra lor şi importante pagube materiale. În general, sunt considerate riscuri naturale acele evenimente care schimbă într-un timp relativ scurt şi cu un grad apreciabil de violenţă o stare de echilibru existentă. În literatura de specialitate din acest domeniu, nu prea dezvoltată şi destul de fragmentată, sunt considerate riscuri naturale, afectând şi teritoriul comunei Pîrteştii de Jos, următoarele:

- inundaţiile provocate de reţeaua apelor interioare, datorită ploilor, topirii zăpezilor, blocarea scurgerii apelor datorită gheţurilor, împotmolire;
- alunecările de teren (eroziuni de mal).

Efectele distructive ale acestor fenomene pot fi evitate sau în mare măsură, atenuate. La nivelul actual al cunoştinţelor ştiinţifice, deşi nu este posibil de prevăzut exact timpul lor de producere, se poate determina destul de precis locul unde ele se vor produce. Se ştie, spre exemplu, care sunt zonele inundabile sau cele cu alunecări. Acest lucru poate permite adoptarea de măsuri eficiente de protecţie.

a) Inundaţiile

Apariţia inundaţiilor nu poate fi evitată, însă ele pot fi gestionate, iar efectele lor pot fi reduse printr-un proces sistematic care conduce la un şir de măsuri şi acţiuni menite să contribuie la diminuarea riscului asociat acestor fenomene. Managementul inundaţiilor este facilitat de faptul că locul lor de manifestare este predictibil şi adesea este posibilă o avertizare prealabilă, iar în mod obişnuit este posibil să se precizeze şi cine şi ce va fi afectat de inundaţii.

Principalele activităţi ale managementului inundaţiilor sunt prezentate în continuare:

I. Activităţi preventive (de prevenire, de protecţie şi de pregătire):

Aceste acţiuni sunt concentrate pe prevenirea / diminuarea pagubelor potenţiale generate de inundaţii prin:

- evitarea construcţiei de locuinţe şi de obiective sociale, culturale şi/sau economice în zonele potenţial inundabile;
- adaptarea dezvoltărilor viitoare la condiţiile de risc la inundaţii;
- promovarea unor practici adecvate de utilizare a terenurilor şi a terenurilor agricole şi silvice;
- realizarea de măsuri structurale de protecţie, inclusiv în zona podurilor şi podeţelor;
- realizarea de măsuri nestructurale (controlul utilizării albiilor minore, elaborarea planurilor bazinale de reducere a riscului la inundaţii şi a programelor de măsuri; introducerea sistemelor de asigurări etc.) – în special pentru râul Suceava;
- modificarea cursului inferior al râurilor prin construirea unor diguri şi canale, precum şi prin realizarea unor bazine temporare pe unele porţiuni de luncă pentru a reţine apa revărsată;
- realizarea de acumulări cu rol complex, sau pentru atenuare viituri: acumulări nepermanente sau amenajare de poldere;
- aplicarea unor măsuri de proiectare care permit clădirilor şi altor construcţii civile ori industriale să reziste la creşterea nivelului apelor şi la viteza de deplasare a acestora;
- întreţinerea albiilor cursurilor de apă şi a văilor torenţiale prin îngrijirea vegetaţiei de pe maluri, prin controlul strict asupra depozitării gunoaielor şi a altor materiale care pot colmata secţiunea de scurgere a apei;
- implementarea sistemelor de prognoză, avertizare şi alarmare pentru cazuri de inundaţii;
- comunicarea cu populaţia şi educarea ei în privinţa riscului la inundaţii.

II. Activităţi de management operativ (managementul situaţiilor de urgenţă) ce se întreprind în timpul desfăşurării fenomenului de inundaţii:

- detectarea posibilităţii formării viiturilor şi a inundaţiilor probabile;
- prognozarea evoluţiei şi propagării viiturilor în lungul cursurilor de apă;

- avertizarea autorităţilor şi a populaţiei asupra întinderii, severităţii şi a timpului de apariţie al inundaţiilor;
- organizarea şi acţiuni de răspuns ale autorităţilor şi ale populaţiei pentru situaţii de urgenţă;
- asigurarea de resurse (materiale, financiare, umane) la nivel judeţean pentru intervenţia operativă;
- activarea instituţiilor operaţionale, mobilizarea resurselor etc.

III. Activităţi ce se întreprind după trecerea fenomenului de inundaţii:

- ajutorarea pentru satisfacerea necesităţilor imediate ale populaţiei afectate de dezastru şi revenirea la viaţa normală;
- reconstrucţia clădirilor avariate, a infrastructurilor şi a celor din sistemul de protecţie împotriva inundaţiilor;
- revizuirea activităţilor de management al inundaţiilor în vederea îmbunătăţirii procesului de planificare a intervenţiei pentru a face faţă unor evenimente viitoare în zona afectată, precum şi în alte zone.

De menţionat este faptul că se poate accesa Fondul de Solidaritate al UE care intervine în cazuri de catastrofe majore sau pentru acţiuni de prevenire a dezastrelor.

b) Măsuri în zonele cu exces de umiditate:

Ameliorarea solurilor cu exces de umiditate se poate face prin:
- desecarea apelor de suprafată;
- drenajul apelor freatice sau desecarea combinată cu drenajul;
- amendarea chimică a solurilor sau fertilizarea cu îngrăşământ organic 40-60 t/ha pentru refacerea proprietăţilor fizico-chimice a acestor soluri.

Oricum, măsurile ameliorative vizează mai întâi înlăturarea cauzelor care produc excesul de umiditate şi apoi combaterea consecinţelor negative.

După obiectivele propuse şi gradul de complexitate, lucrările destinate ameliorării solurilor cu exces de umiditate, pot fi considerate de natură:
- agrotehnică (adică modul de lucrare a solului);
- agro-pedo-ameliorativă (nivelarea de exploatare, modelarea în benzi cu coame, şanturi colectoare provizorii sau permanente, afânarea adâncă, drenajul cârtiţă);
- hidroameliorativă (înlăturarea apelor provenite din perimetrele învecinate înlăturarea apelor stagnante, amenajarea corectă a sistemelor de irigaţii, drenarea).

Urmarea eliminării excesului de umiditate o constituie creşterea proporţiei de aer din spaţiul lacunar. Datorită unei bune aerisiri se intensifică procesele de oxidare a materiei organice şi a compuşilor minerali ceea ce duce la sporirea cantităţii de substanţe nutritive sub formă asimilabile, concentraţia soluţiei solului şi coagularea coloizilor cu efect asupra formării structurii, a îmbunătăţirii a porozităţii.

c) Alunecări de teren (eroziuni)

Cauzele producerii de alunecări de teren sunt atât de origine naturală (perioade cu precipitaţii deosebit de bogate, mişcări seismice), cât mai ales de natură antropogenă (călcatul şi tasarea solului de către animale, păşunatul pe timp umed, primăvara timpuriu şi toamna târziu, păşunatul excesiv, distrugerea plantaţiilor silvice cu rol de protecţie).

În acest sens se impun a fi luate măsuri de prevenire şi combatere a acestor fenomene, în ideea reducerii intensităţii acestora şi chiar a stopării lor totale.

Astfel, amenajarea antierozională a solului ar trebui să prevadă o mai mare atenţie organizării, conform legii, a unităţilor teritoriale de lucru şi ameliorare a solului şi a drumurilor de exploatare, pentru a asigura condiţiile cele mai favorabile aplicării mecanizării lucrărilor agricole pe linia curbei de nivel şi a transportului în concordanţă cu cerinţele de atenuare a proceselor de degradare a solurilor.

În cazul continuării defrişărilor necontrolate,a orientării în continuare a parcelelor cu latura lungă pe linia pantei şi executarea lucrărilor agricole din deal în vale, eroziunea se va accentua, pierderile de sol fiind proporţionale cu valoarea pantei, volumul şi caracterul precipitaţiilor, structura şi textura solului şi structura culturilor. Efectuarea lucrărilor pe solul umed, trecerile mecanice repetate, mobilizarea superficială a solului au dus şi conduc în continuare la stricarea structurii, dezechilibrarea regimului aerohidric, creşterea tasării şi compactării.

Pe pajişti, încărcarea cu animale şi păşunatul pe timp umed duc la distrugerea covorului ierbos, tasarea şi pulverizarea solului, favorizând reactivarea şi declanşarea alunecărilor de teren.

Se impun astfel, *lucrări de nivelare şi modelare* a terenurilor cu alunecări, pentru eliminarea excesului de apă de pe versanţi şi deci, asigurarea unui drenaj natural-extern. Prin modelare trebuie să se asigure condiţiile de evacuare a surplusului de apă prin crearea unor debuşee de genul celor naturale. Toate drumurile de exploatare al căror traseu intersectează normal sau oblic linia de scurgere, pe terenurile cu alunecări şi eroziune puternică, trebuie să fie prevăzute cu canal marginal. Se recomandă ca toate canalele înclinate de pe terenurile cu alunecări să fie impermeabilizate, iar consolidarea să fie făcută cu un strat de balast.

Măsurile de prevenire şi combatere a excesului de umiditate trebuie să ducă la îmbunătăţirea regimului aerohidric al solului şi, implicit, la crearea de condiţii optime pentru dezvoltarea plantelor. O altă recomandare prevede introducerea sistemelor antierozionale şi a culturilor ameliorative şi înfiinţarea de plantaţii silvice cu rol de protecţie în zonele afectate de alunecări.

3.9. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE

3.9.1. Gospodărirea apelor

Lucrări hidroedilitare propuse pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos:

- dirijarea controlată a apelor meteorice;
- diguri de protecţie şi exploatare pentru apărare contra inundaţiilor;
- se va asigura protecţia sanitară de minim 10m de la albiile minore, conform Legii Apelor 107, Anexa nr.2;
- se va asigura zonă de protecţie la diguri : - spre cursul de apă 10m
  - spre interiorul incintei 4m;
- se va respecta HG 930/2005 privind caracterul şi mărimea zonelor de protecţie sanitară şi hidrogeologică la captările de apă.

3.9.2. Alimentarea cu apă

Pe teritoriul comunei Pîrtestii de Jos există alimentare cu apă în sistem centralizat în satele Pîrteştii de Jos şi Vîrfu Dealului.

Pentru locuitorilor care nu beneficiază de alimentare cu apă, autorităţilor locale au întreprins demersurile necesare pentru întocmirea Studiului de Fezabilitate „Extindere reţele de alimentare cu apă în satul Deleni, comuna Pîrteştii de Jos, judeţul Suceava” realizat în cursul anului 2008 de S.C. TOPGEOSYS SRL Suceava .

Scopul proiectului de alimentare cu apă în sistem centralizat este creşterea calităţii vieţii şi a stării de sănătate a populaţiei din satele comunei, prin reducerea riscului îmbolnăvirilor hidrice prin furnizarea unei ape cu parametri calitativi conform directivei CE 98/93/EC privind calitatea apei potabile nr. 458/2002.

Sistemul de alimentare cu apă în satul Pîrteştii de Jos, comuna Pîrteştii de Jos are un rezervor de 600 mc amplasat în extravilanul satului Vârfu Dealului şi o retea de distribuţie a apei de 5.653 m. Rezervorul este alimentat cu apă prin intermediul staţiei de pompare din comuna Păltinoasa. Conducta de aducţiune de la rezervor la comuna Pîrteştii de Jos are diametrul exterior de 160mm si PN10.

Se propune extinderea reţelei de apa pentru satul Deleni din conducta de apă existentă care alimentează satul Pîrteştii de Jos din nodul N6, cu un tronson de 2858 m.

Extinderea reţelei de apă în satul Deleni va fi executată cu conducte PEHD DN125 şi 110 mm PN10 şi PN6;

Sistemul de alimentare cu apă va avea următoarele părţi componente:

- captare
- staţie de pompare
- aducţiuni
- rezervor de compresare
- reţea de distribuţie
- alimentare cu energie electrică
- amenajări protecţia mediului

Captarea

- Sursa de apă potabilă este asigurată de un front de captare situat în extravilanul comunei Păltinoasa, constituit din 4 puţuri forate având adâncimea H=17 m, echidistanţa dintre puţuri d= 100 m, echipate cu pompe submersibile.

Aducţiunea apei

Aducţiunile vor fi proiectate numai într-un singur fir de conductă, fără fire de rezervă pentru cazurile de avarie.

Traseul conductei va fi cât mai scurt posibil şi uşor accesibil, situat în apropierea drumului, pentru a se putea interveni uşor în caz de avarie şi a nu degrada terenurile agricole.

Pentru conductele de aducţiune se vor folosi ţevi de polietilenă de înaltă densitate.

Înmagazinarea apei

Comuna Pîrteştii de Jos este alimentată cu apă din rezervorul amplasat în satul Vârfu Dealului.

Rezervorul este alimentat cu apă prin intermediul staţiei de pompare din comuna Păltinoasa.

Conducta de aducţiune de la rezervor la comuna Pîrteştii de Jos are diametrul exterior de 160mm si PN10.

Rezervoarele vor fi prevăzute cu o vană, la care să se racordeze maşina de intervenţie a pompierilor.

Nu este necesară amenajarea drumului existent pentru accesul maşinii de pompieri, deoarece acesta se află într-o stare bună.

Primăria îşi asumă responsabilitatea, prin împuterniciţi speciali, pentru menţinerea **rezervei intangibile de incendiu** în rezervor, cât şi pentru manevrarea vanei care face posibilă utilizarea rezervei în condiţiile prevăzute de Normativul I 9 – 1995. De asemenea în sarcina Primăriei intră combaterea incendiului pe baza scenariilor elaborate de Comandamentul de Pompieri. **Rezerva intangibilă de incendiu în fiecare rezervor va fi de 54 m³ (corespunzător unei populaţii de 2985 locuitori) pentru asigurarea unui debit pentru stingerea incendiului de 5l/s timp de 3 ore, conform ,,Ghid de proiectare, execuţie şi exploatare a lucrărilor de alimentare cu apă şi canalizare în mediul rural'', indicativ P66/2001.**

În mod obligatoriu în punctul final al reţelelor ramificate vor fi prevăzute branşamente la clădiri, hidranţi sau cişmele publice.

Reţeaua de distribuţie

Pe baza prevederilor STAS 4163-1/1996 şi STAS 4163-2/200 reţeaua s-a calculat pentru :

- dimensionare: cu asigurarea presiunii de serviciu de minim 12 mCA (pentru $Q_{orar\ max}$);
- verificare: cu asigurarea presiunii de incendiu de 7 mCA (pentru 0,7 x $Q_{orarmax}$ + 10 l/s);
- ✓ presiunea pentru cişmele, minim 3 mCA.

Reţeaua şi toate lucrările prevăzute pe aceasta sunt prezentate în planurile de situaţie.

La conductele de aducţiune se folosesc conductele din polietilenă PEHD cu ϕext.140-90 mm, PN 10, 6, cu o perioadă de viaţă de min 50 ani, sunt avizate de MLPAT cu agrement tehnic nr.002 – 05/2.09.2000.

Amplasarea conductei de aducţiune în plan orizontal şi vertical s-a făcut coordonat cu celelalte reţele existente conf.STAS 8591/1 –80.

Adâncimea de montare a tuburilor cu ϕ ext. 110 ÷ 125 mm, s-a stabilit ţinând seama de adâncimea de îngheţ a pământului stabilită prin STAS 6054/83, de configuraţia terenului şi de cota de intrare a conductelor prin intermediul căminului apometru de alimentare a consumatorilor (gospodăriilor).

Pe conductele de aducţiune şi conductele de distribuţie vor fi montate şi pozate:

- cămine de linie
- cămine de golire
- subtraversări (drumul comunal, drumul judeţean, subtraversări drum şi pârâu)
- hidranţi subterani de incendiu şi cişmele

Conductele de apă se vor poza în aceleaşi tranşee cu reţelele de canalizare.

Canalul în care se vor poza reţelele hidroedilitare are următoarele dimensiuni:

- ❖ lătimea de 1,5 m;
- ❖ adâncimea de 2,5m;

Lungimea totală a extinderii reţelei de distribuţie a apei este de 2858 ml s-au prevăzut cişmele stradale, amplasarea acestora făcându-se de-a lungul străzilor şi la intersecţia acestora, în locuri uşor accesibile, în apropierea obiectivelor social – administrative importante cum ar fi: şcoala, grădiniţa, cămin cultural, primărie, dispensar. Racordarea cişmelelor la reţeaua de distribuţie s-a executat conform detaliilor prezentate în proiect. Scurgerea bazinului cişmelei se va realiza în rigola stradală, care se va dala sau pietrui prin grija Consiliului Local al comunei Pîrteştii de Jos pe o porţiune de 10 m (5 m în amonte şi 5 m în aval) de amplasamentul acesteia. În dreptul cişmelelor, pe o suprafaţă de 1,5m x 1,5m, se va executa o betonare uşoară pentru a împiedica accesul apei la infrastructura drumului. Cişmelele sunt cu închidere automată, protejate împotriva îngheţului prin evacuarea în teren a coloanei verticale de apă.

Cantităile de apă necesare se vor determina conform GP 106-04 ,,Ghid de proiectare, execuţie şi exploatare a lucrărilor de alimentare cu apă şi canalizare în mediul rural'', STAS 1343/1-1995, P66/2001.

Tratarea apei

Instalaţiile de tratare pentru îmbunătăţirea calităţii apei vor fi proiectate având în vedere caracteristicile fizico-chimice, biologice şi bacteriologice ale apei brute captate, stabilite pe bază de studii de specialitate, prevăzându-se tehnologia de tratare corespunzătoare pentru obţinerea unei ape cu calităţi de potabilitate conform STAS 1342.

Se impune respectarea HG 930/2005 privind caracterul şi mărimea zonelor de protecţie sanitară şi hidrogeologică pentru staţii de pompare (10m), instalaţii de tratare (20m), rezervoare îngropate (20m), aducţiuni (10m), conform H.G. 930/2005.

Soluţia propusă este extinderea sistemului de alimentare cu apă existent, în primă fază în satul Deleni, urmând ca în faza viitoare să fie alimentate cu apă toate satele componente ale comunei, inclusiv suprafeţele propuse pentru introducerea în intravilan.

3.9.3. Canalizarea

În condiţiile implementării sistemului de alimentare cu apă al comunei, se pune problema realizării unei reţele de canalizare în sistem unitar a apelor uzate menajere.

Dezvoltarea comunei atrage după sine şi necesitatea existenţei lucrărilor hidro-edilitare şi de aceea este imperios necesară realizarea acestora într-un interval de timp cât mai scurt.

Comuna Pîrteştii de Jos nu este echipată cu instalaţii centralizate de canalizare a apelor uzate, menajere. Apele uzate menajere rezultate din folosirea apei în scopuri gospodăreşti sau publice sunt vărsate în fose vidanjabile, neexistând o reţea de canalizare.

În comună sunt şcoli, instituţii socio – culturale, cămin cultural, parohie, primărie, care necesită un sistem de reţele de canalizare corespunzător.

Ca urmare, autorităţile locale ale comunei au decis efectuarea unui studiu de fezabilitate „Reţele de canalizare şi staţie de epurare în satele Pîrteştii de Jos şi Deleni, comuna Pîrteştii de Jos, judeţul Suceava".

Obiectivele generale ale proiectului propus sunt reflectate în cadrul următoarei strategii:

- FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ (FEDR)

Cantităţile de apă evacuate şi dimensionarea reţelei se va face la debite maxime de calcul şi se vor stabili în conformitate cu prevederile SR 1846 şi SR 1795.

Reţeaua de canalizare menajeră la care se vor racorda obiectivele social-economice, clădirile administrative, unităţile agroindustriale locale şi locuinţele individuale, va avea ca obiectiv colectarea, evacuarea şi tratarea apelor uzate rezultate din activităţile acestora.

Apele meteorice vor fi evacuate natural prin lucrări de sistematizare verticală la rigolele drumurilor, care vor deversa în pâraiele limitrofe localităţilor.

În proiect, reţeaua de canalizare din satele Pîrteştii de Jos şi Deleni, comuna Pîrteştii de Jos, se prezintă după cum urmează:

- canale colectoare
- canale secundare
- canale de serviciu
- *staţie de epurare*

Staţia este de tip monobloc containerizată incluzând rezervoarele şi camera tehnică. Accesul personalului este asigurat pe scări şi pe podul de serviciu. Procesul de epurare este

realizat de către bioceneza fixată pe materialul plastic din rezervoarele aerate. Aceasta este asigurată de un compresor.

Procesul de epurare conţine:

- tratamentul mecanic pentru îndepărtarea rezidurilor;
- sedimentare primară pentru separarea rezidurilor;
- epurarea şi dezinfecţia efluentului;

Staţia de epurare pentru satul Pîrteştii de Jos este ampasată pe malul drept al Pârâului Soloneţ.

Reţeaua de canalizare în comuna Pîrteştii de Jos are o lungime de 3.662ml după cum urmează:

✓ **Sistemul de canalizare în satul Pîrteştii de Jos:**

- canal colector principal PEID Dext 315 mm L=465 m (nod N1 - St. epurare);
- canal colector secundar PEID Dext 280 mm L=742 m (nod N1-N2);

✓ **Sistemul de canalizare în satul Deleni:**

- canal colector principal PEID Dext 315 mm L=270 m (nod N1 - St. epurare);
- canal colector secundar PEID Dext 280 mm L=1350 m (nod N1-N2);
- canal colector de serviciu PEID Dext 250 mm L=835 m (nod N2-N3);

Reţelele de canalizare se pozează în tranşee la limita proprietăţilor. O atenţie sporită trebuie acordată în momentul intersecţiei sau apropierea de reţelele de alimentare cu apă existente. Tubulatura se pozează pe un pat drenant cu panta de scurgere spre staţia de epurare (gravitaţional).

Staţia de epurare

Staţia de epurare este amplasată pe malul drept al Pârâului Soloneţ. Pentru satul Pîrteştii de Jos este calculată la debitul:

Qu zi max=80 m^3/zi

Schema de epurare cuprinde următoarele obiecte tehnologice:

- Reţele tehnologice
- Cămine de canalizare
- Grătar manual
- Bazin de omogenizare, egalizare şi pompare ape menajere
- Treapta de epurare mecano - biologică compactă
- Unitate de dezinfecţie cu ultraviolete
- Unitate de stocare şi dozare coagulant
- Bazin colectare şi pompare sediment
- Unitate de deshidratare sediment
- By-pass general
- Platformă depozitare containere reziduuri
- Container de personal
- Instalaţii electrice exterioare
- Platformă deservire obiecte tehnologice

În situaţia căderii alimentării cu energie electrică sau epuizării volumului tampon din Bazinul de egalizare, omogenizare şi pompare (pe timpul nopţii). Unitatea de epurare biologică, permite o întrerupere a alimentării cu apă menajeră de până la 6 ore. După aceasta perioadă de întrerupere unitatea biologică este capabilă să-şi continue funcţionarea fără nici o problemă din punct de vedere al proceselor biologice şi chimice.

Se impune respectarea Legii Apelor 107/1996 completată cu Legea 310/2004, care prevede că ,,realizarea alimentării cu apă a satelor şi comunelor cu distribuţie stradală, fără branşamente la locuinţe este condiţionată de asigurarea scurgerii apei prin rigole stradale şi programul de realizare etapizată a canalizării acestor ape.

Se va respecta Ordinul Ministerului Sănătăţii nr. 536/1997 privind distanţa de protecţie sanitară în jurul staţiei de epurare – 300 m.

3.9.4. Alimentarea cu energie electrică

Datorită extinderii intravilanului, a creşterii numărului de locuinţe, de obiective social-administrative, economice şi comerciale, se poate aprecia o creştere a consumului de energie electrică la nivelul comunei.

Pentru alimentarea cu energie electrică a noilor consumatori, se propun extinderi ale reţelei de joasă tensiune LEA 0.4 KV şi se vor avea în vedere următoarele criterii:

- Alimentarea cu energie electrică trebuie să corespundă nivelurilor de exigenţă impuse de normativele tehnice în vigoare.
- Toate circuitele principale vor fi trifazate.
- Alimentarea reţelei de iluminat particular şi utilizări casnice se recomandă a se face prin 2-4 plecări, iar cea a reţelei de iluminat public prin 1-3 plecări.
- Posturile de transformare vor fi aeriene, montate pe stâlpi; acestea se vor amplasa la distanţe aproximativ egale, cât mai în centrul de greutate al consumatorilor şi în apropierea consumatorilor importanţi.
- Se va reabilita iluminatul public. Pentru iluminatul public se vor considera încărcări uniform distribuite; valorile nivelelor de iluminare sunt în funcţie de categoria căilor de circulaţie: drumuri comunale, săteşti.
- Calculul secţiunii conductorului de nul se va face combinat pentru circuitele de iluminat public, iluminat particular şi utilizări casnice, în situaţiile când funcţionează cu conductorul de nul comun.

Soluţia de racord la reţeaua electrică se va stabili de către proiectanţii de specialitate F.T.D.E.E. Suceava conform prescripţiilor în vigoare PE 132 şi PE 136.

Lucrări prioritare

- Branşarea la reţeaua electrică a construcţiilor neelectrificate şi a noilor construcţii;
- Electrificarea zonelor deficitare şi creşterea gradului de siguranţă în exploatare;
- Refacerea traseelor degradate şi înlocuirea stâlpilor de lemn cu cei de beton;
- Extinderea reţelei de joasă tensiune în zonele de extindere a intravilanului;
- Modernizarea reţelei de iluminat public stradal din comună;
- Înlocuirea posturilor de transformare defecte.

3.9.5. Reţeaua de telefonie şi poştă

În comuna Pîrteştii de Jos este necesară dezvoltarea reţelei telefonice, care să rezolve numeroasele cereri de instalare de noi posturi telefonice neonorate până în prezent, precum şi eventualele noi solicitări ca urmare a extinderii intravilanului.

Conform STAS 832, măsurile ce se impun la proiectarea şi apoi la întreţinerea instalaţiilor de telecomunicaţii sunt:

- Liniile telefonice vor avea circuite transpuse. Cea mai mare distanţă între două transpuneri ale unui circuit trebuie să nu depăşească 1,6 km;
- Se vor instala cabluri cu manta de aluminiu;
- Simetria instalaţiilor şi izolaţia lor faţă de pământ trebuie să corespundă normativelor în vigoare. Defectele de izolaţie trebuie să fie remediate în funcţie de importanţa circuitelor în termenele stabilite. Se recomandă ca durata remedierii să nu depăşească 24 de ore;
- La subtraversări, cablurile izolate se vor instala în ţevi izolate;
- Se va evita înlocuirea unei linii aeriene cu o nouă linie aeriană pe alt traseu. De regulă, linia aeriană ce trebuie desfiinţată se înlocuieşte cu un cablu;

Ca o măsură specială, înlocuirea instalaţiilor existente se va face numai atunci când nu se găseşte o soluţie judicioasă de protecţie în condiţiile protecţiei lor.

Această măsură nu se referă la soluţii prin care reorientările de legături, comasările de linii, scurtările de traseu conduc la desfiinţarea de pe terenurile de construcţii sau agricole a unor linii aeriene cu lungime totală mai mare decât a cablurilor pe care le înlocuiesc.

Soluţia abandonării cablurilor interurbane existente se poate admite numai în cazuri excepţionale şi se aplică numai cu avizul ministerelor interesate.

Lucrări prioritare:

- Creşterea gradului de siguranţă şi stabilitate în funcţionarea instalaţiilor telefonice;
- Onorarea cererilor de noi posturi telefonice.

3.9.6. Alimentare cu gaze naturale

Nevoia crescândă de cantităţi de gaze naturale din producţia internă pentru economia naţională, precum şi caracterul foarte important al acestui zăcământ, face ca SNGN ROMGAZ SA Mediaş să acorde o preocupare continuă activităţii de descoperire de noi zăcăminte. Astfel, se demarează proiectul “Conductă de aducţiune sonda 1 Varvata şi colector cuplare la sistemul existent” judeţul Suceava”.

Lucrarea se va extinde în intravilanul şi extravilanul comunei Pîrteştii de Jos şi extravilanul comunei Comăneşti.

Soluţia proiectată - Sonda 1 Varvata

1.Conducta de aducţiune gaze naturale Dn 27/8” x 5,51mm va avea lungimea de 790ml.

Pe lungimea de 873 ml x 4,3m lăţime sunt necesare lucrări de defrişare de arbori, întreg traseul conductei aflându-se în pădure. Proprietarul pădurii este **OCOLUL SILVIC BISERICESC ILIŞEŞTI**.

Conducta de aducţiune se va realiza din ţevi de extracţie produse petroliere conform SR EN 11960. Îmbinările conductei de aducţiune se realizează prin îmbinări filetate.

Izolaţia conductei de aducţiune proiectată va fi de tip foarte întărit.

Între axul drumului forestier şi axul conductei de aducţiune proiectată se va respecta distanţa de 6,00m. Între conducta de alimentare cu apă potabilă a localităţii situată în acostamentul drumului forestier şi conducta de aducţiune proiectată se va respecta distanţa de minim 3,00m.

Între conducta de aducţiune proiectată şi liziera pădurii nedefrişată se va păstra distanţa de 6,5m, îndeplinind astfel condiţiile din Normele Tehnice ale conductelor din amonte şi de transport.

2. Grup 1 Varvata

Grupul va fi dotat cu următoarele echipamente: calorifer de tip CSG 65 x 140 bar, gaz combustibil, conducta de legătură Dn 110mm, separator orizontal tip SOT, panou de măsură, instalaţie de refulare, scurgere la rezervorul de stocare cu dirijarea gazelor la un coş de evacuare şi ardere, căsuţă operator, căi de acces, împrejmuire grup, alimentare cu energie electrică, alimentare cu apă.

3. Colector proiectat L = 7830ml

Colectorul a fost proiectat pe un singur traseu viabil, ocolind localităţile Pîrteştii de Jos şi Deleni, mergând în paralel cu liziera pădurii pe o lungime de 2 km în direcţia Est până în apropierea pârâului Varvata şi marginea localităţii Deleni. Acolo se va realiza o subtraversare de drum comunal şi subtraversarea pârâului Varvata. Traseul colectorului îşi modifică sensul către nord, apoi urmează un traseu paralel cu pârâul Varvata pe o lungime de 1,8 km. Urmează o subtraversare a râului Soloneţ, după care o schimbare de direcţie şi apoi o subtraversare a DJ 178A şi calea ferată electrificată pe un fir de circulaţie CF 513 Suceva – Gura Humorului. Colectorul urmează apoi un traseu relativ uşor, pe o lungime de cca 3,8 km, pe teren arabil, prin cuplarea la colectorul existent 8” – Grup 4 Comăneşti - Grup 1 Comăneşti.

În localităţi, conductele subterane de distribuţie se vor poza numai în teritoriul public ţinând cont de următoarea ordine de preferinţe: zone verzi, trotuare, alei pietonale, în porţiunea carosabilă, folosind traseele mai puţin aglomerate cu instalaţii subterane.

Pe traseele fără construcţii, pe câmp, precum şi în zonele cu agresivitate redusă şi fără instalaţii subterane, se vor prevedea la schimbări de direcţii şi la suduri răsuflători cu înălţimea de 0.6 m deasupra solului, dar nu la distanţe mai mici de 50 m.

Se va evita instalarea a două conducte de gaze pe traseu paralel. Adâncimea de pozare a conductelor de distribuţie, măsurată de la suprafaţa terenului, până la generatoarea superioară a conductei va fi de 1m în carosabil cu fundaţie de beton, de cel puţin 0.7 m în spaţii pavate şi de cel puţin 0.5 m în spaţii verzi.

Branşamentele se vor monta subteran şi se vor proteja înpotriva coroziunii prin izolare cu împâslitură de sticlă şi bitum.

Conductele de gaze naturale din oţel se vor izola conform prevederilor I.6-98 art. 11,4, iar în procesul de execuţie calitatea acesteia se va verifica conform STAS 7335/3-86 şi se va considera corespunzătoare dacă sunt satisfăcute următoarele condiţii:

- Izolaţia să fie continuă, fără denivelări şi crăpături,
- Suprapunerile în elice să fie regulate pe circa un cm pentru benzile de armare, respectiv 2 cm pentru înfăşurarea de protecţie.
- Grosimea măsurată cu un dispozitiv de măsură pentru exterior să nu difere în nici un punct faţă de grosimea nominală, cu mai mult de:
  - 2 mm pentru izolaţia foarte întărită,
  - 1,5 mm pentru izolaţia întărită.

Staţia de reglare măsurare predare: filtrarea, măsurarea şi reglarea gazelor se va face printr-o instalaţie compactă executată cu echipamente speciale, montate pe un saşiu, adăpostite sub o copertină.

Incinta în care se va amenaja SRMP se va racorda la reţeaua de alimentare cu energie electrică existentă în zonă.

Dimensionarea instalaţiilor din cadrul SRMP se va face după următorii parametri:

- Presiunea de intrare în staţie p_1 = 6÷ 40 bari
- Presiunea de ieşire din staţie p_2 = max 1,8 bari
- Debitul maxim Q_{max} = 2.400Nmc/h

Debitele de calcul pentru dimensionare se vor stabili după următoarele prescripţii:

Pentru reţeaua de repartiţie şi pentru ramurile principale ale reţelei de distribuţie se va lua în considerare consumul pentru o etapă de perspectivă de minimum 20 de ani. Ţinând cont de dezvoltarea în viitor a zonelor deservite, eventuala modificare a regimului de înălţime şi a densităţii construcţiilor existente. Pentru traseele de interconectare se va considera şi debitul de avarie al sectoarelor vecine. Dimensionarea reţelei de repartiţie trebuie să asigure în caz de defectare a uneia din staţiile de măsurare predare, în orice punct al reţelei, 50% din debitul de calcul.

Pentru ramurile secundare se va considera debitul instalat al aparatelor de utilizare existente şi a celor ce se vor monta în viitor.

Pentru instalaţiile de utilizare şi branşamentele consumatorilor casnici se vor însuma debitele tuturor aparatelor de utilizare de aceeaşi categorie şi se vor aplica factori de încărcare corespunzători fiecărei categorii de utilizare.

3.9.7. Alimentarea cu căldură

În prezent locuitorii comunei folosesc pentru încălzire combustibil solid (lemne, deşeuri agricole etc.), combustibil lichid, sau utilizează echipamente electrice de încălzire.

Se recomandă ca alimentarea cu căldură a locuinţelor şi a clădirilor cu caracter socio-cultural din satele comunei să se realizeze cu centrale termice individuale ce vor funcţiona pe bază de gaze naturale din conducta de distribuţie de presiune redusă propusă.

Lucrări prioritare:

- Realizarea unei reţele de distribuţie de presiune redusă a gazului pentru alimentarea centralelor termice individuale necesare preparării agentului termic de încălzire.
- Racordarea construcţiilor din satele comunei la reţeaua de gaze naturale propusă;
- Înfiinţarea reţelei de repartiţie si distribuţie de gaze în toate localităţile comunei;
- Înfiinţarea staţiei de reglare-măsură.

3.9.8. Gospodărirea comunală

Colectarea deşeurilor pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos se va face conform Directivei Europene Strategiei Naţionale de Gestionarea Deşeurilor şi a Planului Naţional de Gestionare a Deşeurilor (aprobate prin H.G. nr. 1470/2004) şi a Strategiei Judeţene de Gestionare a Deşeurilor Suceava.

În judeţul Suceava, până în 2011, se vor construi 2 **depozite de deşeuri** conforme cu legislaţia U.E., din care unul în zona de est pe teritoriul comunei Moara, cu termen de finalizare anul 2008 **şi unul în zona de vest pe teritoriul comunei Pojorâta, cu termen de finalizare anul 2011, unde se vor depozita şi deşeurile colectate în comuna Pîrteştii de Jos.**

În anul 2008 primăria a încheiat un contract de salubrizare cu S.C. Salubris Promedium care colectează deşeurile menajere din cele patru localităţi ale comunei şi le transportă la staţia de transfer de la Gura Humorului.

Pe teritoriul comunei colectarea deşeurilor se face din poartă în poartă, dar au fost stabilite prin proiect locaţiile a 8 platforme de colectare în zonele cu obiecţie de utilitate publică (vezi planşa reglementări).

Acest sistem de colectare „*din poartă în poartă*”constă în: **Colectarea deşeurilor în 4 saci de plastic inscripţionaţi şi coloraţi diferit ce se scot pe trotuar în ziua stabilită pentru colectare şi platforme de colectare dotate cu containere de 1100 l şi europubele de 120 l pentru unităţi şi obiective de interes public.**

Colectarea deşeurilor în saci de plastic se va face astfel:

Unitatea prestatoare de serviciu de salubrizare va distribui populatiei, agentilor economici si unitatilor de interes public un numar de 8 saci de plastic coloraţi si inscripţionaţi in fiecare lună, în funcţie de deşeul ce se va colecta astfel:

- Pentru organice şi reziduri - negru
- Pentru hârtie şi carton – galben
- Pentru sticlă – verde
- Pentru plastic şi PET- albastru

Locatarii vor umple sacul cu deseul indicat legat la gura pentru evitarea împrăştierii şi îl vor scoate la poarta în ziua stabilită de colectare a deşeului reziduri, sticlă, plastic, hârtie şi carton.

Agenţii economici şi unităţile de interes public vor fi dotate cu câte 4 europubele de 120 l aşezate pe suprafeţe salubre.

Şcolile vor fi dotate cu câte 4 containere de 1100 l aşezate pe platforme betonate in incinta unităţii.

Colectarea deşeurilor se va face odată la 7 zile pentru deşeurile organice şi reziduri şi lunar pentru deşeurile reciclabile.

Contravaloarea sacilor de plastic va fi inclusă în preţul de colectare şi transport al deşeurilor şi evidenţiată in factură.

Aspecte urbanistice.

Fiecare locuinţă, unitate economică şi obiectiv de utilitate publică va primi 8 saci/luna şi 96 saci/an.

Fiecare sac va fi colorat şi inscripţionat corespunzător categoriilor de deşeuri pentru care este destinat.

Pentru obiectivele de interes public şcoală se prevăd 4 platforme betonate cu 4 eurocontainere de 1100 l.

Pentru celalalte obiective de interes public şi unităţi economice câte 4 europubele de 120 l aşezate în locuri salubre.

Se propune ca deşeurile să fie separate in 4 fractiuni, cu excepţia deşeurilor periculoase şi a altor deşeuri voluminoase (mobila, aparate electrocasnice etc.)

Cele 4 fracţiuni vor fi:

1. deşeuri organice şi alte tipuri de deşeuri;
2. hârtie şi carton ;
3. sticle şi borcane din sticlă
4. obiecte din plastic şi PET post consum;

Locatarii vor umple sacul cu deşeul indicat legat la gură pentru evitarea împrăştierii şi îl vor scoate la poarta în ziua stabilită de colectare a deşeului reziduri, sticlă, plastic, hârtie şi carton. Colectarea deşeurilor se va face odată la 7 zile pentru deşeurile organice şi reziduri şi lunar sau de câte ori este necesar pentru deşeurile reciclabile.

Sistemul de transport

Agentul economic selectat va avea în dotare următoarele bunuri şi servicii:
- personal instruit şi calificat in domeniul salubrizării
- 2 autogunoiere de 18 mc cu compactare ¼, una pentru deşeuri BIO şi una pentru deşeuri VAL.
- autospecială container hack pentru containere de 4000l;
- serviciu de salubrizare, colectare, transport, întreţinerea şi igienizarea punctelor de colectare;
- autospecială container hack pentru colectarea deşeurilor inerte rezultate din demolări şi amenajari interioare.

Colectarea deşeurilor BIO. şi VAL. se va face astfel:
- o dată la 7 zile pentru deşeurile BIO.
- o dată la 30 zile sau de cate ori este necesar, pentru deşeurile VAL.

Pe **platformele de precolectare** vor fi amplasate un număr de cinci eurocontainere (2 containere de biodegradabil, un container hârtie+carton, un container PET post consum, un container plastic general) pe platforme betonate special amenajate, după cum urmează:

Eurocontainerele vor fi amplasate în condiţii salubre, pe platforme betonate (cu pantă de 1%) prevăzute cu rigole de drenare a apei pluviale şi racordate la reţeaua de apă şi canalizare, sau la şanţul de colectare a apelor adiacent drumului, la care să aibă acces mijloacele de transport ce asigură preluarea deşeurilor, şi situate la o distanţă de cca. 10 m de clădiri. Se recomandă împrejmuirea platformelor cu gard pentru prevenirea împrăştierii deşeurilor şi accesului persoanelor neautorizate.

În punctele de precolectare nu este permisă pozarea conductelor de distribuţie a apei şi a conductelor de canalizare sau de gaze naturale.

Deşeurile vor fi precolectate selectiv, pe patru fracţii: sticlă, plastic, hârtie şi carton, şi deşeuri generale. Capacele containerelor vor fi adaptate fiecărui tip de deşeu şi vor fi colorate diferit pentru a facilita selectarea.

Pentru fracţia biodegradabilă (menajere, deşeuri din grădini, zootehnice) se recomandă compostarea în gospodării şi utilizarea ca îngrăşământ organic.

Colectarea cadavrelor animalelor de pe domeniul public şi predarea acestora unităţilor de ecarisaj

Cadavrele de animale de pe domeniul public vor fi colectate şi transportate în mijloace auto special amenajate şi vor fi predate la unitatea de ecarisaj din judetul Suceava.

Această activitate constă în colectarea si transportul către centrele de neutralizare a deşeurilor animaliere provenite din gospodăriile populaţiei situate în judeţul Suceava.

Colectarea deşeurilor animaliere provenite din gospodăriile populaţiei se va face de la toţi utilizatorii care au contract de prestare a serviciului, încheiat cu operatorul de salubrizare autorizat, cât şi de la persoanele scutite de la plata acestui serviciu conform legilor în vigoare. Activitatea presupune următorul ciclu de operaţii:

a) precolectarea deşeurilor;
b) colectarea deşeurilor;
c) transportul deşeurilor;
d) neutralizarea definitivă a deşeurilor.

Precolectarea deşeurilor:

Deşeurile animaliere provenite din gospodăriile populaţiei vor fi colectate şi transportate în mijloace auto special amenajate şi vor fi predate unităţilor stabilite în legislaţia în vigoare din judetul Suceava.

Operatorul de salubritate va înregistra solicitările telefonice primite şi se va deplasa la adresele solicitanţilor.

Serviciul se va efectua în maxim 6 ore de la solicitarea făcută de orice persoană fizică sau juridică. Contravaloarea acestor servicii va fi achitată de către solicitant.

Colectarea, transportul, depozitarea şi valorificarea deşeurilor voluminoase provenite de la populaţie, instituţii publice şi agenţi economici, neasimilabile celor menajere (mobilier, deşeuri de echipamente electrice şi electronice etc.)

Colectarea deşeurilor inerte rezultate din construcţii şi amenajări interioare se va face în baza solicitării la cerere a locuitorilor, contra cost.

Locuitorii vor anunţa seful serviciului de salubritate din cadrul primăriei privind intenţia lor de a demola sau de a amenaja locuinţa urmând ca primăria să comunice în timp util prestatorului de serviciu intenţia de demolare a locuitorului. Operatorul va pune la dispoziţia acestuia, contra cost, containere de 4000l necesare pentru preluarea deşeurilor şi transportul acestora către depozitul de deşeuri inerte al municipiului Paşcani.

În cazul în care locuitorii care vor demola sau amenaja au cereri de deşeuri inerte pentru umpluturi aceştia vor transporta cu mijloace proprii şi sub directa urmărire a reprezentantului primăriei transportul deşeurilor inerte către solicitant.

Deşeurile spitaliceşti provenind de la dispensarele veterinar şi uman considerate periculoase (infecţioase şi înţepătoare) fie vor fi transportate în condiţii de siguranţă şi incinerate într-un incinerator spitalicesc autorizat, fie neutralizate termic şi depozitate la depozitul zonal în regim de deşeuri menajere nepericuloase.

Este necesar a se avea în vedere reţinerea unor suprafeţe limitrofe în cazul extinderii cimitirelor, cu respectarea prevederile normativelor cu privire la zonele de protecţie sanitară (50 m faţă de zonele locuite) a cimitirelor.

3.10. PROTECŢIA ŞI CONSERVAREA MEDIULUI

Conform *„Strategiei de dezvoltare locală a comunei Pîrteştii de Jos 2007-2013”* una din axele prioritare în jurul căreia se vor construi noile strategii şi programe de dezvoltare rurală este *orientarea strategică privind îmbunătăţirea mediului în zonele rurale*.

Obiectivul general al acestei axe este utilizarea durabilă a terenurilor agricole şi forestiere prin menţinerea populaţiei în mediul rural, promovarea practicilor agro-ecologice, conservarea biodiversităţii şi gestionarea raţională a resurselor forestiere.

Obiectivele specifice sunt prezentate mai jos şi vor contribui la:

a) *Menţinerea unei ocupări echilibrate a zonelor rurale*:

- Menţinerea utilizării terenurilor agricole în zonele montane cu handicap natural ceea ce conduce la menţinerea spaţiului rural şi la promovarea unor ferme durabile;

b) *Promovarea managementului durabil al terenului agricol*:

- Sprijinirea utilizării continue a terenului agricol în zonele montane şi în alte zone afectate de handicapuri naturale, care să contribuie la conservarea zonelor rurale, dar şi la susţinerea şi promovarea sistemelor agricole durabile;
- Introducerea sau continuarea metodelor de producţie agricolă ce sunt compatibile cu protecţia şi îmbunătăţirea condiţiilor de mediu şi care trec dincolo de standardele de bază relevante. Principalele priorităţi de agro-mediu sunt:

- sprijinirea agriculturii ecologice;

- conservarea terenurilor agricole cu înaltă valoare naturală ce sunt ameninţate de schimbarea modului de folosinţă a terenului, intensivizarea agriculturii sau renunţarea la utilizarea acestor terenuri;

- protejarea solului prin acţiuni de combatere a eroziunii, limitarea utilizării substanţelor chimice de sinteză şi îmbunătăţirea conţinutului în substanţe organice;
- protejarea resurselor de apă prin limitarea scurgerii substanţelor chimice de sinteză în reţeaua hidrografică şi infiltrarea în apele subterane;
- conservarea biodiversităţii pe terenuri agricole prin crearea de habitate şi coridoare de circulaţie (benzi înierbate) sau prin compensarea pierderilor cauzate de respectarea regimului de protecţie în ariile naţionale protejate.

c) *Managementul durabil al terenului forestier:*

- Sprijin pentru extinderea suprafeţei de păduri prin împădurirea terenurilor agricole şi ne-agricole (ca primă împădurire) având în vedere protecţia mediului, prevenirea dezastrelor naturale şi diminuarea efectului schimbărilor climatice;
- Sprijin pentru măsurile voluntare de gospodărire a pădurilor, aplicate în scopul dezvoltării biodiversităţii şi conservării siturilor naturale;
- Sprijin pentru proprietarii de păduri în derularea investiţiilor neproductive ce conduc la o valoare ridicată a pădurilor.

Măsurile acestei axe trebuie să contribuie la implementarea reţelei agricole şi forestiere NATURA 2000, să ţină cont de angajamentul de la Goteborg de a opri declinul biodiversităţii până în 2010, de Directiva Cadru a Apei 2000/60/EC şi de Protocolul de la Kyoto privind ameliorarea efectelor schimbării climei. Pentru realizarea acestor priorităţi, sunt încurajate următoarele acţiuni cheie:

- *Promovarea serviciilor de mediu şi a practicilor agricole care nu afectează flora şi fauna*;
- *Păstrarea terenurilor forestiere şi a fermelor.* Un management durabil al teritoriului poate ajuta la reducerea riscurilor cum ar fi abandonul, deşertificarea şi incendiile forestiere, în special în zone mai puţin favorizate. Terenurile şi habitatele, fie că sunt din lunci sau păşuni montane, pot fi ocrotite cu ajutorul unor sisteme potrivite pentru ferme;
- *Combaterea schimbărilor climatice.* Agricultura şi sectorul forestier sunt în prima linie a dezvoltării energiei durabile şi materii prime pentru instalaţii de bioenergie;
- *Consolidarea contribuţiei fermelor care utilizează practici organice;*
- *Încurajarea iniţiativelor mediu/economie de tipul câstig/câstig;*
- *Promovarea unui echilibru teritorial.* Programele de dezvoltare rurală pot aduce o contribuţie vitală la gradul de atractivitate a zonei rurale. Pot asigura, de asemenea, şi păstrarea unui echilibru durabil între zonele rurale şi urbane.

"Planul Naţional Strategic pentru Dezvoltare Rurală", elaborat pe baza Liniilor Directoare Strategice ale Comunităţii, defineşte următoarele obiective generale pentru perioada 2007 - 2013:

- Creşterea competitivităţii sectoarelor agro-alimentar şi forestier (Axa 1);
- Îmbunătăţirea mediului şi a spaţiului rural (Axa 2);
- Îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale (Axa 3);
- Demararea şi funcţionarea iniţiativelor de dezvoltare locală (LEADER) (Axa 4).

În cadrul Axei 2 (Îmbunătăţirea mediului şi a spaţiului rural), 60% din alocarea financiară este acordată pentru sprijinirea activităţilor agricole din zonele defavorizate. Această decizie are la bază faptul că aproximativ 55% din suprafaţa agricolă utilizată (SAU) a României este considerată defavorizată datorită altitudinii, pantei, productivităţii scăzute a solului, condiţiilor climatice nefavorabile şi a altor caracteristici specifice de mediu.

Un procent de 30 % din alocarea financiară este destinat sprijinului pentru practicile de agromediu, reprezentând astfel a doua prioritate în cadrul Axei 2. Prin acest tip de sprijin vor fi acordate plăţi compensatorii pe suprafaţa de teren agricol, fermierilor care adoptă voluntar metode de producţie compatibile cu protecţia mediului, în special pentru conservarea biodiversităţii, agricultura ecologică precum şi pentru protecţia resurselor de apă şi sol. O importanţă deosebită este acordată conservării sau reintroducerii sistemelor agricole cu valoare naturală înaltă.

Măsurile care vizează promovarea managementului durabil al terenurilor forestiere, deţin o alocare financiară de 10% din bugetul Axei 2 (Îmbunătăţirea mediului şi a spaţiului rural). Sprijinul pentru împădurire are în vedere atât atenuarea efectelor gazelor cu efect de seră, cât şi îmbunătăţirea condiţiilor de mediu în zonele care se confruntă cu riscuri naturale (inundaţii, eroziunea solului). Este de asteptat ca prin implementarea măsurilor din cadrul Axei prioritare 1 care vizează formarea profesională, informarea şi difuzarea de cunostinţe şi utilizarea serviciilor de consiliere, să se aducă o contribuţie semnificativă la îndeplinirea obiectivelor axei prioritare 2, având în vedere nivelul scăzut de informaţie existent în rândul fermierilor în ceea ce priveşte gospodărirea durabilă a resurselor naturale.

Protecţia şi conservarea mediului reprezintă unul din obiectivele de bază ale amenajării teritoriului, prin care se asigură dezvoltarea si valorificarea durabilă şi echilibrată a resurselor acestuia.

Pentru eliminarea şi prevenirea poluării la nivelul aerului, apelor şi solului se propun următoarele măsuri:

3.10.1. Protecţia aerului

Atmosfera fiind cel mai larg vector de propagare a poluanţilor, ale căror efecte se resimt de la nivel local până la nivel global asupra tuturor elementelor biotice şi abiotice, monitorizarea calităţii aerului ocupă un loc esenţial, constituindu-se într-un element de fundamentare a strategiilor de control.

A supune controlului calitatea aerului presupune elaborarea unui program coerent care să vizeze toate problemele de poluare precum şi responsabilităţile autorităţilor locale.

Cunoaşterea mecanismelor de poluare a atmosferei, implică studierea a patru categorii de fenomene, şi anume:

- emisiile de poluanţi atmosferici aferente surselor naturale şi antropice;
- transferul poluanţilor de la sursă la receptor (transmisia);
- imisiile, adică distribuţia spaţială, temporală şi nivelul concentraţiilor de poluanţi în atmosferă;
- efectele poluării asupra sănătăţii umane, a mediului, a construcţiilor şi materialelor.

Monitorizarea emisiilor, ce defineşte cauza poluării, este un mijloc de informare absolut necesar asupra contribuţiei pe care o au diferite surse, permiţând astfel stabilirea priorităţilor cu privire la reducerea poluării.

Pentru îmbunătăţirea calităţii aerului în comuna Pîrteştii de Jos se propun următoarele măsuri:

- înlocuirea treptată a combustibililor tradiţionali (lemn, cărbune, produse petroliere) cu gaze naturale;
- realizarea de spaţii verzi de protecţie între zonele de locuit şi unităţile economice, care să absoarbă noxele în lăţime de 10 m, precum şi spaţii verzi de aliniament în lungul arterelor importante, în lăţime minimă de 5 m;
- amplasarea celor 12 platforme (8 în localitatea Pîrteştii de Jos şi 4 în localitatea Deleni) de precolectare a deşeurilor de către utilizatorii serviciilor de salubrizare. Platformele vor fi in mod obligatoriu betonate sau asfaltate, amplasate la o distanţă minimă de 10 m faţă

de căile de acces ale autogunoierelor şi de minim 5 m de cele mai apropiate ferestre ale imobilelor de locuit, mascate fiind prin plantaţii de arbori şi arbuşti. Platformele vor fi prevăzute cu rigole de preluare a apelor pluviale, racordate la reţeaua de canalizare sau la cămine de colectare etanşe, care vor fi golite periodic de către operator;

- realizarea unor campanii de informare şi conştientizare a populaţiei privind colectarea selectivă a deşeurilor.

3.10.2. Protecţia apei

Protecţia apelor de suprafaţă şi subterane şi a ecosistemelor acvatice are ca obiect menţinerea şi îmbunătăţirea calităţii şi productivităţii biologice a acestora, în scopul evitării unor efecte negative asupra mediului, sănătăţii umane şi bunurilor materiale.

Fiind un factor de mediu fundamental, apa conferă posibilităţi de utilizare pentru orice fel de necesităţi. Supravegherea calităţii apelor are ca scop protecţia împotriva efectelor nocive ale poluării şi implică două etape: cunoaşterea calităţii şi măsuri de protecţie a acesteia. Aceasta include monitorizarea apelor de suprafaţă, a precipitaţiilor şi a apelor subterane.

Ca măsuri, sunt necesare:

Aflat în acest moment în stadiul de studiu de fezabilitate, realizarea unui sistem centralizat de canalizare şi epurare a apelor uzate va creşte atractivitatea zonei în sensul atragerii de investiţii şi de protejare a populaţiei şi a mediului înconjurător împotriva efectelor oricărui tip de contaminare a apei potabile prin asigurarea calităţii ei de apă curată şi sanogenă.

În comuna Pîrteştii de Jos este necesară realizarea unei canalizări capabile să preia apele uzate de la consumatori şi să le conducă într-o staţie de epurare prin care să se asigure o calitate corespunzătoare a apelor epurate în concordanţă cu cerinţele normelor în vigoare la descărcarea in emisar.

Delimitarea zonelor de protecţie ale apelor de suprafaţă, interzicerea oricăror deversări necontrolate de ape uzate, reziduuri şi depuneri de deşeuri în cursurile de apă şi pe malurile acestora;

Regularizarea cursurilor de apă, amenajarea malurilor şi îndiguirea malului stâng al râului Soloneţ în toată partea nordică a satului Pîrteştii de Jos.

3.10.3. Protecţia solului

Ameliorarea şi menţinerea pe termen lung a funcţiilor solului şi contracararea poluării şi deteriorării lor sunt obiectivele principale pentru protecţia, ameliorarea şi utilizarea durabilă a solurilor de pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos.

Solul este un factor de mediu fundamental ce trebuie protejat cu aceeaşi atenţie ca aerul şi apa. Este un mediu divers, dar fragil, care este însă mijlocul principal al asigurării hranei oamenilor, animalelor şi plantelor. Un centimetru în grosime de sol se realizează în zeci şi chiar sute de ani, dar de pierdut îl putem pierde într-un an, datorită vânturilor, precipitaţiilor, defrişării pădurilor sau folosirii neraţionale a unor substanţe chimice.

Conform art. 65 din Ordonanţa de urgenţă nr. 195 din 22 decembrie 2005 privind protecţia mediului, este obligatorie pentru toţi deţinătorii, cu titlu sau fără titlu, protecţia solului, a subsolului şi a ecosistemelor terestre, prin măsuri adecvate de gospodărire, conservare, organizare şi amenajare a teritoriului.

Ca măsuri pentru **prevenirea poluării solurilor**, se impun:

- asigurarea instalaţiilor şi capacităţilor de utilizare controlată a îngrăşămintelor chimice şi pesticidelor la producătorii agricoli, depozitarea controlată a deşeurilor de pesticide;

- colectarea mortalităţilor de animale, depozitarea adecvată în camere frigorifice şi transportul acestora către agenţi specializaţi în eliminarea prin incinerare; abandonarea puţurilor seci din mediul rural;
- realizarea de platforme de compostare pentru reziduurile zootehnice;
- sprijinirea activităţii şi programelor de colectare, reciclare şi valorificare a deşeurilor industriale şi din construcţii;
- organizarea infrastructurii pentru valorificarea agricolă a nămolurilor orăşeneşti;
- restrângerea suprafeţelor afectate şi reintroducerea, prin măsuri de reconstrucţie ecologică, a terenurilor degradate în circuitul agricol şi forestier.

Colectarea deşeurilor pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos se va face conform Directivei Europene şi Strategiei Naţionale de Gestionarea Deşeurilor şi a Planului Naţional de Gestionare a Deşeurilor (aprobate prin H.G. nr. 1470/2004), care impun următoarele măsuri:

- Închiderea şi ecologizarea spaţiilor actuale de depozitare a deşeurilor până în anul 2009;
- Eliminarea depozitărilor necontrolate a deşeurilor în localităţile rurale, introducerea sistemului de colectare selectivă în toate localităţile judeţului.
- Stabilirea şi realizarea punctelor de precolectare selectivă a deşeurilor pe teritoriul comunei şi a localităţilor componente (în intravilan);
- Întreţinerea punctelor de precolectare şi transportul deşeurilor din aceste puncte de colectare.

Un al doilea set de măsuri vizează **protecţia împotriva degradării** solurilor prin procesele de deplasare în masă precum şi pe terenurile cu exces de umiditate. Astfel, este necesar:

- menţinerea învelişului vegetal pe versanţii înclinaţi;

- raţionalizarea păşunatului sau interzicerea acestuia pe pantele care indică alunecări în pregătire;

- efectuarea lucrărilor agricole în sensul curbelor de nivel;

- drumurile agricole de acces trebuie să se realizeze pe direcţia curbelor de nivel (în zig-zag), şi nu pe linia de cea mai mare pantă;

- evitarea supraîncărcării cu construcţii grele a căror fundaţie este instalată superficial;

- se poate opta şi pentru utilizarea agricolă a anumitor versanţi prin amenajarea plantaţiilor pomicole şi viticole;

- practicarea unui sistem de culturi care să asigure un grad mare de acoperire a solului, cu rol împotriva eroziunii;

- restrângerea suprafeţelor afectate şi reintroducerea, prin măsuri de reconstrucţie ecologică, a terenurilor degradate în circuitul agricol şi forestier;

Pentru solurile afectate de exces de umiditate se recomandă lucrări de desecare, canale de drenaj, captări de izvoare, decolmatarea şi adâncirea albiilor pâraielor din apropiere.

Pentru prevenirea riscurilor naturale se vor respecta condiţiile de fundare din studiile geotehnice şi se va acorda o atenţie deosebită sistematizării verticale.

Sistematizarea verticală a terenului se va realiza astfel încât scurgerea apelor meteorice de pe acoperişuri şi de pe terenul amenajat să se facă către un sistem centralizat de canalizare – şanţuri de scurgere a apelor pluviale de-a lungul drumurilor – fără să se afecteze proprietăţile învecinate.

Remedierea cauzelor poluării şi degradării solurilor trebuie efectuată în ordinea priorităţilor definite prin politica comunei, în paralel cu aplicarea de măsuri administrative ferme.

3.10.4. Protecţia vegetaţiei şi faunei

Pierderea diversităţii biologice continuă, mai ales ca urmare a distrugerii habitatelor, în urma urbanizării, extinderii culturilor agricole, extinderii suprafeţelor despădurite, recoltărilor excesive, dar şi ca urmare a poluării.

Pentru conservarea biodiversităţii se propun următoarele măsuri:

- stoparea defrişărilor şi iniţierea unor programe de refacere a pădurilor în scopul diminuării proceselor de degradare a solului, în special în zonele deficitare în vegetaţie forestieră;
- reconstituirea pădurilor prin sistemul perdelelor de protecţie şi prin împădurirea terenurilor degradate, improprii culturilor agricole, sau a celor cu productivitate foarte scăzută;
- evitarea degradării ecosistemelor naturale de stepă şi de luncă prin optimizarea structurii suprafeţelor utilizate, reglementarea impactului antropic, restabilirea comunităţilor ierboase, a pădurilor de luncă şi a zăvoaielor;
- prevenirea distrugerii ecosistemelor naturale prin păstrarea de fâşii de vegetaţie naturală în cadrul culturilor agricole;
- evitarea fragmentării habitatelor şi restabilirea coridoarelor de migraţie a animalelor şi de dispersie a plantelor;
- protejarea speciilor autohtone prin prevenirea răspândirii speciilor invazive şi a speciilor modificate genetic;
- protejarea şi restabilirea resurselor cinegetice şi piscicole prin optimizarea efectivelor şi structurii populaţiilor;
- realizarea de materiale publicitare şi de conştientizare a publicului privind protecţia şi importanţa speciilor de plante şi animale sălbatice.

3.11. REGLEMENTĂRI URBANISTICE

- **Soluţia generală de organizare şi dezvoltare:**

Soluţia de urbanism prevede organizarea şi dezvoltarea localităţii suprapusă pe intravilanul existent, cu menţinerea structurii actuale.

- **Organizarea căilor de comunicaţie:**

Trama actuală satisface accesele, dar este necesară îmbunătăţirea calitativă prin aplicarea de îmbrăcăminţi asfaltice, marcaje corespunzătoare, amenajarea rigolelor de preluare a apelor, reabilitarea podurilor şi, acolo unde este necesar, construirea de poduri şi podeţe noi, amenajarea de trotuare şi alei pietonale, amenajarea profilelor transversale în intravilan.

- **Destinaţia terenurilor, zonele funcţionale rezultate:**

- Cea mai mare parte a terenurilor din intravilan vor continua să fie suportul pentru practicarea agriculturii şi asigurarea, în acest mod, a produselor agricole necesare consumului în gospodăriile populaţiei şi în industria alimentară locală.

- - *Zona de dotări socio-culturale* este constituită din obiectivele existente care satisfac necesităţile localităţii şi care sunt situate în zona de locuit. Acestora li se adaugă noile obiective propuse, cum este de exemplu construirea unei şcoli cu clasele I-VIII şi a unei grădiniţe cu program normal în satul Deleni, înfiinţarea unor puncte sanitare în localitatăţile Varvata şi Vîrfu Dealului, înfiinţarea unui cabinet de consiliere pentru copii, etc.. Datorită dispunerii acestora se conturează zona centrală a localităţilor.

- *Zona de unităţi industriale şi agricole* se va dezvolta pe amplasamentul actual al obiectivelor existente. Obiectivele de industrie mică (meşteşuguri şi artizanat, prelucrarea artistică a lemnului, prelucrarea primară a lemnului) compatibile cu celelalte zone funcţionale vor putea fi amplasate şi în cadrul acestora (în principal în zona de locuinţe). Orice nouă activitate de natură productivă va fi analizată pe baza unui studiu de impact, în principal urmărindu-se reducerea la minim a efectelor asupra mediului.

- **Interdicţii definitive de construire** la culoare tehnice şi zone de protecţie cu regim sever:
- zona reţelei de tensiune - 20 kV – 12m;
- zona de protecţie magistrală gaze naturale – 20m;
- zona de protecţie a cimitirului – 50m;
- zona de protecţie a cursurilor de apă - 30m;
- zona de protecţie a aducţiunilor de alimentare cu apă – 10m;
- zona de protecţie a staţiilor de pompare – 10m;
- zona de protecţie a staţiilor de clorinare şi a rezervoarelor – 20m;
- zona de protectie fermă de taurine 200m;
- zonă de protecţie la diguri : - spre cursul de apă 10m
  - spre interiorul incintei 4m;
- zonă de protecţie la staţia de epurare: 300m.

NORME SITUAŢII DE URGENŢĂ :

- Respectarea condiţiilor generale de securitate la incendiu, prin asigurarea accesului autospecialelor de intervenţie ale serviciilor comunitare profesioniste sau voluntare pentru situaţii de urgenţă.
- Completare – accesul uşor al mijloacelor şi forţelor de intervenţie la cel puţin o suprafaţă vitrată, cu excepţiile menţionate în regulament, pentru unele categorii de construcţii la care accesul este obligatoriu a se asigura pe două laturi ale clădirii (clădiri înalte, clădiri cu săli aglomerate, clădiri pentru sănătate, clădiri pentru turism, clădiri pentru învăţământ, etc.).
- În cazul construcţiilor ce formează curţi interioare, asigurarea accesului autospecialelor de intervenţie se va face prin ganguri cu o lăţime minimă de 3,00m şi o înălţime de 3,50 m. Accesele şi pasajele carosabile nu trebuie să fie obstrucţionate prin mobilier urban şi trebuie să fie păstrate libere în permanenţă.
- Pentru intervenţie în caz de incendiu, pe instalaţia de alimentare cu apă se vor monta hidranţi stradali, de preferinţă hidranţi de suprafaţă – standard de referinţă 3479.
- Până la definitivarea instalaţiilor de alimentare cu apă, pe sursele naturale ale localităţii se vor amenaja rampe pentru alimentarea autospecialelor de intervenţie, marcate pe planşele aferente PUG-ului (vezi planşa anexată). Căile de acces la rampele de alimentare a autospecialelor de intervenţie vor fi marcate la loc vizibil din intersecţiile drumurilor principale şi secundare.

Construcţii administrative:

- Accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin pe o faţadă.

Construcţii de asistenţă socială: - asigurare condiţii de acces ale autospecialelor de intervenţie la incendii cel puţin la două faţade ale clădirii:

Construcţii comerciale: - asigurare condiţii de acces ale autospecialelor de intervenţie la incendii cel puţin la două faţade ale clădirii:

Construcţii de cult: - Accesul autospecialelor de intervenţie cel puţin la o faţadă.

Construcţii de cultură:– pentru intervenţie în caz de incendiu se va asigura accesul autospecialelor pompierilor, cel puţin la o faţadă a clădirii.

Construcţii pentru învăţământ: - asigurare condiţii de acces ale autospecialelor de intervenţie la incendii cel puţin la două faţade ale clădirii:

Construcţii de sănătate: - asigurare condiţii de acces ale autospecialelor de intervenţie la incendii cel puţin la două faţade ale clădirii:

Construcţii şi amenajări sportive :– clădirile de sport vor avea asigurate condiţii de intervenţie a autospecialelor, la cel puţin o faţadă a acestora, iar atunci când sunt săli aglomerate, la minimum două faţade.

Construcţii pentru turism: - asigurare condiţii de acces ale autospecialelor de intervenţie la incendii cel puţin la două faţade ale clădirii:

Alte categorii de servicii:– pentru intervenţie în caz de incendiu se va asigura accesul autospecialelor pompierilor, cel puţin la o faţadă a clădirii.

Aspectul exterior al construcţiilor

- **Soluţii care să nu deprecieze valoarea cadrului construit şi a peisajului.**

Adaptarea de soluţii constructive care să asigure limitarea propagării focului pe faţade.

Proiectarea şi executarea construcţiilor agricole se realizează astfel încât, în cazul unui incendiu produs în faza de utilizare a acestora, să se asigure următoarele cerinţe:

- protecţia şi evacuarea utilizatorilor;
- limitarea pierderilor de bunuri;
- preîntâmpinarea propagării incendiului la vecinătăţi şi în interiorul compartimentului de incendiu;
- protecţia forţelor pompierilor profesionişti sau voluntari, precum şi a altor forţe care intervin pentru evacuarea şi salvarea persoanelor, animalelor sau păsărilor adăpostite, protejarea bunurilor pereclitate, limitarea şi stingerea incendiilor şi înlăturarea unor efecte negative ale acestuia.
- Fânul natural cultivate, grosierele şi paiele pentru aşternut, necesare fermelor de creşterea şi exploatarea animalelor pentru un ciclu anual de producţie, se depozitează în afara incintelor construite, pe terenuri care nu se vor scoate din circuitul agricol.
- Construcţiile de producţie şi/sau depozitare vor avea asigurate căi de acces, intervenţie şi salvare în caz de incendiu, astfel dispuse şi realizate încât forţele de intervenţie să poată acţiona în timp cât mai scurt şi în condiţii de siguranţă;
- De, regulă, construcţiile de producţie şi/sau depozitare trebuie să fie accesibile autospecialelor de intervenţie pe cel puţin două laturi. Fac excepţie construcţiile cu aria desfăşurată de maximum 2.000 mp, la care accesul autospecialelor de intervenţie poate fi asigurat pe o latură.
- Căile exterioare de acces pentru autospeciale, trebuie să permită intervenţia în special la zonele mai periculoase ale construcţiei, la deschiderile (protejate sau neprotejate) din pereţii exteriori, precum şi la sursele de alimentare cu apă.

- Căile de circulaţie interioare stabilite pentru intervenţie în caz de incendiu vor fi alcătuite, echipate şi marcate corespunzător, astfel încât să fie uşor de recunoscut de către personalul de intervenţie.

În vederea stabilirii regulilor generale de construire, teritoriul intravilan al satelor a fost împărţit în Unităţi Teritoriale de Referinţă (UTR). UTR-ul se defineşte ca o reprezentare convenţională a unui teritoriu având o funcţiune predominantă sau/şi omogenitate funcţională, pentru care se pot stabili reguli de construire general valabile.

UTR-ul este delimitat prin limite fizice, existente în teren (străzi, limite de proprietate, ape).

Având în vedere limitele reduse ale localităţilor rurale şi faptul că funcţiunea de locuire este cea dominantă, numărul de UTR-uri este redus.

Reprezentarea grafică a reglementărilor se face în planşa "Reglementări", care deţine şi elemente de echipare a teritoriului - existent şi propus. Detalieri ale reglementărilor se fac în R.L.U..

3.12. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

Principalele obiective de utilitate publică de pe teritoriul administrativ al localităţii Pîrteştii de Jos sunt prezentate clasificat mai jos:

DOMENII	CATEGORII DE INTERES		
	NAŢIONAL	JUDEŢEAN	LOCAL
INSTITUŢII PUBLICE ŞI SERVICII			
Pîrteştii de Jos			
Primărie			X
Poliţie	X		
Poştă	X		
Cămin cultural			X
Biserica „Sf. Nicolae”;			X
Biserica „Sf. Ilie şi Înălţare Sfintei Cruci”			X
Biblioteca comunală			X
Şcoala Generală cu clasele I – IV;			X
Grup şcolar “Nicanor Moroşan”			X
Grădiniţa cu program normal Rodina;			X
Dispensar uman;			X
Staţie CF	X		
Salina			X
Stadion			X
Magazin universal			X
GOSPODĂRIE COMUNALĂ			X
Cimitir ortodox nou			X
Cimitir ortodox vechi			X
DELENI			X
Cămin cultural;			X
Şcoala cu clasele I-VIII			X
Grădiniţa cu program normal			X
Biserica „Izvorul Tămăduirii”			X

DOMENII	CATEGORII DE INTERES		
	NAŢIONAL	JUDEŢEAN	LOCAL
Magazin universal			X
VÎRFU DEALULUI			
Şcoala Generală cu clasele I – IV			X
Biserica „ Sf. Constantin şi Elena”			X
Staţie CF	X		
Zonă de agrement			X
			X
VARVATA			
Şcoala Generală cu clasele I – IV			X
Zonă de agrement			X
Sit arheologic			X
GOSPODĂRIE COMUNALĂ			
Cimitir ortodox nou Pîrteştii de Jos			X
Cimitir ortodox vechi Pîrteştii de Jos			X
Cimitirul ortodox Deleni			X
Cimitirul ortodox Vîrfu Dealului			X
Depozite de deşeuri Pîrteştii de Jos, Deleni, Vîrfu Dealului – propuse pentru dezafectare			X
9 puncte de precolectare a deşeurilor			X
CĂI DE COMUNICAŢIE			
DN 2E	X		
DJ 178 A		X	
DC 23 Deleni – Varvata			X
Drumurile săteşti			X
INFRASTRUCTURĂ MAJORĂ			
Reţea de alimentare cu apă			X
Reţea de alimentare cu energie electrică	X		
Reţea de telecomunicaţii	X		

Pe teritoriul comunei Pîrteştii de Jos s-au identificat următoarele tipuri de terenuri:

- terenuri proprietate publică de interes local: terenurile ocupate de dotările publice din localităţile componente comunei (poliţie, dispensar, bibliotecă, şcoală, grădiniţă, biserică, cimitir şi altele asemenea), zona drumurilor locale şi traseul drumurilor judeţene;
- terenuri proprietate privată de interes local formate din: terenurile arabile, păşunile şi fâneţele, terenurile neproductive aflate în intravilan sau în extravilanul localităţii;
- terenuri proprietate privată a persoanelor fizice şi juridice formate din terenurile din zona de locuinţe şi funcţiuni complementare, terenurile agricole din intravilan.

Necesităţile de dezvoltare ale localităţii impun următoarea circulaţie a terenurilor:

- terenuri ce se intenţionează a fi trecute în domeniul public – străzile noi propuse în zonele de extindere a intravilanului localităţilor;

Pentru ridicarea standardului de viaţă şi civilizaţie a locuitorilor din comună şi mărirea gradului de atracţie a localităţii se vor prezenta obiectivele de utilitate publică din comuna Pîrteştii de Jos ce sunt propuse a se realiza în următorii 10 ani:

Obiectivele strategice şi de dezvoltare a judeţului Suceava 2008-2013

NR CRT	TITLU PROIECT	SURSA FINANŢĂRII	MĂSURA AFERENTĂ PRIORITĂŢII	BENEFICIAR	MATURITATEA PROIECTULUI	DATA PROMOVĂRII PROIECTULUI
1.	Canalizare şi staţie de epurare	PNDR	3,2,2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2013
2	Modernizarea drumurilor de interes local din comuna Pîrteştii de Jos	PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2013
3	Modernizarea drumurilor de interes local din comuna Pîrteştii de Jos	PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2013
4	Alimentare cu apă potabilă a satelor Pîrteştii de Jos şi Vîrfu Dealului	Fonduri guvernamentale (HG 687 / 1997 şi HG 1036 / 2004	-	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	Finalizare	2009
5	Modernizarea reţelei de iluminat public stradal	PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2010
6	Construirea a 3 punţi pietonale peste râul Soloneţ	Fonduri proprii		Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2010
7	Reabilitarea unităţilor de învăţământ din comuna Pîrteştii de Jos	POR	3,2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2011
8	Construirea unei şcoli cu clasele I-VIII şi a unei grădiniţe cu program normal	Fonduri guvernamentale PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2011
9	Alimentarea cu energie electrică a gospodăriilor neracordate	PNDR	3,2,2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2013
10	Renovarea şi modernizarea sediului primăriei	PNDR, Fonduri guvernamentale	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de	SF	2008-2013

				Jos		
11	Realizarea sistemului de colectare selectivă a deşeurilor menajere	PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2010
12	Reabilitare şi modernizare DC 23 (de la halta CFR până în sat Varvata) şi DC Rodina	PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2013
13	Reabilitare şi modernizare DC 24A şi DC 24B	PNDR	3.2.2	Consiliul Local al Comunei Pîrteştii de Jos	SF	2008-2013

Sursa: Strategia de dezvoltare economico – socială a judeţului Suceava pentru perioada 2008 – 2013

Obiectivele strategice şi de dezvoltare (direcţii de dezvoltare) ale comunei Pîrteştii de Jos

1. Modernizarea şi dezvoltarea căilor de transport:

- Reabilitarea şi modernizarea drumului comunal DC 23 de la halta CFR până în satul Varvata;
- Modernizarea drumurilor de interes local din comună;
- Realizarea şi amenajarea de noi drumuri săteşti în zonele de extinderi ale intravilanelor prin asfaltare;
- Realizarea de trotuare şi alei pentru circulaţia pietonală;
- Amenajarea staţiilor de călători;
- Achiziţionarea de utilaje: buldoexcavator, camion, utilaj de pentru dezăpezire, autospecială PSI;
- Realizarea de spaţii de parcare;
- Construirea a două poduri de beton armat cu o singură bandă în zona Salina şi în satul Varvata;
- Contruitea a trei punţi pietonale peste pârâul Soloneţ în comuna Pîrteştii de Jos;
- Reabilitarea şi modernizarea podurilor şi podeţelor existente pe raza comunei Pîrteştii de Jos şi construirea de noi poduri şi podeţe în reţeaua locală de drumuri;
- Decolmatarea şanţurilor existente;
- Executarea de şanţuri de scurgere acolo unde este necesar;

2. Modernizarea echipării edilitare:

- Realizarea sistemului centralizat de alimentare cu apă în toate satele comunei;
- Realizarea sistemului centralizat de canalizare în satele componente;
- Construirea şi punerea în funcţiune a staţiei de epurare;
- Introducerea reţelei de alimentare cu gaze naturale a localităţilor comunei;
- Extinderea reţelei de joasă tensiune în zonele propuse pentru extindere;
- Modernizarea iluminatului public;
- Conectarea de noi abonaţi la reţeaua telefonică (internet, servicii de telefonie);

- Conectarea la Internet, extinderea reţelei de telefonie fixă, instalarea unor antene de telefonie mobilă, extinderea TV prin cablu, TV digitală;

3. Reabilitarea şi construirea de noi obiective socio-culturale:

- Reabilitarea unităţilor şcolare (şcoli şi grădiniţe) corespunzător standardelor actuale de igienă şi confort: introducerea sistemelor de încălzire centralizată, alimentarea cu apă curentă a unităţilor şcolare, construirea de grupuri sanitare interioare moderne, recondiţionarea pereţilor, parchetare, tâmplărie nouă;
- Construirea unei şcoli cu clasele I-VIII şi a unei grădiniţe cu program normal în satul Deleni;
- Dotarea şcolilor cu baze sportive: săli de sport cu dotările corespunzătoare (vestiare, duşuri, materiale sportive) şi terenuri de sport;
- Îmbunătăţirea bazei tehnico-materială în şcoli (dotarea şcolilor cu calculatoare şi soft didactic), cămin cultural şi bibliotecă;
- Atragerea de cadre didactice calificate şi monitorizarea activităţii acestora;
- Implicarea şcolilor în educarea elevilor spre păstrarea tradiţiilor folclorice locale;
- Imbunătăţirea continuă a fondului de carte din bibliotecile şcolilor şi a bibliotecii comunale;
- Renovarea şi modernizarea sediului primăriei comunei;
- Reabilitarea clădirii dispensarului medical al comunei;
- Înfiinţarea unor puncte sanitare în localitatăţile Varvata şi Vîrfu Dealului;
- Înfiinţarea unui cabinet de consiliere pentru copiii ai căror părinţi sunt plecaţi la muncă în străinătate;
- Implementarea unui sistem de îngrijire la domiciliu a persoanelor dezavantajate;
- Înfiinţarea unui Centru de Practicare a Meşteşugurilor în colaborare cu căminele culturale;
- Înfiinţarea unui punct de comercializare a obiectelor tip suvenir, autentice, specifice zonei;
- Amenajarea unor spaţii de joacă pentru copii;

Amenajarea spaţiilor verzi şi dotarea acestora cu mobilier urban.

4. Dezvoltarea economiei:

- ***Dezvoltarea agriculturii:***

- Creşterea gradului de mecanizare în agricultură;
- Îmbunătăţirea sistemelor de colectare, procesare şi valorificare a produselor agricole prin înfiinţarea unui centru de colectare şi preluare a acestora;
- Înfiinţarea şi organizarea de forme asociative ale crescătorilor de animale;
- Sprijinirea înfiinţării grupurilor de producători agricoli;
- Înfiinţarea în comună a unui centru de consultanţă agricolă în vederea formării profesionale şi informării agricultorilor;
- Achiziţii de rase de animale cu material biologic valoros şi aplicarea însămânţărilor artificiale în vederea îmbunătăţirii producţiei zootehnice;
- Valorificarea îngrăşămintelor naturale organice din gospodării pentru creşterea fertilităţii naturale a solului precum şi pentru evitarea poluării solului;
- Realizarea de lucrări agro-pedo-ameliorative pentru combaterea alunecărilor şi eroziunii şi îmbunătăţirea potenţialului fertil al solurilor din comună;
- Eficientizarea activităţilor agricole din comună (în special în extravilan) prin concentrarea proprietăţii agricole în ferme private;
- Stimularea fermelor mici;

- Utilizarea terenurilor degradate şi neproductive pentru împădurire;
- Acordarea de facilităţi şi stimulente proprietarilor de terenuri neproductive în scopul împăduririi acestora;

o În cadrul sectorului silvic este necesară conservarea şi exploatarea raţională a fondului forestier;

- o Măsuri şi politici de interzicere a tăierilor necontrolate a pădurii.
- o Stimularea asocierii proprietarilor de terenuri agricole;

➢ ***Dezvoltarea industriei şi serviciilor bazate pe resursele existente*:**

- Dezvoltarea şi diversificarea sectorului de mică industrie: morărit şi panificaţie, tâmplărie, mobilier, prelucrare lână şi piei;
- Dezvoltarea industriei de prelucrare a laptelui;
- Dezvoltarea şi diversificarea potenţialului de prelucrare a produselor animaliere prin:
  - construirea unui abator pentru industrializarea cărnii de consum,
  - înfiinţarea unei unităţi de prelucrare a lânii (darac, tors, etc.),
  - atelier de prelucrare a pieilor şi confecţionare a obiectelor tradiţionale de îmbrăcăminte (cojoace, bundiţe, căciuli),
- înfiinţarea unor ateliere de prelucrare artistică a lemnului, de confecţionare a draniţei, de confecţionare a unor obiecte de uz casnic din lemn (de ex. tocătoare, linguri, etc.),

- Modernizarea şi asigurarea infrastructurii destinate investiţiilor industriale;
- Susţinerea dezvoltării IMM-urilor şi stimularea implicării într-o mai mare măsură a micului antreprenorat local;
  - Atragerea capitalului investiţional autohton şi străin.

➢ ***Dezvoltarea prestărilor de servicii:***

- Înfiinţarea unor ateliere prestări servicii destinate populaţiei: reparaţii obiecte de uz casnic, repararea încălţămintei, croitorie, ţesătorie, coafură, etc.;
- Diversificarea formei de servicii pentru populaţie prin: servicii informaţionale, bancare, poştale la nivelul fiecărei localităţi;
- Alte servicii: spălătorie, notariat;
- Amenajarea unei pieţe agro-alimentare,
- Înfiinţarea unui punct de comercializare a obiectelor tip suvenir, autentice, specifice zonei,
- Înfiinţarea de unităţi ce prestează servicii de reparare şi întreţinere a autoturismelor,
- Încurajarea activităţii IMM,
- Atragerea capitalului investiţional autohton şi străin.
- Dezvoltarea unei infrastructuri de alimentaţie publică specifică turismului de tranzit;

5. Protecţia mediului:

- managementul integrat al deşeurilor menajere, managementul deşeurilor industriale;
- construirea instalaţiilor de epurare / preepurare a apelor uzate menajere şi/sau industriale
- implementarea de sisteme de monitorizare a calităţii factorilor de mediu (aer, apa, sol);
- reconstrucţia ecologică a zonelor degradate;
- stoparea poluării şi depoluarea pârâielor, inclusiv repopularea acestora;

- reabilitarea, modernizarea şi extinderea infrastructurii de utilităţi (alimentare cu apă, reţele de canalizare, gaze naturale);
- amenajarea cursurilor de apă şi realizarea unor sisteme de avertizare şi alarmare sonoră a populaţiei şi a obiectivelor din zonele potenţial afectate de inundaţii;
- realizarea unor perdele de protecţie în lungul arterelor rutiere intens circulate (drumurile judeţene);
- stabilizarea versanţilor din apropierea căilor de acces – drumuri judeţene sau comunale afectate de alunecări de teren;
- instituirea zonelor de protecţie sanitară la cursurile de apă,
- închiderea şi ecologizarea spaţiilor actuale de depozitare a deşeurilor până în anul 2009, conform H.G. nr. 349/2005 privind depozitarea deşeurilor;
- dezvoltarea sistemelor de colectare selectivă a deşeurilor, de transport şi depozitare.

6. Dezvoltarea sectorului de servicii de gospodărire comunală:
- Respectarea zonei de protecţie la cimitire;
- Instituirea zonei de protecţie la captările de apă, rezervoare, staţii de pompare, staţii de clorinare.

7. Utilizarea excedentului de forţă de muncă în:
- Agricultură,
- Industria meşteşugărească,
- Turism: prin dezvoltarea şi diversificarea structurilor şi a tipurilor de formare profesională în turism şi sprijinirea adaptării lor la cerinţele pieţei turistice.

8. Intărirea capacităţii instituţionale a Administraţiei Publice Locale, a grupurilor de utilizatori locali şi a furnizorilor de servicii:

- Organizarea unor cursuri de instruire pentru persoanele responsabile de identificarea surselor externe de finanţare şi gestionarea eficientă a acestora prin implementarea de proiecte.

9. Dezvoltarea turismului după următoarele linii de acţiune:

- realizarea unor structuri turistice de cazare – pensiuni agroturistice – sau valorificarea excedentului de locuit din locuinţele rezidenţilor din comună;

- amenajarea în comuna Pîrteştii de Jos a unei *baze de agrement* dotată cu terenuri de sport (fotbal, volei, handbal, baschet, badminton), terenuri de joacă;

- realizarea unor structuri de alimentaţie publică atractive, de tip han, popas turistic, terase în aer liber,

- amenajarea unor spaţii de campare şi dotarea acestora cu utilităţile specifice (grupuri sanitare, apă curentă, iluminat etc.);

- amenajarea unor spaţii destinate ieşirilor în aer liber: spaţii pentru picnic, vetre pentru foc, puncte de colectare a gunoiului menajer;

- iniţierea unor acţiuni de promovare şi informare turistică (pliante, panouri, organizare de evenimente şi acţiuni de promovare) privind specificul etnografic al comunei şi al zonei din care face parte comuna Pîrteştii de Jos;

- renovarea şi conservarea construcţiilor cu valoare arhitecturală, culturală şi istorică (ca de exemplu casele cu acoperiş de şindrilă);

- dezvoltarea unităţilor agroturistice care permit turiştilor familiarizarea cu stilul de arhitectură tradiţional, cu tradiţiile culturale şi gastronomice, cu activităţile de fermă, cu viaţa de zi cu zi a locuitorilor, şi permit în acelaşi timp valorificarea produselor locale;

- amenajarea unei stâne turistice,

- modernizarea echipărilor edilitare ale comunei în vederea creării posibilităţilor de dezvoltare a agro-turismului: realizarea reţelei de alimentare cu apă, realizarea reţelei de canalizare şi a staţiei de epurare,
- construcţia, modernizarea, extinderea şi dotarea clădirilor locuinţelor şi a utilităţilor conexe în vederea practicări agro-turismului (valorificarea surplusului de camere de locuit);
- realizarea de proiecte pentru atragerea fondurilor europene în vederea construirii de pensiuni agroturistice;
- înfiinţarea unor puncte de comercializare produselor de artizanat specifice zonei;
- implicarea populaţiei locale în derularea activităţilor turistice şi educarea rezidenţilor comunei în scopul protejării potenţialului natural şi cultural – etnografic local;
- promovarea turismului ecologic şi a bucătăriei bucovinene.

CAPITOLUL 4 - CONCLUZII. MĂSURI ÎN CONTINUARE

Comuna Pîrteştii de Jos va asigura în continuare funcţia de locuire pentru populaţie, intravilanul propus satisface pe termen scurt şi mediu necesităţile pentru construcţia de locuinţe şi funcţiuni complementare.

Localităţile comunei Pîrteştii de Jos se vor dezvolta în special pe baza funcţiei agricole.

Economia se va baza pe activităţile agricole şi într-o măsură mai mică pe activităţile neagricole.

Realizarea obiectivelor propuse prin programul propriu al Consiliului Local va trebui susţinută de fondurile bugetului local, dar şi de către bugetul de stat, sau prin atragerea de finanţări nerambursabile prin programele: SAPARD, ISPA, fonduri de dezvoltare regională (FEDER, FNDR) şi fonduri structurale.

Pentru continuarea şi aprofundarea propunerilor reglementate prin PUG în perioada următoare sunt necesare de elaborat hotărâri ale consiliului local privind regimul terenurilor.

Pe baza analizelor efectuate şi a propunerilor de amenajare teritorială şi dezvoltare a comunei Pîrteştii de Jos, se desprind următoarele:

- Resursele materiale, locale şi forţa de muncă, utilizate într-un sistem diversificat pot asigura relansarea economico-socială a comunei;
- Echiparea edilitară implică dezvoltări majore privind: extinderea alimentării cu apă, înfiinţare reţea de alimentare cu gaze naturale, înfiinţare canalizare în sistem centralizat, reabilitarea şi extinderea iluminatului public.
- Realizarea de investiţii şi diversificarea ofertei de servicii turistice în vederea valorificării potenţialului comunei din acest domeniu.
- Dezvoltarea sistemului de colectare selectivă a deşeurilor, de transport şi depozitare se va face prin implementarea unui sistem integrat de gestionare a deşeurilor stabilit prin Planul Judeţean de Gestionare a Deşeurilor;
- Prezenta reactualizare a PUG –ului urmează să fie supusă dezbaterilor publice în cadrul comunităţii.

După obţinerea avizelor legale din partea forurilor interesate, Planul Urbanistic General şi Regulamentul Local de Urbanism se supun aprobării Consiliului Local al comunei.

Odată cu aprobarea PUG şi RLU, acestea capătă valoare juridică, constituindu-se în instrumentul de lucru al administraţiei publice locale, fiind utilizat pentru:

- Fundamentarea solicitărilor unor fonduri de la bugetul de stat, fonduri de dezvoltare regională şi fonduri structurale, pentru realizarea obiectivelor de utilitate publică,
- Emiterea certificatelor de urbanism şi autorizaţiilor de construire,
- Rezolvarea unor probleme curente ale serviciilor de specialitate (înstrăinări, vânzări, parcelări de terenuri),
- Clarificarea unor litigii care pot apărea între persoane fizice, între persoane fizice şi juridice, precum şi în alte situaţii,
- Respingerea unor solicitări de construire neconforme cu prevederile PUG.

Comuna Pîrteştii de Jos se încadrează în grupa comunelor de mărime mare, cu un ***spaţiu rural situat într-o arie geografică dificilă şi cu o economie agricolă precară*** Nivelul de trai al populaţiei din comună este mediu, comuna având posibilităţi de dezvoltare în domeniul agricol, prin specializarea agriculturii şi promovarea fermelor

mici şi medii, mica industrie şi meşteşugurile, în domeniul turismului (de tranzit şi etnografic), în domeniul serviciilor pentru populaţie, în domeniul social, cultural, administrativ, demografic, prin diminuarea şi stoparea emigraţiei, ceea ce face ca, într-un viitor apropiat, să se încadreze într-un stadiu de dezvoltare impus şi acceptat de normele europene.

Şef proiect,
Arh. Liviu Gheorghiţeanu

FONDURILE STRUCTURALE DE COEZIUNE

FONDURILE STRUCTURALE ŞI DE COEZIUNE

Ţările membre ale Uniunii Europene şi regiunile au nevoie de asistenţã pentru a putea depăşi deficientele structurale cu care se confruntă şi pentru a-şi dezvolta competitivitatea pentru a putea concura cu succes atât pe piaţa internã cât şi pe cea externã. Asistenţa de acest tip e cu atat mai importantã acum, datã fiind creşterea decalajelor între regiuni pe care le antreneaza extinderea.

Politica actualã de dezvoltare economicã şi socialã a UE este pusã în aplicare prin Fondurile Structurale şi Fondul de Coeziune.

Principiul care stă la baza unei implementări cu succes a acestei politici este parteneriatul dintre toti actorii implicati: administraţiile naţionale, regionale şi locale, societatea civilă, mediul de afaceri, unităţi de cercetare şi dezvoltare, etc.

Pentru perioada 2007-2013 o treime din bugetul UE (aproximativ 840 miliarde euro) va fi alocat politicii de coeziune care va fi finanţată prin trei instrumente financiare:

Fondul European de Dezvoltare Regională - destinat reducerii dezechilibrelor între diferitele regiuni ale UE. Este cel mai important fond structural în termeni de resurse, acordând ajutoare financiare zonelor defavorizate, fiind astfel un important instrument de corecţie a dezechilibrelor regionale.

Principiile alocării acestui fond sunt:

- concentrarea pe obiective şi regiuni (pentru maximizarea efectelor),
- parteneriatul între Comisia Europeană, statele membre UE si autorităţile locale şi regionale (pentru planificarea şi punerea în practică a intervenţiei structurale),
- programarea intervenţiei şi adiţionalitatea contribuţiei comunitare (care nu trebuie să se substituie celei naţionale).

FEDR trebuie să contribuie la creşterea coeziunii economice şi sociale şi reducerea disparităţilor regionale, prin sprijinirea dezvoltării şi ajustării structurale a economiilor regionale, inclusiv conversia regiunilor aflate în declin industrial şi a regiunilor rămase în urmă, şi prin stimularea cooperării frontaliere, transnaţionale şi interregionale.

În acest sens, FEDR va susţine prioritătile Comunităţii, în special întărirea competitivităţii şi inovării, crearea de locuri de muncă pe termen lung şi asigurarea dezvoltării durabile.

Domenii de finantare:

- Cercetare şi dezvoltare tehnologică, inovare, antreprenoriat, inclusiv întărirea capacităţilor de cercetare şi dezvoltare tehnologică şi integrarea acestora în Zona Europeană de cercetare.
- Societatea informaţională inclusiv dezvoltarea infrastructurii de comunicaţii electronice, îmbunătăţirea accesului şi dezvoltarea serviciilor publice on-line.
- Mediu, inclusiv investiţii legate de furnizarea de apă şi managementul deşeurilor, tratamentul apelor reziduale, calitatea aerului, prevenirea, controlul şi lupta împotriva secetei, prevenţia şi controlul integrat al poluării.
- Prevenirea riscurilor, inclusiv dezvoltarea şi implementarea planurilor pentru prevenirea şi lupta cu riscurile naturale şi tehnologice,
- Activităţi turistice, inclusiv promovarea valorilor naturale ca potenţial pentru dezvoltarea unui turism durabil.
- Investiţii în cultură, inclusiv protecţia, promovarea şi prezervarea moştenirii culturale.
- Investiţii în transport.
- Investiţii în energie.
- Investiţii în educaţie inclusiv training vocaţional.
- Investiţii în infrastructură de sănătate şi socială.

Fondul Social European (FSE) - principalul instrument al politicii sociale a Uniunii Europene. Prin intermediul său se acordă susţinere financiară acţiunilor de formare şi reconversie profesională ca şi celor vizând crearea de noi locuri de muncă. FSE trebuie să contribuie la îndeplinirea prioritătilor Comunităţii în ceea ce priveşte întărirea coeziunii economice şi sociale, a asigurării unui nivel înalt de ocupare si locuri de muncă mai multe si mai bune, prin îmbunătătirea oportunitătilor de angajare. Acesta va trebui să sprijine politicile nationale pentru obţinerea unei ocupări depline a forţei de muncă, asigurarea calităţii şi productivitatea muncii şi promovarea incluziunii sociale, prin asigurarea accesului la piata muncii a categoriilor dezavantajate şi reducerea disparităţilor regional şi naţionale.

Principalele domenii de finanţare:

- Accesul la angajare şi incluziune sustenabilă pe piaţa muncii a persoanelor inactive, prevenirea şomajului, în special a celui pe termen lung şi în rândul tinerilor, încurajarea îmbătrânirii active şi prelungirea duratei de activitate.
- Incluziunea sociala a categoriilor dezavantajate în vederea integrării durabile a acestora pe piaţa muncii şi combaterea tuturor formelor de discriminare pe piaţa muncii.
- Reforme ale sistemelor de educaţie şi training pentru dezvoltarea angajării.
- Crearea de reţele informative între instituţiile de învăţământ superior, centre de cercetare-dezvoltare şi întreprinderi.
- Efectuarea de reforme în domeniul angajării şi incluziunii, în special prin promovarea start-up-urilor şi implementarea parteneriatelor şi a iniţiativelor prin crearea de reţele între principalii actori implicaţi cum sunt partenerii sociali, ONG-uri la nivel naţional, regional şi transnaţional.
- Întărirea capacităţii instituţionale şi eficienţei administraţiilor publice şi a serviciilor publice la nivel naţional, regional şi local şi acolo unde este cazul, a partenerilor sociali şi a ONG-urilor pentru promovarea bunei guvernări şi a unei mai bune reglementări.

Fondul de Coeziune(FC) –trebuie sa contribuie la întărirea coeziunii economice si sociale a Comunitătii, în vederea promovării unei dezvoltări durabile.

Principalele domenii de finanţare:

- Reţele transeuropene de transport, în special proiecte prioritare de interes european identificate în Decizia nr. 1692/96/EC,
- Proiecte de mediu conform priorităţilor identificate de politica de protecţie a mediului comunitară şi în planul de acţiune pentru mediu. FC poate fi de asemenea folosit în domenii legate de dezvoltarea durabilă care prezintă în mod evident beneficii pentru mediu, respectiv energie regenerabilă iar în domeniul transporturilor sisteme de transport intermodale, management rutier şi al traficului aerian şi maritim, transport public şi urban curat.

Obiectivele politicii de coeziune pentru 2007-2013 sunt:

Convergenţã (80% din buget) - regiunile din Statele Membre care primesc finanţare sub acest obiectiv sunt cele care au un Produs Intern Brut(PIB)/capital < 75% din media comunitarã

Programe operaţionale sub obiectivul "convergenţă"

1. Programul operaţional dezvoltarea resurselor umane
2. Programul operaţional creşterea competitivităţii economice
3. Programul operaţional transport
4. Programul operaţional mediu
5. Programul operaţional dezvoltarea capacităţii administrative
6. Programul operaţional regional
7. Programul operaţional asistenţă tehnică

Programe operaţionale sub obiectivul "cooperare teritorială europeană"

1. Cooperare Teritoriala Transnationala
2. Cooperare Teritoriala Transfrontaliera
3. Cooperare Teritoriala Interregionala

Alocare financiara:

În **România bugetul** total acordat de către UE va fi mai mult de **31 miliarde EUR**;

Agricultura şi Dezvoltare rurală – aprox **12 miliarde EUR**

Programe operaţionale – alocare financiară: 19,7 miliarde EUR

Programele operaţionale (PO) sunt instrumentele de management prin care se realizează obiectivele **Cadrului Strategic Naţional de Referinţă 2007-2013**, prin intermediul unor intervenţii specifice.

Programe operaţionale sub obiectivul "convergenţă"

1. Programul operaţional dezvoltarea resurselor umane - **18,1%**
2. Programul operaţional cresterea competitivităţii economice **– 13,3%**
3. Programul operaţional transport **– 23,8%**
4. Programul operaţional mediu**- 23,5%**
5. Programul operaţional dezvoltarea capacităţii administrative **– 1,1%**
6. Programul operaţional regional **– 19,4%**
7. Programul operaţional asistenţă tehnică **– 0,9%**

Alocare financiară a UE pe teme prioritare:

a. Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene ~ 60%
b. Imbunatarirea pe termen lung a competitivităţii in Economia românească ~ 15%
c. Dezvoltarea şi utilizarea eficienţă a capitalului uman ~ 20%
d. Dezvoltarea capacităţii admnistrative ~ 5%

Cum ne pregatim pentru FSC

- Proiectul strategic de dezvoltare a organizaţiei (municipiu, oras, IMM, ONG, etc)
- Informare
- Analiza capacităţii de co-finantare;
- Identificarea surselor de co-finantare;
- Pregătirea şi planificarea proiectului;
- Implementare;

B. Iniţiative Comunitare

INTERREG III: promovează cooperarea cross-border (măsura A) şi transnaţionala (măsura B) pentru stimularea dezvoltării economice regionale şi încurajarea planificării regionale echilibrate. De asemenea, co-finanţează cooperarea interregională (măsura C) între parteneri regionali care nu împart o graniţă comună, dar au caracteristici similare socio-economice şi sunt interesaţi să facă experienţelor lor (finanţat de FEDR).

URBAN II: se concentrează pe sprijinirea strategiilor inovative pentru regenerarea oraşelor si zonelor urbane în declin (finantat de FEDR)

LEADER +: sprijină capacităţile entităţilor locale în zonele rurale şi încurajează introducerea de strategii integrate pentru dezvoltare rurală durabilă (finanţat de FEOGA Orientare)

EQUAL: sprijină dezvoltarea resurselor umane într-un context de oportunităţi egale, prin eliminarea factorilor care duc la inegalităţi şi discriminări în piaţa muncii (finanţat de FSE). Prin promovarea parteneriatelor de dezvoltare cuprinzătoare între parteneri publici şi privaţi, se concentrează pe discriminare bazată pe origine etnică, dizabilitate, vârstă, orientare sexuală, religie, lipsă de calificare.

C. Acţiuni Inovative

Acţiunile Inovative stimulează administraţiile regionale să experimenteze noi idei şi abordări pentru provocările societăţii informaţionale şi să-şi facă economiile mai competitive.

În perioada 2000-2006 prin FEDR sunt finanţate 3 teme strategice:

- Economii regionale bazate pe cunoaştere şi inovare tehnologică;
- EuropeRegio: societatea informaţională în serviciul dezvoltării regionale;
- Identitate regională şi dezvoltare durabilă.

D. Asistenţa tehnică

Asistenţa asigură realizarea acelor măsuri dedicate pregătirii, monitorizării şi evaluării implementării Instrumentelor Structurale, prin:

- Studii;
- Schimburi de experienţă şi informaţii între beneficiarii finali şi publicul larg;
- Operaţionalizarea prin sisteme computerizate a managementului, monitorizării şi evaluării;
- Îmbunătăţirea metodelor de evaluare şi a schimbului de informaţii.

DOMENII DE INTERVENŢIE A FONDURILOR STRUCTURALE

Lista categoriilor de domenii de intervenţie ale Fondurilor Structurale se bazează pe Articolul 36 al Regulamentului nr.1260/1999 al Consiliului UE şi are menirea să ajute serviciile Comisiei Europene în sarcinile de raportare asupra activităţilor finanţate din Fondurile Structurale.

FONDURI STRUCTURALE: DOMENII DE INTERVENŢIE PE CATEGORII ŞI SUB-CATEGORII

1. Sectorul Productiv

1.1. Agricultură:

111 Investiţii în loturile agricole
112 Iniţierea activităţii tinerilor fermieri
113 Formare profesională
114 Îmbunătăţirea procesării şi marketing-ului produselor agricole

1.2. Silvicultură:

121 Investiţii în păduri
122 Îmbunătăţirea recoltării/tăierii, procesării şi marketingului produselor forestiere
123 Promovarea unor noi modalităţi de folosire şi marketing al produselor forestiere
124 Înfiinţarea de asociaţii ale proprietarilor de păduri
125 Refacerea potenţialului de producţie forestieră pierdut în urma dezastrelor naturale şi focului şi introducerea unor instrumente preventive adecvate
126 Împădurirea terenurilor neagricole
127 Îmbunătăţirea/păstrarea stabilităţii ecologice a pădurilor cu rol de protecţie
128 Formare profesională

1.3. Promovarea adaptării şi dezvoltării zonelor rurale

131 Îmbunătăţiri funciare
132 Reparcelare
133 Înfiinţarea serviciilor de ajutor şi management al fermelor

134 Marketing al produselor agricole de calitate

135 Servicii de bază pentru economia şi populaţia rurală

136 Renovarea şi dezvoltarea satelor şi protecţia şi conservarea moştenirii rurale

137 Diversificarea activităţilor agricole şi a celor apropiate de agricultură, pentru asigurarea de activităţi multiple sau de venituri alternative

138 Gospodărirea resurselor de apă pentru agricultură

139 Dezvoltarea şi îmbunătăţirea infrastructurii asociate dezvoltării agriculturii

1310 Încurajarea activităţilor turistice

1311 Încurajarea activităţilor meşteşugăreşti

1312 Conservarea mediului înconjurător asociată cu conservarea terenurilor, pădurilor şi peisajului, precum şi cu îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale animalelor

1313 Refacerea potenţialului de producţie agricolă pierdut în urma dezastrelor naturale şi introducerea unor instrumente preventive adecvate

1314 Inginerie financiară

1.4. Pescuitul:

141 Restructurarea activităţii de pescuit

142 Înnoirea şi modernizarea flotei de pescuit

143 Procesarea, marketingul şi promovarea produselor piscicole

144 Acvacultură

145 Echiparea porturilor pescăreşti şi protejarea zonelor marine de coastă

146 Măsuri socio-economice (inclusiv ajutoare pentru oprire temporară şi compensaţii pentru restricţii tehnice)

147 Acţiuni ale pescarilor de profesie (inclusiv formare profesională, pescuit pe coastă la scară redusă)

1.5. Sprijinirea marilor afaceri:

151 Investiţii în capital fizic (utilaje şi echipamente, co-finanţare a ajutoarelor de stat)

152 Tehnologii nepoluante şi neagresive, tehnologii curate şi economice din domeniul energiei

153 Servicii de consultanţă în afaceri (inclusiv internaţionalizare, export şi gestionarea problemelor mediului, achiziţie de tehnologii)

154 Servicii pentru factorii interesaţi/implicaţi (de sănătate şi de siguranţă, asigurarea îngrijirii persoanelor dependente)

155 Inginerie financiară

1.6. Sprijinirea sectorului IMM şi meşteşugăresc:

161 Investiţii în capital fizic (utilaje şi echipamente, co-finanţare a ajutoarelor de stat)

162 Tehnologii nepoluante şi neagresive, tehnologii curate şi economice din domeniul energiei

163 Servicii de consultanţă în afaceri (informaţii, planificarea afacerilor, servicii de consultanţă, marketing, management, design, internaţionalizare, export, management al problemelor de mediu, achiziţionare de tehnologii)

164 Servicii pentru participare în afaceri (spaţii pentru desfăşurarea afacerilor, incubatoare de afaceri, servicii de stimulare, promovare, crearea de reţele de comunicare, conferinţe, târguri)

165 Inginerie financiară

166 Servicii în sprijinul economiei sociale (asigurarea îngrijirii persoanelor dependente, servicii de sănătate şi siguranţă, activităţi culturale)

167 Formare profesională

1.7. Turism:

171 Investiţii fizice (centre de informare, cazare, servire, facilităţi)

172 Investiţii de altă natură decât cele fizice (dezvoltarea şi oferirea de servicii turistice, activităţi sportive, culturale şi de ocupare a timpului liber, tradiţie)

173 Servicii de participare pentru sectorul turistic (inclusiv activităţi promoţionale, crearea de reţele de comunicare/de contacte, conferinţe, târguri)

174 Formare profesională

1.8. Cercetare, dezvoltare tehnologică şi inovare:

181 Proiecte de cercetare efectuate în universităţi şi institute de cercetare

182 Transferuri de inovare şi tehnologie, înfiinţarea de reţele de comunicare/de contacte şi parteneriate între companii şi/sau institute de cercetare

183 Infrastructura pentru cercetare, dezvoltare tehnologică şi inovare

184 Pregătire pentru cercetători

2. Resurse Umane:

21 Politica pieţei muncii

22 Integrarea socială

23 Dezvoltarea formării educaţionale şi profesionale (persoane şi firme)

24 Flexibilitatea forţei de muncă, activităţi antreprenoriale, tehnologii de inovare, informare şi comunicare (persoane şi firme)

25 Acţiuni pe piaţa muncii în avantajul femeilor

3. Infrastructura de Bază

3.1. Infrastructura de transport:

311 Cale ferată

312 Drumuri

313 Autostrăzi

314 Aeroporturi

315 Porturi

316 Canale navigabile

317 Transport urban

318 Transport multi-modal

319 Sisteme inteligente de transport

3.2. Infrastructura pentru telecomunicaţii şi societatea informaţională:

321 Infrastructura de bază

322 Tehnologia Informaţiei şi Comunicării (inclusiv măsuri de securitate şi transmisie sigură)

323 Servicii şi aplicaţii pentru cetăţeni (sănătate, administraţie, educaţie)

324 Servicii şi aplicaţii pentru IMM-uri (comerţ şi tranzacţii electronice, educaţie şi formare, crearea de reţele de comunicare/de contacte)

3.3. Infrastructura în sectorul energetic (producţie, distribuţie):

331 Electricitate, gaze naturale, petrol, carburant solid

332 Surse regenerabile de energie (energia solară, energia eoliană, hidro-

electricitatea, biomasa)
333 Eficienţa energetică, co-generare, control energetic

3.4. Infrastructura de mediu (inclusiv apa):
341 Aer
342 Zgomot
343 Deşeuri urbane şi industriale (inclusiv deşeuri sanitare şi periculoase)
344 Apa potabilă (colectare, depozitare, tratare şi distribuţie)
345 Canalizare şi purificare

3.5. Planificare şi reabilitare:
351 Modernizarea şi reabilitarea siturilor industriale şi militare
352 Reabilitarea zonelor urbane
353 Protejarea, îmbunătăţirea şi regenerarea mediului natural
354 Menţinerea şi restaurarea patrimoniului cultural

3.6. Infrastructura socială şi sănătatea publică.

4. Diverse
4.1. Asistenţă tehnică şi acţiuni inovative (FEDR, FSE, FEOGA, IFOP)
411 Pregătire, implementare, monitorizare, publicitate
412 Evaluare
413 Studii
414 Acţiuni inovative
415 Informarea publicului